

DEZBATERI PARLAMENTARE

Parlamentul Republicii Moldova de legislatura a XIX-a

SESIUNEA a VIII-a ORDINARĂ – IULIE 2014

Ședința din ziua de 10 iulie 2014

(STENOGRAMA)

SUMAR

1. Declararea ședinței ca fiind deliberativă. (*Onorarea Drapelului de Stat al Republicii Moldova.*)

2. Dezbaterea ordinii de zi și aprobarea ei.

3. Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărâre nr.263 din 2 iulie 2014 pentru aprobarea Declarației Parlamentului Republicii Moldova cu privire la procesele de reîntegrare teritorială a țării în contextul parcursului european al Republicii Moldova.

4. Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a Codului educației al Republicii Moldova nr.260 din 1 iulie 2014.

5. Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.253 din 30 iunie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Codul cu privire la știință și inovare – art.157; Legea cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar – art.1, 3, 6 ș.a.; Legea privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici – art.1, 3, 6, 8, 9 ș.a.; ș.a.*)

6. Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.254 din 30 iunie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Legea privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl – art.21¹; Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne – art.65, 65¹; ș.a.*)

7. Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.255 din 30 iunie 2014 pentru modificarea și completarea Legii nr.1591-XV din 26 decembrie 2002 privind protecția socială suplimentară a unor beneficiari de pensii, stabilite în sistemul public de asigurări sociale (*titlul Legii, art.1², 1³, 1⁴, 2, 5*).

8. Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.259 din 1 iulie 2014 pentru modificarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2014 nr.329 din 23 decembrie 2013 (*art.1, anexele nr.1 și nr.2*).

9. Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.261 din 1 iulie 2014 pentru modificarea Legii nr. 489-XIV din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale.

10. Dezbateră și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.118 din 21 martie 2014 pentru modificarea articolului 10 din Legea nr.499-XIV din 14 iulie 1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni.

11. Dezbateră, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectură a doua a proiectului de Lege nr.268 din 4 iulie 2014 privind importul unor dispozitive medicale.

Ședința începe la ora 10.07.

Lucrările sînt prezidate de domnul Igor Corman, Președintele Parlamentului, asistat de doamna Liliana Palihovici și de domnul Oleg Bodrug, vicepreședinți ai Parlamentului.

Domnul Igor Corman:

Bună dimineața, stimați colegi.

Vă rog să vă ocupați locurile.

Rog toți colegii să își ocupe locurile.

Încă o invitație specială pentru acei care nu m-au auzit.

Mulțumesc.

Secretariatul,

Vă rog să anunțați prezența.

Domnul Maxim Ganaciuc – șeful Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului:

Doamnelor și domnilor deputați,

Bună dimineața.

Vă anunț că la lucrările ședinței de astăzi a plenului Parlamentului, din totalul celor 101 de deputați, și-au înregistrat prezența 91 de deputați. Nu s-au înregistrat deputații: Ciobanu Maria, Vieru Boris – din motive de sănătate, Bolboceanu Iurie, Candu Andrian, Lupu Marian, Mironic Alla, Mîndru Victor, Petkov Alexandr, Vitiuc Vladimir, Voronin Vladimir – la cerere.

Domnul Igor Corman:

Ședința este deliberativă. Vă rog să onorăm Drapelul de Stat al Republicii Moldova. *(Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.)*

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Înainte de a trece la examinarea ordinii de zi, succint cîteva anunțuri. În primul rînd, vreau să vă informez că am primit o scrisoare din partea domnului Director general al Institutului Mamei și Copilului Ștefan Gațcan, care ne face invitație de a ne alătura acțiunii inițiate de echipa de medici de la această instituție privind modernizarea maternității. Apelul medicilor se referă la susținerea Campaniei sociale „Renaște Moldova”, al cărei obiectiv este colectarea sumei necesare pentru modernizarea acestui spital.

După cum știți, Institutul Mamei și Copilului este un spital emblematic pentru țara noastră, este un loc de încărcătură sentimentală pentru toți acei care au devenit părinți la această maternitate.

Eu am vizitat această instituție, cu două luni în urmă, împreună cu doamna vicepreședinte al Bundestagului german Ulla Schmidt, care a fost anterior și ministrul federal al sănătății în Germania, dumneaei s-a angajat să vină cu niște proiecte din Germania în sprijinul procesului de modernizare a maternității.

Dar cred că, înainte de a aștepta ca alții să vină să ne sprijine, ar trebui să ne implicăm și noi. Și eu vin cu un apel către toți deputații: să ne solidarizăm cu această acțiune, să răspundem pozitiv acestui apel și, cel puțin, să donăm, pe bază benevolă, salariul de o zi pentru această instituție.

Eu am adresat acest apel și Comisiei protecție socială, sănătate și familie, l-am rugat pe domnul Hotineanu, de asemenea, să discute cu colegii dumnealui. Și vă rog încă o dată să susținem această inițiativă.

De asemenea, stimați colegi, după ce am ratificat Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană la 2 iulie, mai multe țări au ratificat acest Acord. În primul rând, România – la 3 iulie, Estonia – la 4 iulie, Lituania – la 8 iulie. De asemenea Letonia va avea o ședință extraordinară specială la acest subiect luni, 14 iulie, până la sfârșitul sesiunii de vară Republica Cehă va face același lucru. La începutul sesiunii de toamnă va urma Polonia, Germania și alte țări. Să mulțumim prietenilor noștri care sînt alături de noi. *(Aplauze.)*

Și vă mai aduc la cunoștință că, în perioada premergătoare ședinței de astăzi, și-au sărbătorit ziua de naștere colegii noștri, domnul Valeriu Ghilețchi și domnul Simion Furdui. La mulți ani! Mult succes în activitate. *(Aplauze.)*

Și acum, stimați colegi, tradițional, dezbatem ordinea de zi. Și voi începe cu propunerile transmise în Prezidium. Prima solicitare, semnată de cinci deputați, se referă la includerea în ordinea de zi a proiectului cu nr.243.

Domnul Dodon?

Vă rog.

Domnul Igor Dodon:

Da. Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Noi, socialiștii, am înregistrat un proiect cu nr.243 pentru modificarea Legii învățământului. Scopul acestui proiect este de a indica expres și clar în legislație că în curriculumul școlar trebuie să fie inclusă obligatoriu, începînd cu noul an de studii, studierea istoriei, limbii și literaturii moldovenești.

Eu vreau să vin cu un mesaj către toți colegii, inclusiv din partea dreaptă și stîngă, să susținem acest proiect, cu atît mai mult în contextul sărbătoririi a 655 de ani ai statalității Moldovei, pe care îi vom sărbători în acest an. Haideți cu acest proiect și cu un vot foarte clar să dăm un mesaj către toți cetățenii Republicii Moldova că iubim Moldova și ne mîndrim cu această țară.

Regret că nu este în sală Marian Ilici, care putea, prin votul său, să confirme că este pentru limba moldovenească, care a declarat de mai multe ori la televiziune.

Dar sper că colegii lui din Frațiune vor susține acest proiect, demonstrând că, într-adevăr, sînt pentru limba moldovenească și istoria Moldovei.

Vă rog să puneți la vot.

Domnul Igor Corman:

Supun votului această propunere. Cine este pentru? Constat număr insuficient de voturi.

Următoarea cerere, semnată de un grup de nouă deputați, privind includerea în ordinea de zi a proiectului de Hotărîre cu nr.233.

Domnule Muntean,

Vă rog.

Domnul Iurie Muntean:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

În a doua jumătate a secolului al XV-lea, atunci cînd Europa nu știa despre democrație și despre așa-numite valori europene, atunci cînd străzile orașelor europene erau preponderent folosite ca și sisteme de canalizare, populația nu se spăla pe mîini înainte de masă și nu știa de furculiță, iar majoritatea populației europene nu se spăla niciodată de-a lungul vieții, atunci cînd în regiunea carpato-nistreană cuvîntul „român” însemna doar un singur lucru „țăran iobag”, unul din cel mai mari domnitori și apărători ai Țării Moldovei, cunoscut ca Ștefan al III-lea din Mușatini, iar de noi cunoscut ca Ștefan cel Mare și Sfînt, a fost numit, atenție, de Papa de la Roma, atlet al lumii creștine, dar, ca de obicei, fără a-i oferi orice ajutor în lupta cu Imperiul Otoman.

Domnul Igor Corman:

Da, vă rog, finalizați.

Domnul Iurie Muntean:

Pe 2 iulie curent noi am comemorat ziua trecerii lui Ștefan cel Mare și Sfînt în veșnicie și am observat că chiar și unii dintre reprezentanții Coaliției de guvernare nu au trecut cu vederea această zi.

În această ordine de idei, stimați colegi, vă rugăm să dați dovadă de un patriotism elementar, mai cu seamă pe fondul multiplelor încercări de a submina statalitatea moldovenească atît din exterior, cît și ... dar chiar și mai mult din interior, noi solicităm să susțineți includerea în ordinea de zi a proiectului de Hotărîre cu nr.233 din 18 iunie 2014 privind sărbătorirea aniversării a 655 de ani de la întemeierea statului moldovenesc, anul 1359 fiind, în general, acceptat în lumea științifică drept un an convențional de întemeiere a statului moldovenesc.

Domnul Igor Corman:

Supun votului această propunere. Cine este pentru? Constat număr insuficient de voturi.

Următoarea cerere, privind includerea în ordinea de zi a proiectului cu nr.1002.

Domnul Zurabi Todua.

Domnul Zurabi Todua:

Спасибо, господин Председатель.

Уважаемые коллеги,

Мы предлагаем снова, уже третий год подряд, внести в повестку дня законопроект №1002 об укреплении и развитии статуса нейтралитета Республики Молдова.

К великому сожалению, упорное нежелание правящей коалиции внести этот вопрос в повестку дня подтверждает наше опасение о том, что у власти есть планы ..., у многих во власти есть планы изменить нейтральный статус Молдовы.

Мы подчеркиваем и напоминаем, что в условиях Молдавии лишь только нейтральный статус способен обеспечить ее безопасность. И, кроме того, хотим отметить, что блок НАТО, о котором многие мечтают в нашей стране, по крайней мере в правящей коалиции, является инициатором и участником большинства военных конфликтов, которые имели место на протяжении последних 25–30 лет. Именно потому мы еще раз настаиваем на том, чтобы включить этот вопрос в повестку дня, обсудить его и проголосовать за него.

Спасибо.

Domnul Igor Corman:

Supun votului această propunere. Cine este pentru? Constat număr insuficient de voturi.

Următoarea propunere, privind includerea în ordinea de zi a proiectului cu nr.147.

Doamna Balmoș.

Doamna Galina Balmoș:

Mulțumesc.

În contextul tuturor proiectelor cu caracter social incluse astăzi în ordinea de zi și vin pe ultima sută de metri, să înțeleg cu acceptul tuturor dumneavoastră, propunem includerea și a proiectului cu nr.147 din 2013, proiectul nostru, care vine în susținerea acelor mai puțin, deja, de 2 mii de veterani ai celui de-al Doilea Război Mondial.

Solicităm susținerea dumneavoastră.

Domnul Igor Corman:

Cine este pentru? Număr insuficient de voturi.

Următoarea propunere, privind includerea în ordinea de zi a proiectului cu nr.173.

Domnul Reidman.

Domnul Oleg Reidman:

Спасибо.

Предлагаем включить в повестку дня проект закона №173 от 12 мая 2014 года о дополнительной социальной защите некоторых категорий граждан, проживающих на Левобережье Днестра.

Прошу поддержать внесение в повестку дня и обсуждение этого закона.

Domnul Igor Corman:

Cine este pentru? Număr insuficient de voturi.

Următoarea cerere, privind includerea în ordinea de zi a proiectului cu nr.179.

Domnul Reidman.

Domnul Oleg Reidman:

Продолжим. Предлагаем внести в повестку дня проект №179 от 15 мая об изменении закона №51 от 28 марта 2013 года о дополнении некоторых законодательных актов и исключить порог в 1300 лей для предоставления государственной финансовой поддержки для пенсионеров.

Прошу поддержать.

Domnul Igor Corman:

Cine este pentru? Număr insuficient de voturi.

Următoarea cerere, privind includerea în ordinea de zi a proiectului de Hotărîre cu nr.280.

Doamna Şupac.

Doamna Inna Şupac:

Da. Mulţumesc.

Stimaţi colegi,

Vă reamintesc că în anul 2015 se împlinesc 70 de ani de la victoria Marelui Război pentru Apărarea Patriei.

În acest context, la 25 octombrie 2013, Organul Suprem al CSI a decis declararea anului 2015 Anul veteranilor Marelui Război pentru Apărarea Patriei.

Astăzi, în Republica Moldova locuiesc mai puţin de 2 mii de veterani ai Marelui Război pentru Apărarea Patriei. Majoritatea din ei au vîrstă de peste 85 de ani şi necesită îngrijire şi sprijin.

Considerăm că declararea anului 2015 Anul veteranilor Marelui Război pentru Apărarea Patriei în Republica Moldova va deveni un factor important de susţinere a veteranilor de război, acelor care au muncit în spatele frontului, văduvelor ostaşilor căzuţi în anii războiului.

În contextul celor expuse, propunem spre examinare...

Domnul Igor Corman:

Da. Vă rog finalizați.

Doamna Inna Șupac:

... și adoptare proiectul de Hotărîre a Parlamentului cu privire la declararea anului 2015 Anul veteranilor Marelui Război pentru Apărarea Patriei.

Rugăm să susțineți acest proiect de Hotărîre. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Igor Corman:

Cine este pentru? Număr insuficient de voturi.

Următoarea cerere, privind excluderea din ordinea de zi a proiectului de Lege cu nr.260.

Doamna Șupac.

Doamna Inna Șupac:

Stimați colegi,

Fracțiunea Partidului Comuniștilor propune excluderea din ordinea de zi a sesiunii curente a proiectului de Lege cu nr.260 cu privire la Codul educației al Republicii Moldova.

Accentuăm faptul că Ministerul Educației a așteptat 5 ani de zile, venind cu promisiuni. Și, iată, în mod foarte straniu, cu câteva luni înainte de alegerile parlamentare, în mod foarte rapid, Ministerul insistă asupra adoptării acestui proiect.

Vă atrag atenția, stimați colegi, că proiectul propus conține câteva domenii foarte periculoase, care, totodată, contravin Constituției Republicii Moldova și mai multor convenții europene.

Propunem să amînăm discuțiile asupra Strategiei de dezvoltare a sectorului educațional în perioada postelectorală.

Rugăm susținerea dumneavoastră.

Domnul Igor Corman:

Supun votului această propunere. Cine este pentru? Constat număr insuficient de voturi.

Și ultima cerere din partea colegilor din Frațiunea PCRM privind includerea în ordinea de zi a unui subiect cu referință la audierea Procurorului General.

Doamnă Ivanov,

Vă rog.

Doamna Violeta Ivanov:

Stimați colegi,

Din numele Frațiunii Partidului Comuniștilor, propunem, repetat, includerea în ordinea de zi a audierii Procurorului General cu privire la atribuirea de către Agenția „Moldsilva” a Pădurii din preajma satului Sociteni raionul Ialoveni.

Reamintim că anul trecut locuitorii satului, pentru a-și manifesta protestul față de acțiunile ilegale ale autorităților, au blocat traseul Chișinău – Hîncești.

Atunci, în urma audierilor desfășurate de Comisia mediu și schimbări climatice, comisia a expediat un demers la adresa Procuraturii Generale, prin care a semnalat, pe 3 pagini, un șir de ilegalități admise de autoritățile centrale, cât și de autoritățile locale la atribuirea fondului forestier în arendă și la eliberarea actelor permise.

În rezultat, Procuratura Generală a informat că a intentat dosare penale nu pe funcționari și pe administrația agenților economici care au acaparat ilegal fondul forestier, ci pe numele protestatarilor care au semnalat fărădelegile.

Domnul Igor Corman:

Da. Vă rog finalizați.

Doamna Violeta Ivanov:

Săptămîna trecută, membrii Comisiei mediu și schimbări climatice au discutat din nou cu locuitorii satului Sociteni, inclusiv cu Primarul interimar, care a informat că ilegalitățile continuă, inclusiv prin intermediul dosarelor penale intentate pe numele locuitorilor, nu a infractorilor.

Din această cauză, locuitorii satului se află și acum în fața Parlamentului. De aceea solicităm insistent invitația Procurorului General ca el să vină să răspundă la toate întrebările, deci pentru a clarifica situația și a apăra interesele cetățenilor care au dreptul să se odihnească în pădurea din preajmă.

Mulțumesc. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Igor Corman:

Supun votului această propunere. Cine este pentru? Constat număr insuficient de voturi.

Domnilor deputați,

Acestea au fost toate cererile transmise regulamentar în prezidium.

Doar președinții de comisii, eventual, autorii, la ordinea de zi. Eu am să merg în ordinea în care v-ați înregistrat, dar încă o dată repet, strict la ordinea de zi.

Domnul Ioniță.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Domnule Președinte,

Mulțumesc.

În ordinea de zi este proiectul cu nr.257. Autorul roagă, dacă este posibil, să fie transferat de pe săptămîna viitoare pentru ziua de mîine. Proiectul de Lege nr.257 privind aprobarea Nomenclatorului combinat al mărfurilor.

Domnul Igor Corman:

Numărul curent?

Domnul Veaceslav Ioniță:

Numărul curent 8 în suplimentul pentru data de 17 – 18.

Domnul Igor Corman:

Nr.269?

Domnul Veaceslav Ioniță:

Nr.257, cu numărul curent 8 în suplimentul pentru săptămîna viitoare.

Domnul Igor Corman:

Proiectul nr.257 privind aprobarea Nomenclatorului combinat al mărfurilor.
Acesta. Da?

Domnul Veaceslav Ioniță:

Da. Pentru ziua de mîine. Și toți deputații să fie informați, pentru ziua de mîine să își ia fiecare raportul. Autorul a rugat ca să îl transferăm.

Domnul Igor Corman:

Bine. Eu supun votului această propunere, dacă toți sînt de acord. Cine este pentru a-l transfera pentru ziua de mîine rog să voteze. Majoritatea deputaților sînt de acord. Deci propunerea este acceptată.

Doamna Apolschi.

Doamna Raisa Apolschi:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Din numele comisiei, solicit respectuos a include pentru ziua de mîine proiectul de Hotărîre cu nr.277 cu privire la revocarea din funcția de vicepreședinte al Parlamentului a domnului Andrian Candu.

Mulțumesc. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Igor Corman:

Deci propuneți proiectul cu nr.257?

Doamna Raisa Apolschi:

Nr.277.

Domnul Igor Corman:

Nr.277, pentru stenogramă. Da. Este logic. Sînt alte două proiecte.

Doamna Raisa Apolschi:

Exact.

Domnul Igor Corman:

Este logic să discutăm mai întîi acest proiect. Pentru ziua de mîine...

Doamna Raisa Apolschi:

Da, pentru ziua de mîine.

Mulțumesc.

Domnul Igor Corman:

Aceasta este propunerea.

Cine este pentru? Majoritatea deputaților sînt de acord. Propunerea este acceptată.

Domnul Țap.

Domnul Iurie Țap:

Mulțumesc.

În calitate de coautor al proiectului nr.2474, numărul curent 3 din ordinea de zi, din data de 11 iulie, solicităm să fie transferat pentru săptămîna viitoare.

Mulțumesc.

Domnul Igor Corman:

Da, este dreptul autorului.

Supun votului această propunere. Cine este pentru? Toți sînt de acord.

Deci este transferat din ordinea de zi de mîine pentru perioada următoare.

Domnul Butmalai.

Domnul Ion Butmalai:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Eu aș solicita ca să îi oferiți 7 minute lui Grigore Petrenco, pentru niște declarații și vreau să felicit Partidul Comuniștilor că, în sfîrșit, au apărut patrioți care spun adevărul. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Igor Corman:

Da. Eu cred că toți colegii care doresc să se înscrie cu declarații o pot face regulamentar.

La ordinea de zi.

Domnul Balan.

Domnul Ion Balan:

Domnule Președinte,

Rog să fie examinat proiectul de Lege cu nr.434, numărul curent 4 din ordinea de zi pentru 17–18, să îl transferăm pentru ziua de mîine.

Domnul Igor Corman:

La același subiect, doamna Ivanov.

Vă rog.

Doamna Violeta Ivanov:

În calitate de președinte al comisiei raportoare, eu cred că nu este nici o grabă.

Este un proiect care se referă la interesele unui deputat și nu cred că un Parlament trebuie să modifice ordinea de zi. Rămîne pentru săptămîna viitoare.

Domnul Igor Corman:

Autorul,

Este ceva urgent?

Vă rog frumos.

Domnul Ion Balan:

Domnule Președinte,

Proiectul de lege urmează a fi votat săptămîna viitoare în a doua lectură.

Dacă doamna Ivanov gîndește doar în, pentru ea personal, atunci noi gîndim pentru toți agricultorii din țară.

Este nevoie ca acest proiect de lege, pînă la sfîrșitul sesiunii, să fie votat în două lecturi. *(Rumoare în sală.)*

Domnul Igor Corman:

Eu înțeleg că raportul comisiei este? Atunci să decidă plenul Parlamentului.

Dorește și comisia coraportoare, da?

Domnul Popa,

Vă rog.

Domnul Gheorghe Popa:

Da. Domnule Președinte,

Mulțumesc.

Noi abia ieri am examinat această inițiativă legislativă.

Pentru perfectarea documentelor respective, coraport ș. a. m. d. este nevoie de timp.

Adică, ar fi bine ca această inițiativă legislativă să fie examinată săptămîna viitoare. *(Rumoare în sală.)*

Domnul Igor Corman:

Bine. Dacă este raportul, coraportul...

Domnul Gheorghe Popa:

Așa cum este fixat prin decizia Biroului permanent, domnule Președinte.

(Rumoare în sală.)

Domnul Igor Corman:

Așa este, dar dacă sînt rapoartele și este propunerea ca în primă lectură...

(Rumoare în sală.)

Bine, decide plenul Parlamentului.
Eu supun votului această propunere. Cine este pentru?
Majoritatea deputaților sînt de acord.
Deci proiectul cu nr.434 – pentru ziua de mîine. În primă lectură. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Gheorghe Popa:

Nu este...

Domnul Igor Corman:

Domnul Mîndru.

Doamna Oxana Domentî:

De procedură.

Stimați colegi...

Domnul Igor Corman:

Doamna Domentî,

De fapt. Ați schimbat locul, da?

Doamna Oxana Domentî:

Da, am schimbat locul.

Domnul Igor Corman:

Să anunțăm și tehnicienii, dacă va fi pe bază permanentă, să schimbe. Sau doar astăzi? (*Rumoare în sală.*)

Astăzi.

Doamna Domentî,

Vă rog.

Doamna Oxana Domentî:

Stimați colegi,

Eu vreau să propun amînarea pentru ziua de mîine a discuției proiectului de Lege a bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2014.

Vreau să vă zic că toți membrii Comisiei economie, buget și finanțe s-au expus unanim privind necesitatea unui coraport din partea Comisiei respective economie, buget și finanțe, pentru că este vorba de majorarea deficitului acestui buget și identificarea surselor din contul bugetului de stat pentru transferul către acest buget.

Eu cred că nu este nici o problemă pentru, oricum, în lectura a doua ele se vor discuta săptămîna viitoare.

Noi nu l-am discutat încă la Comisia economie, buget și finanțe, de aceea, solicităm transferarea lui pentru ziua de mîine.

Este...

Domnul Igor Corman:

Vă rog și numărul să îl numiți. Numărul proiectului pentru...

Doamna Oxana Domentî:

Nr.259. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Igor Corman:

Domnule Ioniță...

Domnul Veaceslav Ioniță:

Domnule Președinte...

Domnul Igor Corman:

Ați fost vizat...

Domnul Veaceslav Ioniță:

Dumneavoastră ați dat deja dispoziție ca noi să fim coraportori și astăzi, după ședința de plen, noi am decis, vom avea ședința comisiei și miine la orele 9.00 vom mai avea o dată ședința comisiei.

Proiectul poate fi discutat astăzi și noi mâine coraportul... Deci deja depinde de plen.

Noi vom fi coraportori, cu certitudine. și vom avea coraportul pentru ziua de mâine. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Igor Corman:

Doamna Domentî.

Doamna Oxana Domentî:

Solicităm totuși transferarea pentru ziua de mâine, ca să fim mai informați și toată lumea să înțeleagă despre ce este vorba.

Domnul Igor Corman:

Bine. Sînt două puncte de vedere.

Eu supun votului propunerea privind transferarea pentru săptămîna viitoare.

Cine este de acord? (*Rumoare în sală.*)

Pentru mâine dumneavoastră ați propus? De astăzi pe mâine.

Cine este pentru această propunere rog să voteze. (*Rumoare în sală.*)

Noi îl avem astăzi, domnule Ioniță, în agendă și dumneavoastră ați propus ca să rămîna, așa, da?

Deci majoritatea deputaților nu au sprijinit această propunere.

Domnul Brega.

Domnul Gheorghe Brega:

Mulțumesc.

Domnule Președinte,

Raportul Procuraturii și Centrului Național Anticorupție în legătură cu inundațiile din 2008 este de acum în Parlament de 10 zile. Deci, conform Hotărârii Parlamentului din 2012, noi trebuie să îl audiem.

Să îl includem pe mâine, pe săptămâna viitoare cel târziu, dar să îl audiem fără a pune la vot, pentru că noi avem Hotărârea Parlamentului. Nu se supune votului.

Hotărârea Parlamentului nostru.

El trebuie inclus în ordinea de zi și audiat raportul și atîta îi tot.

Domnul Igor Corman:

Bine. Lucrurile acestea nu se întîmplă automat.

Deci raportul este prezentat în Parlament, așa.

Acum urmează să decidă Parlamentul dacă aceste audieri trebuie să fie desfășurate în ședință de plen.

Domnul Gheorghe Brega:

Domnule Președinte,

Raportul este. Este Hotărârea Parlamentului din 2012, unde raportul final...

Domnul Igor Corman:

Și acolo nu scrie, domnule Brega...

Domnul Gheorghe Brega:

Scrie.

Domnul Igor Corman:

...că automat raportul trebuie...

Domnul Gheorghe Brega:

Este scris clar.

Domnul Igor Corman:

... să fie dezbătut în ședința plenară.

Domnul Gheorghe Brega:

Că ... Procuratura...

Domnul Igor Corman:

El este prezentat Parlamentului.

Domnul Gheorghe Brega:

... vine în ședința Parlamentului și prezintă raportul. E scris clar. E stipulat clar.

Domnul Igor Corman:

Bine. Eu vă invit după ședință să vă apropiați, să examinăm încă o dată exact și să vedem cum procedăm.

Acestea au fost propunerile, stimați colegi.

Eu supun votului ordinea de zi. Cine este pentru rog să voteze.

Majoritatea deputaților au acceptat aprobarea ordinii de zi.

Și acum, primul proiect pe care îl propun dezbaterilor este proiectul de Hotărâre pentru aprobarea Declarației Parlamentului Republicii Moldova cu privire la procesele de reintegrare teritorială a țării în contextul parcursului european al Republicii Moldova.

Proiect inițiat de un grup de deputați.

Îl prezintă doamna Liliana Palihovici.

Vă rog.

Doamna Liliana Palihovici:

Stimați colegi,

În numele grupului de autori ai proiectului de Declarație a Parlamentului Republicii Moldova cu privire la procesele de reintegrare teritorială a țării în contextul parcursului european al Republicii Moldova, vreau să menționez că integrarea europeană și reintegrarea țării reprezintă două priorități strategice atât în politica externă, cât și în politica internă a Republicii Moldova.

Semnarea și ratificarea Acordului de Asociere, inclusiv a prevederilor cu privire la crearea Zonei de Comerț Liber Aprofundat și Cuprinzător constituie un pas major pe calea integrării europene a Republicii Moldova și în crearea cadrului necesar pentru modernizarea economică a țării noastre.

Totodată, la momentul actual, este nevoie de mai multă claritate în privința implementării aranjamentelor ce țin de Zona de Comerț Liber Aprofundat și Cuprinzător în regiunea transnistreană.

Luând în considerație legăturile economice ale regiunii transnistrene cu piața Uniunii Europene, perspectivele implementării Zonei de Comerț Liber Aprofundat și Cuprinzător în regiunea transnistreană și că acestea vor influența atât dezvoltarea economică a regiunii, cât și procesul de reglementare a conflictului transnistrean, precum și interesul general al autorităților moldovenești, vreau să menționez că constă în implicarea plinară a regiunii transnistrene în procesele de integrare europeană.

Astfel, pe parcursul întregului proces de negociere asupra Acordului de Asociere, autoritățile moldovenești au demonstrat deschidere și au depus eforturi susținute pentru a asigura prezența reprezentanților din regiune la negocieri, precum și informarea administrației de la Tiraspol despre conținutul tratativelor.

Scopul demersurilor respective a fost de a informa din timp administrația și comunitatea de afaceri din regiunea transnistreană despre viitoarele evoluții în relațiile Republicii Moldova cu Uniunea Europeană, despre oportunitățile și angajamentele ce rezultă din noul regim comercial.

Chișinăul a promovat subiectul Zonei de Comerț Liber Aprofundat și Cuprinzător în cadrul contractelor... contactelor la nivelul Prim-ministrului Republicii Moldova cu reprezentanții administrației de la Tiraspol în cadrul negocierilor în formatul „5 plus 2” ale grupurilor de lucru privind măsurile de încredere, a comunicării la nivelul comunității oamenilor de afaceri. În paralel aceleași demersuri au fost transmise și de către partenerii europeni către autoritățile transnistrene.

Înainte de parafarea Acordului de Asociere de la Vilnius, autoritățile moldovenești au propus Tiraspolului crearea unui grup de lucru special pe problema Zonei de Comerț Liber, Aprofundat și Cuprinzător.

Reacțiile administrației transnistrene arată o reticență a Tiraspolului vizavi de începutul dialogului direct cu Chișinăul la problematica Zonei de Comerț Liber Aprofundat și Cuprinzător.

Totodată, comunicarea partenerilor europeni cu actorii din regiuni denotă un interes crescând față de impactul Zonei de Comerț Liber Aprofundat și Cuprinzător asupra economiei, relațiilor comerciale, a noilor oportunități și cerințe în acest sens.

Urmare a demersurilor Chișinăului și pentru a facilita procesul decizional, Uniunea Europeană a decis să prelungească aplicarea preferințelor comerciale autonome pentru agenții economici din regiunea transnistreană până la finele anului 2015. Identificarea unei formule optime de implementare a Zonei de Comerț Liber, Aprofundat și Cuprinzător în stînga Nistrului reprezintă, în prezent, unul dintre obiectivele majore ale Guvernului Republicii Moldova și ale partenerilor europeni în promovarea reglementării conflictului transnistrean.

Declarația propusă astăzi spre dezbatere de un grup de deputați reprezintă în sine un apel politic din partea Chișinăului către Tiraspol de a începe discuțiile asupra modalităților de implementare a Zonei de Comerț Liber, Aprofundat și Cuprinzător în regiune. Lansarea acestui apel va demonstra, pe de-o parte, deschiderea, iar pe altă parte – preocuparea Chișinăului față de situația economică din regiune.

În paralel cu promovarea dialogului, este menționată și disponibilitatea autorităților moldovenești de a acorda asistența necesară în derularea procesului. Pe lângă mesajul general pozitiv al documentului, Declarația va contribui la contracararea afirmațiilor privind blocada economică a regiunii transnistrene.

Stimați colegi,

Vă îndemn să dăm dovadă de maturitate politică, discernămînt, spirit de solidaritate pentru asigurarea integrității teritoriale a Republicii Moldova. Eu pot să trec la citirea Declarației, dar fiecare dintre dumneavoastră aveți proiectul Declarației și nu cred că este cazul să citesc această Declarație.

De aceea, vă propun să trecem direct la întrebări, la propuneri de îmbunătățire a acestui document, pentru a putea să îl punem la vot.

Domnul Igor Corman:

Întrebări?

Domnul Brega.
Va urma domnul Stati.

Domnul Gheorghe Brega:

Mulțumesc.
O solicitare, nu este întrebare.
Doamnă autor,

În data de 18 martie a fost înregistrat proiectul de Hotărâre cu nr.110. Este vorba că Parlamentul Republicii Moldova solicită Federației Ruse să retragă imediat și necondiționat trupele militare, armamentul și munițiile de pe teritoriul Republicii Moldova în spiritul angajamentelor internaționale, asumate de Federația Rusă în momentul acceptării ei ca membru al Adunării Parlamentare a Consiliului Europei și la summit-ul OSCE de la Istanbul din anul 1999.

Deci aici, cum doriți, ori îl comasăm, ori îl facem ca amendament. Vă dăm înțietate, știu că vă place, nu este nici o problemă, dar articolul acesta trebuie să fie inclus în Declarația de astăzi. În hotărârea de astăzi. Pentru că este un proiect de hotărâre care a venit cu patru luni în urmă e venit.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule deputat,

Eu cred că ar fi trebuit să faceți propunerea aceasta la momentul aprobării ordinii de zi, dacă era vorba de comasare. Fiindcă trebuiau să fie prezentate ambele proiecte pentru dezbateri, pentru a fi comasate. Și în cazul în care faceți un amendament, deci proiectul, pe care noi l-am prezentat, este exact așa cum îl aveți dumneavoastră. Amendamentul, dacă îl faceți, trebuie să fie supus votului, să decidă plenul Parlamentului dacă se modifică conținutul Declarației sau nu.

Domnul Igor Corman:

Domnul Brega.

Domnul Gheorghe Brega:

Deci, bine, fie ca amendament. Fie ca amendament, dar ambele articole din acest proiect de lege să fie supuse ... să fie introduse. Pentru că este o problemă.

Domnul Igor Corman:

Domnul Stati.

Domnul Sergiu Stati:

Mulțumesc, domnule Președinte.
Domnule Brega,

Eu cred că aici e „в огороде бузина, а в Киеве дядька”. Adică, absolut nu se ține unul de altul, ca nuca de perete.

Dar vreau să vă întreb, doamnă Palihovici, în tot proiectul acesta, pe care l-ați prezentat dumneavoastră, este numai un punct care este cât de cât formulat

concret, care ține de oferirea informației autorităților de la Tiraspol privind regimul de comerț liber. Credeți că asta e suficient? Sau ar fi necesar ca să mai completăm niște lucruri care țin propriu-zis de cooperarea în acest domeniu, inclusiv cu autoritățile de la Tiraspol?

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Stati,

Eu consider că întregul conținut al acestei Declarații vorbește foarte clar despre poziția Chișinăului și disponibilitatea de negociere și de lansare a discuțiilor pentru claritate la capitolul „Relațiile” în noul context. Și eu consider că toate punctele din această Declarație sînt concrete și spun clar ce va face Chișinăul și spre ce este dispus Chișinăul să facă. Dacă dumneavoastră aveți propuneri care să îmbunătățească acest proiect de Declarație, cu mare plăcere cred că toți autorii vor accepta să fie îmbunătățit textul Declarației.

Domnul Igor Corman:

Domnul Stati.

Domnul Sergiu Stati:

Mulțumesc.

Domnule Președinte,

Eu am să solicit... În primul rînd, aș vrea ca să spun că Frațiunea noastră nu este satisfăcută de acest proiect.

Și doi.

Doamna Liliana Palihovici:

Este punctul dumneavoastră de vedere.

Domnul Sergiu Stati:

Da, evident. Noi nici nu pretindem ca să îl acceptați imediat, din start.

Și, în același timp, domnule Președinte, aș solicita să îmi oferiți timp pentru a face o declarație din numele Frațiunii.

Mulțumesc.

Domnul Igor Corman:

Am înregistrat.

Domnul Petrenco.

Domnul Grigore Petrenco:

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Ca să nu creadă nimeni că Prezidiumul doarme, eu aș vrea să întreb alt coautor, domnul Bodrug.

Doamna Liliana Palihovici:

Eu prezint proiectul.

Domnul Igor Corman:

Domnule Petrenco,

Cînd folosiți cuvîntul „Prezidium”, el este un pic mai larg, așa. Vă rog frumos să fiți atent, da.

Vă rog, dacă aveți întrebări privind declarația.

Da, vă rog.

Domnul Grigore Petrenco:

Domnul Bodrug, care este coautorul...

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Petrenco,

În general, Regulamentul spune că discuțiile se duc între sală și cel care este la tribuna centrală. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Grigore Petrenco:

Bine. Nu, să înțeleg că domnul... Poate, totuși, domnul Bodrug o să completeze, dar eu am o întrebare.

Doamna Liliana Palihovici:

Eu mi-am expus punctul de vedere.

Domnul Grigore Petrenco:

Doamnă Palihovici,

Dumneavoastră menționați în această Declarație doar rolul Uniunii Europene.

Doamna Liliana Palihovici:

Da.

Domnul Grigore Petrenco:

Dar ce facem cu alți ...

Doamna Liliana Palihovici:

Cu cine?

Domnul Grigore Petrenco:

Ce facem cu alți mediatori, observatori în procesul de negociere în formatul „5 plus 2”? De ce nu este, nu se regăsește în Declarație nici o mențiune cu privire la rolul OSCE, rolul Ucrainei, Federației Ruse ș.a.m.d.? De ce nu se menționează,

în genere, nicăieri formatul „5 plus 2”, care este recunoscut internațional? De ce ați evitat ...

Doamna Liliana Palihovici:

Eu am înțeles întrebarea, domnule deputat. Și vreau să vă amintesc că acest proiect de Declarație a fost propus pentru discuție în contextul nou-creat, după semnarea și ratificarea Acordului de Asociere. Nimeni nu atentează la rolul formatului „5 plus 2” și al celorlalți parteneri internaționali, implicați în procesul de negociere. Dar Acordul de Asociere este semnat cu Uniunea Europeană. Zona de Comerț Liber, Aprofundat și Cuprinzător este între Republica Moldova și Uniunea Europeană. Această Declarație are acest obiect de discuție, și nu altul.

Deci nu poate această Declarație să se refere la altceva decât la relațiile nou-create, contextul nou-creat și situația, relațiile dintre autoritățile Republicii Moldova cu cele din regiunea transnistreană în noul context creat în urma ratificării Acordului de Asociere.

Domnul Igor Corman:

Domnul Petrenco.

Domnul Grigore Petrenco:

Doamnă autoare,

Totuși, trebuie să existe o consecvență în ceea ce facem. Noi, anul trecut, în luna octombrie sau noiembrie, dacă nu greșesc, am adoptat o declarație aproape prin consens ...

Doamna Liliana Palihovici:

Așa este.

Domnul Grigore Petrenco:

... de toate fracțiunile, care au fost... Deci noi am lucrat toți împreună, toate fracțiunile, ca să fie adoptată în unanimitate o Declarație în ceea ce privește reglementarea problemei transnistrene.

Astăzi, ieșiți de sine stătător cu un proiect de Declarație. Apropos, denumirea acestei Declarații nu corespunde conținutului, căci nu este vorba despre procesul de reintegrare teritorială în cazul de față. Deci nu se referă la reintegrarea teritorială conținutul Declarației.

Doamna Liliana Palihovici:

Dar la ce?

Domnul Grigore Petrenco:

La procesul de reintegrare a țării, dar nu teritorială.

Doamna Liliana Palihovici:

Din punctul meu de vedere...

Domnul Grigore Petrenco:

... că nu se...

Doamna Liliana Palihovici:

Corect. Dar nu este reintegrarea teritorială a țării?

Domnul Grigore Petrenco:

De ce nu există o consecvență? Să fie... deci această Declarație să fie o continuare atunci a Declarației precedente adoptate. Dar...

Doamna Liliana Palihovici:

Corect.

Domnule Petrenco...

Domnul Grigore Petrenco:

... dar astfel, noi ce facem cu Declarația precedentă?

Doamna Liliana Palihovici:

Ce facem... Declarația precedentă rămîne în vigoare. Parlamentul și-a exprimat poziția, atitudinea la acea etapă în contextul creat în regiune la acel moment.

Această Declarație vine să completeze informația generală despre atitudinea Parlamentului Republicii Moldova vizavi de continuarea dialogului dintre Chișinău și Tiraspol în noul context creat după semnarea Acordului de Asociere și crearea Zonei de Comerț Liber Aprofundat și Cuprinzător între Republica Moldova și Uniunea Europeană.

Toate prevederile incluse în această Declarație țin anume de acest context.

Și eu vreau să... dacă doriți, pot să mai citesc din Declarație. „Subliniind că crearea Zonei de Comerț Liber Aprofundat și Cuprinzător deschide noi oportunități de promovare a comerțului extern, contribuie la sporirea competitivității producției autohtone, îmbunătățește climatul investițional, facilitează respectarea unor standarde înalte în sfera producției, prestării serviciilor, desfășurării afacerilor, confirmînd că, de la începutul negocierilor cu privire la crearea Zonei de Comerț Liber Aprofundat și Cuprinzător și pe întreg parcursul acestora, autoritățile moldovenești au manifestat deschidere deplină, oferind informații necesare și asigurînd participarea reprezentanților regiunii transnistrene la procesul de tratative cu Uniunea Europeană, iar ulterior, în repetate rînduri, au exprimat disponibilitatea de a interacționa cu experții de la Tiraspol pe toate elementele ce vizează crearea Zonei de Comerț Liber și Aprofundat, Parlamentul declară următoarele”. Și sînt prevederile și angajamentele pe care noi le anunțăm.

Din punctul meu de vedere, aceasta este Declarația care se potrivește timpului și care confirmă atitudinea Parlamentului vizavi de relațiile care trebuie să fie în continuare între Moldova și Chișinău în noul context.

Domnul Igor Corman:

Domnul Dodon.

Domnul Igor Dodon:

Da. Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Stimată doamnă autor,

În primul rând, trebuie să constatăm că, într-adevăr, denumirea Declarației nu are nimic cu conținutul.

Eu cred că dumneavoastră înțelegeți foarte bine că relațiile cu stînga Nistrului s-au înrăutățit și se vor înrăutăți și mai tare, inclusiv cu unele regiuni cum ar fi Găgăuzia și cu alte regiuni din cadrul Republicii Moldova.

De aceea, încercați să dregeți busuiocul prin această Declarație, care este una sterilă.

Însă eu am două întrebări foarte simple și clare. Dumneavoastră, ca autor, cînd faceți trimitere la preferințele comerciale autonome care vor fi în vigoare pînă la finele anului 2015...

Doamna Liliana Palihovici:

Da.

Domnul Igor Dodon:

... pentru partea stîngă a Nistrului.

Explicați-le, vă rog, colegilor dumneavoastră ce înseamnă preferințele comerciale autonome pentru Transnistria.

Doamna Liliana Palihovici:

Sînt niște reguli stabilite de către Uniunea Europeană pentru agenții economice la capitolul exportul produselor în spațiul european.

Acestea sînt date în mod preferențial pentru o perioadă stabilită de către Uniunea Europeană, care sînt... termenul este extins anume pentru perioada cît să ducem acest dialog și să intrăm în cadrul general pentru toată țara.

Vizavi de faptul că relațiile s-au înrăutățit între Chișinău și Tiraspol sau și regiunea... sau Autonomia Găgăuză. Vreau să vă zic, stimați colegi, că lucrurile pot să se schimbe nu în direcția potrivită atît timp cît există politicieni care promovează ideea separatismului și care nu doresc bine țării lor.

Domnul Igor Corman:

Domnul Dodon.

Domnul Igor Dodon:

Stimată colegă,
Cred că vă referiți la acei care promovează ideea unionismului, care, de fapt...

Doamna Liliana Palihovici:

Mă refer la dumneavoastră, domnule Dodon, atunci când îndemnați cetățenii să nu se supună autorităților statului.

Domnul Igor Dodon:

... care, de fapt, au provocat acest conflict la începutul anilor 1990 și creează premise și acum.

Și dumneavoastră, dacă ați fi un politician responsabil, pe care vreau să îl stimez, ați fi mai atent cu astfel de declarații, pentru că separatismul și separatiștii sînt...

Doamna Liliana Palihovici:

Și eu vreau să vă stimez și să vă îndemn: niciodată să nu îndemnați cetățenii Republicii Moldova să nu se supună autorităților.

Domnul Igor Dodon:

... acei care promovează mesajele de pierdere a suveranității Republicii Moldova. Noi niciodată... (*Rumoare în sală.*)

Doamna Liliana Palihovici:

Declarația prezentată astăzi este anume o dovadă că sîntem politicieni responsabili și ne dorim să avem o țară integră teritorial, să avem condiții egale de activitate pentru toți cetățenii pe tot teritoriul statului Republica Moldova.

Domnul Igor Dodon:

Stimată colegă,
Și a doua întrebare.

Doamna Liliana Palihovici:

Vă rog.

Domnul Igor Dodon:

La prima nu ați răspuns. Documentați-vă ce înseamnă Acord de Liber Schimb și Preferințe Comerciale Autonome,...

Doamna Liliana Palihovici:

Eu sînt documentată și v-am răspuns.

Domnul Igor Dodon:

... pentru că Acordul de Liber schimb pentru dreapta Nistrului și Preferințe Comerciale Autonome pentru stînga Nistrului vor crea o mulțime de întrebări în ceea ce ține de procedurile de trecere a mărfurilor.

Doamna Liliana Palihovici:

Pentru a nu fi aceste...

Domnul Igor Dodon:

Acum a doua întrebare. Dacă dumneavoastră sînteți politicieni responsabili, în afară de discuțiile șefului vostru la fotbal ș.a.m.d., spuneți, vă rog, cu cine ați discutat din partea stîngă a Nistrului acest proiect, ținînd cont de faptul că faceți trimitere la niște acte care au fost aprobate de partea dreaptă, de dumneavoastră, în plenul Parlamentului, ați semnat niște acorduri, ați ratificat aceste acorduri, fără a întreba opinia oamenilor.

Spuneți, vă rog, cu cine din stînga Nistrului ați încercat să discutați despre această Declarație, dacă nu vreți cu opoziția aici să discutați?

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule deputat,

Probabil, că nu ați fost atent cînd eu am făcut prezentarea acestei Declarații și am spus despre ce fel de comunicare și între cine a avut loc pe parcursul ultimei perioade.

Mai mult ca atît, probabil că nici informația din mass-media nu ați urmărit-o atent, să vedeți care au fost întîlnirile, tentativele de negocieri și comunicarea la acest subiect în ultimul timp.

Domnul Igor Corman:

Domnul Godea.

Următorul – domnul Mișin.

Domnul Mihai Godea:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Vă rog să mă înscrieți cu o luare de cuvînt la acest subiect.

Doamnă autor,

Din regiunea din care venim este o zicală populară „După sac și cîrpală” sau „petic”, cum se zice la noi.

Parafrazînd sau urmînd logica acestei... acestui dicton, nici un document nu va fi mai bun decît atitudinea care a stat... sau vizavi de chestiunea abordată.

Oricum sînt foarte multe probleme la ținuta acestui document, exceptînd preambulul, partea de declarații...

Doamna Liliana Palihovici:

Ea urmează să fie redactată după ce se va vota conținutul ca atare.

Domnul Mihai Godea:

Eu sper foarte mult ca după redactare să capete forma unui document aprobat de Parlamentul Republicii Moldova.

Dar două întrebări concrete sau una. Ce aveți în vedere atunci când spuneți Tiraspolul, partenerii de dialog de la Tiraspol? Ce ar însemna aceasta pentru Parlamentul Republicii Moldova, pentru că este Declarația Parlamentului Republicii Moldova.

Doamna Liliana Palihovici:

Acei care reprezintă astăzi regiunea transnistreană.

Domnul Mihai Godea:

Și ce înseamnă Chișinăul în acest sens?

Doamna Liliana Palihovici:

Chișinăul înseamnă autoritățile Republicii Moldova.

Domnul Mihai Godea:

Noi avem autorități centrale. Noi avem autorități constituționale. Noi avem regim impostor la Tiraspol. Ele sînt autorități regionale? Ele sînt recunoscute de noi sau cum?

Este Declarația Parlamentului Republicii Moldova și aici noi trebuie să fim și corecți, și în conformitate cu Legea Supremă.

Doamna Liliana Palihovici:

Eu am înțeles, domnule Godea.

Și să înțeleg că propuneți să schimbăm autoritățile moldovenești cu Guvernul sau Parlamentul?

Am pus autorități, avînd în vedere și Parlamentul, și Guvernul, toate autoritățile statului.

Iar atunci cînd vorbim „îndeamnă Tiraspolul”, am putea să substituim cu „așa-numitele autorități”, dacă credeți că așa este mai corect să fie scris în Declarație. Așa-numita administrație de la Tiraspol. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Igor Corman:

Domnul Godea.

Domnul Mihai Godea:

Atunci cînd vorbiți despre autoritățile moldovenești, lucrurile sînt clare.

Doamna Liliana Palihovici:

Păi da. Dar ați menționat și...

Domnul Mihai Godea:

Dar cînd vorbiți despre Chișinău... Chișinău este capitala Republicii Moldova, ca să fim înțeleși, da, și să ne înțelegem la subiect.

Doamna Liliana Palihovici:

Bine. Atunci, să înțeleg că propuneți substituirea peste tot în Declarație unde este Chișinău să fie autoritățile moldovenești.

Domnul Mihai Godea:

Autoritățile centrale sau autoritățile moldovenești.

Doamna Liliana Palihovici:

Da. Am înțeles și sînt de acord.
Și unde este Tiraspol?

Domnul Mihai Godea:

Și identificați o noțiune pentru „Tiraspol”, care apare în text.

Doamna Liliana Palihovici:

Aș fi recunoscătoare, dacă ați face o propunere, domnule deputat.

Domnul Mihai Godea:

Păi, pentru mine, la Tiraspol este un regim impostor, dacă vă convine, treceți-l în text.

Doamna Liliana Palihovici:

Și pentru mine la fel, dar Declarația trebuie să fie elaborată corect...

Domnul Mihai Godea:

Nu este nici separatism, pentru că nu au dreptul la separare. Ei sînt impostori, pur și simplu. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Igor Corman:

Domnul Mișin.

Domnul Vadim Mișin:

Спасибо, господин Председатель.

Уважаемая госпожа Палихович,

У меня вопрос, вытекающий из вопроса нашего коллеги Григория Петренко, связанный с нашей прошлой декларацией.

Мы не голосовали за прошлую декларацию по одной причине. Не потому, что она была плохая или некачественная. Мы не голосовали, потому что она была односторонняя. Она была, декларация наша, ни с кем не согласованная и не обговоренная в Тирасполе. И мы по-прежнему, как

обычно, пытаемся здесь за всех решать, а там они должны сидеть и подчиняться. 22 года это не происходит и не будет происходить дальше, пока не научимся с ними разговаривать.

Поэтому первый вопрос у меня. Скажите, пожалуйста, вы только что, отвечая на этот вопрос, сказали, что вы обсуждали в рамках «пять плюс два». В рамках каких...

Doamna Liliana Palihovici:

Da, Guvernul a dus aceste discuții.

Domnul Vadim Mișin:

Ну, я имею в виду, что были разные дискуссии.

Doamna Liliana Palihovici:

Da.

Domnul Vadim Mișin:

На разном уровне. Все это нам понятно. Все эти дискуссии на всех уровнях. Хотя в одной этой дискуссии присутствовал данный документ? Назовите мне кого-нибудь в Тирасполе, кто видел этот документ и сказал: да, ОК, он нас устраивает.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Mișin.

Vă mulțumesc pentru întrebare.

Eu vreau să vă zic că aceasta este Declarația Parlamentului, care reprezintă atitudinea acestei instituții, atitudinea deputaților în Parlament vizavi de acest subiect și ea nu trebuie să fie coordonată cu nimeni.

Aceasta este Declarația Parlamentului, și nu o declarație comună a mai multor instituții.

Domnul Igor Corman:

Domnul Anghel.

Domnul Gheorghe Anghel:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnul Igor Corman:

Domnule Anghel,

Îmi cer scuze.

Domnule Mișin,

A doua întrebare.

Domnul Mișin.

Domnul Vadim Mișin:

Спасибо вам за разъяснение.

Я только сейчас понял, что это декларация Парламента. Если б вы не объяснили – ну, как тут понять.

Да. Но я, кстати, вам...

Doamna Liliana Palihovici:

Mă bucur... ajutat...

Domnul Vadim Mișin:

Извините, но я вам об этом и говорил, что сколько мы будем делать односторонние Декларации – толка не будет, никакого толка. Не будет и не было.

Теперь второй вопрос. Скажите, пожалуйста, вот в данной декларации вы все время акцент делаете на том, что будет зона свободной торговли, что Приднестровье заинтересовано в связи с евроинтеграцией в зоне свободной торговли.

Вам не кажется, что в данном случае мы кое-что перепутали и передернули и Парламент в данном случае вообще занимается не своей функцией?

Если мы хотели сделать политическую декларацию – давайте отрабатывать и делать политическую декларацию в связи с евроинтеграцией и т.д.

А если мы говорим о зоне свободной торговли, о каких-то преимуществах для Приднестровья – извините, у нас для этого есть исполнительная власть.

Чего мы пытаемся всех подменять? Когда вы говорите, что мы говорим за всех, Парламент выступает с декларацией и это касается всех органов власти, извините, пожалуйста. Конституционно Парламенту никто и никогда не давал право говорить от имени всех органов власти. Да, мы высшая законодательная власть, но не более всего!

Поэтому мне кажется, вот эта декларация вообще не имеет смысла. Если стержневым вопросом остается вопрос свободной экономической зоны и т. д., то это дело Правительства, и пусть Правительство этим занимается совместно с приднестровским регионом.

Doamna Liliana Palihovici:

Eu vreau să menționez că nimănui și nicăieri în legislație nu este scris că Parlamentul nu are dreptul să aprobe declarații pe un subiect sau altul, să își exprime atitudinea față de un subiect sau altul, să încurajeze celelalte autorități ale statului să acționeze într-un fel sau altul.

Deci Parlamentul are tot dreptul, în Declarația sa, să spună că va facilita sau va contribui ca autoritățile Republicii Moldova să continue și să întreprindă eforturile menite să asigure accesul egal al locuitorilor și al comunităților de

afaceri de pe ambele maluri ale Nistrului la noile oportunități care se deschid odată cu ratificarea Acordului de Asociere și crearea Zonei de Comerț Liber și Aprofundat și Cuprinzător între Republica Moldova și Uniunea Europeană.

Acesta este text care este în conținutul acestei Declarații și, din punctul meu de vedere, această Declarație este una potrivită și trebuie să fie aprobată de către Parlamentul Republicii Moldova.

Dacă aveți propuneri de îmbunătățire, am spus-o de la începutul prezentării acestei Declarații, vă rog, faceți amendamente.

Domnul Igor Corman:

Domnul Anghel.

Domnul Gheorghe Anghel:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimată doamnă autor,

Deja mai mulți colegi au vorbit despre aceea că această Declarație este una abstractă, lipsită de conținut, de substanță.

Ceea ce propuneți dumneavoastră să treacă ca fir roșu prin Declarație, vorbim despre comerțul liber, integrarea europeană, nu cred că este deloc atractiv pentru Transnistria.

Eu cred că sensul Declarației este de a impulsiona dialogul dintre Chișinău și Tiraspol, de a începe negocierile pentru soluționarea problemei definitiv.

În acest sens, dumneavoastră ar trebui să pregătiți propuneri sau noi să pregătim împreună niște propuneri care i-ar interesa pe transnistreni.

În acest sens, vreau să vă întreb, cred că dumneavoastră atunci când ați purces la pregătirea Declarației ați studiat mai mult situația din zonă și cunoașteți.

Vreau să vă întreb, care este rezultatul activității punctelor migraționale și vamale instalate la frontiera administrativă dintre malul drept și stîng? În această perioadă de cînd au fost instalate.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule deputat...

Domnul Gheorghe Anghel:

Cum au contribuit, cum au trebuit la contracararea traficului persoanelor, eu știu, a contrabandei.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule deputat,

Acesta nu este un subiect ce ține de conținutul acestei Declarații.

Vă puteți adresa printr-o scrisoare, interpelare către autoritățile Executivului care să vă dea punctat răspunsul la întrebarea dumneavoastră.

În ceea ce privește conținutul, lipsa de conținut și de... a acestei Declarații, eu total nu sînt de acord cu dumneavoastră și dacă vom merge după acest principiu,

atunci noi nu trebuia să declarăm nici, să aprobăm Declarația pe care am votat-o mai devreme în contextul creat în regiune.

Parlamentul Republicii Moldova nu ar trebui nici o dată să ia atitudine de noile situații create și să exprime poziția sa cum trebuie de continuat dialogul pe subiectul relațiilor dintre, în contextul soluționării conflictului transnistrean.

Eu vă îndemn, domnule deputat, așa cum am spus-o atunci când am prezentat această Declarație, să dăm dovadă de maturitate politică, să veniți cu amendamente să îmbunătățim această Declarație, cum ați spus, să îi adăugați conținut.

Din punctul meu de vedere, ea are conținut.

Dumneavoastră, dacă credeți că nu are, faceți amendamente și adăugați mai mult conținut.

Domnul Igor Corman:

Domnul Zagorodnîi.

Următorul – domnul Bondari. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Liliana Palihovici:

A doua întrebare.

Domnul Igor Corman:

Este și a doua întrebare.

Domnul Anghel,

Vă rog.

Domnul Gheorghe Anghel:

Da. A doua întrebare este legată, de fapt, de prima. Eu nu degeaba am întrebat despre activitatea punctelor de migrație.

Eu aș dori ca să propun ca în Declarație să fie inclusă propunerea noastră de a exclude aceste puncte de migrație și aceasta ar putea să fie taman un punct de pornire.

Doamna Liliana Palihovici:

Acesta dumneavoastră...

Domnul Gheorghe Anghel:

...de negocieri.

Doamna Liliana Palihovici:

...o formulați ca amendament.

Domnul Gheorghe Anghel:

Ar fi atractiv pentru Transnistria... înțelege că noi, într-adevăr, facem niște pași în întâmpinare. Cu atât mai mult că, de fapt, aceste puncte de migrație duc la

aceea că noi, de facto, recunoaştem hotarul dintre Transnistria și malul drept al Nistrului.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule deputat,
Eu înțeleg că este un amendament.

Domnul Gheorghe Anghel:

Da. Este o propunere...

Doamna Liliana Palihovici:

Dacă este o...

Domnul Gheorghe Anghel:

...și vreau să vă întreb dacă ați accepta dumneavoastră așa...

Doamna Liliana Palihovici:

Eu, spre exemplu.

Domnul Gheorghe Anghel:

...propunere.

Doamna Liliana Palihovici:

Sînt doar unul din autori și punctul meu personal de vedere este să nu acceptăm acest amendament.

Domnul Gheorghe Anghel:

Am înțeles.

Domnul Igor Corman:

Domnul Zagorodnîi.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimată doamnă autor,

În contextul celor ce ați răspuns colegului meu, vreau să vă spun că noi am venit cu un șir de proiecte de lege concrete ce ține de statutul de neutralitate și mai multe acte legislative, care dumneavoastră, cu părere de rău, nu prea le acceptați în Parlament.

Dar asta este o altă întrebare ce ține de votul dumneavoastră la inițiativele opoziției.

Dar vreau să vă întreb ce ține de Declarația respectivă. În linii generale, noțiunea de „declarație” are caracter de declarație.

Eu vreau să vă întreb, care vor fi efectele juridice, efectele economice asupra, în urma adoptării acestei Declarații?

Fiindcă declarații noi adoptăm doar cu scopul de a declara ceva, dar ca să implementăm, ca să atragem, de fapt, partea transnistreană în procesul respectiv, urma să avem niște acțiuni mai concrete și, în special, în cadrul negocierii Acordului de Asociere.

Fiindcă, părerea mea este, că la perioada respectivă nu s-a negociat. Sau, dacă s-a negociat, ați avut cu totul o altă atitudine referitor la regiunea transnistreană. Și acum, la insistența patronilor dumneavoastră din exterior, veniți cu această Declarație, ca să aplanati situația ce ține de regiunea respectivă.

Fiindcă vreți, nu vreți, dar trebuie să constatăm că Declarația respectivă nu va avea efecte juridice. Va avea doar un, să spunem așa, caracter declarativ, la care arătăm că, uitați-vă, cât de îngrijorat este Parlamentul de la Chișinău despre situația care se va crea în urma semnării Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană.

Și, de aceea, vreau să vă spun că ... O întrebare, a doua, ca să nu mai ies a doua oară la microfon, de ce nu s-a adoptat Declarația respectivă în ziua în care s-a ratificat în Parlament acest Acord de Asociere, paralel? Dacă nu s-a integrat în Acord poziția transnistreană, trebuia atunci și Declarația în ziua respectivă. De ce veniți la o săptămână sau două pentru adopta aceste declarații?

Mersi.

Doamna Liliana Palihovici:

Eu vă mulțumesc, domnule Zagorodnîi, pentru aceste întrebări.

Și vreau să vin cu o concretizare. Ați spus că această Declarație a fost pregătită la propunerea partenerilor noștri externi. Această Declarație este rezultatul muncii unui grup de deputați în Parlamentul Republicii Moldova și nu este comanda cuiva din exterior. Acesta este primul moment. Noi singuri am pregătit această Declarație.

De ce nu am votat-o în data de 2 iulie, atunci când a fost ratificat Acordul de Asociere? Noi ne-am propus să discutăm această Declarație în prezența tuturor fracțiunilor politice din Parlamentul Republicii Moldova. Iată, am oferit șansa să participați și dumneavoastră la această discuție.

Ați propus atunci, când am introdus în ordinea de zi să o transferăm pentru altă dată, ca să aveți timp să o studiați. Așa a fost. A fost suficient timp să o analizați. Așa că eu cred că noi am procedat corect în această situație.

Domnul Igor Corman:

Pe domnul Bondari l-am anunțat. Și pe urmă de procedură – domnul Streleț.

Domnule Bondari,

Vă rog.

Domnul Veaceslav Bondari:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Doamnă autor,

În Declarație, primul punct, citesc: „Încheierea Acordului reprezintă o realizare majoră în calitatea modernizării politice și economice a Republicii Moldova și afirmării țării noastre în calitate de stat modern, democratic și prosper”.

Știm foarte bine că guvernarea coruptă încalcă Constituția, încalcă drepturile omului. Economia noastră ... știm că economia, practic, e în situație catastrofală. Transnistrenii foarte bine știu despre aceasta.

Nu vedem dinamica pozitivă concretă și așa înțelegem că numai negativă. Eu propun ca primul punct trebuie exclus din Declarație.

Doamna Liliana Palihovici:

Este o propunere, Președintele ședinței va pune la vot.

Domnule deputat,

Pentru a vedea mai bine realizările care sînt, trebuie cumva de deschis ochii și de uitat mai atent, și atunci o să le vedeți. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Igor Corman:

Domnul Streleț.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Streleț,

Aveți întrebare?

Domnul Igor Corman:

Domnul Streleț, de procedură ceva?

Domnul Valeriu Streleț:

Da, domnule Președinte.

Mulțumesc.

Remarcăm caracterul întrebărilor care se tot repetă, de aceea, știind, de asemenea, că vor fi și luări de cuvînt, propunem să aplicați articolul 108 și să încheiați dezbaterile la această etapă, urmînd deja celelalte etape să le ... din numele Frațiunii. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Igor Corman:

Da, deci este dreptul regulamentar al unei fracțiuni să facă referință la articolul 108. Dacă, într-adevăr, sînt propuneri concrete la textul Declarației? (*Rumoare în sală.*) Dar de ce nu le-ați făcut, stimați colegi? Textul acesta este difuzat de zece zile. (*Rumoare în sală.*)

Bine, continuăm conform Regulamentului. A fost făcută propunerea, eu o supun votului. Cine este pentru întreruperea dezbaterilor? Deci majoritatea deputaților au sprijinit propunerea făcută.

Mulțumesc, doamnă Palihovici.

Stimați colegi,

Mai mulți deputați s-au înscris cu luări de cuvânt și după aceasta ... Și pe domnul Ghimpu l-am înscris, da. (*Rumoare în sală.*) Păi, în două minute nu reușiți nimic, domnule Ghimpu. În șapte e cu totul altă situație.

Deci mai întâi luările de cuvânt, după care voi supune votului eventual și amendamentele făcute. Primul s-a înscris domnul Stati.

Vă invit la tribuna centrală.

Domnul Sergiu Stati:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați deputați,

În sfârșit, am ajuns și noi, Parlamentul Republicii Moldova, să dezbatem o chestiune ce ține de problema transnistreană, chiar în pofida unui proiect atît de stîngaci, dar și declarativ, cum este Declarația cu privire la procesele de reintegrare teritorială a țării în contextul parcursului european al Republicii Moldova.

Reamintesc stimatului Legislativ că, în cinci ani, de cînd Alianța și conul acestei Coaliții este la guvernare, Parlamentul a dezbătut o singură dată situația din Transnistria, în contextul inițiativei Frațiunii Partidului Comuniștilor, care a fost, pînă la urmă, blocată tot de fracțiunile partidelor de guvernămînt.

Consecința blocării proiectului PCRM a adus la instalarea punctelor de migrație și vamale pe frontiera administrativă dintre cele două maluri ale Nistrului, care, de fapt, a adus la recunoașterea de către Chișinău a frontierei Republicii Moldovenești Nistrene. Adică, în condițiile unui deficit total de interes pentru reintegrarea țării, pe parcursul a cinci ani de zile, este stranie și suspectă această inițiativă, pe care o dezbatem astăzi.

Singurul argument care ar explica logic și ar îndreptăți acțiunile autorităților ar fi faptul că pînă la alegeri au rămas cîteva luni, proiectul urmărind scopuri strict electorale, fără a pretinde la promovarea restabilirii integrității teritoriale a țării.

În același context, doresc să subliniez că, pe parcursul ultimilor 5 ani, Parlamentul nu a participat în nici un fel la procesul de soluționare a problemei transnistrene, nu a îndemnat și nu a încurajat Guvernul pentru a facilita discuțiile și negocierile pentru determinarea statutului Transnistriei în componența Republicii Moldova.

Mai mult ca atît, Parlamentul nici pe dimensiunea pur parlamentară nu a întreprins nimic, în pofida faptului că există un Protocol semnat între Legislativul de la Chișinău și Sovietul Suprem de la Tiraspol, care oferă un cîmp legal pentru a purta discuții directe cu Tiraspolul, nemaivorbind despre nedorința și lipsa de disponibilitate a parlamentarilor din fracțiunile majorității de a iniția întrevederi și dezbateri pe această problemă cu deputații din Rusia și Ucraina, țări-mediatoare în procesul de reglementare, în vederea creării unui climat favorabil negocierilor în formatul „5 plus 2”.

Acestea fiind niște concluzii generale, aș dori să mă refer propriu-zis la proiect. Luîndu-l de la un capăt, putem menționa, că însăși denumirea proiectului este în contradicție cu conținutul lui. Cine dintre autori poate să ne spună: unde

este în acest proiect reîntregirea țării? Cred că răspunsul este unul evident: proiectul este vag, declarativ și lipsit de conținut real. Vă asigur că și efectul lui va fi similar. Acei care vor vota proiectul urmează să conștientizeze că votează un proiect realmente decedat subit pînă la începerea dezbaterilor.

Un singur punct, care presupune anumite acțiuni, este alineatul (5), care prevede că Chișinăul va informa Tiraspolul despre acțiunile întreprinse în implementarea Acordului de Liber Schimb. Atunci, vreau să vă întreb, stimați deputați ai fracțiunilor de guvernămînt, voi mai considerați Transnistria parte componentă a Republicii Moldova? Dacă da, atunci de ce tratați Transnistria ca o țară terță, care trebuie să fie informată despre modificarea regulilor de import-export al mărfurilor de proveniență moldovenească? Informată urmează să fie Ucraina, iar Transnistria implicată plenar și în deplină măsură în toate procesele de reglementare și angajamentele Republicii Moldova față de partenerii externi, inclusiv acei din Uniunea Europeană.

La fel, în același alineat (5), se stipulează că autoritățile... citez: „autoritățile moldovenești sînt dispuse să ofere partenerilor de dialog de la Tiraspol toate informațiile...”. Vreau să vă întreb de ce se specifică că sînt dispuși și nu este scris clar că se obligă să prezinte? Pe urmă, „partenerii de dialog” aceasta cam cum ar fi? Vreau să întreb autorii dacă ei au căutat figuri de stil sau au prins să elaboreze un document cu conținut clar și eficient? În opinia mea, s-a urmărit o variantă mai mult stilistică decît de conținut.

Și acum, dacă am apuca să analizăm textul propriu-zis al proiectului, am ajunge la concluzia că nu avem ce analiza în afară de fraze fără idei și conținut.

De aceea, las la o parte acest șirag de cuvinte frumoase, intitulat Declarația cu privire la procesele de integrare și în continuare conform textului, pentru a atrage atenția stimaților deputați, dar și cetățenilor țării asupra unor nuanțe care pot fi observate, dacă citim proiectul printre rînduri.

Pornind de la prezenta premisă că urmează să adoptăm un document care ar facilita...

Domnul Igor Corman:

Da. Vă rog să finalizați.

Domnul Sergiu Stati (*nu vorbește la microfon*):

Din numele Frației. Da?

Domnul Igor Corman:

Da. Încă două minute din partea Frației.

Domnul Sergiu Stati:

Mulțumesc.

Pornind de la premisa că urmează să adoptăm un document care ar facilita reîntregirea țării, normal, dar și necesar era, dacă în proiect ar fi o referință la

formatul „5+2”, mecanism de negocieri care ar putea fi o pîrghie eficientă pentru atragerea Transnistriei în acest proces.

Astfel, putem presupune că autorii sau nu au știut despre acest mecanism, Executivul ce este puțin probabil, sau au avut intenția să îl diminueze.

În acest context, menționăm că Executivul tot mai des face referință la necesitatea renunțării la negocierile în formatul „5+2”, care, în opinia noastră, este o eroare totală și poate aduce la urmări grave pentru întreg procesul de restabilire a integrității teritoriale.

La fel, în preambulul proiectului, se subliniază eficiența Uniunii Europene în reglementarea transnistreană. Fără a pune la îndoială rolul Uniunii Europene, este straniu că nu se face referință la OSCE, care participă în acest mecanism din 1993. Acest lucru, iarăși, ne aduce la concluzia că autorii încearcă să promoveze ideea renunțării sau modificării mecanismului „5+2”.

De aceea, în opinia noastră, ar urma să accentuăm necesitatea eficientizării formatului „5+2”. Iar pentru a concretiza această necesitate, cred că ar fi oportun să fie accentuată în text adresarea directă către Rusia, Ucraina, SUA OSCE și UE, în vederea încurajării autorităților de la Tiraspol pentru realizarea prevederilor Acordului de Comerț Liber.

Alt aspect, care cred că ar transforma un document amorf în unul viabil, ar fi angajamentul Chișinăului de a scoate punctele de migrație și vamale de la frontiera administrativă cu Transnistria, restabilirea activității grupurilor de lucru și a măsurilor de încredere între Chișinău și Tiraspol, pentru a demonstra disponibilitatea de a avea un dialog sincer și constructiv cu autoritățile transnistrene.

Stimați colegi,

Încă 30 de secunde, ca să...

Mulțumesc.

Cunoașteți cu toții că Frațiunea Partidului Comuniștilor, pe parcursul ultimilor 5 ani, a prezentat în Parlament mai multe proiecte care, real și sincer, au urmărit scopul eficientizării procesului de negocieri privind statutul Transnistriei, dar și a îmbunătățirii situației cetățenilor din regiunea transnistreană. Mă refer, aici, la proiectele promovate cu insistență de noi ce țin de definitivarea statutului de neutralitate a Republicii Moldova, acordarea asistenței sociale pentru cetățenii Republicii Moldova din stînga Nistrului, protecția agenților economici din regiunea transnistreană și altele. Cu regret, nu am fost auziți toți acești ani. De aceea, astăzi, recoltăm erorile și gafele guvernării comise în raporturile cu autoritățile de la Tiraspol.

Și, în fine, dat fiind faptul că nu reușesc să dau citire textului în întregime, vreau să vă informez, stimați colegi, că în astfel de variantă proiectul care va fi prezentat și este prezentat de acest grup nu va fi susținut de Frațiunea Partidului Comuniștilor.

Mulțumesc. *(Aplauze în sală.)*

Doamna Liliana Palihovici:

Vă mulțumesc, domnule deputat, pentru poziția exprimată.
Îl invit la tribuna Parlamentului pe deputatul Todua.

Domnul Zurabi Todua:

Спасибо, господин Председатель.

Уважаемые коллеги,

При ознакомление с этим документом возникает впечатление, что он готовился в ППХ и что его подготовку предложили сделать не в Кишиневе, а в Брюсселе, потому что очень многие положения этого документа не согласуются с реальностью. И, к великому сожалению, это так. Я думаю, что большинство присутствующих не сможет этому квалифицированно возразить.

Можно было бы подробно пройтись по всем пунктам этой декларации, но я приведу несколько примеров. Я думаю, этого будет достаточно. Ну, в частности, во втором абзаце преамбулы сказано, что... констатируется исходя из фактов, что процесс европейской интеграции и территориальной реинтеграции представляет стратегический интерес Республики Молдова и т.д. Замечательно, это так и есть. Конечно же, это должен быть приоритет. Но давайте зададим себе вопрос: а собственно говоря, в чем выражается этот приоритет, который должен был проявляться правившей коалицией с 2010 года?

Мы можем констатировать, что у альянса, у коалиции были какие угодно приоритеты, но только не приднестровское урегулирование. Во всяком случае, не об этом свидетельствует ликвидация Министерства реинтеграции и фактическое приостановление переговорного процесса. Ведь он заморожен, ведь никаких серьезных прорывов в этом процессе нет. И я уверен, что каждый из вас это прекрасно понимает.

И наконец, собственно Соглашение об ассоциации, которое было подписано. Оно не как не согласовывалось с представителями Приднестровья. И был правильно задан вопрос, кто из приднестровских лидеров и деятелей привлекался к работе над Соглашением об ассоциации. Как мы можем быть теперь уверены в том, что они это Соглашение примут?

Далее, шестой абзац. В нем приветствуется роль Европейского Союза по урегулированию конфликта, возрастающая роль по урегулирование конфликта, которая проявляется в политической поддержке и т.д. Ну, здесь я очень серьезно поспорил бы, потому что, честно говоря, не вижу возрастающей роли Европейского Союза в урегулировании конфликта. Здесь можно было отметить роль России в урегулировании конфликта. Да, да, именно так, господа. Во всяком случае... (*Rumoare în sală.*) благодаря российским миротворцам на Днестре сохраняется мир в течение 23 лет. (*Rumoare în sală.*)

Между тем, возрастающую роль Европейского Союза в урегулирование мы можем увидеть на Украине, где сейчас идет гражданская

война. Европейский Союз к этому имеет прямое отношение, во всяком случае, господа от Европейского Союза поддерживали на Майдане тех, кто сейчас находится у власти в Киеве. (*Rumoare în sală.*)

Господа, возьмите себя в руки. (*Rumoare în sală.*)

Седьмой абзац. В нем говорится о том, что зона свободной торговли открывает новые перспективы для внешней торговли и т.д., но хорошо известно, что эти новые регламенты и правила, которые внесет с собой договор об ассоциации, представляют очень серьезные трудности для производителя на правом берегу.

В том что касается Приднестровья, так я могу вам точно сказать, что они не примут эти регламенты и правила, потому что они выступают за вступление в Таможенный союз, между прочем, как и большинство граждан правобережной Молдовы. И вы это прекрасно знаете. (*Rumoare în sală.*)

Далее. Россия выразила отношение к Соглашению об ассоциации, и Молдову ждут очень серьезные трудности в этом отношении. Вы прекрасно должны себе отдавать отчет в том, что если перестанет работать зона свободной торговли на востоке в рамках СНГ, то молдавских производителей ждут крайние тяжелые времена и сотни миллионов, если не миллиарды убытков.

Далее. Ко всему этому можно добавить действия, которые предпринимает правящая коалиция в отношении целого ряда принципиальных вопросов. Я имею в виду в первую очередь последовательное наступление на функционирование русского языка. В частности, такие вещи, как запрет вещания телеканала «Россия 24», в частности новый Кодекс об образовании, где русский язык приравнен к иностранному. (*Rumoare în sală.*)

Далее. Многие другие вещи: давление на средства массовой информации, давление лидеров Гагаузии, обвинения в адрес национальных меньшинств, многие из которых носят просто оскорбительный характер, постоянные разговоры о том, что Молдове нужно изменить нейтральный статус. И многие в правившей коалиции предлагают подумать о вступлении в НАТО, при этом зная, что блок НАТО пользуется недоверием со стороны... (*Rumoare în sală.*)

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule deputat,

Vă rog mult să finalizați gîndul.

Domnul Zurabi Todua:

Уважаемые господа из правого сектора,

Вот там, за вашими спинами находятся молодые люди, которые наблюдают за тем, как мы здесь обсуждаем законопроекты. Вы даете им прекрасный пример того, как надо себя вести в Парламенте. Bravo.

Уважаемые господа,

Я думаю, что эта декларация, так же как и действия правящей коалиции, не приближает урегулирование, а отдаляет его. Не укрепляет меры доверия, а возводит новый барьер.

Можно констатировать, что данная декларация – это по сути дела пустая бумага, и я бы сказал, что это фиговый листок, который прикрывает беспомощность власти в решении такого важного вопроса, как восстановление территориальной целостности страны.

Спасибо за внимание. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Liliana Palihovici:

... Următorul vorbitor, domnul Petrenco.

Domnul Grigore Petrenco:

Уважаемые коллеги, в практике... Я извиняюсь.

Уважаемые коллеги,

В практике этого Парламента уже входит как плохая традиция рассмотрение документов, которые регистрируются в последние моменты, рассматриваются в спешке и без серьезной соответствующей экспертизы.

Так было и с предыдущими декларациями, когда, например, еще несколько недель назад нам подсунули и закрытыми глазами вы приняли заявление по двадцатипятилетию победы польской Солидарности.

Не понятно, куда вы спешили и вообще зачем нужно было принимать это заявление, ведь кроме всем известных антикоммунистических штампов там ничего особенного и не было.

Кто сегодня вообще помнит про эту декларацию? Кто помнит наши декларации по ситуации в Украине?

Складывается впечатление, что нам умышленно подсовывают, подкидывают всякие проекты деклараций для их одноразового использования в чьих-то интересах.

Зачем нам нужна новая декларация Парламента по приднестровскому урегулированию, если мы еще несколько месяцев назад уже приняли одну, о которой вы забыли и которой вы, правящее большинство, ни разу ни одного дня не руководствовались?

Вы уже не в первый раз принимаете декларации, решения, и фактически забываете их исполнять.

Заявлением о приднестровском урегулировании, принятом в октябре прошлого года, мы призвали все стороны Кишинева и Тирасполя, посредников и наблюдателей воздержаться от односторонних действий.

Но что произошло? Уже в декабре месяце вы приняли поправки в бюджетно-налоговую политику и односторонне разделили таможенное пространство Молдовы на две части.

Это было сделано без обсуждения в рамках переговорного формата пять плюс два, без консультации с приднестровской стороной и было самой

настоящей провокацией. Но и сейчас вы продолжаете предпринимать односторонние действия.

Ратификация Соглашения об ассоциации с Европейским Союзом без учета мнения Приднестровья и ее жителей, которые тоже являются частью молдавского народа это также односторонние действия официального Кишинева и тоже самая настоящая провокация.

И после всего этого, нарушив положение предыдущей декларации, вы приходите в Парламент с новым заявлением, где уже, кстати, нет призыва воздержаться от односторонних действий и госпожа Палихович сама призналась, что эта декларация не согласовывалась никак с приднестровской стороной. Соответственно это также наши односторонние действия.

В этой декларации много чего нет. Нет упоминаний о международном признанном формате переговорного процесса пять плюс два. Нет ни слово о роли ОБСЕ, России, Украины, о работе объединенной контрольной комиссии.

Приветствуется лишь растущая роль Европейского Союза в разрешении конфликта. Кто и как это оценил? Навязав ратификацию Соглашения об ассоциации в кратчайшие сроки, Европейский Союз наоборот руками парламентского большинства расшатывает ситуацию как в Украине, фактически соучаствуют в расколе страны.

Хочу напомнить, что Европейский Союз навязал Кишиневу создание контрольно-пропускных пунктов вдоль Днестра, будучи сопричастен к созданию пограничной инфраструктуры внутри страны, за что вы успешно проголосовали.

Сегодня вы нам предлагаете принять пустую декларацию, в очередной раз восхваляющую Соглашение об ассоциации, декларацию, которую фактически перечеркивает предыдущие декларации, над которой работали все фракции.

Убежден, что эту декларацию писали не в Кишиневе. Приняв ее сегодня в Парламенте, абсолютно ничего не изменится. От нее будет ни тепло, ни холодно ни в Кишиневе, ни в Тирасполе, а если кому-то в Правительстве хочется поставить очередную галочку и отчитаться перед Брюсселем, пусть они имитируют эту бурную деятельность где-то в другом месте: в бюро по интеграции в Правительстве, в объединенной контрольной комиссии, в рабочих группах, но не здесь в Парламенте нашими руками.

Я считаю, что это очередная пустышка, очередное шапкозакидательство и ничего более.

Призываю всех депутатов не голосовать за данный проект декларации.

Спасибо за внимание.

(Rumoare în sală.)

Doamna Liliana Palihovici:

Următorul deputat care s-a înregistrat pentru luare de cuvânt este domnul deputat Şova, pe care îl invit la tribuna Parlamentului.

Următorul este domnul Godea, după care domnul Ghimpu, după care domnul Ghilețchi.

Domnul Vasilii Șova:

Уважаемые коллеги,

Наверное на этой сессии настоящего Парламента мы в последний раз обсуждаем тему приднестровского урегулирования. В этом контексте я понимаю, что здесь в зале достаточно эмоций, но хотел бы обратить ваше внимание на следующие аспекты.

Во-первых, сегодня у нас возможно есть уникальная ситуация, когда мы смогли говорить о подведении итогов, что Парламент Молдовы сделал в области реинтеграции страны за последние четыре года, в чем наши успехи, в чем наши неудачи.

Я думаю, что сегодня похвастаться перед нашими гражданами в общем-то нечем. И почему?

Первое. Я считаю, что мы должны принять за правило в Парламенте страны не принимать никаких деклараций, касающихся приднестровского урегулирования или другой ситуации, связанной с возможной конфликтной ситуацией в другом регионе страны, без политического консенсуса политических партий Молдовы, присутствующих в Парламенте. Это очень важное обстоятельство для того чтобы в будущем не породить конфликты не только в территориях, но чтобы эти конфликты не порождались отсюда, из Парламента страны.

Второе. Если мы принимаем какие-то документы, то давайте хотя бы в Парламенте будем следовать их реализации.

Я специально взял с собой декларацию, которую мы приняли 21 июня 2013 года. Да, она далась достаточно тяжело с точки зрения политического консенсуса. Но давайте скажем прямо, что ту неделю, которую мы потратили, она придала нам определенные позитивные реакции в Тирасполе.

Тут задавался вопрос господином Мишиным. Возьмите все медийные средства Тирасполя, не одно, ни одной негативной реакции по заявлению от 21 июня не было.

Это говорит о том, что Парламент тогда сделал первый консенсусный шаг к реальному урегулированию, в том числе через восстановление механизмов диалога с этим регионом. Но, к сожалению, не по нашей вине, в том числе оппозиции, этот подход был сорван и никто не обсуждал, почему эта ситуация была сорвана.

Следующее. У меня складывается впечатление, что тема приднестровского урегулирования используется порой политическими партиями в контексте каких-то политических событий.

Мы сегодня говорим об ассоциации и соглашении о свободной торговле с Евросоюзом.

Почему когда идет сравнительный анализ с точки зрения плюсов и минусов экономической ассоциации с ЕС и в рамках СНГ, никто не говорил

о принятии неких политических деклараций, когда мы ратифицировали Соглашение о свободной торговле в рамках СНГ?

То есть мы заранее инициируем некую конфликтную ситуацию с точки зрения геополитических приоритетов, что, на мой взгляд, будет очень вредить процессу приднестровского урегулирования.

Следующий акцент. Мы, как только не называем Приднестровье: восточные районы, приднестровский регион, так называемый... вот Михай Года предлагает... власти....

Ребята, вы все забыли, депутаты Парламента, что в 2005 году Парламент консенсусом принял закон. Есть те, кто считает, что этот закон нужно отменить, а есть те, кто считает, что он возможно сыграет какую-то свою роль.

И вот в этом законе очень четко дано географическое понятие этого региона – Приднестровье. И пока мы не научимся уважать отношение к территории, с которой мы хотим восстановить территориальную целостность, вести диалог и решать проблемы, мы будем постоянно наткаться на противодействие.

И в заключение, наверное. Для того чтобы найти подход к реальному процессу продвижения приднестровского урегулирования, безусловно, нам необходимо создавать внутренние и внешние предпосылки для этого процесса. Сегодня надо констатировать, что пока ни внутренних, ни внешних предпосылок не существует, значит, нам нужно, прежде всего Парламенту, возможно, взять инициативу на себя.

Будьте любезны. Я считаю, что Парламент мог бы взять на себя всю ответственность за разработку нового пакета предложений Республики Молдова по процессу приднестровского урегулирования. Выйти с этим новым пакетом к будущей исполнительной власти, которая будет после выборов, таким образом, чтобы мы заложили твердый фундамент восстановления внутренних и создания внешних предпосылок для нахождения моделей окончательного урегулирования приднестровского конфликта на основе территориальной целостности и независимости Республики Молдова.

Спасибо. (*Aplauze.*)

Domnul Igor Corman:

Următorul vorbitor este domnul Godea.

Domnul Mihai Godea:

Stimați colegi,

S-a creat o impresie că sîntem în Duma rusească, și nu în Parlamentul Republicii Moldova. Încă nu m-a convins nimeni că trebuie să cred în sinceritatea celor care apără interesele naționale ale Republicii Moldova în limba rusă, dar aveți tot timpul înainte să o faceți, stimați colegi.

Și acum la subiectul pus în discuție. Sigur că toate lucrurile pot fi înțelese, nu degeaba înainte de a pune întrebările autorilor am amintit vechiul dicton popular. Pentru că acest document, în opinia mea, este în totală corespundere cu atitudinea, vreau să cred, doar a grupului de autori față de chestiunea reintegrării țării și, în general, față de un document care s-a dorit a fi unul important, unul edificator în problema sensibilă de implicare a regiunii din stînga Nistrului în procesele integraționiste ale Republicii Moldova.

Sigur că putem da vina pe necunoaștere, putem da vina pe ignoranță, putem da vina pe multe alte lucruri, dar și în regiunea noastră s-au întâmplat evenimente importante, uneori dramatice, care au pus la încercare o națiune întreagă. Și dacă nu era lecția de demnitate națională, pe care ne-au dat-o ucrainenii în ultima jumătate de an, și dacă nu am fi văzut mobilizarea exemplară a unui popor întreg pentru a-și apăra independența Patriei, poate că treceam cu vederea aceste stîngăcii.

Acei care au vorbit înainte de mine despre războiul civil din Ucraina, să îi întrebe pe locuitorii Slovienskului și Kramatorskului, care au predat autorităților toți colaboraștii cu marea diversiune rusească, pusă în aplicare în estul Ucrainei. Și să îi întrebați pe locuitorii de la Sloviensk și de la Kramatorsk cît sprijin au acordat ei teroriștilor înarmați și instruiți în taberele de luptă din regiunea Rostov?

Stimați colegi,

Documentul acesta trebuia să transmită un mesaj clar unor grupuri țintă, la fel de clare, mă refer, în primul rînd, cetățenilor Republicii Moldova din stînga Nistrului. În al doilea rînd, agenților economici din stînga Nistrului. În al treilea rînd, autorităților locale, pe care pretindeți că le recunoașteți.

Acest document se referă aproape în exclusivitate sau transmite mesaje aproape exclusive impostorilor de la Tiraspol, camuflați sub denumiri frumoase de „parteneri de dialog”, „Tiraspolul”, „autoritățile din stînga Nistrului” și alte sintagme, pe care le permite limba română spre a le utiliza într-un document de acest fel.

Pentru că, adresîndu-ne impostorilor, care s-au cuibărit la Tiraspol acum mai bine de 20 de ani, îmi amintește de imaginea unui preot care cheamă necuratul la sfînta împărtășanie. Și eu cred că toată lumea știe că necuratul niciodată nu merge la sfînta împărtășanie. Pentru că înainte de împărtășanie trebuie să te mai spovedești. Acei care cred că necuratul va intra în biserică să se spovedească, să se împărtășească sînt pe calea greșit, stimați colegi.

Și trebuie să fim sinceri, și trebuie să fim conștienți, dacă nu avem capacitatea să transmitem mesaje celor de care, cu adevărat, trebuie să avem grijă, și Legea din 2005 nu ne încurcă să facem acest lucru, domnule Șova, dacă nu avem capacitatea să consolidăm încrederea agenților economici în beneficiile Acordului de Asocierie și Acordului de Liber Schimb, să n-o facem.

Să îl întrebăm pe domnul Hotineanu, pe domnul Brega: care este principiul medical de bază? Nu dăuna. Nu te pricepi, nu fă.

De aceea, eu o să îmi rezervez dreptul să sprijin acest document doar după ce am să văd redacția finală a lui. În halul acesta, mă scuzați pentru această expresie, acest document nu poate fi sprijinit.

Vă mulțumesc. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Igor Corman:

Următorul vorbitor este domnul Ghimpu.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc.

Domnule Președinte,

Vă rog să dați dispoziție Secretariatului să aducă vreo două perne în Prezidium, aici, căci văd că unii au nevoie de pernă. Și se poate întâmpla să avem accident de muncă și pe urmă să plătim toată viața pensie.

Дорогие товарищи коммунисты и беспартийные, в Республике Молдова государственный язык – румынский!

Domnule Președinte,

Stimați colegi...

(*Rumoare în sală.*) „Dacă tăceai, filozof rămînei”. Scoate degetul din gură, comunistule. (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi,

De 20 de ani ... Iată Voronin îți dă ție „bonjur”, „до свидания”, „au revoir”, da.

De 20 de ani încercăm să îmblînzim ursul cu peștele din Nistru. În anii '90 spuneau că motivul este că nu le-am dat limba rusă, că limba rusă nu a devenit și limbă oficială. Au limba rusă oficială, au limba ucraineană oficială, limba română oficială, dar, de fapt, totul e în limba rusă în stînga Nistrului, cu toate că acolo trebuie să fie ca limbă oficială, prima limbă – limba ucraineană. Rușii acolo sînt cîte 1, 2, 3, ca și în Parlament aici la comuniști, preponderenți sînt ucrainenii și românii–moldoveni.

Cea mai mare greșeală a făcut-o Parlamentul și continuăm și noi. Constituția obligă să oferim statut, iată ce trebuia să facă și ce trebuie să facem noi: să respectăm prevederile Constituției și să adoptăm o lege prin care toată lumea, inclusiv cei din stînga Nistrului, și nu „Pridnestrovie”, stimate vecin, dar „Zadnestrovie”, fiindcă e după Nistru. Nu e pînă la Prut, înțelegeți? Să fie un statut, o lege, prin care noi le oferim drepturile, reieșind din dreptul internațional. Dar noi încercăm să dialogăm cu ei, punîndu-i alături, ca și aici, în proiectul acesta, părți.

Eu cred că este o mare greșeală neobservată de acei care răspund din partea Parlamentului, să vorbim despre partenerii de dialog.

Aceștia nu sînt parteneri de dialog. Sau în cadrul dialogului urmează să fie convenit accesul la expertiza oferită de partenerii europeni. Adică ce, noi ne cerem voie?

În toți acești 20 de ani de zile, noi le-am oferit tot ce le-a trebuit, ștampila Departamentului Vamal, semnături cu miniștri de dincolo. Noi, indirect, am hrănit bine această autoproclamată republică.

De o lună în urmă, aici s-a votat o lege că agenții economici înregistrați la noi exportă, dar nu plătesc în bugetul Republicii Moldova, dar plătesc în bugetul Transnistriei. Aceasta nu înseamnă susținerea Transnistriei?

Cel mai important, cea mai mare greșeală este că noi venim cu o Declarație în loc de hotărîre. Declarația nu poate da dispoziții autorităților legale ale Republicii Moldova, ceea ce scriem noi aici: „autoritățile Republicii Moldova vor continua să întreprindă eforturile menite”. Declarație de intenție este aceasta, dar trebuie să fie hotărîre.

Eu nu o să fac aici... nu o să amintesc ceea ce s-a întîmplat de la 1990 încoace. Am un material scris pe blogul meu și vă recomand să îl citiți, o analiză a ceea ce s-a întîmplat de la 1990 încoace. Încă o dată despre trădare. Și o să vedeți cîte favoruri au făcut, începînd cu Președintele și celelalte autorități ale Republicii Moldova pentru această autoproclamată republică, conducerea Republicii Moldova, începînd de la Președinte și mai jos.

Războiul din Ucraina a demonstrat că eu întotdeauna am avut dreptate cînd am spus, ca cetățean și ca Președinte interimar, și ca deputat... Petrenco – la Donețk.

Eu propun, în primul rînd, să fie hotărîre de Parlament, care să prevadă și retragerea armatei de pe teritoriul Republicii Moldova.

Nu va fi niciodată soluționat conflictul atît timp cît stă rusul cu tancul și cu Katiușa subțioară.

Alineatele (1), (2), (3), (4), unde spuneți: „reiterează necesitatea continuării dialogului dintre Chișinău și Tiraspol”. Noi nu vorbim de primari. Parlamentul este organul legislativ suprem al Republicii Moldova. De aceea, propun să aibă următorul conținut: „se reiterează necesitatea continuării dialogului cu așa-zisa conducere a așa-zisei Republici Nistrene”, nu transnistrene, dar nistrene.

Următorul alineat. Nu „autoritățile moldovenești sînt dispuse să ofere partenerilor de dialog de la Tiraspol”, dar să fie următorul conținut, „autoritățile legale moldovenești” se spune într-un document legat între două părți, autoritățile moldovenești, autoritățile românești, autoritățile austriene... „vor oferi oficialilor așa-zisei Republici Nistrene informația necesară” și în continuare conform textului. Nu „informațiile”, dar „informația”.

Cred că cel mai bine ar fi, stimați colegi, să amînăm adoptarea acestui document, să formăm o comisie. Este un document foarte important. Noi ne jucăm „de-a țara-n bunghi”, mă scuzați de expresie. Este vorba de soarta cetățenilor noștri care stau și suferă dincolo de Nistru, ai noștri care dincoace, de integritatea teritorială a Republicii Moldova, de pacea în această zonă la hotar cu Uniunea Europeană și cu NATO.

Ce nu am face noi, stimați colegi, nu o să ne audă niciodată. De aceea, noi trebuie să fim corecți față de cetățeni, față de stat și responsabili față de prevederile Constituției. Și să ne rugăm lui Dumnezeu ca să cîștige acest conflict Ucraina, că

doar cu Ucraina putem rezolva problema aceasta de dincolo de Nistru sau cu NATO.

Domnul Igor Corman:

Următorul vorbitor este domnul Ghilețchi.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Stimate domnule Președinte al Parlamentului,

Stimați colegi,

Salut această Declarație. Consider că această Declarație reprezintă o nouă încercare de a apropia cele două maluri.

Faptul că în această sală, astăzi, au sunat mai multe întrebări, dar întrebări care denotă și o confuzie care există, demonstrează o dată în plus necesitatea adoptării unei asemenea Declarații.

Declarația este oportună și necesară, inclusiv în contextul declarațiilor făcute de Prim-ministrul Federației Ruse Dmitri Medvedev la începutul acestei săptămîni. Deși este o declarație regretabilă și neprietenoasă, totuși, pentru prima oară, vreau să recunosc, am simțit un sentiment de mîndrie pentru țara noastră.

Domnul Medvedev, după ce, probabil, s-a consultat, a ajuns la concluzia că economia Republicii Moldova, după ratificarea Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană, reprezintă o amenințare pentru economia Federației Ruse și a Uniunii Vamale. Este, de fapt, o realizare a noastră. Și în acest context se înscrie această Declarație.

Este important, în contextul politic în care ne aflăm, ca toți cetățenii Republicii Moldova, inclusiv acei din stînga Nistrului să cunoască calea pe care o parcurgem.

Sînt trei lucruri la care aș vrea să mă opresc sau pe care aș dori să le subliniez. Conflictul transnistrean reprezintă o dramă și o durere, o durere constantă. Este ca „un țepuș” în coasta Republicii Moldova.

De aceea, este extrem de important să dăm dovadă de o mare responsabilitate atunci cînd facem declarații, fie de la această tribună, fie de la microfoane, cînd adresăm întrebări. Un om care ține la țara lui, el nu va face declarații care pun în pericol integritatea țării în care locuiește.

Este o Declarație pătrunsă de această responsabilitate. Este o Declarație echilibrată, care vine să ofere cel puțin, așa cum spuneam, o încercare de a debloca această criză.

În al doilea rînd, trebuie să recunoaștem că conflictul transnistrean reprezintă un pericol de divizare.

Domnul Todua spunea că noi, într-un fel, dacă l-am înțeles corect, am înghețat acest dialog.

Domnule Todua,

Aș fi vrut să vă întreb cine, de fapt, a înghețat dialogul cu partea transnistreană?

Noi, venind la guvernare, de fapt, am deblocat, am dezghețat acest dialog. Poate rezultatele sînt încă modeste, dar noi am dezghețat acest dialog. Noi dialogăm astăzi cu acei de la Tiraspol. Înghețarea dialogului nu ne aparține nouă.

Punctele migraționale despre care vorbiți. Și, domnule Șova, dumneavoastră, de asemenea, ați făcut referință la Declarația pe care am adoptat-o fără participarea dumneavoastră. Nu putem decît să regretăm lucrul acesta.

În Declarația la care v-ați referit am reiterat, am subliniat în mod expres că aceste puncte migraționale nu se referă la acei care locuiesc în stînga Nistrului.

De aceea, domnule Anghel, acea declarație sau punctele migraționale nu au nici o tangență cu locuitorii din stînga Nistrului. Cererea dumneavoastră de a renunța la punctele migraționale, de fapt, indirect, lovește în regimul liberalizat de vize, pentru că noi l-am obținut oferind aceste puncte migraționale astăzi.

În al treilea rînd, necesitatea dialogului care este subliniată în această Declarație. Dumneavoastră spuneți că nu este atractiv acest acord.

Dați-mi voie să vă spun că un deputat nu este doar un ascultător și un ascultător uituc, ci este un apostol al neamului.

El trebuie să meargă, să îi convingă pe cetățeni. Noi trebuie să îi convingem pe ei că acest acord este atractiv, el este necesar Republicii Moldova, el aduce un viitor și o nădejde pentru Republica Moldova.

De aceea, este de datoria noastră ca noi să informăm și campania de informare nu este doar pentru acei din stînga Nistrului, este o campanie de informare pentru întreaga țară și în acest context se înscrie acest apel și acest articol pe care l-ați criticat, de a informa. Toți trebuie să fie informați și este datoria noastră.

Deci esența acestei Declarații este chemarea la dialog, discuții, informare, lucruri pe care nu știu de ce cineva nu dorește să le susțină.

Chiar și mult stimatul coleg domnul Godea zice: nu dăuna.

Domnul Mihai,

Această Declarație nu dăunează. Ea, dimpotrivă, oferă o posibilitate să ne mișcăm înainte.

Așa cred, domnule Godea.

De aceea, avînd în vedere durerea constantă în trupul Republicii Moldova, avînd în vedere pericolul de divizare și necesitatea unui dialog, chem tot forul legislativ să votăm această Declarație.

Ea ne va ajuta să mergem împreună pe acest drum.

Spuneam, cu ocazia ratificării Acordului de Asociere, că acest acord deschide un nou drum, așa cum spunea profetul Isaia, un drum prin pustiu, un drum pe care trebuie să îl parcurgem, dar trebuie să îl parcurgem cu toții împreună și putem s-o facem dacă sînt anumite amendamente care îmbunătățesc textul Declarației, ele pot fi adoptate, dar necesitatea de a dialoga, de a informa cetățenii Republicii Moldova privind parcursul nostru european este un imperativ al acestui for.

De aceea consider că această Declarație trebuie votată.

Vă mulțumesc pentru atenție. *(Aplauze.)*

Domnul Igor Corman:

Și ultimul vorbitor – domnul Diacov.

Vă rog.

Domnul Dumitru Diacov:

Stimați colegi,

Mă uitam eu la patosul ăsta al unor deputați când vine timpul să examinăm declarații de genul acesta.

Este absolut clar că textul putea să fie și altul. Putea să fie și mai bun, dar colegii, argumentarea care vine dintr-o parte și din alta era clar că anume așa o să fie abordată.

Pe de o parte, spune că Parlamentul trebuie să își asume toată responsabilitatea, pe când opt ani de zile Parlamentul a fost, practic, total izolat de procesul de negocieri cu Transnistria și altcineva vede numai mâna Moscovei în toată treaba aceasta și nu îl interesează altceva.

De aceea, trebuie să înțelegem că acest document a apărut pentru a transmite un mesaj că drumul nostru european este la fel valabil și pentru partea transnistreană.

Se deschid porțile pentru oamenii de afaceri. Oamenii din Transnistria au acces la regimul fără vize ș. a. m. d. și Parlamentul Republicii Moldova arată disponibilitatea de a crea un cadru de cooperare, de conlucrare cu acei din Transnistria. Atît.

Prin această Declarație nimeni nu și-a pus scopul să rezolve definitiv problema transnistreană, care ani de zile s-a acumulat și s-a complicat.

De aceea, eu propun, domnule Președinte, că nici nu am vrut să ies, am ieșit în urma acestor declarații, propun să votăm, stimați colegi, să nu speculăm, fiindcă noi privim această chestiune ori de interesul unei părți, ori de interesul altei părți.

Dar noi trebuie să spunem că noi sîntem cetățenii Republicii Moldova, noi purtăm responsabilitatea pentru ceea ce se face în această parte a Nistrului și în cealaltă parte a Nistrului și tot ceea ce facem aici, e ca Republica Moldova să fie o țară mai simpatcă pentru toți concetățenii noștri.

De aceea, Partidul Democrat sprijină această Declarație ca un mesaj pentru colegii noștri și prietenii noștri din Transnistria.

Mulțumesc. *(Aplauze.)*

Domnul Igor Corman:

Regulamentar, dreptul la replică, acei care au fost vizați. *(Rumoare în sală.)*

Doamna Liliana Palihovici *(nu vorbește la microfon):*

Da, de procedură, Stai. *(Rumoare în sală.)*

Domnul Igor Corman:

Mai întîi de procedură, domnul Stai.

Domnul Sergiu Stati:

Da. Mulțumesc.

Stimați colegi,

Stimați prieteni,

Iată, noi deja de două ore ne zbatem aici ca să ajungem la un numitor comun referitor la un text care ține de Transnistria, dar este foarte straniu că în această dezbateră și în această discuție nu participă membrii Guvernului, inclusiv în special domnul Carpov, ceea ce mă pune pe gânduri că Guvernul nu are nici o treabă și nu-i, habar nu are despre aceea ce facem noi aici, în Parlament.

Mulțumesc.

Domnul Igor Corman:

Domnul Anghel.

Domnul Gheorghe Anghel:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Ghilețchi,

În luarea mea, de fapt, nu luare de cuvânt, dar la propunerile pe care le-am făcut, făcând referință la punctele migraționale instalate între hotarul administrativ al Republicii Moldova cu stînga Nistrului, nu m-am referit că ele cumva împiedică la circulația locuitorilor din stînga Nistrului.

Mai mult ca atît, am pus întrebarea, consider că ele nu au, în general, nici un aport în privința traficului de persoane.

Pur și simplu, prin instalarea lor, noi recunoaștem, de facto, hotarul dintre malul drept și malul stîng al Nistrului.

Iată de ce trebuie ca noi să scoatem aceste puncte. Cu cît mai repede, cu atît mai bine și acesta ar fi și un gest demonstrativ către acei din stînga Nistrului că sîntem gata să negociem cu dîșii, de fapt.

Mulțumesc.

Domnul Igor Corman:

Domnul Todua.

Domnul Zurabi Todua:

Спасибо, господин Председатель.

Хотел бы отметить, что выступление господина Гилецкого, в частности по таможенным пунктам, как раз подтверждает наши обвинения в том, что фактически была установлена граница по Днестру.

Относительно того, кто заморозил и разморозил, я думаю, что факты, исторические факты, подтверждают, что именно при власти партии коммунистов велся интенсивный диалог по приднестровскому урегулированию и были достигнуты очень серьезные результаты.

Я хотел бы особо подчеркнуть, уважаемые коллеги, многие не помнят тот факт, что документ об урегулировании, который был подготовлен при

коммунистах, имел шанс урегулировать конфликт, и это был бы первый в мире случай, когда подобные конфликты урегулировались мирным путем.

Именно поэтому, когда вы обрушиваетесь с критикой на партию коммунистов в этом отношении, помните о том, что коммунисты подняли очень высоко планку в деле урегулирования конфликта.

И вам еще до этой планки тянуться и тянуться.

Спасибо.

Domnul Igor Corman:

Domnul Godea.

Domnul Mihai Godea:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Ca și replică.

Domnule Ghilețchi,

Pornind de la constatarea că noi avem, de facto, țara divizată, nu vi se pare că în 23 de ani de independență guvernările de la Chișinău au acordat toată atenția relațiilor, relației cu impostorii de la Tiraspol și au uitat cu desăvârșire de cetățenii noștri din stînga Nistrului?

Iată, asta e problema, domnule Ghilețchi, pentru că s-au complăcut la diverse întâlniri, la Tighina, la fotbal, în altă parte... (*Rumoare în sală.*)

Afaceri, da, interesul a fost mare în permanență și s-a uitat cu desăvârșire de cetățenii noștri. Asta este.

Mulțumesc.

Domnul Igor Corman:

Și ultimul cuvînt din partea autorilor, doamna Palihovici.

Doamna Liliana Palihovici:

Stimați colegi,

Înainte de a trece la votul privind amendamentele propuse de către dumneavoastră, eu vreau încă o dată să menționez câteva momente.

Nu am să fac trimitere la numele cărorva deputați, pentru a nu continua cercul de replică pentru cele ce urmează să spun.

Mai mulți deputați, în luările de cuvînt, au menționat că această Declarație este una scrisă în afara Republicii Moldova.

Această Declarație este scrisă de grupul de autori aici, în clădirea aceasta a Parlamentului Republicii Moldova, și are spiritul de a aduce liniște și calmitate în procesul de comunicare între autoritățile statului și așa-numitele autorități transnistrene.

Atunci cînd ai un conflict, trebuie să pui în aplicare toate instrumentele de comunicare corectă pentru a găsi soluția potrivită. Anume în acest spirit este dezvoltată și scrisă această Declarație.

Această Declarație vine cu un mesaj clar pentru cetățeni, pentru agenții economici și pentru așa-numitele autorități transnistrene. Demonstrează clar disponibilitatea autorităților Republicii Moldova de a discuta și de a pune în condiții egale toți cetățenii, toți agenții economici atât de pe partea dreaptă, cât și de pe partea stângă a Nistrului.

Eu susțin întru totul că ar fi putut fi și mai bună această Declarație, loc pentru perfecțiune întotdeauna este. Nu am văzut prea multă dorință de a face această Declarație mai bună prin amendamentele dumneavoastră. Acei care au propus amendamente, care, cu adevărat, întăresc spiritul acestei Declarații și stabilesc calea de continuare a dialogului dintre autoritățile Republicii Moldova și administrația de la Tiraspol. Vă mulțumesc pentru acele completări și vă îndemn încă o dată: dați dovadă de maturitate politică și să votăm împreună această Declarație.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Corman:

Și acum, stimați colegi, eu voi supune votului amendamentele. Pun la vot toate amendamentele pe care le-ați făcut. Deci primul amendament a fost propus de domnul Brega. (*Rumoare în sală.*)

Domnule Ghimpu,

Eu vă rog să vă liniștiți și așteptați un pic să vă vină rîndul.

Deci domnul Brega a făcut prima propunere. Dumnealui a propus ca inițiativa înregistrată anterior, ambele puncte să se regăsească în textul acestei Declarații. Așa este, domnule Brega? Dați citire, vă rog.

Domnul Gheorghe Brega:

Mulțumesc.

Domnule Președinte,

Dar, pe parcurs, au apărut unele amendamente și ar fi corect să clarificăm: e hotărîre? Pentru că a fost propus în loc de Declarație să fie hotărîre. Să o luăm de la inițial, e hotărîre ...

Domnul Igor Corman:

Domnule Brega,

Uitați-vă și în ordinea de zi. Deci este un proiect de Hotărîre pentru aprobarea Declarației Parlamentului.

Domnul Gheorghe Brega:

Am înțeles. Deci amendamentul meu. Aceasta o să spună domnul Ghimpu în privința la hotărîre și ...

Deci Parlamentul Republicii Moldova solicită Federației Ruse să își retragă imediat și necondiționat trupele militare, armamentul și munițiile de pe teritoriul Republicii Moldova în spiritul angajamentelor internaționale, asumate de Federația

Rusă, în momentul acceptării ei ca membru al Adunării Parlamentare a Consiliului Europei și a summit-ului OSCE de la Istanbul din anul 1999.

Articolul 2. Solicităm organismelor internaționale: Parlamentului European, Consiliului Europei, Organizației Națiunilor Unite, OSCE, NATO, precum și Congresului Statelor Unite implicarea mai fermă în impunerea respectării de către Federația Rusă a angajamentelor asumate privind retragerea armatei și a munițiilor sale de pe teritoriul Republicii Moldova.

Domnul Igor Corman:

Deci eu supun votului propunerea făcută de domnul Brega. Cine este pentru rog să voteze. Constat număr insuficient de voturi.

A doua propunere, făcută de domnul Anghel, privind introducerea în textul Declarației a unei fraze care se referă la excluderea punctelor migraționale. Supun votului această propunere. Cine este pentru? Constat număr insuficient de voturi.

Următoarea propunere, a domnului Bondari, privind excluderea punctului întâi, da, din Declarația respectivă. Cine este pentru să voteze. Constat număr insuficient de voturi.

Domnul Godea, de asemenea domnul Ghimpu a vorbit despre acest lucru deci ca peste tot în textul Declarației sintagmele „Chișinău”, „Tiraspol”, respectiv să fie înlocuite cu „autoritățile centrale” și, eventual, „administrația de la Tiraspol”. Această propunere a venit din partea autorilor.

Domnule Ghimpu,

Vă rog.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc.

Deci primul amendament are următorul conținut: Se reiterează necesitatea continuării dialogului cu așa-zisa conducere a așa-zisei Republici Nistrene. Următorul alineat: nu autoritățile moldovenești, fiindcă autoritățile moldovenești se folosește între acorduri ...

Domnul Igor Corman:

Domnule Ghimpu,

Eu vă propun pe fiecare în parte să ne clarificăm.

Domnul Mihai Ghimpu:

Da.

Domnul Igor Corman:

Deci ați făcut o propunere.

Domnul Mihai Ghimpu:

Da. Alineatele (1), (2), (3)... la alineatul (4) am făcut această propunere. În loc de „Chișinău” și „Tiraspol”, da.

Domnul Igor Corman:

Doamna Palihovici,

Vă rog la propunerea respectivă din partea autorilor.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Ghimpu,

Dar nu trebuie să excludem cuvântul „Chișinău”, trebuie să îl substituim prin cuvintele „autoritățile statului” sau prin cuvintele „autoritățile moldovenești”, dialogul e dintre... (*rumoare în sală*)... centrale. Autoritățile centrale și după cum propuneți dumneavoastră.

Domnul Igor Corman:

Domnule Ghimpu,

De acord?

Domnul Mihai Ghimpu:

... necesitatea continuării dialogului dintre autoritățile statului și așa-zisa conducere a așa-zisei Republici Transnistrene... Nistrene corect.

Domnul Igor Corman:

Doamna Palihovici,

Vă rog. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Liliana Palihovici:

Eu sînt de acord cu substituirea cuvîntului „Chișinău” prin cuvintele „autoritățile centrale”, cum ați propus dumneavoastră, „și a statului Republica Moldova”, da. Și eu vă propun să utilizăm aceleași noțiuni care sînt în toate documentele oficiale – „administrației de la Tiraspol”. „Nerecunoscută” puneți, dar e „administrației de la Tiraspol”. Aceasta nu... Administrație există și într-un sat, și peste tot.

Domnul Igor Corman:

Nu, bine. Autorii. Deci, domnul Streleț, vă rog, să găsim un compromis.

Domnul Streleț.

Domnul Valeriu Streleț:

În procesul elaborării acestui document a fost consultat și Guvernul Republicii Moldova, inclusiv Biroul pentru Integrare, viceprim-ministrul responsabil pentru integrare. Țineți cont de faptul că asemenea noțiuni „relațiile dintre”, în cazul anumitor conflicte înghețate sau tendințe de separatism, ele se utilizează în toată lumea. Amintiți-vă formulările ... relații între Belgrad și Priștina, care s-au utilizat și pînă la recunoașterea internațională a Kosovo și după.

De aceea, această formulare „dialogul dintre Chișinău și Tiraspol”, care se conține în actualul proiect al Declarației, este o formulare care reflectă perfect

esența situației. În această situație, eu propun, odată ce noi am coordonat textul cu autoritățile care își dau foarte bine seama ce fel de noțiuni trebuie să utilizăm și putem utiliza, să păstrăm textul acestei Declarații așa cum este el. Fiindcă altfel noi o să introducem mai multă confuzie decât claritate.

Domnul Igor Corman:

Domnul Diacov.

Domnul Dumitru Diacov:

Da, este revoltător că eu jumătate de oră am apăsat butonul și vreo șase de la opoziția constructivă și ne omeni constructivă au vorbit, dar ...

Domnul Igor Corman:

Ei au făcut amendamente, domnule Diacov. Aceasta e unica explicație.

Domnul Dumitru Diacov:

Domnule Președinte...

Domnul Igor Corman:

Faceți și dumneavoastră amendamente și apăsați butonul.

Domnul Dumitru Diacov:

Domnule Președinte,

Eu am dreptul să mă revolt. Fiindcă ordinea de zi include vreo 40 de chestiuni foarte serioase și noi stăm două ore și batem apa în piuă aici. Nu se fac replici la cuvântările deputaților de la tribuna Parlamentului.

Domnul Igor Corman:

Domnule Diacov,

Eu vă rog să deschideți Regulamentul Parlamentului și să vedeți că orișicare deputat, în momentul în care este vizat, are automat dreptul la replică. Și dumneavoastră încă ați fost Președinte de Parlament mai mulți anișori, ar trebui să cunoașteți acest lucru. Vă rog să nu îmi dați lecții.

Noi acum discutăm amendamentele, dacă sînt. Că dumneavoastră prin felul cum o faceți și mai mult prelungiți acest exercițiu, pe care noi vrem să îl finalizăm cît mai repede.

Domnule Diacov,

Vă rog frumos.

Domnul Dumitru Diacov:

Domnule Președinte,

Nu vă înfierbîntați, căci eu nu v-am avut în vedere pe dumneavoastră. Nu opriți microfonul.

Și eu am vrut să spun că doamna Palihovici nu reprezintă grupul de autori. De aceea, eu susțin propunerea făcută de domnul Streleț să punem la vot, să terminăm. Fiindcă opoziția nu are de gând să îmbunătățească acest document. Acest document a fost coordonat. De aceea, noi propunem să terminăm discuțiile, să fie pus la vot. Căci o să vă treziți că și celelalte grupuri parlamentare nu au să voteze acest document.

Domnul Igor Corman:

Noi dacă nu încetăm acum discuțiile, atunci eu, în calitate de Președinte al ședinței, am să întorc acest text al Declarației într-o comisie, ca să vă descurcați acolo. Deci eu vă rog frumos să terminăm.

Eu am supus votului toate amendamentele, a rămas ultimul și am văzut consens în Sala de ședințe, deci „autoritățile centrale” peste tot în text, „autoritățile statului”. Deci a mai rămas cum formulăm în textul Declarației: pe acei cu care dialogăm, da, și pe acei pe care îi informăm.

Doamnă Palihovici,

Vă rog ultima versiune.

O supun votului și cu aceasta am terminat.

Doamna Liliana Palihovici:

Nu, eu, pur și simplu, vreau să îi amintesc domnului Diacov că dumnealui nu este printre semnatarii autori, dar eu am reprezentant și am prezentat proiectul din numele autorilor. Așa că dumneavoastră mai puțin cu comentariile. Iar Parlamentul, prin votul său, va decide asupra formulei care trebuie să fie în Declarație.

Domnule Președinte,

Puneți la vot o variantă. Varianta amendamentului se supune votului, dacă trece, înseamnă că trece, dacă nu, înseamnă că rămîne varianta actuală cum a propus-o domnul ...

Domnul Igor Corman:

Deci, haideți, pe rînd. Prima propunere, așa-zisa „administrație” a fost, da? Cine este pentru rog să voteze. Constat număr insuficient de voturi. Deci rămîne textul Declarației.

Și acum, stimați colegi, eu supun votului proiectul de hotărîre. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Liliana Palihovici (nu vorbește la microfon):

El mai are amendamente. (*Rumoare în sală.*)

Aceasta este corect, autoritățile...

Domnul Igor Corman:

Păi, așa este când este pregătit prost exercițiul. Fiindcă toate amendamentele trebuie să se facă în scris, să fie discutate și noi să nu pierdem timp aici. Fiecare le inventează din mers, pe loc, cum îi place lui. *(Rumoare în sală.)*

Deci ultimul amendament.

Domnul Ghimpu.

Și cu aceasta am terminat.

Vă rog.

Domnul Mihai Ghimpu:

Bine. Votați cum doriți, numai nu puteți lăsa aici „autoritățile moldovenești”. Această formulă se folosește între state, între autoritățile statului.

Vă rog frumos.

Domnul Igor Corman:

Așa și s-a propus, domnule Ghimpu.

Domnul Mihai Ghimpu:

Păi, spuneți că se acceptă „autoritățile statului”.

Doamna Liliana Palihovici *(nu vorbește la microfon):*

A fost acceptat de la tribună.

Domnul Mihai Ghimpu:

Puneți la vot amendamentul meu: „autoritățile statului”.

Domnul Igor Corman:

Nu, haideți să îi facem o plăcere domnului Ghimpu...

Domnul Mihai Ghimpu:

Cuvintele „autoritățile moldovenești” se înlocuiește cu cuvintele „autoritățile statului”.

Domnul Igor Corman:

...că noi sprijinim amendamentul. Sîntem toți de acord. Da? *(Sala răspunde afirmativ.)* Așa, „autoritățile statului”. *(Rumoare în sală.)*

Doamna Liliana Palihovici *(nu vorbește la microfon):*

Pune la vot că apoi o să zică că nu a fost schimbat... *(Rumoare în sală.)*

Domnul Igor Corman:

Deci eu nu înțeleg ce propunere vreți să faceți, dacă dumneavoastră ați spus că, în general, nu veți vota pentru acest text, domnule Petrenco. *(Rumoare în sală.)*

Deci eu nu am văzut. Dacă dumneavoastră nu votați pentru text, nu înțeleg cum dumneavoastră vreți să propuneți amendamente. *(Rumoare în sală.)*

Deci eu supun votului proiectul de Hotărâre cu nr.263. Cine este pentru rog să voteze. Majoritatea voturilor, proiectul de hotărâre este, în sfârșit, aprobat. *(Aplauze în sală.)*

Și acum, domnilor deputați, ținând cont că este ora 12.20, luăm o pauză, fiindcă avem foarte mult de lucru. Avem foarte multe proiecte importante, care țin de pachetul social.

Deci luăm pauză pentru o oră, pînă la 13.20. La ora 13.20 eu rog toată lumea să fie în sală, ca să continuăm lucrul.

Doamna Liliana Palihovici *(nu vorbește la microfon):*

De procedură.

Domnul Igor Corman:

De procedură.

Domnul Butmalai.

Domnul Ion Butmalai:

Da. Eu aș sugera idee comuniștilor să gătească mâine o hotărâre de a-l scoate pe Petrenco din componența APCE. *(Rumoare în sală.)*

Domnul Igor Corman:

Domnule Lucinschi,

Aveți poate ceva mai constructiv. Da?

Vă rog.

Domnul Chiril Lucinschi:

Da. Eu vreau să fac un anunț. Membrii Comisiei parlamentare cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, vă rog să veniți în sala Facțiunii PLDM, o să aibă loc ședința comisiei.

Domnul Igor Corman:

Da. Bine.

Anunț pauză. Deci revenim la 13.20.

P A U Z Ă

*

* * *

DUPĂ PAUZĂ

Domnul Igor Corman:

Stimați colegi,

Continuăm ședința.

Sîntem suficienți ca să avem cvorumul. Da.

Și restul cred că au să parvină pe parcurs.

Deci proiectul pe care îl propun dezbaterilor este cu nr.260, Codul educației al Republicii Moldova.

O invit la tribuna centrală, să prezinte acest proiect, pe doamna Maia Sandu, ministrul educației.

Doamna Maia Sandu – ministrul educației:

Bună ziua.

Stimate domnule Președinte al Parlamentului,

Doamnelor și domnilor deputați,

Educația trebuie să devină o prioritate națională în Republica Moldova. Pentru îndeplinirea acestui deziderat, astăzi este necesară aprobarea Codului educației.

Întreaga societate își dorește acces și șanse egale, relevanță și calitate în educație, ceea ce se poate obține prin aprobarea Codului educației.

Curînd se vor împlini doi ani de cînd am preluat exercitarea mandatului de ministru al educației. În acești doi ani s-au împlinit multe lucruri în educație, dar ceea ce îmi dă o satisfacție deosebită este momentul de astăzi, cînd vin în fața dumneavoastră cu încredere, cerîndu-vă să dezbateți și să aprobați Codul educației, proiect de lege major, care permite o reformă profundă și reală a educației de toate nivelurile, facilitează integrarea sistemului de învățămînt din Republica Moldova în aria europeană a educației, asigură mobilitate academică, recunoașterea calificărilor și accesul pe piața forței de muncă a cetățenilor educați și pregătiți profesional.

Educația este un pilon esențial pentru societate și pentru umanitate în ansamblul ei. Or, educația nu doar livrează cunoștințe, ci formează caractere, oameni responsabili și virtuoși.

E relevantă în acest sens metafora lui Constantin Noica, care a comparat subiecții educației cu cărămizii... cărămizile unei construcții. Scuzați-mă.

Dacă aceste cărămizi sînt solide, atunci și construcția va rezista cutremurelor.

Tocmai de aceea, pentru că ne pasă de viitorul copiilor noștri și al acestei țări în construcție, venim astăzi să solicităm sprijinul dumneavoastră nu pentru noi, nici pentru minister, ci pentru regîndirea și remodelarea sistemului educațional, lucru de care avem o imperioasă nevoie.

Înainte de a vă prezenta elementele de noutate ale codului, vă rog să îmi permiteți să vă reamintesc că acest proiect de lege este fundamentat pe analiza profundă și detaliată a sistemului de învățămînt, el reprezentînd coloana vertebrală

a implementării Strategiei educației 2020 și a angajamentelor noastre asumate din Acordul de Asociere „Republica Moldova – Uniunea Europeană”.

Atît Strategia, cît și codul au fost amplu dezbătute cu comunitatea educațională, cu societatea civilă, cu organizațiile nonguvernamentale, organizațiile profesionale, precum și cu toți acei care au preferat să contribuie cu idei și soluții, să devină parte a echipei largi care construiește un viitor copiilor Moldovei mai degrabă decît acei care caută populist beneficii politice cinice prin specularea emoțiilor copiilor și părinților în plină desfășurare a examenelor naționale.

În perioada noiembrie 2013 – iunie 2014 au fost organizate peste 40 de dezbateri publice de către Ministerul Educației, la care au participat peste 4500 de cadre didactice, părinți, reprezentanți ai ONG-urilor, ai administrației publice locale, ai mediului economic.

Eu personal sau colegii mei viceministri, șefi ai direcțiilor de specialitate din Ministerul Educației am participat la toate dezbaterile publice, inclusiv la cele organizate de comisia de specialitate din Parlament, precum și la emisiuni televizate și radio, care au avut drept scop explicarea prevederilor proiectului Codului educației și stimularea unei dezbateri reale în societate a acestui proiect de lege esențial pentru viitorul țării noastre.

Urmare a acestui proces amplu de dezbatere publică, avem convingerea că venim în fața dumneavoastră cu un proiect de lege bun și modern și spunem că acest proiect de lege este bun pentru că implementarea lui va permite organizarea unui sistem de educație care să le formeze elevilor și studenților competențe și să îi pregătească pentru viață și nu a unuia care să îi transforme în mașini de reprodus texte publicate în manuale sau culegeri care învață doar pentru note.

Un sistem de educație care să îi învețe cum să utilizeze informația și nu cum să stocheze informația, cum să analizeze și să aibă propria viziune asupra lucrurilor care ne înconjoară și nu cum să reproducă părerile altora.

Codul de lege... codul este o lege care promovează valori morale cum sînt munca, cinstea, corectitudinea, profesionalismul, performanța, recunoașterea și ierarhizarea corectă a valorilor și care descurajează fraudă, impostura, nonvalorile și obținerea de beneficii nemeritate.

Acestea sînt, doamnelor și domnilor parlamentari, valorile pe care noi, acei de la Ministerul Educației, credem că trebuie construit viitorul Moldovei.

Cîteva din elementele acestui proiect pe care îl definesc ca unul modern și aliniat la tendințele europene și mondiale în domeniul educației sînt existența prevederilor care asigură acces tuturor copiilor fără nici un fel de discriminare, asigurarea de condiții speciale de studiu copiilor cu cerințe educaționale speciale și faptul că intensifică preocuparea pentru asigurarea unui învățămînt de calitate prin evaluarea periodică a cadrelor didactice și programelor de studii de către instituții profesionale independente pentru toate treptele și nivelele de studiu.

Sînt prevăzute măsuri de stimulare a cadrelor didactice menite a recompensa profesorii cu performanță, totodată crescînd responsabilitatea, iar directorii

instituțiilor de învățământ au mandate limitate la 5 ani, posturile fiind ocupate de fiecare dată prin concurs.

În acord cu tendința europeană, codul prevede trecerea la învățământul obligatoriu pînă la vîrsta de 18 ani, părinții avînd răspunderea păstrării copiilor în școală, totodată fiind consacrată implicarea părinților, autorităților publice locale și a mediului economic în coordonarea sistemului prin participarea reprezentanților acestora în structurile de administrație ale unităților de învățământ de toate nivelurile aceste prevederi asigurînd o mai bună relevanță a programelor de educație și formare profesională.

Pentru a avea certitudinea că banii din taxele și impozitele plătite de cetățeni sînt utilizați responsabil și eficient în interesul beneficiarilor educației și al societății în general, sînt, de asemenea, introduse în proiectul Codului educației mecanisme de asigurare a responsabilității publice a sistemului de învățământ, chiar dacă ele sînt uneori percepute ca îngrădiri ale autonomiei.

Credem că prin prevederile proiectului de lege este atins un echilibru just între autonomie și responsabilitate publică, în special pentru învățământul superior unde se propune extinderea autonomiei instituționale.

Proiectul codului, care este astăzi pe masa dumneavoastră, a fost modificat față de varianta noastră inițială, pentru a integra soluțiile mai bune, propuse în urma amplului proces de consultare.

Desigur că nu au fost integrate toate propunerile și că el încă nemulțumește pe unii, dar această variantă credem că este susținută de cea mai mare parte a comunității educaționale a Republicii Moldova, precum și de cei mai mulți dintre părinți și dintre angajatori, întrucît ea propune soluții, în opinia noastră, tuturor problemelor de acces, relevanță și calitate ale sistemului de învățământ.

Cu certitudine, nu există soluții ideale.

În toate țările Europei educația se află în momentul de față într-o perioadă de regîndire. Soluțiile pot fi găsite împreună prin eradicarea corupției și a furtului, prin asumarea unei munci titanice, dar merituose.

Doamnelor și domnilor deputați,

Această lege, atît de mult așteptată și la care au contribuit substanțial mai multe echipe, este pe cale să devină un instrument de bază pentru asigurarea unui viitor de succes al copiilor noștri.

Dumneavoastră vă stă în putere să o legiferați.

Noi vom aștepta cu speranță decizia dumneavoastră și sîntem pregătiți să implementăm noua lege pînă la ultima literă pentru modernizarea și prosperarea Republicii Moldova.

Noi am înțeles că secretul dezvoltării durabile stă în cetățeni educați și instruiți. Anume pe educație s-au bazat toate țările lipsite de alte resurse, pentru a se ridica. Educația este drumul cel mai scurt spre creșterea competitivității și bunăstării întregii societăți. Oferiți-ne instrumentul de care avem nevoie, pentru a merge înainte și a construi Moldova prosperă de mîine.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Corman:

Mulțumim, doamnă ministru. (*Aplauze.*)

Și acum, domnilor deputați, urmează runda întrebări-răspunsuri. Avem foarte mulți deputați care s-au înregistrat. Vă rog strict regulamentar două întrebări câte două minute.

Prima este doamna Fusu. Urmează domnul Munteanu.

Doamna Corina Fusu:

Doamnă ministru,

Bineînțeles că apreciem faptul că, în sfârșit, Codul educației a ajuns în Parlamentul Republicii Moldova, deși se pare că în grabă lucrul acesta se întâmplă, pentru că în grabă a fost discutat și în comisia de specialitate, se creează impresia că în grabă îl și adoptăm, deși l-ați dezbătut în 40 de ședințe publice, parcă ar mai fi trebuit timp pentru dezbateri între deputați.

Dar apreciem foarte mult faptul că apare, în sfârșit, o lege, un Cod în care se face trimitere expres la studierea obligatorie a limbii oficiale a Republicii Moldova – limba română. Vă felicităm pentru acest curaj și demnitate, fiind om de stat care și-a asumat și decizia Curții Constituționale din decembrie 2013.

Dar am și unele întrebări. În mod special la articolul 23 care se referă la educația antepreșcolară, din care aflăm că această educație se realizează în familie. Pentru că există aceste indemnizații pentru creșterea copilului ș.a.m.d.

Din punctul nostru de vedere cred că statul ar trebui să își asume și educația antepreșcolară dacă avem intenția de a vota Legea cu privire la cotele de gen și, în acest sens, ar trebui să ajutăm femeile să se poată manifesta, să își poată face o carieră, statul asumându-și responsabilitatea de a educa copiii de timpuriu sau de a ajuta femeile în acest sens.

Cum prevedeați dumneavoastră, totuși, să contribuim mai mult la acest capitol „Educația antepreșcolară”?

Doamna Maia Sandu:

Mulțumesc.

Bineînțeles că și noi ne-am dori să putem să asigurăm condiții pentru acești copii până la vârsta de trei ani, dar trebuie să revenim la realitate și să vorbim despre categoria, care este astăzi inclusă în lege, de la 3 la 6 – 7 ani și să vorbim despre lucrurile pe care le-am făcut ca să asigurăm acces pentru această categorie.

Pentru că, cunoașteți, la mijlocul anilor 2000, mai puțin de 50% din această categorie de copii aveau acces la servicii de educație preșcolară. Noi am reușit, până în anul 2012, să creăm acces pentru 82% din acești copii de vârsta 3 – 6 – 7 ani. Și în continuare vom insista să asigurăm acces deplin pentru această categorie de vârstă, după care vom discuta despre posibilitățile reale pe care le avem, ca să putem să extindem aceste servicii pentru categoria de vârstă despre care ați vorbit dumneavoastră.

Noi, în proiectul Codului educației, am indicat că administrația publică locală este în drept să ofere asemenea servicii acolo unde există resurse pentru

aceasta. Ideea este să mergem treptat, să asigurăm condiții pentru categoria de vîrstă 3 – 6 –7 ani și, la următoarea etapă, să discutăm despre fezabilitatea creării serviciilor pentru toți copiii din această categorie de vîrstă.

Domnul Igor Corman:

A doua întrebare, doamna Fusu.

Doamna Corina Fusu:

A doua întrebare o am la articolul 113, care se referă la știință, la cercetare. Și pentru că ați vorbit și despre Acordul de Asociere și că trebuie să ne aliniem la toate standardele europene în educație, în Europa, cercetarea se face la universități.

Articolul 113 parcă ar prevedea această posibilitate ca cercetarea să se dezvolte și să se efectueze anume în universități, unde tinerii au creativitate și dorința de a face cercetare. La noi, însă, cercetarea și știința sînt concentrate la Academia de Științe prin diferite institute de specialitate și însuși consiliul care, prin concurs, apreciază cine merită sau nu finanțare pentru un proiect științific sau altul, de asemenea se face la Academia de Științe. Iarăși nu putem descentraliza și nu putem merge spre universități odată ce nu se modifică Codul cu privire la știință și inovare. Da, atunci articolul 113 devine inutil, practic, sau declarativ.

Doamna Maia Sandu:

Mulțumesc.

Total de acord cu dumneavoastră. O instituție de învățămînt superior nu poate fi puternică dacă nu are proiecte de cercetare. Și, în acest sens, cunoașteți că Guvernul a aprobat Strategia cercetării, o nouă Strategie a cercetării la sfîrșitul anului 2013, în care face un angajament explicit de a demonopoliza sistemul de finanțare a cercetării din contul mijloacelor alocate de către bugetul de stat.

Noi, în proiectul Codului educației, scriem că universitățile, în general, vor avea acces la fonduri de cercetare prin competiție, deci prin proiecte, și la fonduri pentru dezvoltare instituțională. Două aspecte.

Vreau să vă comunic că avem pregătite modificări la proiectul Codului cu privire la știință și inovare și noi ne-am fi dorit ca aceste două documente să ajungă împreună în Parlament, pentru ca să punem în aplicare acest angajament din strategie, prin care toată lumea, care are proiecte bune de cercetare, să poată să acceseze resursele statului.

Cunoașteți că infrastructura actuală sau filozofia actuală a finanțării cercetării a fost concepută de către Guvernul precedent și noi, sînt de acord, trebuie să ne mișcăm repede, ca să corectăm aceste lucruri.

Domnul Igor Corman:

Domnul Munteanu.

Domnul Valeriu Munteanu:

Doamnă ministru,

Am două întrebări. Chiar și după 23 de ani de independență, în Republica Moldova, anual, absolvesc școala mii de copii care nu cunosc un cuvânt în limba română. Bine, poate, două sau trei cunosc. Respectiv, caracterul permisiv al sistemului de învățământ permite ca în viață să intre copii care foarte și foarte greu se vor integra în societatea noastră în situația în care aceștia nu cunosc limba română. De obicei ei vorbesc limba rusă.

Spuneți-ne, vă rog frumos, care sînt elementele inovaționale ale acestui Cod care vor asigura ca fiecare elev, care termină școala, încheie studiile acum la 18 deja, să cunoască obligatoriu limba română? De ce vă pun această întrebare? Pentru că articolul 10 în formula în care este scris spune că sistemul de învățământ este în limba română sau, în limita posibilităților, sistemul educațional poate fi și în limba minorităților naționale. Care este garanția noastră că ajutăm acești copii, chiar dacă părinții lor nu înțeleg, să învețe limba română? Să nu ajungem, cum avem aici oameni de 50 de ani care nu cunosc limba română și nu vor să o învețe.

Mulțumesc.

Doamna Maia Sandu:

Mulțumesc și eu.

În același articol 10, la alineatul (3) găsiți următoarea prevedere: „studierea limbii române este obligatorie în toate instituțiile de învățământ de orice nivel și este reglementată de standardele educaționale de stat”.

Următorul alineat spune că statul asigură condițiile necesare pentru studierea limbii române în toate instituțiile de învățământ, inclusiv prin creșterea ponderii disciplinelor studiate în limba română în instituțiile de învățământ general cu altă limbă de predare.

Ați făcut referință la alineatul (1) al acestui articol. Acest alineat se înscrie în Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale, la care și Republica Moldova este parte.

Trebuie să recunoaștem că noi am avut anumite instrumente și în cadrul legal actual, doar că lucrurile nu s-au întîmplat, pentru că nu au fost aplicate. Acțiunile pe care le întreprindem noi, inclusiv prin evaluarea corectă a tinerilor, dar nu doar, pentru că trebuie să asigurăm și condiții bune de predare a limbii române, dar și condiții corecte de evaluare. Deci toate aceste lucruri împreună ar trebui să conducă la o schimbare a situației vizavi de cunoașterea limbii române în țară.

Domnul Igor Corman:

A doua întrebare, domnul Munteanu.

Domnul Valeriu Munteanu:

Mulțumesc.

Vă dau dreptate parțial, pentru că înțeleg insuficiența profesorilor de limbă română în anumite zone ale Republicii Moldova, cum ar fi, de exemplu, în Unitatea teritorială administrativă Găgăuză sau în stînga Nistrului și nicidecum în Municipiul Chișinău, unde avem suficiente cadre în acest sens.

Și, în același timp, vedem anual mii de elevi, care vă spuneam, îmi este milă de ei, termină școala și nu se pot integra în societatea noastră moldovenească.

Și cea de a doua întrebare. Articolul 147 vorbește despre studiile în străinătate. Respectiv, statul nostru garantează și asigură posibilitatea de mobilitate, ca studenții noștri să poată merge să studieze, inclusiv, în străinătate.

Știm foarte exact că, timp de 24 de ani, România a pus la dispoziție și pune în continuare elevilor și studenților noștri aproximativ 5 mii de burse pentru liceu și pentru facultate.

Au existat speculații, inclusiv la nivel oficial și declarații foarte confuze în acest sens, care veneau și spuneau că ar trebui să curmăm această practică și ar trebui să încurajăm frumos, bun, copiii noștri ca să rămână aici, în Republica Moldova.

Spuneți-ne, vă rog frumos, dacă există și alte instrumente pe care urmează să le aplicați, ca să garanteze în continuare posibilitatea ca ai noștri copii să învețe inclusiv în România, dar și în alte țări europene?

Mulțumesc.

Doamna Maia Sandu:

Mulțumesc.

Dacă urmăriți acțiunile noastre din ultimii ani, noi nu am întreprins nimic ce ar fi pus impedimente în calea acestor tineri să plece, inclusiv în România, dar nu doar. Pînă la urmă, contează competența.

Pentru noi este foarte important să creăm condiții pentru un proces educațional de calitate. Și trebuie să înțelegem că acesta este mesajul pe care îl dăm noi, inclusiv prin această lege, că trebuie să devenim competitivi.

Studenții au nevoie de educație de calitate. Noi trebuie să reușim să ne restructurăm instituțiile noastre, ca să devină competitive cel puțin la nivel regional, dacă nu internațional. Și atunci ei vor rămîne acasă. Dar dacă nu, dacă nu reușim să ne ajustăm la condiții și să răspundem cerințelor, atunci trebuie să permitem copiilor să meargă acolo unde își doresc să meargă.

Și faptul că noi punem accent pe cunoașterea limbilor moderne este, de asemenea, un element care va permite acestor tineri să aibă mai multe oportunități.

Domnul Igor Corman:

Domnul Brega.

Următorul – domnul Ghenadie Ciobanu.

Domnul Gheorghe Brega:

Mulțumesc.

Doamnă ministru,

Deci noi, pînă acum, am lezat dreptul de autonomie a universităților ce se referă la partea de finanțare. În pofida faptului că toate cercetările se fac în universități, în instituții de cercetări științifice, dar sînt finanțați de academii.

Acum mă refer la proiectul corespunzător. Articolul 115 – ocuparea funcțiilor didactice, științifice-didactice, științifice. „Funcțiile didactice, științifice-didactice, științifice în învățămîntul superior se ocupă prin concurs în conformitate cu Regulamentul-cadru aprobat de Ministerul Sănătății...

Doamna Maia Sandu:

Educației.

Domnul Gheorghe Brega:

Deci noi le lezăm dreptul autonom de a aprecia ei înșiși profesionalismul care angajează?

De aceea, eu propun „funcțiile didactice”... în continuare conform textului, unde „se ocupă prin concurs” de adăugat „organizat de senatul universității” și în continuare conform textului, pentru că, în caz contrar, noi lezăm drepturile, nu mai vorbim de autonomie largă, măcar parțial să le dăm o autonomie.

Doamna Maia Sandu:

Nu avem intenția să intrăm peste dreptul universităților de a-și angaja cadrele didactice. Noi vorbim aici despre un regulament-cadru, care este necesar pentru a asigura și drepturile angajaților.

Dar este firesc, și așa prevede și legea, ca toate regulile de angajare să fie stabilite de către instituție în carta universitară, aprobate de către Senat sau aprobate de Adunarea generală.

Dacă dumneavoastră considerați că exprimarea aici nu este suficient de clară, atunci putem să discutăm. Dar intenția noastră este aceeași ca și cea pe care ați exprimat-o dumneavoastră aici.

Domnul Igor Corman:

A doua întrebare.

Domnul Brega.

Domnul Gheorghe Brega:

Mă refer la articolul 110 – evaluarea calității. Alineatul (4). „Evaluarea externă a calității în învățămîntul superior este realizată de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățămîntul Profesional”, ceea ce pune la îndoială existența acestei agenții „sau de o altă agenție de evaluare a calității, înscrisă în Registrul European pentru Asigurarea Calității în Învățămîntul Superior”.

Eu nu știu dacă am înțeles corect, dar aș vrea să vă întreb: la această agenție care apare din nou, nu știu dacă este atît de necesară această agenție, probabil numai pentru a putea controla politic. Deci dacă vine cineva cu diplome de la

Oxford, Sorbona sau de la Cambridge, o să avem noi... în cazul în care la această agenție o să fie angajați oameni politici, vă spun din start cui o să aparțină, nu este... la care partid aparține Ministerul Învățământului acela o să și organizeze această agenție.

Eu vă dau întrebarea: atunci care este motivul ca să se evalueze o diplomă sau cunoștințele unor studenți din Sorbona la momentul în care diplomele noastre nici nu sînt recunoscute în lume?

Deci nu ar fi mai corect să fie: „evaluarea externă a calității în învățămîntul superior este realizată de Agenția Națională...” ș.a.m.d., „...este realizată de agențiile de evaluare a calității înscrise în registrul european”, mai departe după text?

Doamna Maia Sandu:

Stimate domnule deputat,

Dacă îmi permiteți să fac anumite clarificări aici. Avem nevoie de o agenție de asigurare a calității, pentru că toată lumea trebuie să știe care este calitatea programelor oferite de către instituțiile de învățămînt superior din Republica Moldova.

Astăzi, noi nu avem un asemenea organ. A existat un organ care a fost lichidat în 2008. Și nu există o instituție independentă, profesionistă care să poată face, dacă doriți, și o clasificare a instituțiilor de învățămînt superior după calitatea programelor pe care le oferă.

Noi aici vorbim despre faptul că construim acasă, aici, în Republica Moldova, o asemenea agenție și o să vorbesc imediat despre cum se construiește această agenție, ca să asigurăm imparțialitate, independență și profesionalism.

În același timp, în această prevedere spunem că, dacă există instituții care vor să se acrediteze la o agenție europeană, atunci nu au decît să o facă. Deci dacă vor să se acrediteze la instituția din Republica Moldova este bine, dacă vor să fie acreditați de o agenție românească, din Germania sau din Belgia e și mai bine, pentru că credibilitatea acestor instituții, probabil, este mai mare pe motiv că noi încă nu am construit această instituție.

Nu vorbim despre diplome și despre certificarea acestor diplome, vorbim despre instituții, ele trebuie evaluate. Și noi recunoaștem, inclusiv evaluarea făcută de agenții recunoscute la nivel european.

Domnul Gheorghe Brega *(nu vorbește la microfon):*

Ideea e corectă, dar...

Domnul Igor Corman:

Domnul Ciobanu.

Următorul – domnul Gheorghe Mocanu.

Doamna Maia Sandu:

Mai discutăm...

Domnul Ghenadie Ciobanu:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Stimată doamnă ministru,

Eu voi face două amendamente la articolul 80 alineatul (4) litera b) și la articolul 101 alineatul (6) litera c). Știu că le-ați acceptat, în cadrul dezbaterilor, aceste amendamente și vă mulțumesc pentru aceasta.

Dar acum vreau să vă adresez două întrebări.

Stimată doamnă ministru,

Cele mai importante documente de politică educațională elaborate de către dumneavoastră recent, precum Codul educației, Strategia subsectorială, conțin prevederi referitor la învățământul profesional tehnic. Totuși, care ar fi perspectiva dezvoltării în Republica Moldova a învățământului profesional tehnic, reprezentând un domeniu extrem de important în contextul lumii contemporane?

Vă rog să îmi răspundeți la prima întrebare.

Doamna Maia Sandu:

Mulțumesc.

Este adevărat, Reforma învățământului profesional tehnic este foarte necesară și dovezile le avem astăzi în față.

În primul rând, angajatorii, care ne spun că există o anumită categorie de muncitori pentru care există deficit de forță de muncă pe piață. Deci ei nu pot să își desfășoare și să își dezvolte afacerile din acest motiv, că există deficit de forță de muncă calificată.

În același timp, avem rezultatele la bacalaureat, care denotă că există un segment de tineri care ar fi trebuit să meargă să facă școala profesională, astfel, asigurându-și un loc de muncă bine plătit fără să știu eu, să meargă spre o carieră academică pentru care nu sînt neapărat pregătiți.

Tocmai din acest motiv, noi, încă în anul 2013, am obținut acordul Guvernului pentru o Strategie sectorială de reformare a învățământului profesional tehnic. Și acolo deja am început mai multe acțiuni.

Aceasta înseamnă, în primul rând, îmbunătățirea infrastructurii acestor școli, pentru că cunoașteți că avem școli profesionale în care echipamentul este depășit, deci este echipament care a fost introdus acolo 40 de ani în urmă și care nu mai folosește nimănui la nimic.

Am negociat cu Uniunea Europeană o donație de 25 de milioane de euro, care va fi debursată începînd cu anul 2015. Toți acești bani sau cea mai mare parte a acestor bani vor merge pentru investiții în aceste școli, inclusiv crearea centrelor de excelență.

Prin proiectul Codului educației noi venim cu mai multe măsuri și o să încerc să prezint cîteva din ele.

În primul rând, o să permitem existența într-o singură instituție a mai multor forme de pregătire profesională, cum ar fi și colegiu, și școală profesională.

Noi considerăm că în așa mod putem să concentrăm resurse umane foarte bune, dar și să utilizăm mai eficient baza tehnico-materială.

Este foarte important, ca în proiectul Codului educației, să introducem forma duală a pregătirii profesionale. Această formă duală înseamnă pregătirea tinerilor de către stat împreună cu întreprinderile. Și discutăm deja despre proiecte-pilot.

Cel mai repede deci se va întâmpla în septembrie. În luna septembrie a acestui an inițiem deja un proiect-pilot cu o companie internațională. Sperăm să pilotăm mai multe forme și să vedem care ar fi modelul de învățământ dual care ar putea fi aplicat în Republica Moldova, pentru că sînt niște circumstanțe de care trebuie să ținem cont.

Sectorul privat trebuie să fie puternic și gata să vină să ajute la pregătirea acestor tineri.

Domnul Igor Corman:

A doua întrebare, domnule Ciobanu.

Domnul Ghenadie Ciobanu:

Vă mulțumesc, doamnă ministru.

A doua întrebare. În sfîrșit, calitatea devine dominantă în procesul educațional, care depinde pe deplin de calitate.

Care sînt elementele de asigurare a calității în sistemul de învățământ, doamnă ministru?

Doamna Maia Sandu:

Eu aș spune că calitatea merge ca un fir roșu pe textul întregului document.

Și, în primul rînd, trebuie să spun că noi formulăm standarde pentru fiecare nivel educațional și creăm instituții care să ajute la implementarea acestor standarde, dar care să și monitorizeze implementarea acestor standarde.

La nivelul învățămîntului preuniversitar, vorbim despre Inspectoratul școlar, care va fi preocupat, în special, de calitatea predării.

La nivelul învățămîntului profesional tehnic și superior vorbim despre Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățămîntul Profesional.

Vorbim despre acreditarea și evaluarea programelor la toate instituțiile de învățământ.

Vorbim despre evaluarea internă și externă a cadrelor didactice, un element absolut nou pentru sistemul nostru educațional.

Vorbim despre angajarea prin concurs a cadrelor didactice și vorbim despre rigori pentru managerii școlari și managerii instituțiilor de învățământ, pentru că noi credem că un manager bun înseamnă o instituție bună.

Respectiv, trebuie să avem și un sistem de motivare potrivit, dar și rigori foarte serioase. Acolo unde lucrurile nu se întîmplă bine, acolo trebuie să avem instrumente ca managerii școlari să fie responsabilizați.

Introducem transparență, care trebuie să ne ajute să înțelegem ce înseamnă educație de calitate și să punem presiune toți împreună: părinții, ministerul, administrația publică locală, Parlamentul, acolo unde lucrurile nu se întîmplă bine.

Deci să introducem obligativitatea publicării rapoartelor de evaluare, rapoartelor interne de asigurare a calității în fiecare an ș. a. m. d.

Domnul Igor Corman:

Domnul George Mocanu.

Următorul – domnul Morcov.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Doamnă ministru,

Noi conștientizăm și sper că toți colegii din sală conștientizează că avem cel mai important document în domeniul educațional din ultimii 20 de ani din 1995, de la Legea învățământului.

Respectiv, mă bucur că în acest cod se regăsesc lucruri care regîndesc modul în care va arăta sistemul educațional în perioada viitoare și este evident că salut că, în sfîrșit, avem definit clar care este misiunea educației, principiile pe care ne bazăm, care sînt finalitățile lor.

Și am o întrebare legată de una dintre cele trei probleme ale sistemului educațional, accesul la educație, calitatea și relevanța educației, care se referă la managementul calității, dar, în special, legîndu-l de cel de-al cincilea obiectiv al Programului de guvernare care este descentralizarea puterii.

Ne dorim să facem descentralizarea puterii în domeniul educațional, dar vreau să văd care este misiunea educației, misiunea sau cum vedeți dumneavoastră, ca și autoritate, rolul inspectoratelor, inspectoratului școlar sau al direcțiilor raionale de învățământ?

Pentru că în articolul 18 la nivel local de calitate, răspunde organul local de specialitate în domeniul învățământului. Care sînt responsabilitățile lui?

Doamna Maia Sandu:

Mulțumesc.

Avem sau introducem anumite schimbări în funcțiile acestor direcții de învățământ de nivel raional.

În conformitate cu strategia și proiectul Codului educației, aceste direcții vor obține o responsabilitate sau vor avea o responsabilitate mai mare pe administrarea rețelei, tot ce înseamnă organizarea procesului de învățământ.

Inspectoratul școlar trebuie să se asigure că calitatea predării este aceeași pe întreg teritoriul țării. Pentru că astăzi se întîmplă că avem standarde diferite de la raion la raion, pentru că aceasta este înțelegerea anumitor persoane implicate în monitorizarea procesului de predare și, respectiv, nu asigurăm acces la servicii de aceeași calitate, dacă pot să spun așa.

Prin separarea acestor funcții, direcția de învățământ va fi responsabilă în continuare, cum spuneam, mai mult pe administrarea rețelei, iar inspectoratul școlar va veni și va asigura o abordare unică pe partea de conținut și pe partea de predare.

Domnul Igor Corman:

A doua întrebare, domnul George Mocanu.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Vă mulțumesc.

Și a doua întrebare se referă la disciplinele opționale.

Eu salut că, în sfârșit, oferim această posibilitate liceenilor, elevilor să aleagă un număr cât mai mare de discipline opționale.

Respectiv, văd în domeniul liceal 20, 25 la sută.

Întrebarea este: de ce intră în vigoare abia în 2017?

Care sînt problemele pe care le aveți, care nu permit astăzi implementarea în termen de un an, de exemplu?

Doamna Maia Sandu:

Avem nevoie de o perioadă de pregătire, din două motive.

Una este: să pregătim școala, pentru că aceasta ar însemna profesori pentru mai multe discipline.

Dar doi, pentru că sîntem în proces de revizuire a curriculumului școlar.

Din cîte cunoașteți, în martie am lansat acest exercițiu de revizuire curriculară și s-ar putea să ajungem la o finalitate destul de diferită de ce avem astăzi.

De exemplu, mai puține discipline obligatorii și atunci mai multă alegere pe disciplinele opționale.

Tocmai ca să coordonăm aceste două procese de revizuire curriculară și între timp, să reușim să pregătim școala, ca să poată să asigure în mod real aceste condiții, pentru că o să găsiți situații și astăzi cînd nici mica alegere care există nu se respectă, pentru că nu toate școlile au suficienți profesori pentru disciplinele opționale.

Deci pentru ca să pregătim sistemul, avem nevoie de doi ani.

Domnul Igor Corman:

Domnul Morcov.

Domnul Ghenadie Morcov:

Da. Mulțumesc.

Acest proiect, inclus astăzi în ordinea de zi, precum și alte proiecte pe care urmează să le discutăm, au, evident, o tentă electorală.

Din 2009 înapoi au trecut 5 ani de zile și, iată, acum, cu cîteva luni înainte de alegerile parlamentare, veniți cu acest proiect.

Întrebarea noastră este următoarea: de ce dumneavoastră nu v-ați gîndit să procedați într-un mod logic, să lăsați acest proiect pînă la alegerile parlamentare, astfel încît noua guvernare să se ocupe de reforma amplă în sistemul educațional?

Doamna Maia Sandu:

Nu o să fiu de acord că este un proiect cu tentă electorală și se pare că nu ați citit documentul pînă la urmă, pentru că dacă îl citeați ați fi văzut că foarte multe reforme nu au caracter populist sau probabil toate.

Sînt reforme dificile, sînt reforme care trezesc și rezistență și aceasta este firesc. Aceasta înseamnă o reformă și putem să discutăm fiecare articol în parte, ca să vă convingeți și dumneavoastră că nu este un document populist.

Respectiv, nu pică bine la alegeri.

În pofida acestui fapt, noi credem că este foarte important să avem acest document aprobat acum, pentru că nu ne mai putem permite luxul să tergiversăm această situație și să continuăm cu situația pe care o cunoașteți și dumneavoastră din sistemul educațional.

Or, avem suficiente elemente care demonstrează că lucrurile nu stau bine în educație și aici trebuie să discutăm despre motive.

Păi, iată, noi vă spunem, ca să schimbăm lucrurile avem nevoie de o nouă lege.

Dumneavoastră spuneți să mai sacrificăm un an din viața copiilor care merg la școală astăzi și să așteptăm următorul Guvern ca să aprobe acest document.

Noi credem că este un document bun, am venit astăzi aici pentru că credem că astăzi este bun, dacă era bun jumătate de an în urmă, veneam mai devreme. Noi ne-am dorit un document de calitate și ne-am dorit un proces de dezbatere publice de durată. Pentru că este o reformă complicată care trebuie sprijinită de populație. Și dacă discutăm și ne asigurăm că avem sprijinul populației, atunci și șansa implementării acestui document este mai mare. Tocmai de aceea am venit astăzi, pentru că astăzi sîntem gata.

Domnul Igor Corman:

A doua întrebare, domnul Morcov.

Domnul Ghenadie Morcov:

Da, doamnă ministru,

Noi sîntem martori cu toții, îndeosebi copiii reformelor sistemului educațional. Și noi vedem cum sacrificați copiii, într-adevăr, în ziua de astăzi, după rezultatele BAC-ului.

A doua întrebare.

Articolul 51 prevede preluarea de către Ministerul Educației a managementului și finanțării instituției de învățămînt de la autoritatea publică în caz de gestionare defectuoasă. Aici se pregătește legalizarea unor viitoare atacuri raider asupra instituțiilor publice de învățămînt din partea Ministerului Educației. Întrebarea este: care este rostul acestei prevederi? Pe cînd logic ar fi, după constatarea unor nereguli defectuoase, să fie reziliat contractul cu directorul și anunțat un concurs pentru ocuparea funcției vacante.

Doamna Maia Sandu:

Vă explic. În primul rînd, vroiam să spun că dumneavoastră ați sacrificat generațiile de astăzi, cele care nu reușesc să susțină bacalaureatul. Dar despre aceasta o să discutăm, înțeleg, săptămîna viitoare. *(Aplauze.)*

Pe acest articol. Atunci cînd avem o situație de criză într-o școală sau alta, dumneavoastră nu chemați la tribuna Parlamentului directorul școlii, corect? Nu chemați nici șeful direcției de învățămînt și nici președintele raionului, mă chemați pe mine.

În situația în care noi nu avem nici un instrument acolo, cînd lucrurile într-o instituție de învățămînt se întîmplă foarte prost, trebuie să vă răspundem dumneavoastră, dar nu avem nici un instrument ca să schimbăm lucrurile acolo pe loc. Noi sperăm să nu trebuiască să facem uz de acest articol, dar pentru situații dramatice, grave, dacă va fi necesar, o să facem uz de acest articol. Vom veni cu un director pe termen de trei luni de zile, care să ne demonstreze că poate remedia situația și să schimbe lucrurile spre bine, ca să avem ce vă raporta dumneavoastră. *(Aplauze.)*

Domnul Igor Corman:

Domnul Barbulat.

Următorul – domnul Poleanschi.

Domnul Mihail Barbulat:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Doamnă ministru,

Nu știu populist sau nepopulist este acest proiect, însă cert este faptul că rectorii, șefii instituțiilor de învățămînt superior, vor deveni mai vulnerabili în fața presiunilor din partea conducerii ministerului, șantajabili în fața presiunilor conducerii ministerului, care știm că aparține unui partid.

Dar întrebarea mea este alta. Vreau să mă refer la articolul 142, din care am aflat că la alineatul (5), vă rog, din care am aflat că: „bunurile, administrate de către instituțiile de învățămînt publice pot fi date în locațiune sau arendă, în condițiile legii, pe un termen ce nu depășește cinci ani, dar cu acordul autorităților fondatoare și aici, atenție, de preferință în scopuri educaționale”.

Este o premieră, după părerea mea, în Republica Moldova, cînd pînă acum, toate documentele și actele normative prevedeau că bunurile pot fi date în locațiune și arendă, în exclusivitate, în scopuri educaționale, ori acum se măresc oportunitățile.

Vreau să vă întreb: în cazul de față, care ar fi alte scopuri decît cele educaționale și cazuri în care ar putea fi date în arendă aceste bunuri care aparțin instituțiilor? Și dacă nu ne vom pomeni pe teritoriul instituțiilor de învățămînt cu spălătorii, croitorii, frizerii și tot felul de SRL-uri?

Doamna Maia Sandu:

Mulțumesc.

Vreau să vă spun că, astăzi, avem o situație în care există foarte multe bunuri care nu se folosesc. Deci bunuri în care instituția de învățământ nu poate să investească și, respectiv, ele se deteriorează, ele nu sînt folosite și este o pierdere de valoare. Ceea ce permitem noi aici și trebuie să fim sinceri aici, nu o să vină nimeni să facă investiție într-un bun care se dă în arendă doar pentru un an de zile. Elementar într-o cantină, într-o instituție de învățământ superior. Pentru că avem asemenea situații.

Acolo unde nu se poate folosi bunul pe parcursul a mai multor ani în scopuri educaționale, noi credem să este util și corect să permitem să se folosească acest bun în alte scopuri, bineînțeles scopuri care sînt, știu eu, potrivite cu ceea ce se întîmplă în instituția de învățământ. Dar să lăsăm lucrurile așa cum se întîmplă astăzi și să fim martori la degradarea și nefolosirea atîtor bunuri publice, nu cred că este o decizie justă.

Domnul Igor Corman:

A doua întrebare, domnul Barbulat.

Domnul Mihail Barbulat:

Încă nu ... O precizare.

Doamnă ministru,

V-am rugat să ...

Domnul Igor Corman:

Dumneavoastră aveți dreptul ...

Domnul Mihail Barbulat:

... vă referiți ...

Domnul Igor Corman:

Da, ca să fie clar, deci două întrebări ... Precizări, întrebări, dar în două intervenții.

Vă rog, domnule Barbulat.

Domnul Mihail Barbulat:

Domnule Președinte ...

Doamnă ministru,

Eu v-am rugat să dați cîteva exemple de alte scopuri, decît educaționale în care ar putea fi date în locațiune sau în arendă.

Doamna Maia Sandu:

Da. Am o solicitare specifică și nu doar una, dar un exemplu concret. De la o universitate care are un spațiu pentru cantină și pentru care nu are investiții suficiente să o renoveze. Acum este un partener care spune: noi venim și facem investiție, dar nu pentru un contract de arendă de un an de zile.

Domnul Mihail Barbulat:

Restaurant.

Doamna Maia Sandu:

Poftim?

Domnul Mihail Barbulat:

Restaurant vor deschide.

Doamna Maia Sandu:

Nu este restaurant, este cantină pentru studenți.

Domnul Mihail Barbulat:

Bine. Și a doua întrebare ... (*Rumoare în sală.*)

Deci a doua întrebare, doamnă ministru.

Așa se întâmplă că tot ce a făcut această guvernare pe parcursul a cinci ani a dus doar la majorarea tarifelor, la scumpiri și tot felul de majorări. Or, iată, vedem că și prezentul Cod, după părerea noastră, va contribui și el la acest moment.

Deci, uitați-vă, în articolul 141 alineatul (3), el prevede că se introduce o formulă „costul-standard per elev sau student constituie baza pentru calcularea taxelor de studii”. Noi considerăm că dacă va fi aplicată această formulă, aceasta automat va duce cu sine majorarea tarifelor sau taxelor de studii în instituțiile de învățământ.

Vă rog frumos, ne răspundeți la această întrebare.

Doamna Maia Sandu:

Dumneavoastră considerați că este mai bine ca universitatea să pună o taxă fără să explice ce intră în această taxă? Noi credem că este mai bine să introducem transparență, să fie foarte clar ce înseamnă cost-standard, care sînt articolele de cheltuieli pe care o instituție de învățământ poate să le includă în taxa de studii și să facem claritate, nimic altceva. Această lege nu stabilește aici care va fi mărimea taxelor, noi doar vrem să introducem claritate în articolele de cheltuieli.

Domnul Igor Corman:

Domnul Poleanschi.

Următorul – domnul Anghel.

Doamna Maia Sandu:

Acest mecanism nu are cum să schimbe ...

Domnul Igor Corman:

Doamnă ministru,

Răspundeți la întrebări doar la microfon.

Domnul Mihail Poleanschi:

Госпожа министр,

Часть (5) статьи 9 предусматривает финансирование государством определенного, а по сути минимального, пакета образовательных услуг. Идет речь о всех ступенях образовательной системы: о лицеях, гимназиях, средних специальных образовательных учреждениях. Эта идея находит продолжение в части (2) статьи 141, предусматривающей взимание денег с учащихся и родителей для оплаты тех учебных дисциплин, которые больше не будут финансироваться из государственного бюджета.

По сути, вы хотите легализовать коммерциализацию образовательной системы. И вопрос такой: как это соотносится с статьей 35 Конституции Республики Молдова, где четко и ясно прописано: государственное образование является бесплатным?

Doamna Maia Sandu:

Vreau să vă asigur că acest articol nu contravine Constituției, dimpotrivă. Am același răspuns. În momentul în care Guvernul o să stabilească foarte clar care sînt lucrurile pentru care se alocă bani școlilor, atunci părinții vor avea un argument foarte clar și foarte bun atunci cînd merg să discute cu managerii școlari și să le arate că, uite, în formula de finanțare, prin care Guvernul alocă bani pentru copilul meu, sînt incluși bani și pentru a), b), c), d), deci nu îmi spuneți mie acum că statul nu v-a dat bani pentru aceste articole de cheltuieli.

Ceea ce încercăm noi să facem este să facem transparentă, să aducem transparentă și să dăm un instrument părinților, în special pentru a lupta cu aceste plăți neformale. (*Aplauze.*)

Domnul Igor Corman:

A doua întrebare, domnule Poleanschi?

Vă rog.

Domnul Mihail Poleanschi:

Интересна интерпретация того, что написано в кодексе. Второй вопрос. Вы утверждаете, что провели более 40 консультаций с общественностью, слушания по проекту кодекса. У меня просьба, перечислите, пожалуйста, конкретно те общественные организации, те педагогические, родительские коллективы, которые согласились с тем, что коммерция входит во все учебные заведения, всех ступеней образовательной системы. Какие общественные организации согласились с коммерциализацией системы образования Республики Молдова?

Doamna Maia Sandu:

Dumneavoastră sînteți singurul care ați interpretat acest articol în acest fel. Respectiv, ceilalți oameni au înțeles corect și nu am votat pe acest articol. Dar la solicitarea colegilor dumneavoastră de la ședința de ieri, eu am adus lista

instituțiilor și persoanelor pe care le-am consultat în procesul de dezbateri a Codului educației și vă transmit acest document cu plăcere.

Domnul Igor Corman:

Domnul Anghel.

Următorul – domnul Sîrbu.

Domnul Gheorghe Anghel:

Stimată doamnă ministru,

În primul rînd, v-aș ruga să nu vă enervați, să nu ridicați glasul... (*Rumoare în sală.*)

Domnul Igor Corman:

Stimate coleg,

Haideți, noi toți, să păstrăm o tonalitate normală și să nu ne învățăm unii pe alții. (*Rumoare în sală.*) Fiecare să se gîndească cum procedează el, eu recomand.

Vă rog,

Domnule Anghel.

Domnul Gheorghe Anghel:

Da. Mulțumesc.

Eu, în orice caz, vorbesc calm. Și rog și doamna ministru la fel, fiindcă veți avea nevoie săptămîna viitoare de mai multe emoții la moțiunea simplă.

Acum întrebarea. Articolul 9, alineatul (3), precum și articolul 140 alineatul (2), articolul 141 alineatul (1) al proiectului prevăd continuarea implementării unei formule de finanțare a sistemului educațional care, de fapt, stă la baza procesului de optimizare, ceea ce înseamnă că încercați să legalizați așa-numita reformă a optimizării.

Spuneți, vă rog, cîte școli planificați să reorganizați și să închideți în urma adoptării acestui Cod, dacă aveți deja un plan?

Doamna Maia Sandu:

În primul rînd, dacă îmi permiteți, vroiam să spun că eu despre educație vorbesc întotdeauna doar cu pasiune. Vă rog să nu interpretați altfel tonalitatea mesajului meu. (*Aplauze în sală.*)

Cît ține de finanțarea învățămîntului general. După principiul „banul urmează elevul”, este un principiu corect și este un principiu care a fost verificat nu doar în Republica Moldova, scuzați-mă, dar și în multe țări ale lumii. Pot să vă prezint toată lista.

Și pot să vă spun că din experiența pe care o avem noi aici, acest principiu s-a dovedit unul corect. Nu putem să finanțăm școala în funcție de numărul de mese și de scaune. Trebuie să ținem cont de numărul elevilor, pentru că elevii îi finanțăm și nu o infrastructură goală.

Eu vă invit să mergeți să discutați cu managerii școlilor, cu șefii direcțiilor de învățământ și să vă convingeți din propria experiență care sînt efectele implementării acestei noi formule de finanțare.

O să vedeți cu cît a crescut bugetul școlilor și în ce au fost transformate aceste resurse alocate de către stat. Și o să vedeți că aceste modificări, inclusiv conduc la reducerea presiunii asupra părinților și reducerea acestor plăți neformale, fenomen care a început, cum cunoașteți și dumneavoastră, mulți ani în urmă.

Domnul Igor Corman:

Și a doua întrebare.

Domnul Anghel.

Domnul Gheorghe Anghel:

A doua întrebare, dar nu am auzit răspunsul la prima.

Totuși, cîte școli, așa, estimativ măcar, urmează să fie închise?

Doamna Maia Sandu:

Nu închidem școli în Codul educației. În Codul educației facem politici și stabilim mecanisme de finanțare, stabilim mecanisme de asigurare a calității, îmbunătățim condițiile pentru profesori, ca să vrea oamenii să meargă în sistemul educațional. Facem toate lucrurile de care are nevoie această Republică, pentru a avea un sistem educațional de calitate.

Domnul Gheorghe Anghel:

Mulțumesc.

Noi știm că după acest paravan de cuvinte frumoase se ascund un număr consistent de peste 400 de școli care urmează să fie închise. Bine.

Acum, a doua întrebare. Articolul 19 alineatul (7). Dumneavoastră obligați instituțiile de învățământ general să prezinte anual organului de specialitate al administrației publice locale un raport de activitate, care urmează să fie dat publicității.

Mă interesează cînd însuși Ministerul va deveni o instituție deschisă societății, deoarece chiar noi, deputații în Parlament, de mai multe ori ne-am ciocnit cu problema că vă invităm pe dumneavoastră personal sau alți angajați ai ministerului să ne dea răspuns la mai multe întrebări, inclusiv legate de optimizarea școlilor, inclusiv de rezultatele bacalaureatului și dumneavoastră, de fiecare dată, ignorați solicitările noastre de a veni în Parlament.

Doamna Maia Sandu:

Vreau să îmi spuneți cazuri foarte concrete. Eu nu am ignorat niciodată solicitările dumneavoastră. Am venit anul trecut și v-am vorbit despre bacalaureat. O să vorbesc și anul acesta. O să vin și anul acesta.

Au fost solicitări să vorbim despre optimizare. Eu am spus toate cifrele, pentru că nu sînt lucruri de care ne este rușine.

Domnul Igor Corman:

Nu se referă la Codul educației tot ceea ce se discută acum. Deci întrebări la proiectul de lege prezentat.

Domnul Sîrbu.

Următorul – domnul Stati.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Doamnă ministru,

Conform articolului 22 din Constituția Republicii Moldova, este fundamentat principiul neretroactivității legii. La articolul 43 este garantat dreptul la muncă.

Potrivit articolului 54 alineatul (1) din Legea Supremă, se menționează că în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

În Codul muncii sînt prevăzute un șir de prevederi cum încetează contractele individuale de muncă.

În articolul 149 din proiectul dumneavoastră, se menționează că, la data intrării în vigoare a prezentului Cod, contractele individuale de muncă ale directorilor de învățămînt ș.a.m.d., care nu au fost numiți prin concurs, încetează din drept. Se comunică această decizie în timp de 5 zile lucrătoare.

Întrebarea mea este, doamnă ministru, dacă conștientizați faptul că această prevedere din „Dispoziții finale și tranzitorii” contravine Constituției Republicii Moldova?

Ele oricum nu vor putea fi aplicate, deoarece una ar putea fi declarată neconstituțională.

Doi. Chiar dacă nu, oricum acești directori vor putea să se restabilească în funcție prin intermediul instanțelor de judecată.

Atunci care este rolul acestui articol, dacă există o propunere pentru... ca, într-adevăr, doar niște manageri cu experiență și competență...

Atunci eu cred că Codul educației prevede foarte multe mecanisme de evaluare a capacităților acestor manageri. Și acei care nu pot face față vor fi eliberați din funcție potrivit altor criterii, dar nu prin astfel de metode, deoarece ar putea să pară că, înainte de campania electorală, să nu se transforme într-o bătă politică asupra directorilor.

Doamna Maia Sandu:

E foarte mic pericolul sau nu există un asemenea pericol ca această prevedere să se transforme într-o bătă politică.

În primul rînd, trebuie să recunoaștem că avem o situație discriminatorie în sistem astăzi, cînd, pentru majoritatea funcțiilor manageriale, poziția se ocupă prin concurs și pentru anumite funcții, pentru anumite instituții această poziție este pe viață.

În primul rînd, vreau să vă spun cu toată responsabilitatea că această experiență de 40, 60 de ani ș.a.m.d. nu neapărat se traduce în performanță, cu tot respectul pentru experiența acestor oameni.

Am avut Codul muncii, probabil, și 40 de ani în urmă. Aceasta înseamnă că toți acei care au fost angajați 40 de ani în urmă, conform aceluia Cod al educației, merg după prevederile aceluia Cod? Eu nu cred. Cod al muncii mă refer. Eu nu cred că această prevedere sau interpretare este corectă.

Și avem situația funcționarilor publici care, apropo, nu sînt eliberați din funcție conform Codului muncii, ci conform unei legi speciale. Or, noi aici avem o lege specială, Legea educației, care va stabili această condiție.

Și acei care astăzi sînt numiți în funcție pe viață, nu au decît să aplice și să participe la concurs. Dacă sînt cei mai buni, neapărat vor fi selectați. Pentru că eu am spus-o mai devreme, noi credem că un manager bun înseamnă o instituție bună. Nu o să vină ministrul sau președintele raionului să facă ordine în instituție, este managerul care se ocupă de... care este responsabil de această instituție.

Domnul Igor Corman:

Și a doua întrebare.

Domnul Sîrbu.

Domnul Serghei Sîrbu:

Da. Logica este clară, doamnă ministru. Nu contest intențiile ministerului, doar că mecanismul ales este unul absolut defectuos și ar putea să vă creeze probleme. Rămîne de văzut.

A doua întrebare. Eu, de fapt, mai mult ca o propunere pentru lectura a doua. La articolul 9 eu, totuși, voi insista să fie adăugat și completat un alineat, alineatul (12), care va suna în felul următor: „Vaccinarea sau nevaccinarea copiilor, elevilor, studenților nu poate constitui un impediment la admiterea la studii”.

Noi cunoaștem acest caz, cu părere de rău, foarte mulți copii care, din anumite motive religioase sau de sănătate, nu sînt vaccinați, ei nu au acces la studii.

Totuși, voi insista ca această prevedere să fie inclusă în Codul educației, ca să garantăm dreptul și accesul la studii tuturor copiilor fără discriminare.

Vă mulțumesc.

Doamna Maia Sandu:

Acest subiect a fost discutat și aici, din cîte cunosc, și la Guvern. Este un subiect care ne depășește, în sens că noi avem opinia noastră vizavi de această problemă, dar e un lucru care trebuie decis de către Parlament.

Domnul Igor Corman:

Va mai urma și lectura a doua.

Pentru prima lectură mai sînt întrebări?

Domnul Stati.

Următorul – domnul Starîș.

Domnul Sergiu Stati:

Mulțumesc.

Într-un film rusesc sovietic, adică care se numește „Место встречи изменить нельзя”, un erou al lui Gigarhanean spunea: „складно звонишь”. Așa și dumneavoastră „складно звоните”.

Dar două constatări care vreau să le fac. Prima, că sînteți și dumneavoastră, dar și echipa cu care lucrați la Ministerul Educației, foarte talentați. De aceea că ați reușit în trei ani de zile să distrugeți învățămîntul și să îl aduceți la sapă de lemn. Aceasta este prima constatare.

Și a doua constatare. Că prin acest cod, care acum îl promovați cu atîta insistență, deci, de fapt, sistemul de învățămînt se transformă într-un SRL în care o să aibă posibilitate să facă studii numai copiii de oameni bogați, dar acei care sînt săraci nu o să aibă posibilitate să...

Так, închideți gura toți ... (*Rumoare în sală.*)

Domnul Igor Corman:

„Складно звонишь”, domnule Stati. (*Rumoare în sală.*)

De aceea lumea și se emoționează aici.

Totuși să respectăm o atmosferă normală, colegială. Dacă avem întrebări, să le punem și atunci și ceilalți nu au să sară cu astfel de reacții.

Deci ați încheiat întrebarea, domnule Stati, nu?

Da. Vă rog, domnule Stati, întrebarea.

Domnul Sergiu Stati:

Mulțumesc.

Și, în acest context, vreau să vă întreb: iată, spre exemplu, cînd eram noi la guvernare existau mai multe specialități finanțate din contul statului, inclusiv pedagogia, inclusiv medicina, inclusiv agricultura.

Din acest cod al dumneavoastră așa și nu am înțeles, totuși, care o să fie prioritățile de finanțare a specialităților din contul statului, pentru a promova niște interese naționale care urmează să fie promovate într-un stat normal.

Mulțumesc.

Doamna Maia Sandu:

Da. La pedagogie s-au făcut multe lucruri, dar, din păcate, avem o situație în care pregătim peste 3 mii de specialiști, dar am moștenit un sistem de motivare care determină mai puțin din 500 din ei să meargă în sistemul educațional. Așa că nu aș spune că această decizie a fost una potrivită.

Pregătirea profesorilor este o prioritate pentru noi și lucrul acesta l-am spus din prima zi cînd am venit la minister. Acest lucru îl regăsiți și în proiectul Strategiei „Educația 2020”, și în proiectul Codului educației, și am spus-o cu mai multe ocazii că se lucrează în momentul de față asupra unui program național

pentru atragerea și menținerea în sistem a cadrelor didactice, un program care să abordeze problema cap-coadă într-un mod complex, începînd de la cum facem, formarea inițială, cum creștem salariile, ca să vină tineri cu potențial în sector.

Cum facem pregătirea sau formarea continuă. Pentru că lucrurile sau problemele cu care ne confruntăm noi astăzi vin ca rezultat al anumitor deficiențe, al anumitor situații care nu au fost rezolvate la timpul lor.

Nu putem să stabilim în proiectul Codului educației niște specialități foarte corecte, foarte exacte, pentru că trăim într-o lume foarte dinamică și piața poate cere astăzi anumite specialități, peste 2 – 3 ani poate să ceară alte specialități.

Aceste lucruri sînt determinate anual de către Guvern, în planul de admitere.

Ce ține de pedagogie, noi avem suficiente prevederi aici care să dovedească interesul și grija Guvernului pentru această profesie.

Domnul Igor Corman:

Și a doua întrebare, domnul Stati.

Domnul Sergiu Stati:

Mulțumesc, doamnă Sandu.

Dar ce, care este situația? Adică în sensul că nu m-ați convins. Într-adevăr, sînt de acord cu aceea că trăim într-o lume dinamică, într-adevăr.

Dar eu cred că sînt niște specialități care, în sensul acesta, urmează să rămîna. Mă refer la pedagogie, la medicină, dat fiind faptul că sîntem o țară agrară, probabil la sfera agrară, și multe altele, care, într-adevăr, deci pe o perioadă, pe parcursul viitorilor 50 de ani putem cît de cît cu precizie să le formulăm și să le conturăm adică.

De aceea...

Doamna Maia Sandu:

Pedagogia se regăsește...

Domnul Sergiu Stati:

... aș sugera ideea.

Doamna Maia Sandu:

... în cod. Dacă vreți...

Domnul Sergiu Stati:

Da, v-aș sugera ideea să fie expuse mai clar, inclusiv în acest document al dumneavoastră, în acest proiect, ca să fie conturate direcțiile prioritare pentru țara noastră în domeniul educațional.

Aceasta am vrut să spun.

Mulțumesc.

Domnul Igor Corman:

Da. Domnul Starîș.

Următorul – domnul Todua.

Domnul Constantin Starîș:

Благодарю вас.

Госпожа министр,

Мы не обнаружили в этом кодексе ссылки на Рамочную конвенцию о защите национальных меньшинств, которую Молдова ратифицировала еще в 1996 году и которая представляет национальным меньшинствам возможность изучать свой язык или обучаться на этом языке по мере своих потребностей.

У нас есть статья 35 Конституции Республики Молдова, часть (2), которое предусматривает, что государство обеспечивает право лица на выбор языка обучения. Статья 10 кодекса, которую вы уже цитировали, предусматривает, что образовательный процесс на языках национальных меньшинств будет предоставляться в зависимости от возможностей образовательной системы. Иными словами, не выбор самого человека, а наличие или отсутствие бюджетных денег?

Но практика показывает, как правило, не отсутствие денег.

Скажите, пожалуйста, может быть имело смысл, прежде чем предлагать вариант кодекса, сначала выйти из Рамочной конвенции о защите национальных меньшинств, внести изменения в Конституцию Республики Молдова, зачистить, в этом смысле ситуацию а потом предлагать этот проект.

В данном контексте он просто противоречит и Конституции Республики Молдова, и Рамочной конвенции о защите национальных меньшинств.

Doamna Maia Sandu:

Mulțumesc.

Nu sînt de acord cu dumneavoastră și tocmai de aceea, dacă îmi permiteți, o să citesc articolul 14 din Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale și, dacă o să ascultați atent, citesc în română, o să vedeți că articolul nostru se înscrie perfect în angajamentul pe care l-am făcut în această convenție:

Unu. Părțile se angajează să recunoască dreptul oricărei persoane, aparținînd unei minorități naționale, de a învăța limba sa minoritară.

Doi. În ariile locuite tradițional sau un număr substanțial de persoane aparținînd minorităților naționale, dacă există o cerere suficientă, părțile vor depune eforturi pentru a asigura, în măsura posibilului și în cadrul sistemului lor educațional, ca persoanele aparținînd acestor minorități să beneficieze de posibilități corespunzătoare de învățare a limbii lor minoritare ori de a primi o educație în această limbă.

Vedeți dacă este vreo discrepanță între ceea ce am scris noi aici și ceea ce a fost semnat în Convenție.

Mai mult decît atît, punctul 3 paragraful 2 al acestui articol se va aplica fără a se aduce atingere învățării limbii oficiale ori predării în această limbă.

Mai mult decît atît, noi am vorbit și la comisie, noi am consultat legile multor state, ca să avem aici o formulare foarte corectă.

Și acum o să citesc prevederea din Legea Federației Ruse, care a fost aprobată în anul 2012: «В Российской Федерации гарантируется получение образования на государственном языке Российской Федерации, а также выбор языка обучения и воспитания в пределах возможностей, предоставляемых системой образования».

Mulțumesc. (*Aplauze.*)

Domnul Igor Corman:

Domnule Starîș,

Mai puneți o întrebare, ca să provocați aplauze în...

Domnul Constantin Starîș:

Îl pun.

Doamnă Sandu,

Poate dumneavoastră locuiți în Federația Rusă, eu nu știu, dar noi deocamdată locuim în Republica Moldova.

Doamna Maia Sandu:

... v-am adus exemple...

Domnul Constantin Starîș:

Și avem Constituția Republicii Moldova.

Doamna Maia Sandu:

V-am adus exemple ale...

Domnul Constantin Starîș:

Pe care trebuie să o respectați. (*Aplauze.*)

Spuneți-mi, vă rog, doamnă Sandu, cu cine din organizațiile etnoculturale ați consultat acest cod? (*Rumoare în sală.*)

Tăceți, vă rog, doamnă Ana, tăceți, vă rog.

Da, și strigați dumneavoastră. (*Rumoare în sală.*)

Ce este cu dumneavoastră, doamnă Ana. Mai încetișor.

Sîntem în Parlamentul Republicii Moldova. Fiți amabilă, fiți calmă. Eu...

Domnul Igor Corman:

Domnule Starîș...

Noi sîntem... sîntem pămînteni, din raionul Telenești. (*Rumoare în sală.*)

Domnule Starîș,

Veniți în locul meu și... (*Rumoare în sală.*)

O faceți foarte bine, da.
Mai aveți o întrebare, domnule Starîș, a doua?
Vă rog, a doua întrebare. Da?
Cu calmarea spiritelor mă ocup eu. Dumneavoastră puneți întrebarea.

Domnul Constantin Starîș:

(Rumoare în sală.)

Dar ce este cu microfonul...

Încă o dată, dacă nu ați auzit.

Cu cine din organizațiile etnoculturale ați consultat acest proiect?

Mulțumesc.

Doamna Maia Sandu:

V-am zis că vă prezentăm lista detaliată și o am aici, dar am să o rog pe colega mea viceministru, doamna Nicolăescu-Onofrei, să vă spună exact instituțiile pe care le-am consultat.

Domnul Igor Corman:

Domnul Todua.

Următorul – domnul Chiorescu.

Doamna Maia Sandu:

... să răspundă doamna Nicolăescu.

Domnul Zurabi Todua:

Спасибо, господин Председатель. *(Rumoare în sală.)*

Doamna Maia Sandu:

Am rugat...

Domnul Igor Corman:

A, dumneavoastră ați invitat. Eu...

Doamna Maia Sandu:

... doamnei Nicolăescu.

Domnul Igor Corman:

Eu nu am fost atent.

Da, îmi cer scuze. Pe cine ați invitat?

Doamna Maia Sandu:

Doamna Nicolăescu. *(Rumoare în sală.)*

Ca să spună numele instituțiilor.

Domnul Igor Corman:

Doamna Nicolăescu ați spus, da?

Doamna Maia Sandu:

Da.

Domnul Igor Corman:

Tehnicienii,

Ați înțeles? Deci primul microfon al treilea rând, ultimul.

Doamna Maia Sandu:

Dar putem să vă prezentăm lista...

Domnul Igor Corman:

Vă rog frumos.

Doamna Liliana Nicolăescu-Onofrei – viceministru al educației:

Într-adevăr, ca să nu reținem atenția dumneavoastră ...*(Rumoare în sală.)*

Mulțumesc.

Ca să nu reținem foarte mult timp atenția dumneavoastră, vă vom prezenta și această listă. Vreau să vă spun, pe lângă ministrul educației, am inițiat un Consiliu Consultativ al reprezentanților minorităților naționale și a avut loc o întâlnire cu reprezentanți din mai multe organizații, de asemenea sîntem în colaborare și cu Biroul pentru Relații Interetnice, au fost reprezentanți ai tuturor comunităților, inclusiv comunitatea rusă, comunitatea ucraineană, comunitatea evreiască.

De asemenea și în cadrul întrunirilor cu Prim-ministrul au fost prezentate aceste elemente din Cod, precum au fost consultați colegii noștri din aceste asociații culturale și opinia lor, bineînțeles, contează. Au fost făcute și aceste referințe cu privire la modul în care este formulată această prevedere și în Convenția-cadru pentru protecția minorităților. Aceste opinii au fost luate în considerare.

Domnul Igor Corman:

Vă mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Todua.

Domnul Zurabi Todua:

Спасибо, господин Председатель.

Госпожа министр,

В феврале 2013 года Либеральная партия внесла в Парламент проект Кодекса об образовании. Если сравнить этот законопроект, который вы представляете, и тот, то одинаковый подход к проблеме доступа к образованию на родном языке. Учитывая то, что у нас в Парламенте две

группы Либеральной партии, я отмечаю, что автором этого законопроекта была Анна Гуцу, чтобы не отнимать у нее авторство.

Вот в этой связи у меня вопрос. Скажите, пожалуйста, а кто первым предложил идею ограничить доступ к образованию на русском, украинском, гагаузском, болгарском языках, вы или госпожа Анна Гуцу?

Спасибо.

Doamna Maia Sandu:

În primul rând, eu nu sînt de acord cu dumneavoastră că noi creăm impedimente pentru a oferi condiții de a învăța în limba maternă și eu am adus aceste dovezi aici. La această lege au lucrat foarte multe echipe, inclusiv echipa dumneavoastră. Nu știu cît s-a păstrat din ce ați propus dumneavoastră, probabil nu prea multe. (*Aplauze.*)

Indiferent cine este autorul acestei prevederi, noi o considerăm corectă și sîntem aici pentru a o promova. (*Aplauze.*)

Domnul Igor Corman:

A doua întrebare, domnule Todua.

Domnul Zurabi Todua:

Госпожа Санду,

Мы, конечно, будем восхищаться вашим остроумием, но я не думаю, что оно уместно здесь, на этой трибуне. Это, во-первых.

Во-вторых, если мы включим свое остроумие, то вам придется очень несладко. (*Rumoare în sală.*) Мы просто с уважением относимся к вам как к профессионалу, как к даме и т.д.

А теперь позвольте мне второй вопрос. Часть (8) статьи 9 кодекса гласит: государство обеспечивает условия формирования и развития навыков общения на английском, французском и русском языках.

На парламентской комиссии вы объяснили эту формулировку так: ученик сможет выбирать из этих трех языков, два из которых он хотел бы изучать в качестве отдельного предмета, по сути, отдельного иностранного языка.

Это означает, что авторы кодекса включили русский язык в категорию иностранных языков. Вопрос ...

Господа либералы,

Выпейте валерианки, успокойтесь.

В этой связи вопрос: согласно Концепции национальной политике, принятой ПКРМ в 2003 году, русский язык является языком межнационального общения. На каком основании он был внесен в этот кодекс в качестве иностранного языка?

Спасибо.

Doamna Maia Sandu:

Mulțumesc.

Vreau să spun că unul dintre principiile de bază ale acestui proiect de lege este principiul alegerii. Noi oferim alegere părinților, alegere elevilor.

În conformitate cu toate lucrurile pe care le-ați spus dumneavoastră, statul se obligă să creeze condiții de învățare a limbii ruse în toate școlile, dar părinții, elevii au dreptul să aleagă două limbi dintre aceste trei limbi, pentru că două sînt obligatorii. Statul nu își încalcă obligația, în același timp părinții și elevii pot alege.

Domnul Igor Corman:

Nu ați fost vizat. Domnul vorbea de valeriană, nu de Valeriu. (*Rîsete în sală.*)

Domnul Chiorescu.

Următorul – domnul Ghilețchi.

Vă rog.

Domnul Iurie Chiorescu:

Doamnă ministru,

Am două întrebări de precizare. Conform proiectului Codului educației, tinerii sînt obligați să învețe pînă la vîrsta de 18 ani. Spuneți-ne, vă rog frumos, în acest caz, treapta liceală devine una obligatorie? Întrucît așa au înțeles, cel puțin, unele cadre didactice din teritoriu.

Doamna Maia Sandu:

Nu. Nicidecum, nu înseamnă că toată lumea trebuie să meargă la liceu și înțelegem cu toții de ce. Ceea ce propunem noi aici are un alt scop.

Astăzi avem 14% din tinerii care absolvec gimnaziu, care părăsesc sistemul educațional fără să dețină elementar o meserie. Ce se întîmplă cu acești tineri? Nu știu, nu pot să își găsească un loc de muncă bine plătit. Ce carieră pot avea ei pe parcursul vieții dacă nu pot face nimic? Mai tîrziu, dumneavoastră trebuie să veniți să le acordați ajutoare sociale, indemnizații de șomaj ș.a.m.d.

Ceea ce propunem noi aici este altceva. Acei care pot să meargă la liceu, merg la liceu și statul sprijină finanțarea acestui nivel de învățămînt. Acei care nu merg la liceu, merg la o școală profesională, dar, iarăși, statul finanțează pentru toți această instruire. Sau, în contextul introducerii învățămîntului dual, tinerii pot să lucreze la întreprindere și să beneficieze de instruire în cadrul întreprinderii două sau trei zile pe săptămîină. Așa cum se întîmplă în mai multe țări europene. Acesta este sensul prevederii.

Domnul Igor Corman:

A doua întrebare, domnule Chiorescu.

Domnul Iurie Chiorescu:

Doamnă ministru,

Și a doua întrebare. Dacă după sesiunea de BAC din 2014 vreun manager școlar și-a depus demisia? Aveți așa informație?

Doamna Maia Sandu:

Încă nu. Pentru că ei sînt responsabili în continuare de organizarea sesiunii repetate. Dar după sesiunea repetată o să avem discuții sincere în sistem.

Domnul Igor Corman:

Domnul Ghilețchi.

Următorul – domnul Diacov.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumesc.

Stimată doamnă ministru,

Felicitări, în primul rînd, pentru prezentarea acestui Cod și pentru modul cum răspundeți la întrebări.

Am două întrebări.

Prima întrebare ține de învățămîntul la domiciliu. Dumneavoastră ... poate că, de fapt, în proiect este articolul 34, care prevede învățămîntul la domiciliu pentru persoanele sau copiii care au probleme de sănătate. Sînt foarte mulți părinți care ar dori să fie extins învățămîntul la domiciliu și pentru alte categorii de copii.

Noi, în Republica Moldova nu am avut această practică pînă în prezent, este o practică a țărilor occidentale. Cum considerați: am putea extinde acest învățămînt la domiciliu, cel puțin pentru ciclul primar pentru părinții care doresc să își educe copiii la domiciliu?

Doamna Maia Sandu:

Noi examinăm acest subiect și nu îl excludem în totalitate, doar credem că avem nevoie de un mecanism bine pus la punct, pentru ca să putem experimenta acest învățămînt la domiciliu. Pentru că există familii responsabile, există familii mai puțin responsabile, dar sînt necesare și niște mecanisme destul de moderne, care nu au fost experimentate în societatea noastră și pe care sistemul nostru educațional nu le deține.

Eu am să o rog pe colega mea doamna Nicolăescu-Onofrei să elaboreze acest subiect.

Domnul Igor Corman:

Doamnă Onofrei,

Vă rog.

Doamna Liliana Nicolăescu-Onofrei:

Mulțumesc.

Unul dintre argumentele, pentru care noi deocamdată am rămas la propunerea pentru învățământul la domiciliu, dar aceste articole 26, 28, 30, țin de contextul și condițiile Republicii Moldova, așa cum a spus și doamna ministru. Pentru că este nevoie de mult mai multă pregătire și în sistem, și pentru familii. Cunoaștem cu toții că există familii care nu au încă nici deprinderi parentale, dar pentru ca să asigurăm certificarea competențelor acestor copii, ca ei să poată merge mai departe la un alt nivel de învățământ este nevoie de o pregătire mult mai mare.

Și un alt aspect pe care îl considerăm important este partea de competențe europene-cheie la care aderăm, unele dintre cele mai importante fiind și competențele sociale, civice și competențele antreprenoriale. Deci este foarte greu într-un context mai mult ori mai puțin limitat să fie create aceste competențe. Deci este nevoie de contexte în care copiii să se socializeze, să învețe valori și să cunoască modele comportamentale diferite. De aceea, ne-am gândit că deocamdată este devreme să abordăm anume în acest mod învățământul la domiciliu în proiectul Codului.

Domnul Igor Corman:

Și a doua întrebare.

Domnul Ghilețchi.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Eu nu sînt întru totul de acord cu răspunsul pe care l-ați dat, dar sigur vom ține cont de argumentele pe care le-ați invocat. Deși învățământul la domiciliu, în condițiile Republicii Moldova, el ar putea fi și o soluție chiar și în contextul optimizării, pentru că vorbim de clasele primare.

Părinții, evident, ar trebui să aibă o pregătire. Și după ce părinții obțin această pregătire și această certificare, ar putea să își educe copiii. Noi nu deschidem ușa larg. E nevoie de un mecanism, așa cum a spus doamna ministru. Și eu cred că acest mecanism poate fi elaborat și, ulterior, implementat.

A doua întrebare. Legea cu privire la culte prevede dreptul cultelor să înființeze instituții de învățământ, inclusiv universități. Pînă în prezent, cultele religioase nu au avut posibilitatea să își acrediteze instituțiile de învățământ, deși Legea pentru culte prevede această posibilitate că ele pot fi acreditate conform legislație în vigoare.

Cum considerați: Codul prevede această posibilitate sau ar fi nevoie, totuși, de anumite amendamente ca aceste instituții de învățământ, dacă corespund, evident, legislației în vigoare, ar putea fi acreditate?

Doamna Maia Sandu:

Problema este că noi nu avem astăzi un mecanism de acreditare la nivelul învățământului preuniversitar, cum nu avem și la nivelul învățământului superior.

Inspectoratul școlar va fi acea instituție care va face acreditarea și, respectiv, acolo vom avea un mecanism clar, transparent, sper eu, care va deschide ușa pentru asemenea instituții.

Domnul Igor Corman:

Următoarea întrebare.

Domnul Diacov.

Domnul Dumitru Diacov:

Da. Bună ziua, doamnă ministru. (*Rîsete în sală.*)

Eu cred că noi trebuie să recunoaștem că este un document extrem de important pentru soarta țării și viitorul Republicii Moldova. Este un proiect care a trezit foarte multe discuții și în mediul pedagogilor, dar și în mediul politic.

Noi, de exemplu, la Partid, am organizat câteva runde de discuții și, pînă la urmă, am ajuns la un compromis ca să votăm, că, poate, peste un timp oarecare, vom vedea și unele lacune ale acestui proiect, vom veni cu amendamente.

Însă eu vreau să revin la articolul 149. Mie tot îmi place cuvîntul „manager”, el se încadrează în cursul nostru european, dar cînd te duci în satul Hîrtop, cauți acolo manageri și nu găsești cu lupa.

Și ajungem la concluzia că noi, totuși... (*rumoare în sală*), și fără lupă, și cu lupă. Și ajungem la concluzia că este bine să ne punem scopuri mărețe, dar, totuși, trebui să măsurăm cu realitățile noastre moderne de astăzi, complicate.

De aceea, doamnă ministru, noi vă rugăm foarte frumos să revenim la articolul 149, să găsim un compromis, să nu rămîm în formula aceasta. Ca la 5 septembrie, noi... ministerul să fie pus în situația să îndeplinească fel de fel de indicații sau rugămînti de la partidele politice ș.a.m.d., să caute manageri, care, în realitate, nu o să fie manageri.

De aceea, este rugămîntea, domnule Hotineanu, este rugămîntea la acest articol să găsiți un compromis.

Eu aș propune să intre în vigoare la 1 ianuarie 2015 sau să intre în vigoare peste 6 luni, sau... fiindcă eu îmi închipui că la 5 septembrie toți directorii de școli și de licee din Republica Moldova o să fie eliberați din funcție. Numai fericirea aceasta ne așteaptă pe noi și să ne ocupăm noi cu alte chestii.

De aceea, documentul intră în vigoare, ministerul se ocupă, pedagogii și managerii actuali se ocupă cu implementarea lui. Și, încetîșor, în timp, această chestiune cu cadrele să o plasăm puțin mai tîrziu. Aceasta o să vă fie și dumneavoastră mai ușor.

Dacă sînteți de acord? Dar aceasta este o rugămîntea din partea Frațiunii și vă rugăm foarte frumos să găsiți compromisul cu membrii noștri de comisie.

Mulțumesc.

Doamna Maia Sandu:

Vroiam doar să spun că situația e mai dramatică pentru acei din învățămîntul profesional tehnic, pentru că acolo avem mai mulți directori numiți prin ordin. Ori

acolo alegerea este mai mare, pentru că școlile profesionale sînt în centre raionale, unde există, totuși, ofertă sau potențiali candidați pentru manageri școlari.

În spațiul rural știm că este o problemă. De aceea, am și eliminat această restricție de mandate, la numărul de mandate pentru învățămîntul preuniversitar. Aici este indicat 6 luni. Bineînțeles că discutăm pînă la lectura a doua.

Domnul Igor Corman:

Domnul Țulea.

Următoarea întrebare.

Domnul Oleg Țulea:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Doamnă ministru,

Eu vreau să salut și să apreciez deschiderea de care a dat dovadă Ministerul Educației și dumneavoastră inclusiv în dezbaterile pe care le-am avut inclusiv în cadrul comisiei parlamentare de profil.

Vreau să vă reamintesc că am făcut cîteva propuneri. Și, astăzi, pentru stenogramă, eu aș vrea să dau citire unora dintre acestea, anumite temeri vizavi, inclusiv la articolul 10 – limba de predare. Au sunat și astăzi aici, în sală.

Dreptul de a studia în limba maternă este drept european, recunoscut de către toate statele civilizate europene.

De aceea, la discuțiile în comisie, am propus ca, de rînd cu sintagma „în funcție de posibilitățile sistemului educațional” să folosim și sintagma „în funcție de necesități”, pentru că aceste necesități, cu toții cunoaștem, există în Republica Moldova în localitățile unde locuiesc compact reprezentanți ai minorităților naționale.

Și acest lucru a fost solicitat și de către reprezentanții organizațiilor reprezentative ale minorităților naționale.

Noi putem, pentru lectura a doua, să venim cu formularea exactă, dar ea deja există. Și rugăm mult să fie susținută pentru lectura a doua.

La fel, noi am propus ca învățămîntul dual, noutatea acestui proiect de lege, al Codului educației, să îl descriem mult mai amănunțit în cadrul unui articol separat în prezentul proiect al Codului. Noi o să venim cu o formulă, dar sigur că expertiza Ministerului va fi de ajutor.

La fel, noi am propus să... și este o rugămintă din partea mediului academic ca în ceea ce se referă la articolul 49 – managerii instituțiilor de învățămînt, cel puțin un director adjunct al gimnaziului, al liceului să aibă studii pedagogice. Și noi să indicăm expres în lege acest lucru, pentru că toți pedagogii, toți managerii școlari atestă necesitatea de a include o astfel de prevedere în Cod.

Și am o întrebare cu referință la articolul 86. Noi recunoaștem dreptul tuturor de a accede în învățămîntul superior, condiționăm cu existența... cu promovarea examenului de BAC. Dar cum facem noi cu acele persoane care au finisat școala, au finisat liceul pînă la intrarea în vigoare a acordului... pînă la aderarea noastră la Procesul de la Bologna?

Este oare corect să le limităm lor accesul în școala superioară? Ori ar trebui să deschidem, totuși, o portiță pentru ei, ca ei să aibă posibilitatea, neavând BAC-ul, să acceadă la o instituție de învățământ superior?

Doamna Maia Sandu:

Pentru această problemă noi avem externatul sau pentru această situație avem externatul, susținerea Bacalaureatului prin externat. Aceasta este opțiunea pe care o păstrăm aici.

Am discutat și la comisie. În cadrul dezbaterilor a fost ridicată această problemă. Deci mai discutăm. Părerea noastră este că nu se îngrădește accesul, dar mai discutăm.

Domnul Igor Corman:

De procedură.
Domnul Streleț.

Domnul Valeriu Streleț:

Domnule Președinte,

Avînd în vedere faptul că avem o oră și 31 de minute de cînd a început prezentarea acestui document, din numele Frațiunii, în temeiul articolului 108, propunem să încetăm dezbaterile la această etapă. Iar acei care mai au ceva de spus să o spună în luările de cuvînt.

Rog să puneți la vot această propunere.

Domnul Igor Corman:

Stimați colegi,

Mi se pare judicioasă această propunere. Într-adevăr, 108 este un articol bun atunci cînd el se aplică corect. Și eu cred că el se aplică corect în cazul de față, o oră și 30 întrebări – răspunsuri.

Și vreau să vă aduc la cunoștință: 9 colegi s-au înscris cu luări de cuvînt, 9 colegi.

Deci inclusiv în luările de cuvînt vă exprimați atitudinea. Sîntem doar în primă lectură. Deci care amendamente mai sînt pentru lectura a doua.

Deci eu supun votului propunerea făcută în baza articolului 108. Cine este pentru rog să voteze. Majoritatea deputaților sînt de acord.

Vă mulțumim, doamnă ministru.

Doamna Maia Sandu:

Mulțumesc și eu.

Domnul Igor Corman:

Și acum voi invita comisia să prezinte raportul pentru prima lectură.

Domnule Lucinschi,

Vă rog.

Pînă vine domnul Lucinschi, ceva cu procedura.
Domnule Godea,
Vă rog.

Domnul Mihai Godea:

Mulțumesc că mi s-a ... tăiat dezbaterile exact cînd trebuie să pun întrebarea.

Vă rog să mă înscrieți cu luare de cuvînt.
Mulțumesc.

Domnul Igor Corman:

Al zecelea sînteți, domnule Godea.
Da. Bine ați venit în lista vorbitorilor.
Domnule Lucinschi,
Vă rog să prezentați raportul comisiei.

Domnul Chiril Lucinschi:

Mulțumesc, domnule Președinte.
Stimați colegi,

Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media a examinat proiectul Codului educației și, luînd în considerare competențele și atribuțiile funcționale, comunică următoarele.

Proiectul Codului educației al Republicii Moldova, elaborat de Ministerul Educației și prezentat de Guvern, constituie actul normativ legislativ fundamental în domeniul învățămîntului și reglementează sub toate aspectele funcționale raporturile juridice și din sistemul educațional național.

Proiectul Codului propune: o nouă abordare a educației și a misiunii sistemului de învățămînt prin centrarea pe cel ce învață și formarea de competențe; modernizarea sistemului de învățămînt în contextul integrării europene și al procesului de la Bologna; delimitarea competențelor de administrare a sistemului de educație între administrația centrală, administrația publică locală și instituții; extinderea învățămîntului obligatoriu pînă la vîrsta de 18 ani, astfel încît tinerii să finalizeze liceul sau să dobîndească o calificare profesională pînă la vîrsta legală de inserție pe piața forței de muncă; consolidarea autonomiei instituționale și a responsabilității sociale a instituțiilor de învățămînt și altele.

Comisia, în scopul examinării procesului Codului, a desfășurat audieri publice pentru segmente distincte ale sistemului de învățămînt. La audierile publice cu participarea reprezentanților direcțiilor municipale și raionale de educație, managerii și profesorii...

Domnul Igor Corman:

Eu am să îl rog pe domnul Godea să meargă liniștit la fumat țigara și să nu încurce dezbaterilor pe marginea raportului comisiei. (*Rumoare în sală.*)

Vă rog să vă liniștiți, domnule Godea. (*Rumoare în sală.*)

Domnule Godea,
Drum bun, dacă v-ați pornit, și vă rog să nu deranjați.
Domnule Lucinschi,
Vă rog, continuați. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Chiril Lucinschi:

Audierile care vizează învățământul secundar profesional tehnic și învățământul profesional postsecundar nonterțiar s-au realizat cu participarea managerilor școlilor profesionale și ai colegiilor, precum și a agențiilor economice... agenților economici.

Stipulările din proiect pentru nivelul universitar au fost examinate în cadrul audierilor, cu participarea rectorilor instituțiilor de învățământ superior.

Deopotrivă, comisia a consultat opiniile reprezentanților CALM, inclusiv ale unor primari.

Concluziile formulate în urma audierilor publice pe marginea proiectului Codului educației sînt favorabile examinării și aprobării acestuia în primă lectură, ca pentru lecturile ulterioare să venim cu unele completări și ajustări.

Comisiile permanente au avizat pozitiv proiectul Codului educației și propun examinarea și aprobarea acestuia în primă lectură.

Urmare a dezbaterilor, comisia, cu votul a 9 „pro”, 3 „împotriva” și un vot „abținere”, a decis susținerea proiectului Codului educației nr.260 și propune plenului Parlamentului examinarea și aprobarea acestuia în primă lectură.

Domnul Igor Corman:

Întrebări pentru comisie?

Domnul Butmalai.

Domnul Ion Butmalai:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Eu, domnule Președinte,

Am vrut să adresez și eu, cu o deosebită plăcere, o întrebare doamnei ministru, dar, ca să mai degajăm puțin situația, vreau să menționez că, făcînd studiile în URSS, citeam odată: „Ленин жил, Ленин жив, Ленин будет жить!”

Și, aducîndu-mi aminte de ceea ce scria Lenin cu Krupskaia în colibă spunea: „Товарищи: учитесь, учитесь и еще раз учитесь!”

Aceasta e pentru colegii noștri comuniști...

Domnul Igor Corman:

E foarte bine, domnule Butmalai. Dar la comisie ceva avem? (*Rumoare în sală.*)

Eu vă rog frumos, la comisie. Dacă nu, vă retrag cuvîntul, domnule Butmalai. (*Rumoare în sală.*)

Să terminăm cu show-urile.

Vă rog. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Ion Butmalai:

Și, respectiv, domnule Președinte, eu am două minute. Permiteți-mi.

Domnul Igor Corman:

Nu doar două minute, dar la raportul comisiei.

Vă rog frumos.

Domnul Ion Butmalai:

Întrebarea mea este foarte succintă.

Lenin cu Krupskaia se aflau în colibă în Europa și pentru comuniști o bomboană ca să îi îndulcim și ei ca să învețe în continuare legile Republicii Moldova.

Domnul Igor Corman:

Următorul în listă, întrebări pentru comisie, doamna Balmoș.

Vă rog.

Doamna Galina Balmoș:

Mulțumesc.

De fapt, e și normal ca doamna ministru să cunoască cel mai bine acest text.

Îmi pare rău că nu am avut ocazia să pun această întrebare, pentru că ei, echipa, au muncit 5 ani, iar deputații, din păcate, l-au primit în primele zile ale lui iulie acest proiect.

Este destul de vast și important pentru ca noi să abordăm atât de rapid și superficial.

Mai mult, degeaba vă indignați că unii deputați nu cunosc atât de bine și poate pun niște întrebări nu prea convenabile.

Întrebarea mea este, dacă... și poate chiar și propunere. În articolul 135, domnule președinte al comisiei, sînt indicate drepturile și obligațiile părinților și reprezentanților legali ai copiilor.

La obligații noi găsim momentul să asigure școlarizarea copiilor de vîrstă școlară obligatorie, dar nu găsim în aceste drepturi nicăieri dreptul părinților de a participa la luarea deciziilor în privința deschiderii, închiderii, lichidării instituțiilor de învățămînt din localitatea respectivă.

Ca în articolul 138 găsesc și autoritățile publice locale adoptă decizii privind optimizarea, dezvoltarea rețelei școlare ș. a. m. d.

Să înțeleg că și primăriile vor avea dreptul de a lua decizii privind optimizarea, deschiderea sau închiderea școlilor sau rămîne viziunea pe care o aveți acum: doar direcția raională de învățămînt sau consiliul raional ia decizia respectivă.

Și nu vedeți că ar fi bine ca și părinții să participe la luarea acestor decizii.

Domnul Chiril Lucinschi:

Doamnă deputat,

Vă mulțumesc pentru întrebare.

În primul rând, vreau să vă spun că dreptul părinților este asigurat prin aceea că vor participa la... vor fi membrii Consiliului de administrație al fiecărei instituții de învățământ.

Poftim? (*Rumoare în sală.*)

Păi, eu înțeleg, decizia pentru a fonda sau pentru a închide instituția de învățământ va aparține fondatorului.

Domnul Igor Corman:

Doamna Balmoș. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Chiril Lucinschi:

Acum...

Doamna Galina Balmoș:

Astăzi, prin lege, aceste atribuții au fost luate de la primării, consilii locale de nivelul întâi și au fost atribuite consiliilor raionale.

Deci, de fapt, autoritățile publice locale de nivelul întâi nu participă la aceste proceduri și nici părinții prin intermediul acestor aleși ai săi, ai lor.

Noi propunem ca, în aceste articole, să își găsească loc participarea părinților și participarea primăriilor în acest proces.

Domnul Chiril Lucinschi:

Da. Eu vreau să vă spun că, în primul rând, referitor la ceea ce v-ați referit că nu ați participat sau nu prea bine cunoașteți proiectul.

Noi am organizat 5 audieri publice. Nu contează, 5 zile sau într-o lună, 5 audieri publice. Una din ele a fost dedicată anume acestei chestiuni la care v-ați referit dumneavoastră.

Am vorbit cu reprezentării CALM-ului și cu unii dintre primari, care au venit la această ședință. Am dezbătut acest subiect și urmează, pentru lectura a doua, să intervenim cu niște amendamente pentru îmbunătățirea acestei situații.

Dacă dumneavoastră aveți niște amendamente concrete, vă rog foarte mult să le înaintați comisiei și neapărat o să le discutăm împreună cu ministerul și cu alte părți vizate.

Domnul Igor Corman:

Domnul Vreamea.

Domnul Igor Vreamea:

Mulțumesc.

Eu, pe marginea articolului 48 din proiect... (*Rumoare în sală.*)

Deci vreau să vă întreb, iată, referitor la alineatul (1) litera a), este vorba despre Consiliul de administrație al instituției cu rol de decizie în domeniul administrativ.

Deci este enunțată componența acestui consiliu. Printre altele, deci din acest consiliu va face parte și un reprezentant al elevilor. Presupun că poate fi vorba, sau cel puțin ipotetic, și de un copil din clasa întâi. Așa-i?

Deci, spuneți-mi, vă rog: care ar fi rolul acestui copil în administrarea treburilor instituției de învățământ?

Iată, mi-ar fi interesant chiar.

Domnul Chiril Lucinschi:

Eu... În primul rând, dumneavoastră propuneți că un copil din clasa întâi o să fie inclus în acest consiliu.

Dacă dumneavoastră doriți, înseamnă că trebuie să înaintați la comisie, ca noi să discutăm, într-adevăr, dacă o să aibă destule competențe să reprezinte pe cineva acolo.

Dar, vă rog foarte mult, noi discutăm acum despre ceea ce s-a discutat la comisie pentru lectura întâi, nu îmi puneți întrebări ce țin de autor, da...

Domnul Igor Corman:

Așa este, domnule președinte.

Domnul Chiril Lucinschi:

Deci dacă aveți amendamente...

Domnul Igor Corman:

Stimați colegi...

Domnul Chiril Lucinschi:

... înaintați.

Domnul Igor Corman:

Sîntem... în primă lectură sîntem.

Deci dacă aveți amendamente, le pregătiți, le transmiteți regulamentar, în scris, comisiei. (*Rumoare în sală.*)

Acestea de concept, din ce clasă trebuie să fie copilul care participă...

Domnul Chiril Lucinschi:

Nu, nu, nu are...

Domnul Igor Corman:

...la consiliu?

Domnul Chiril Lucinschi:

Nu ține de concept ceea ce spuneți dumneavoastră.

Domnul Igor Corman:

Domnul Vreamea, a doua întrebare, dacă o aveți.

Domnul Igor Vreamea:

Bine. Atunci pentru ce ne-am adunat noi aici, stăm două ore asupra unui proiect? Trebuie să dezbaterem, să clarificăm unele chestiuni, Noi nu sîntem toți membri ai comisiei de profil.

Domnul Butmalai,

Țineți-vă opiniile ...

Domnul Igor Corman:

Domnule Vreamea,

Acum sîntem în faza cînd dezbaterem raportul comisiei.

Domnul Igor Vreamea:

Eu corect m-am exprimat deocamdată.

Domnul Igor Corman:

Raportul comisiei.

Domnul Igor Vreamea:

Deci acum spuneți-mi atunci ... Nu mă indignez, eu am pus o întrebare.

Domnul Chiril Lucinschi:

Noi am organizat foarte multe audieri publice, dumneavoastră ați putea să veniți să discutați acest subiect acolo mult mai detaliat, mult mai constructiv decît aici. Este o procedură finală, pînă la urmă.

Domnul Igor Vreamea:

Deci printre atribuțiile Consiliului, pe care le-am menționat eu, este și avizarea bugetului instituției de învățămînt. Spuneți-mi, vă rog, care este ponderea acestui aviz în ceea ce urmează să fie ulterior realizat? Se solicită deci una. Care este ponderea atunci?

Domnul Chiril Lucinschi:

Domnule Vreamea,

Eu, totuși, vă propun să înaintați amendamente la comisie și pe urmă o să vă invităm și o să discutăm aceste subiecte. Vă rog foarte mult. *(Rumoare în sală.)* Păi, eu repet, eu sînt ...

Domnul Igor Corman:

Eu vă spun, domnilor deputați, dacă noi o să stăm două zile și o să formulăm o mie de întrebări, de la aceasta textul nu va fi mai bun. Și dacă este bunăvoință, atunci veniți cu propuneri, veniți cu amendamente. (*Rumoare în sală.*)

Întrebări, dacă sînt la raportul comisiei.

Domnul Reidman. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Oleg Reidman:

Спасибо.

Прежде чем задать свои два вопроса, на которые я имею право, хочу сказать, что в советское время наверно учили хорошо, даже если выпускник с сержантской школы милиции запомнил на всю жизнь кое-что.

Первый вопрос. Статья 103. Administrarea patrimoniului. Вы специально собирайтесь лазейку такую сделать. Numai clădirile și terenurile în care la data intrării în vigoare a prezentului cod își desfășură activitatea instituțiile de învățămînt superior publice fac parte din domeniul public. А другие основные средства, такие как (в Сельхозуниверситете) машины и механизмы, лабораторное оборудование, трансформаторные подстанции, которые обеспечивают электричеством, общежития и т. д. Все остальное este patrimoniul propriu, care poate fi vîndut, care poate fi schimbat. Се înseamnă asta?

Мне хотелось бы задать этот вопрос госпоже министру, потому что я знаю ее очень хорошую квалификацию как экономиста, что вызывает во мне подозрение, что она либо не читала этого, либо потеряла квалификацию, будучи министром образования.

Пожалуйста, что по поводу этого? Только здания и земля остаются в публичном управлении?

Domnul Chiril Lucinschi:

Eu cred că doamna ministru are tot dreptul să dea răspuns la ... să dea replică la

Domnul Igor Corman:

Haideți, doamnă ministru, dacă facem excepție. Dumneavoastră ați răspuns deja la întrebări, dar ...

Doamna Maia Sandu:

Eu n-o să dau replică despre ...

Domnul Oleg Reidman:

Aceasta nu este replică, aceasta e întrebare: только здания и земля?

Doamna Maia Sandu

... cît de bune economii sînt, putem să discutăm în altă parte. Dar o să vă explic această prevedere. Noi vorbim despre autonomia universitară. Și autonomia

universitară înseamnă mai multe lucruri: autonomie financiară, autonomie în administrarea proprietății, autonomie în organizarea procesului educațional. Și da, aici aveți o prevedere care spune că toate aceste bunuri, pe care le enumerăm aici, rămân proprietate publică a statului, dar alte bunuri pe care le va acumula instituția din activități de cercetare devin proprietate a instituției. Aceasta înseamnă autonomie universitară.

Și pentru ca să asigurăm corectitudine și transparență și acest sistem de ... avem și un nou model de guvernare, pe care, sper, l-ați citit, inclusiv acest Consiliu de dezvoltare strategică, care este o garanție a utilizării corecte și dezvoltării strategice a universității.

Dar ați înțeles corect, bunurile care vor fi acumulate după intrarea în vigoare a Codului devin proprietate a instituției. Deci bunurile enumerate aici ... (*Domnul Reidman vorbește din sală*). Exact, bunurile ... Exact. (*Domnul Reidman vorbește din sală*.) Deci mobila și alte lucruri care oricum se uzează cu timpul și care oricum dispar din evidența contabilă devin proprietatea instituției.

Domnul Igor Corman:

A doua întrebare, domnul Reidman.

Domnul Oleg Reidman:

Второй вопрос. Все ректоры, с которыми вы консультировались, скажут вам спасибо. Они все это продадут или подменяют.

Второй вопрос, который относится, скорее, даже наверняка к концептуальной части этого дела. Госпожа министр, и вы ее поддержали, судя по всему, на комиссии, сказала, что noi finanțăm elevii, dar nu infrastructura goală. Может быть, это было бы корректно и правильно, но не в нашей ситуации.

Этот тезис, который идет по всем статьям Titlul 11, „Finanțarea și baza materială a învățământului”, означает, что чем меньше у нас учеников, тем меньше у нас денег на образование. Принимая во внимание что значит образование для судьбы страны, для будущего страны, этот кодекс должен создать условия, чтобы детей было больше. То есть, образование должно быть настолько хорошо профинансировано, чтобы родителям было не страшно рожать и отдавать детей в это образование. Поэтому такой принцип финансирования на ближайшие 10 – 15 лет является преступным.

Спасибо. (*Aplauze.*)

Domnul Chiril Lucinschi:

Aceasta este subpoziția dumneavoastră. Dar eu v-aș recomanda să fiți foarte atenți atunci când învinuiți rectorii în aceea că chipurile sînt gata ceva să vîndă. Și copiii dumneavoastră tot învață acolo. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Igor Corman:

Ultimele două întrebări pentru comisie, domnul Muntean.

Domnul Chiril Lucinschi:

Eu nu m-am referit anume la dumneavoastră. Dar fiți foarte atent. (*Rumoare în sală.*) Nu, eu vă rog să fiți foarte atent, pentru că, totuși, este vorba despre o treaptă foarte importantă din învățământul național. Voi cum ați expulzat oamenii, așa și vreți ...

Domnul Igor Corman:

Am zis următoarea întrebare, domnul Muntean.

Domnul Iurie Muntean:

Domnule președinte al comisiei,

Doamna ministru, în răspunsul ei, a făcut câteva declarații, în opinia mea, alarmante, una dintre care eu aș vrea să o discut cu dumneavoastră, pentru că ea ține nemijlocit de prevederile legii. Deci când a fost întrebată de ce în respectiva lege nu au fost incluse specialitățile pe care statul ar trebui să le finanțeze în mod prioritar, pentru că țin de funcțiile de bază ale statului, doamna ministru a răspuns că, pînă la urmă, totul se determină de piață.

Eu vreau să vă spun că noi putem, ca și reprezentanți ai diferitor forțe politice, să avem diverse viziuni vizavi de menirea, rolul, funcțiile și responsabilitățile statului față de cetățeni, însă este clar că în orice stat, indiferent de sistemul politic, economic și social, urmează să asigure un anumit minim, da? Indiferent, este vorba de economie de piață, de economie planificată, de economie mixtă, de economie arhaică, feudală, semifeudală etc. Deci una din obligațiile de bază ale statului este asigurarea unui sistem de ocrotire a sănătății și a unui sistem de învățământ propice pentru pregătirea generațiilor următoare.

Eu vreau să vă spun că piața este doar o platformă în care cetățenii își satisfac nevoile direct sau indirect. Și doamna ministru știe foarte bine chestia aceasta, căci a făcut aceleași universități ca și mine. Deci eu vreau să văd dacă totul s-ar fi oprit în piață, deci dacă era vorba de specialiști în domeniul medicinei, piața ar fi cerut doar stomatologi, dar dacă ar fi vorba de specialiști în domeniul pedagogic, piața ar cere doar profesori de limbi străine și profesori de contabilitate.

Pe timpul nostru erau patru specialități finanțate din contul statului, era vorba de specialiști în domeniul agriculturii, culturii, medicinei și pedagogii care alegeau ca și loc de muncă deplasarea în zona rurală.

Spuneți-mi, vă rog (*rumoare în sală*), de ce, totuși, pînă la urmă, aceste specialități prioritare care țin de generațiile viitoare și care țin de un minim necesar pe care urmează să îl asigure mai cu seamă un stat care pretinde a face parte din familia țărilor europene, de ce nu au fost incluse în această lege, totuși?

Domnul Chiril Lucinschi:

Vă mulțumesc pentru întrebare.

Dacă v-ați adus aminte despre vremurile când dumneavoastră ați lucrat ca viceministru la Ministerul Economiei, atunci puteți să confirmați că aceste direcții prioritare au fost stipulate prin hotărîre de Guvern. Ele nu au fost incluse în lege. Și

este un lucru absolut normal, pentru că vorbim despre un act normativ important, dar e foarte flexibil.

Pentru că la ceea ce s-a referit doamna ministru și a făcut foarte corect, timpul arată că noi trebuie să fim foarte flexibili și trebuie să prindem acele curente, inclusiv în economie, și economia regională. Și pentru acest lucru trebuie să pregătim specialiști.

De aceea, tot timpul să vii cu astfel de solicitări la modificarea Legii Codului, cu atât mai mult, eu cred că este un lucru inoportun.

Și este foarte important ca să... aceste direcții prioritare să fie discutate cu toate ministerele, inclusiv cu Ministerul Economiei, care are un rol foarte și foarte important.

Și apropo, acele cote care se alocă. În fiecare an se alocă exact în baza acelor estimări care se fac de Ministerul Economiei, din câte eu cunosc.

De aceea, eu susțin ideea că aceste direcții prioritare, specialități prioritare neapărat trebuie să fie determinate pe o perioadă oarecare, dar ele trebuie să fie determinate de Guvern. Și, atunci, eu cred că noi putem realiza scopurile noastre.

Domnul Igor Corman:

A doua întrebare.

Domnul Muntean.

Domnul Iurie Muntean:

Doar o singură remarcă.

Domnule Lucinschi,

Dacă ați observat, acele 4 specialități, pe care le-am enumerat eu cu referire la practica anterioară, țineau de niște lucruri, vorbind metaforic, veșnice: învățători, medici, specialiști în agricultură și cultură.

Scuzare, noi nu vorbim aici despre niște lucruri conjuncturale, noi vorbim despre niște specialități care, fie ieri, fie alaltăieri, fie o sută de ani în urmă, fie chiar și două sute de ani în urmă, fie chiar și peste o sută de ani, vor avea o importanță majoră pentru orice stat. Eu am spus medici. Dumneavoastră nu ați fost atenți.

Domnul Chiril Lucinschi:

Medici. Atunci ați uitat despre cultură.

Domnul Iurie Muntean:

Eu am spus cultură.

Domnule...

Nu sînteți atent.

Domnul Chiril Lucinschi:

Păi, ați spus 4. Enumerați-le.

Domnul Iurie Muntean:

Agricultură, cultură, pedagogie și sănătate. Fiți atent, domnule președinte al comisiei. Chiar nu se poate așa.

Domnul Chiril Lucinschi:

Credeți-mă, aceasta este părerea dumneavoastră, viziunea dumneavoastră.

Domnul Iurie Muntean:

OK. Aceasta este viziunea mea.

Domnul Chiril Lucinschi:

Dacă noi discutăm acum direcțiile prioritare, o să mai fie și altele.

Domnul Iurie Muntean:

Eu, dacă vă iau de mînuță și ieșim în stradă, și îi întrebăm pe cetățenii care trec pe lângă Parlament, eu vă asigur că, dintr-o 100, o sută au să răspundă că specialitățile acestea sînt necesare pe orice timp și în orice epocă, și în orice stat, mai ales european.

A doua întrebare.

Domnul Chiril Lucinschi:

Și care este problema dacă ele vor fi determinate de hotărîre...

Domnul Iurie Muntean:

Gata, este clar. Este clar. Clar. A doua întrebare.

Domnul Chiril Lucinschi:

Nu este clar.

Domnul Iurie Muntean:

A doua întrebare. Este clar.

Domnul Chiril Lucinschi:

Da nu vorbiți așa cu mine.

Domnul Iurie Muntean:

Eu țin minte...

Domnul Chiril Lucinschi:

Nu este o problemă dacă aceste direcții prioritare o să fie determinate de o hotărîre a Guvernului.

Domnul Iurie Muntean:

Bine. E clar.

Domnul Igor Corman:

Domnul Zagorodnii.

Domnul Iurie Muntean:

A doua întrebare, domnule Președinte.

A doua întrebare.

Domnul Igor Corman:

Ați formulat-o. A doua întrebare.

Domnul Iurie Muntean:

Deci eu îmi amintesc, în campaniile electorale din 2009 și 2010, formațiunea politică pe care o reprezentați a fost foarte generoasă și abundentă în promisiuni de a asigura un minim considerabil de finanțare din contul bugetului de stat.

Și este vorba de promisiunea de a asigura o finanțare pentru domeniul învățământului, pe care au făcut-o mai mulți reprezentanți ai formațiunii dumneavoastră, inclusiv un oarecare Vlad Filat, spunând că minimul de finanțare va fi de 8%. (*Rumoare în sală.*)

Igor,

Dă-mi voie să termin întrebarea.

Deci 8% din PIB. În Legea învățământului un asemenea minim era stabilit pe timpuri. Spuneți-mi, vă rog, de ce el nu și-a găsit reflecția în Codul pe care îl prezentați acum? Acest minim de finanțare din contul bugetului național.

Ana Guțu,

Vă rog frumos, 300 de mii de euro. Nu uitați. 300 de mii de euro. (*Rumoare în sală.*) Aceasta este o întrebare aparte.

Domnul Chiril Lucinschi:

Eu nu cred că...

Domnul Iurie Muntean:

Deci spuneți-mi, vă rog...

Domnul Chiril Lucinschi:

... eu nu cred că dumneavoastră... de ce nu știu, dar tot timpul vreți să...

Domnul Iurie Muntean:

8%.

Domnul Chiril Lucinschi:

Da. Eu înțeleg că 8%.

Domnul Iurie Muntean:

Da. Aceasta a fost promisiunea. De ce această promisiune nu și-a găsit reflecția în Codul...?

Domnul Chiril Lucinschi:

Eu am auzit. Am auzit. Noi am depășit această așteptare de 8% cu 1%. Și, acum, cheltuielile constituie 9 la sută din PIB. (*Rumoare în sală.*)

Dar eu vreau să vă spun... Stați un pic. Eu consider că noi trebuie să atragem sau să acordăm atenție mai mult calității cum se cheltuie acești bani și unde se duc acești bani. Și atunci, eu cred că noi putem vorbi despre rezultatul acestor cheltuieli, despre calitatea învățământului.

Tu poți să cheltui și 15 la sută, dar calitatea învățământului poți să nu o ai. Așa cum s-a întâmplat, apropo, și în timpurile dumneavoastră. Căci, din păcate, calitatea a fost foarte proastă.

Domnul Igor Corman:

Domnul Zagorodnii.

Următorul – doamna Domentii.

Domnul Chiril Lucinschi:

Dumneavoastră v-ați referit la promisiunea noastră, eu m-am referit la ceea ce ați făcut dumneavoastră.

Domnul Anatolie Zagorodnii:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Întîi de toate, o constatare. Deci nu trebuie să ne indignăm atunci cînd punem întrebări care, de fapt, ar trebui să fie puse autorilor.

Dar, luînd în considerație faptul că ne îngrădiți de fiecare dată cu articolul 108, domnule președinte al comisiei, o să fiți nevoit să răspundeți la întrebările care, de fapt, o să vină poate și la adresa autorilor.

Eu v-aș întreba în felul următor, deci ce ține de gestionarea... dar mai precis este vorba despre autonomia financiară. Și dacă vorbim despre clădirile sau imobilele despre care ați făcut trimitere că trec în gestiunea instituțiilor respective, vreau să vă întreb, dar mai mult, poate, pe doamna ministru, dacă ar putea să ne răspundă, în linii generale, la capitolul colectării de finanțe din partea părinților pentru unele servicii ce țin de reparații, începînd cu grădinițe, școli, licee?

Fiindcă această problemă este forate și foarte dureroasă cînd ne întîlnim în satele Republicii Moldova, inclusiv dumneavoastră vă întîlniți și noi și, tot timpul, din partea părinților parvin asemenea întrebări ce țin de colectarea de finanțe din partea părinților pentru reparații și diferite asociații părintești.

Spuneți-ne, vă rog, stimați autori, ca să fie clar pentru toată societatea, Codul respectiv prevede asemenea prerogative din partea autorităților sau, mai bine zis, din partea instituțiilor respective care permit colectarea de surse financiare pentru

diferite lucrări, începînd cu reparația, asociații părintești ș.a.m.d., procurări de rechizite și cărți?

Fiindcă, cum au vorbit colegii mai sus și au făcut trimitere la Constituție și dumneavoastră ați vorbit că învățămîntul în Republica Moldova este gratuit... De aceea, aș vrea să comentați această întrebare pe care eu v-am adresat-o.

Vă mulțumesc mult.

Domnul Chiril Lucinschi:

De fapt, doamna ministru a răspuns la această întrebare o dată deja. Eu nu știu de ce ar trebui să mai repet o dată. S-a referit la autori.

Domnul Igor Corman:

Și mai sînt întrebări privind raportul comisiei? (*Rumoare în sală.*)

Doamna Domentî.

Doamna Oxana Domentî:

Domnule președinte de comisie,

Se știe că un nivel al calității în sistemul de educație spre care tindem, inclusiv prin intermediul acestui proiect de lege, ține sau este legat în mare măsură de nivelul de motivare a corpului profesional.

Vreau să vă zis că nu am văzut în acest proiect de lege nici o garanție socială nouă pentru corpul profesoral. De ce nu a fost prevăzut nimic nou pentru profesori?

Domnul Chiril Lucinschi:

Dumneavoastră vă referiți la un articol oarecare? Sau așa, la general?

Doamna Oxana Domentî:

Nu. Nici o garanție socială nouă, nimic care ar ține de remunerare, de pensionare, de... nici o măsură legată de protecția socială.

Domnul Chiril Lucinschi:

Ba da, este. Sînt astfel de prevederi, dar eu vreau să o rog pe doamna ministru să prezinte detaliat.

Doamna Oxana Domentî:

Nimic nou. Deci au mai repetat anumite legi care au fost.

Domnul Chiril Lucinschi:

Este.

Domnul Igor Corman:

Doamnă ministru,

Vă rog.

Doamna Maia Sandu:

Mulțumesc.

Dacă ați fost atenți la variantele precedente și la discuțiile pe care le-am avut, noi am avut prevederi foarte specifice cu caracter financiar. O prevedere era că salariul minim în educație este egal cu salariul mediu pe economie. Am avut și alte prevederi cu conținut financiar.

În discuția pe care am avut-o la Guvern s-a spus foarte clar că nu putem să avem într-o lege a educației prevederi cu caracter de salarizare și că aceste prevederi urmează să le introducem în noua Lege a salarizării la care ministerul acum lucrează și pe care o s-o propunem cel târziu la începutul anului 2015.

Este, lucrăm la un nou sistem de salarizare, care nu doar să crească nivelul de competitivitate al salariului profesorului, dar și să conțină un element de performanță, pentru că noi ne dorim să îi plătim mai bine, în special pe acei care sînt mai buni și au rezultate.

Și majorările salariale deja le cunoașteți, majorări care, apropo, vor crește substanțial ponderea cheltuielilor în educație în PIB.

Domnul Igor Corman:

Următoarea întrebare, domnul Petrenco.

Domnul Grigore Petrenco:

Mulțumesc.

Domnule raportor,

Eu am o întrebare referitor la articolul 11 din proiectul Codului, finalitățile educaționale, probabil, nu știu, am vrut să vă întreb dacă comisia a examinat și poate ați discutat. La alineatul (2)... *(Rumoare în sală.)*

Domnul Chiril Lucinschi:

... la microfon...

Domnul Grigore Petrenco:

Educația... articolul 11 – finalitățile educaționale.

Alineatul (2). Educația urmărește formarea următoarelor competențe-cheie și mai departe: a), b), c) ș. a. m. d., comunicarea, în primul rînd, comunicarea în limba română.

În al doilea rînd, comunicarea în limba maternă, ceea ce înseamnă că elevii, copiii alolingvi, în primul rînd, trebuie să cunoască limba română și, în al doilea rînd, limba maternă. Așa iese? *(Rumoare în sală.)*

Nu ar fi corect ca toți copiii, indiferent de limba maternă, în primul rînd, să o cunoască? *(Rumoare în sală.)*

Domnul Chiril Lucinschi:

... înseamnă limba maternă. Nu poți să spui că limba maternă vine...

Domnul Grigore Petrenco:

Deci la toți. Vreți să spuneți că toți, la toți elevii ... limba...

Domnul Chiril Lucinschi:

... limba maternă se vorbește acasă, în familie, cu mama, cu tata. Aceasta este limba maternă.

Domnul Grigore Petrenco:

Nu, dar ar fi...

Domnul Chiril Lucinschi:

Așa este, eu înțeleg.

Domnul Grigore Petrenco:

Încă o dată. Eu vă rog să citiți atent ceea ce este scris acolo.

Domnul Chiril Lucinschi:

Eu citesc, dar dacă dumneavoastră...

Domnul Grigore Petrenco:

Dumneavoastră propuneți...

Domnul Chiril Lucinschi:

Stați un pic.

Domnul Grigore Petrenco:

Ca elevii, copiii de...

Domnul Chiril Lucinschi:

... limba maternă trebuie să fie.

Domnul Grigore Petrenco:

... alolingvi, în primul rând, să cunoască limba română și în al doilea rând – limba maternă.

Domnul Chiril Lucinschi:

Unde e scris aceasta?

Domnul Grigore Petrenco:

Citiți. Alineatul (2) din articolul 11.

Domnul Chiril Lucinschi:

Unde scrie? Nu, eu nu văd că...

Domnul Grigore Petrenco:

Educația urmărește formarea următoarelor competențe: comunicarea în limba română – a), b) – comunicarea în limba maternă.

Domnul Chiril Lucinschi:

Domnule Petrenco,

Citiți încă o dată. Educația urmărește formarea următoarelor competențe: comunicarea în limba română, comunicarea în limba maternă și limbi străine, competențe în matematică, științe în tehnologie.

Aceasta ce înseamnă? Înseamnă că matematica pot să o învețe după ce o să învețe limba română și...

Domnul Grigore Petrenco:

Nu. Ar fi corect, în general. Nu...

Domnul Chiril Lucinschi:

După logica dumneavoastră așa iese.

Domnul Grigore Petrenco:

Domnule Lucinschi,

Atunci...

Domnul Chiril Lucinschi:

Vă rog foarte mult, dar...

Domnul Grigore Petrenco:

... nu trebuie de...

Domnul Chiril Lucinschi:

...aceasta nu e normal. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Grigore Petrenco:

În mod normal, în primul rând, copiii trebuie să aibă cunoștințe în matematică, fizică, chimie ș. a. m. d. și după aceea...

Domnul Chiril Lucinschi:

Dumneavoastră...

Domnul Grigore Petrenco:

Dar nu trebuie de făcut aceste priorități. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Chiril Lucinschi:

Dumneavoastră din a), b), c), d) ș. a. m. d. ați făcut un clasament. Aceasta nu este un clasament. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Igor Corman:

Domnul Munteanu,
Următoarea întrebare.

Domnul Valeriu Munteanu:

Mulțumesc foarte mult.

O să fie o propunere, un amendament pentru lectura a doua.

Cele mai importante legi, pentru a le conferi stabilitate, și legea... Constituția prevede acest lucru, putem stabili la prevederi tranzitorii o majoritate calificată pentru modificarea acestei... anumitor legi.

De aceea, propunerea noastră este, fie pentru tot Codul, fie pentru anumite prevederi, cum ar fi articolele 9, 10, să fie stabilită cota de 3/5 pentru modificare. Pentru aceasta a oferi stabilitate acestui Cod.

Și o să vă explic foarte exact de ce avem nevoie de acest lucru. Nouă ne este frică de anumite... revenirea unor foști... la guvernare, care ar putea să demonteze aceste lucruri, dar mai ales ne este frică de niște chestii din astea, filozofii centriste, pe care le-am văzut dintr-un anumit sector al Parlamentului, care niciodată nu vor să meargă pînă la capăt.

De aceea, noi, colegi, vă invităm să mergeți pînă la capăt, să mergem cu toții pînă la capăt și, pentru a conferi stabilitate acestui document, inclusiv înainte... doamnă Palihovici, propun ca, pentru lectura a doua, Codul să fie amendat, iar dacă nu este posibil... și autorii să ne spună foarte exact, cel puțin pentru elementele centrale din acest Cod să fie stabilită o majoritate calificată de 3/5, 61 de voturi pentru Parlamentul Republicii Moldova de modificare, astfel încît politicile la care s-a lucrat atîția ani... să îi stabilim... să îi permitem să fie implementat.

Pentru că, dacă o să vină cineva și o să ciopîrțească aceea la ce lucrăm acum, o să fie foarte și foarte problematic.

Dacă poate domnul președinte, cu tot respectul, dacă vor autorii cu aceeași condescendență. (*Rumoare în sală.*)

Mulțumesc.

Domnul Chiril Lucinschi:

Vă mulțumesc.

Dar, oricum, conform Regulamentului, trebuie să înaintați acest amendament în mod scris.

Da, vă rog.

Domnul Igor Corman:

Domnule Munteanu,

Dumneavoastră faceți pînă la capăt amendamentul și pe urmă comisia pînă la capăt îl va examina, iar noi, pînă la capăt, în lectura a doua vom decide.

Mulțumesc, domnule președinte.

Acestea au fost întrebările.

Și acum, stimați colegi, 11 colegi s-au înscris cu luări de cuvânt, o echipă de fotbal.

Eu vă rog strict, conform Regulamentului, deci 5 minute, așa. (*Rumoare în sală.*)

Dacă timpul a epuizat, nu mai cereți adițional, fiindcă sînt 11 luări de cuvânt.

Doar din partea fracțiunii – 7. Cine decideți dumneavoastră.

Prima luare de cuvânt, doamna Inna Șupac.

Vă invit la tribuna centrală.

Doamna Inna Șupac:

Stimați colegi,

Problemele din sectorul educațional sînt cunoscute. Este bine cunoscut și faptul că există o diferență mare între abordarea comunistă și cea liberală despre căile de dezvoltare a problemelor existente.

Noi pledăm pentru investiții în capitalul uman, unde educația este o prioritate națională.

Dumneavoastră, fiind de orientare liberală, chiar dacă unii se ascund sub dezunirea democrațiilor, promovați minimizarea implicării statului în viața cetățenilor.

Așadar, dumneavoastră propuneți în acest Cod ca accesul la educație să fie îngăduit.

Ați stabilit cel puțin trei impedimente pentru a avea acces la educație.

Primul impediment este lipsa de bani.

Mai mulți cetățeni care supraviețuiesc cu greu în condițiile nivelului de trai scăzut nu vor avea bani pentru a achita studiile.

Doar știți foarte bine, deși astăzi s-a încercat să se spună că nu este adevărat, că proiectul Codului educației prevede că programele de studii care nu vor intra în pachet minim garantat de stat vor fi oferite contra plată, ceea ce, stimați colegi, înseamnă dorește cineva sau nu legalizarea comercializării sistemului de învățămînt în Republica Moldova.

Da, trebuie să recunoaștem că în acest sens sînteți liberali adevărați.

Felicitări, numai că ați uitat că prin această prevedere se încalcă Constituția țării, conform căruia învățămîntul de stat este gratuit.

Al doilea impediment este îngădirea accesului la educație în limbile minorităților naționale, despre care am vorbit de mai multe ori astăzi și la comisia parlamentară.

Dumneavoastră, în mod foarte liberal, puneți o condiție pentru a face studii în limba maternă dacă vor fi bani în bugetul de stat, dar ați uitat că și această prevedere contrazice Constituția Republicii Moldova.

Al treilea impediment este optimizarea continuă a instituțiilor de învățămînt preuniversitare. Acest proiect al Codului prevede legalizarea formulei de finanțare, ceea ce constituie baza lichidării școlilor.

Cum credeți dumneavoastră, stimați colegi, aceste trei impedimente, care îngădesc accesul la educație, vor rezolva cumva problema abandonului școlar, care a atins nivel critic de 29%?

Un răspuns logic ar fi – nu.

Ba mai mult decât atât, problema, din păcate, se va agrava.

Toți spun că este necesar să existe un control din partea statului asupra raportului dintre numărul de locuri de învățămînt oferite de către instituțiile de învățămînt de stat și necesitățile reale ale economiei țării.

Totodată, statul trebuie să investească pentru a pregăti specialiști în acele domenii de care va fi nevoie în următorii cel puțin 3 – 5 ani de zile.

Și ... bine, stimați colegi, și acest proiect al Codului ne dă oarecum răspunsuri sistemice cum de a atinge aceste scopuri?

Ați găsit cineva din dumneavoastră în acest proiect vreun cuvînt despre majorarea locurilor de studii la buget?

Ați găsit acolo vreo mențiune despre preluarea practicii guvernării comuniste?

Pe cînd, spre exemplu, specialitatea „Medicină generală” a fost numai la buget, precum și studiile la Academia de Poliție tot erau numai pe baza bugetului.

Și dacă doamna ministru încearcă să ne spună că aceasta este o moștenire grea și negativă a Partidului Comuniștilor, bine, nu aveți decât să spuneți aceasta. Spuneți nu în fața noastră, ci în fața oamenilor.

Dar, poate, acest proiect reglementează cumva problema majorării anuale necontrolate a contractelor de studii, care acum au atins, dacă cineva nu știe, nivelul de 26 mii de lei pe un an în unele universități.

Nu, din păcate, stimați colegi, despre aceste măsuri sistemice autorii nu s-au gîndit. În schimb, Ministerul Educației își face griji mari pentru conducerea universităților.

Astăzi s-a vorbit și colegul meu domnul Oleg Reidman tot a reiterat această problemă, despre acordarea dreptului exclusiv universităților de gestionare a bunurilor acestor instituții.

Stimați colegi,

Bunurile pot fi concesionate, date în arendă, locațiune, administrare sau vîndute. O abordare mai liberală nici nu poți să îți imaginezi. Dar, în loc să vă ocupați de concesionarea bunurilor, mai bine era să obligați statul să majoreze anual bursele studenților, astfel încît practica dumneavoastră rușinoasă de majorare cu 10% o dată în patru ani să rămînă în istorie.

Și dacă cineva consideră că, atunci cînd Partidul Comuniștilor anual majora bursele studențești cu cel puțin 15%, aceasta este o moștenire rușinoasă, veniți în fața studenților, doamnă Sandu, și menționați acest lucru.

Totodată, nimic nu este menționat în acest proiect despre necesitatea depolitizării conducerii universităților. Rectorii trebuie să aleagă: conduc universități sau partide. Acei care optează pentru cariera politică trebuie să fie demiși.

Și oare de ce au fost omise aceste lucruri? Oare nu din cauză că acei noi rectori sînt membri PLDM? Partid care conduce concomitent și ministerul respectiv.

Despre finanțare și ajutor social pentru tinerii pedagogi. Doamna ministru, astăzi, la fel, a spus că există o moștenire rușinoasă din timpurile Partidului Comuniștilor. Reitez, stimată doamnă ministru, că în acel articol nu există nici un ajutor nou, nici un program nou de susținere a tinerilor pedagogi, numai ... care au fost elaborate de PCRM. Și vreau să vă dezamăgesc, stimată doamnă ministru, că ideea ca salariul minim să fie egal cu salariul mediu pe economie tot era propus în proiectul Codului educației, promovată de PCRM în anul 2009. Ați preluat și această idee a Partidului Comuniștilor.

Așadar, stimați colegi, Partidul Comuniștilor, noi considerăm că data de 30 noiembrie va fi un fel de referendum între două viziuni diferite asupra politicilor educaționale.

Noi nu vom vota acest proiect și propunem amînarea discuțiilor asupra Codului educației în perioada postelectorală. Să vedem, stimați colegi, ce vor spune oamenii, nu numai acele 4 500 de persoane consultate de minister, dar întreaga societate. Totuși trăim într-o democrație. Oare nu?

Mulțumesc. (*Aplauze.*)

Domnul Igor Corman:

Următorul vorbitor – doamna Vlah.

Doamna Irina Vlah:

Уважаемые коллеги,

Мы с вами знаем, насколько важен для нашей страны Кодекс об образовании, равно как и сама образовательная система. Детский сад, гимназий, лицей, колледж и высшее учебное заведение – это ключевые социальные институты, формирующие мировоззрение и определяющие будущее жизни, и успех каждого гражданина Республики Молдова, а значит и всей нашей страны в целом.

Образование – это одна из самых затратных сфер при распределении публичных финансов. Среди экономистов есть выражение, что каждый лей, вложенный в сферу образования, приносит отдачу в десять леев. Соглашусь с этим мнением, но лишь при условии, чтобы этот лей был вложен в эффективную систему и его, простите, не распилили чиновники.

В нашей многонациональной стране образовательная система это еще и гарант сохранения мультикультурности, билингвизма и должного патриотического воспитания.

Изучив Кодекс об образовании, я абсолютно убеждена, что его авторы сознательно стремятся вычеркнуть из активной общественной жизни национальные меньшинства и впоследствии исключить преподавание на языках национальных меньшинств, прежде всего на русском.

В течение этого года я проводила много встреч с директорами учебных заведений, педагогическими коллективами, среди которых были заслуженные учителя, отдавшие своей профессии не один десяток лет. На встречах возникал один и тот же вопрос: почему авторы не привлекали их к обсуждению проекта этой концепции? Более того, данный законопроект был доступен на сайте министерства лишь на государственном языке, что уже делает его недоступным для ознакомления большинству жителей юга Молдовы.

Вывод. проект Закона об образования был написан анонимными клерками, в полном отрыве от реальности, раз при его разработке авторы даже не удосужились хотя бы для галочки ознакомиться с мнением педагогического сообщества.

Особую тревогу в том законопроекте вызывает часть (1), статьи 10, согласно которой образовательный процесс происходит на румынском языке (что противоречит Конституции) или в рамках возможности образовательной системы на языках национальных меньшинств или на одном из языков международного значения.

Я сознательно делаю ударение на синтагму «в рамках возможности образовательной системы». Что это означает в реальностях нашей страны? Ничто иное как юридическую лазейку. Подтекст здесь такой: государство гарантирует преподавание болгарского, гагаузского, украинского языков, но лишь в рамках возможностей. А государство у нас бедное, на всех денег не хватает. Поэтому если в будущем учебном году эти предметы будут исключены, ну что ж такие вот ограниченные возможности нашей образовательной системы. В министерстве решили это беззаконие юридически закрепить.

Уважаемые коллеги,

Хочу обратить ваше внимание, что Конституция Республики Молдова и ряд международных соглашений гарантируют свободный доступ к образованию для всех граждан Молдовы вне зависимости от их национальности. Проработав весь документ, я так и не смогла понять, где Министерство образования видит место дисциплины русский язык и литература в гимназиях и лицеях с государственным языком обучения?

Со слов госпожи Санду выходит, что администрация учебных заведений будут вправе выбирать два обязательных языка из трех: английского, французского, русского, то есть русский становится опциональным. Не принижая значения английского и немецкого, хочу напомнить, что на сегодняшний день русский остается языком межнационального общения в Молдове не только согласно Концепции национальной политике, но и в реальной жизни.

В этом году наши дети вновь сдавали экзамены на степень бакалавра. Результаты стали шоком для общества. В министерстве говорят о 56% не сдавших. Например, в селах Етулия и Чишмикиой АТО Гагаузии были допущены к экзаменам 25 лицеистов, из них смогли сдать все экзамены лишь

пятеро. Первое, что возмущает в этой ситуации, в селах с общим числом населения около десяти тысяч человек набралось всего лишь 25 лицеистов. А остальные? Забрали свои документы и перевелись в учебные заведения Приднестровья. Уехавших так много, что в этом году появился даже новый регулярный автобусный маршрут между этими селами и Тирасполем.

Мы осознаем, что эти дети не вернутся в учебные заведения Кишинева, Бельц и Комрата. А как поступят те, которые в этом году должны пойти в 11 и 12 классы? Сыграют в лотерею бакалавра с шансом на выигрыш один к пяти, либо заберут документы и тоже уедут в Приднестровье?

И второе. А как сложится судьба 20 лицеистов, проваливших экзамены? Представленный проект на этот вопрос ответа не дает, а лишь усугубляет ситуацию.

Госпожа министр, Вы действительно верите, что они будут усердно готовиться к пересдаче через год? Они бы рады, но это слишком непозволительная роскошь для сельских семей. Скорее всего они уедут на заработки туда...

Domnul Igor Corman:

Da, vă rog foarte scurt. Ne-am înțeles 5 minute.

Doamna Irina Vlah:

Они уедут на заработки туда, где не спрашивают дипломы и оценки. И этих детей наша страна тоже потеряет, как уже потеряла в прошлом году 300 лицеистов из Гагаузии, перешедших только за прошлый учебный год в школы Приднестровья.

Уважаемые коллеги,

Вдумайтесь, законопроект, который сегодня нам предлагают к принятию, бумерангом отразится на наших детях, на наших семьях, на нашей стране.

Проект Кодекса об образовании в этом виде это бомба замедленного действия для основ молдавского общества. Мы выступаем против данного законопроекта и призываем всех коллег из правящей коалиции за него не голосовать.

Спасибо. (*Aplauze.*)

Domnul Igor Corman:

Următorul vorbitor – doamna Palihovici.

Doamna Liliana Palihovici:

Stimați colegi,

Odată cu semnarea Acordului de Asociere, Republica Moldova are oportunitatea istorică de a face progrese enorme în cele mai importante domenii, astfel încât cetățenii noștri să aibă o calitate a vieții mai bună pe termen lung aici,

acasă. Iar noi, deputații, avem șansa unică de a fi acei care transformă această oportunitate în realitate ori putem rata această oportunitate.

Parlamentul țării trebui să joace un rol primordial și să poarte responsabilitate majoră pentru dezvoltarea politicilor educaționale și culturale ale unei țări.

Aceste politici trebuie să încurajeze dezvoltarea competențelor de promovare a valorilor de bază și, în același rînd, să dezvolte competențe de orientare pentru angajare.

În ultimii ani, s-au făcut progrese, iar Parlamentul a fost implicat permanent în procesul de îmbunătățire a legislației în domeniul educației.

Astăzi, am ajuns însă în momentul culminant al acestui proces. Sînt 8 ani de cînd se tot vorbește despre elaborarea unui Cod al educației și abia acum am ajuns să îl discutăm în Parlamentul național.

Astăzi, avem în sală și în țară pe unii bucuroși că au ajuns cu bine la finalul procesului de lansare a modernizării sistemului educațional. Și tot aici, în sală, îi avem și pe acei care sînt mai puțin fericiți. Și știți de ce? Pentru că acest lucru nu s-a produs pe parcursul guvernării lor.

Mai mult ca atît, unii, din interese politice, se ascund în spatele copiilor. Există un cuvînt pentru acei care se ascund în spatele copiilor, care îi folosesc, privîndu-i de viitor, de educație calitativă, de o profesie adevărată. Aceștia se numesc lași.

Iar acei care nu vor vota astăzi Codul educației, din punctul meu de vedere, sînt lași.

Am mai fost martori ai lașității lor și atunci cînd au ieșit din sală în momentul în care a fost pusă la vot ratificarea Acordului de Asociere. Au fugit din sală, nedorind să își expună votul vizavi de viitorul acestei țări, cu toate că v-ați spus părerea și viziunea despre integrarea europeană atunci cînd guvernați.

Stimați colegi,

Îndemnul meu este următorul: lăsați interpretările și supărările politice de o parte și să dezbatem calitativ acest proiect, pentru a vota un proiect care va influența pozitiv dezvoltarea economică, socială, culturală, politică a Republicii Moldova.

Astăzi, trebuie să menționăm că acest Cod este un document reușit, la care s-a lucrat mult, pentru a fi cît mai... inclusiv a avea impact pozitiv asupra dezvoltării armonioase a generației prezente și viitoare a Republicii Moldova.

Acest Cod pune accent pe calitatea instruirii și dezvoltarea personalității elevului, precum și pe un statut special al profesorului școlar în societate. Propune o nouă abordare a dezvoltării sistemului educațional, una care pune accent pe dezvoltarea psihologică și culturală a elevului.

În trecut, procesul de predare – învățare era unul static, bazat pe acumulări mecanice de cunoștințe, care dezumanizau copilul în fuga după note.

Acest Cod este axat pe eliminarea oricărei forme de excluziune și discriminare a copiilor, oferă oportunități în plus de instruire a adolescenților și îi pregătește pentru angajarea în cîmpul muncii.

Prezentul Cod pune temelile unui dialog eficient între sistemul educațional și angajatori, ceea ce reprezintă o noutate pentru Republica Moldova, propune mecanisme clare de modernizare a managementului instituțiilor de învățământ de toate nivelele, consolidează autonomia universitară, prezintă o nouă abordare de motivare a cadrelor didactice de a activa în sistemul educațional de toate nivelele.

Trebuie să menționez că, de-a lungul perioadei de tranziție prin care a trecut Republica Moldova, cadrele didactice nu prea au avut nici un fel de motivare. Și ceea ce a condus direct la apariția deficitului de cadre profesionale în sistemul educațional.

La fel, Codul pe care îl dezbatem astăzi asigură condiții de dezvoltare a competențelor de comunicare în limbile: engleză, franceză și rusă, pentru... în toate instituțiile publice din învățământul general.

Acest Cod creează condițiile necesare de dezvoltare a competențelor de cetățenie activă, respectarea drepturilor omului și dialog intercultural, atât de necesar societății noastre moldovenești.

Acum, prin noile prevederi, vom ajuta tinerii să fie stăpâni pe propria persoană, să fie creativi în abordări și să dezvolte relații de cooperare cu profesorul.

Anume personalitatea și unicitatea copilului trebuie luate în considerare, ca el să își dezvolte un set de abilități de analiză critică și argumentativă, care îi vor fi utile întreaga viață în orice domeniu ar activa.

Trecînd printr-un sistem educațional dezvoltat în baza acestui Cod, tînăra generație va putea avea o educație de calitate, care corespunde normelor europene, pentru a putea fi competitivi și a avea mai multe șanse de reușită profesională, menținîndu-și și identitatea, și apartenența națională.

Stimați colegi care astăzi sînteți împotriva Codului educației,

Nedorința de a schimba calitativ sistemul educației înseamnă un singur lucru, că voi, comuniștii, ați pierdut totul: curajul, bunul simț, dar și orice pic de umanitate, v-ați întors cu spatele la propriii copii. Acest fenomen îl putem numi degradare politică.

Nu am cunoscut pînă acum și nu cred că au exista politicieni adevărați care să nu dorească ca copiii să aibă parte de o educație mai bună.

Ținînd cont de cele expuse mai sus, stimați colegi, vreau să accentuez că Codul educației nu este o noutate și nu a apărut din senin. Spun acest lucru, pentru a spulbera acuzațiile populiste la adresa Coaliției de guvernare și dorința de a obține dividende politice. Acesta este un document programatic, vizionar, cu efecte benefice pe termen lung pentru întreaga societate.

Iar acelor care insistă vehement împotriva acestui document, am să le spun următorul lucru: proiectul a fost inițiat cu 8 ani în urmă, dezbaterea a fost inițiată cu 8 ani în urmă, pe timpul guvernării comuniste. Dacă s-ar fi dorit, acest document ar fi fost votat în acea perioadă.

În numele Frațiunii Partidului Liberal Democrat din Moldova, vreau să vă îndemn să votăm astăzi Codul educației, punînd astfel accentul pe politici

educaționale ce dezvoltă perspective de lungă durată pentru copiii din Republica Moldova.

Iar acei care nu vor vota acest Cod astăzi, își exprimă direct votul împotriva copiilor noștri și a bunăstării acestei țări.

Drept ultimă remarcă, ținând cont și de luările de cuvânt de mai devreme, vreau să vă spun: vom reforma educația și fără comuniști. Puteți să nu votați. *(Aplauze în sală.)*

Domnul Igor Corman:

Următorul vorbitor.

Doamna Ana Guțu.

Doamna Ana Guțu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi deputați,

Îmi pare bine că urmează un șir de luări de cuvânt în limba română.

Codul educației, pe care astăzi îl vom vota cu toții în primă lectură, este rodul muncii a unui colectiv extraordinar de autori. Și, pe această cale, în primul rând, aș vrea să le mulțumesc autorilor și experților care au lucrat la textul Codului educației. Printre ei se regăsesc și profesori universitari, care îmi sînt colegi și am muncit împreună din 2009, cel puțin am muncit cot la cot pentru acest text care, astăzi pare a fi unul foarte armonizat, fiindcă autorii au încercat să le intre în voie absolut tuturor, dar absolut tuturor.

Dar vă dați bine seama că aceasta nu este posibil, nu poți să creezi un text ideal de lege. Un text ideal de lege, de fapt, nu există. Și nici aceasta nu este misiunea noastră, să votăm astăzi un text ideal sau pseudobiblie pe care nu am putea să o modificăm ulterior.

Aș vrea să încep cu istoricul Codului educației. Și aș vrea să mă refer la Legea învățămîntului, care a fost votată în decembrie 2008 de Parlamentul comunist pe atunci, în primă și în a doua lectură, fără nici un amendament.

Și, de fapt, această lege nu a fost promulgată grație unuia dintre consilierii Președintelui de atunci Voronin. Și este cazul să îi dăm dreptate acelui consilier. Și bine că nu am ajuns să funcționăm noi, acei care sîntem în instituțiile din învățămînt, în baza acelei legi, care a fost una absolut deochiată.

Cuvintele-cheie ale textului Codului educației, care astăzi ne este propus spre dezbateră, sînt unele foarte relevante, fiindcă țin de actualitatea noastră și de agenda europeană. Este vorba de calitate, de responsabilitate publică, de mai multă autonomie. Este vorba de educație incluzivă. Este vorba de educarea elevilor, copiilor, liceenilor, studenților noștri în spiritul valorilor democratice. Este vorba de competențe, de transfer de competențe și de nu a fixa, și de nu a bate în cuie un sistem managerial absolut defectuos care nu a dat roade pe parcursul anilor.

Aș vrea, în special, să mă refer la capitolul care ține de învățămîntul superior. Și aș aminti aici faptul că universitatea este o entitate culturală unde

există o simbioză între procesul de predare – învățare, adică învățămînt și cercetare.

Din păcate, pînă în prezent, în Republica Moldova, aceste două procese au fost dissociate. Și, din păcate, cercetarea nu era la ea acasă în universitățile din Republica Moldova.

De ce zic „din păcate”? Fiindcă am ignorat unele documente programatice, istorice, așa spune eu. Și m-aș referi, în speță, la scrisoarea Papei Alexander al VI-lea de la 1255, atunci cînd s-a adresat studenților de la Sorbona și în care el le-a zis că, de fapt, universitatea este locul unde întru dragoste se întrunesc studenții și profesorii, profesorii și studenții, pentru a face învățatură și cercetare. Era secolul al XIII-lea.

Procesul Bologna a luat naștere în 1999, mult mai tîrziu, dar nu a fost nimic nou în acest proces Bologna. De fapt, a fost o perenizare sau o preluare a ideii humboldiene de creare a spațiului european al învățămîntului superior și, iată, deja și al cercetării.

Acest spațiu, de facto, să ne bucurăm, a fost creat în 2010. Aceasta însă nu înseamnă că toate problemele au fost soluționate.

În Republica Moldova ne confruntăm încă, pe de o parte, cu fenomenul masificării în sistemul învățămîntului superior, pe de altă parte, de o lipsă acută de cadre profesionale, meseriași, dacă aș putea să mă exprim în felul acesta.

Și fac o paranteză și o digresiune, menționînd că totuși Codul educației nu dă răspuns la această întrebare: cum să echilibrăm, pe de o parte, dorința tinerilor de a-și urma studiile în instituțiile de învățămînt superior și, pe de altă parte, de necesitățile pe care le are piața muncii din Republica Moldova, dar și cea regională?

De altfel, după cum a spus un expert de la Consiliul Europei, persoana care va găsi răspuns la această întrebare merită Premiul Nobel.

Este un început pentru noi, de aceea cred că în textul Codului totuși s-au găsit unele variante de compromis.

Stimați colegi,

Astăzi au răsunit foarte multe întrebări la adresa ministrului educației, la adresa președintelui comisiei și îmi pare foarte rău că uneori aceste întrebări denotau o lipsă totală de expertiză din partea deputaților, care au încercat să formuleze anumite pretenții față de autorii Codului, față de Ministerul Educației, iar această lipsă de expertiză, de fapt, i-a făcut și să nu înțeleagă, să îi fie iertată expresia, anumite lucruri.

Nu aș vrea să pretind că sînt mare expert și că aici ar trebui să stea și să fie prezenți în sală cei mai mari experți, mă refer la deputați, dar noi, deputații, ar trebui să înțelegem că adoptarea Codului educației, cel puțin spre sfîrșit de mandat, fiindcă aceasta se întîmplă, este o necesitate imperioasă, este un cadru legal fără de care sistemul învățămîntului din Republica Moldova, sistemul educațional nu mai poate merge înainte.

Pe lângă acest Cod al educației e nevoie de o sumedenie de acte aferente care trebuie să fie elaborate, să fie puse în aplicare și aceasta ne va lua, cu siguranță, mai mult timp.

Sistemul educațional din Republica Moldova merită să se ralieze la valorile și la standardele europene, iar aceasta înseamnă, în primul rând, cât mai multă libertate atunci când e vorba de autonomie instituțională și de responsabilitate, când e vorba de managerii instituțiilor, fie că este vorba de managerii instituțiilor preuniversitare sau managerii instituțiilor universitare.

Și mă bucur foarte mult că în Codului educației este limitat numărul de mandate pentru managerii instituțiilor, deoarece nu pot fi creativi pe parcursul a 40 sau 50 de ani. Există niște limite.

Omul are limite, managerul are limite. Trebuie să fie asigurat transferul de competențe, de cunoștințe, bine, este și el un cuvânt, dar actualmente de competențe și astfel vom asigura, de fapt, inovația, ideile foarte progresiste, care trebuie să fie preluate și trebuie să fie implementate în instituțiile noastre de învățământ.

Eu îndemn absolut toți deputații, și nu doar cei din Coaliția majoritară, să voteze textul Codului educației.

Vă spun un mic secret. A fost, de fapt, la „raison d'être”, rațiunea mea de a veni în politică. Am avut nevoie de un astfel de Cod al educației, o lege programatică în baza căreia să putem noi să activăm. Mă refer la profesorii din Republica Moldova.

Îi îndemn să voteze. Dacă vor avea amendamente, sînt bineveniți să le facă.

Noi, cei din Frațiunea Partidului Liberal Reformator, vom susține votarea Codului în primă lectură, vom veni și cu amendamente. Și cum să nu susținem noi, acei din Frațiunea Partidului Liberal Reformator, acest Cod al educației, dacă el este profund reformator și el trebuie votat, trebuie susținut.

Eu vă mulțumesc pentru atenție și vă rog încă o dată să votăm acest Cod al educației. (*Aplauze.*)

Doamna Liliana Palihovici:

Următorul vorbitor va fi domnul Ghilețchi, după care domnul Ghenadie Ciobanu.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Doamnă Președinte,

Stimată doamnă ministru,

Domnule și doamne viceministri,

Dragi colegi care ați mai rămas în sală,

Permiteți-mi pentru început să îmi exprim înalta apreciere pentru lucrul enorm depus de Ministerul Educației în elaborarea Codului educației și, în special, doamnei ministru Maia Sandu.

Este o mare bucurie că, în sfîrșit, după mai mulți ani de lucru, de analiză, de frămîntări, de dezbateri și modificări, avem în față un Cod al educației. Dacă

dorim, vorba profetului Eremia, să oferim un viitor și o nădejde următoarelor generații, atunci trebuie să începem de la problema educației. Marele înțelept Solomon spunea acum 3000 de ani: „Învăță pe copil calea pe care trebuie să o urmeze și când va îmbătrâni nu se va abate de la ea.”

Stimați deputați,

Aș vrea să cred că absoluta majoritate din această sală, cu mici excepții, ne aflăm astăzi aici datorită faptului că în copilărie și în tinerețe, la îndemnul părinților și al profesorilor, am depus eforturi mari ca să învățăm. După cum zicea Aristotel: „Rădăcina educației este amară, dar roadele ei sînt dulci.”

Pentru că la timpul potrivit am muncit, astăzi avem onoarea să fim aleșii poporului. De aceea, dacă vrem să ridicăm o generație puternică, care să ne înlocuiască, una din cele mai eficiente arme pe care o avem este să le oferim copiilor și tinerilor noștri cel mai bun cadru pentru a învăța și, totodată, să îi convingem că ei pot obține rezultate mari și frumoase doar prin stăruință, perseverență și multă, multă muncă. Nelson Mandela spunea: „Educația este cea mai puternică armă care poate schimba lumea.”

Codul educației pe care îl discutăm astăzi este un document foarte complex și conține multe elemente noi și bune despre care a vorbit foarte convingător doamna ministru. Aș dori însă să atrag atenția la câteva aspecte care, în opinia mea, pot fi modificate sau adăugate pentru a îmbunătăți întregul Cod.

În primul rînd, este vorba despre învățămîntul la domiciliu.

Mă bucur că această prevedere se regăsește într-o anumită formă în proiect, dar aș dori să subliniez importanța extinderii acestei prevederi și la alte categorii în afara persoanelor cu cerințe speciale.

După modelul unor țări occidentale, ar fi bine să oferim această posibilitate părinților care doresc să își educe copiii într-un mediu diferit de cel de școlile publice. Dat fiind faptul că pentru țara noastră acest lucru ar fi ceva cu totul nou, am putea începe cu învățămîntul primar.

Avînd în vedere că materialul din acest ciclu nu este extrem de complicat, sînt convins că mulți părinți s-ar descurca cu brio.

În al doilea rînd, ultimele sesiuni de bacalaureat au scos în evidență faptul că, pe de o parte, ne confruntăm cu carențe de sistem, iar pe de altă parte, în mințile copiilor se dă o luptă între educație și programele avansate de învățămînt.

Cele 44% dintre elevi care au susținut toate probele de bacalaureat denotă una din două: fie că majoritatea elevilor nu prețuiesc educația, fie că examenele și curriculumul de studii este mult prea complicat.

S-ar putea să fie ambele la mijloc. Altfel cum putem explica faptul că doar doi elevi din toată țara au susținut examenele cu note maxime?!

Se creează impresia că examenele de bacalaureat pentru unii este mai degrabă o olimpiadă republicană, și nu o simplă evaluare a cunoștințelor acumulate pe parcursul anilor de studii.

Consider că noi trebuie să reieșim din realități, gîndindu-ne la perspectivele de viitor ale tinerilor noștri.

După cum spunea filozoful american John Dewey: „Experiența școlară nu trebuie să se convertească doar în performanțe academice, ci să pregătească tînărul pentru participarea activă la locul său în societate.”

Și în al treilea rînd, este aspectul moral. Cînd spun aspectul moral nu mă refer la un singur obiect, cum ar fi religia sau istoria religiilor, ci la integrarea principiilor morale creștine în procesul de educație. Consider că este necesară o abordare holistică în acest sens.

Theodor Roosevelt spunea: „A educa doar mintea cuiva, fără ca să îi educi și moralul, înseamnă să educi oameni care prezintă o amenințare pentru societate.”

De aceea, consider că ar fi bine să oferim cunoștințe performante pentru minte și, totodată, să înnobilăm sufletul, cultivînd calități morale înalte și producînd caractere integre.

Să ne ajute Dumnezeu să putem face și una, și alta.

Vă îndemn, dragi colegi, să susținem acest proiect de lege în primă lectură.
(Aplauze.)

Doamna Liliana Palihovici:

Îl invit la tribuna centrală pe domnul deputat Ghenadie Ciobanu.

Urmează – domnul Tudor Deliu.

Domnul Ghenadie Ciobanu:

Stimată doamnă ministru,

Domnilor viceministri,

Stimați colegi,

În această luare de cuvînt voi încerca să răspund la cîteva întrebări prezente în retorica actuală, în retorica de ultimul timp cu privire la adoptarea Codului educației. De ce avem nevoie de un Cod nou al educației? Pentru că viața noastră se dinamizează, pentru că, dacă vrem să avem progrese în economie și în domeniile vieții sociale, avem nevoie de tineri pregătiți. Doar în baza educației și științelor vom fi în măsură să rezolvăm problemele de sărăcie și să facem față altor provocări. Cine dacă nu ei, tinerii de astăzi, vor făuri viitorul acestei țări?

Avem nevoie de un Cod nou al educației, pentru că, pornind pe calea integrării în lumea civilizată, trebuie să gîndim luînd ca punct de referință această lume și rigorile ei educaționale, dar nu trecutul de nu demult, de pînă în 2009, stagnant, lînced, fără de evoluții, botezat chiar de tineri ca „perioada de stabilitate a cimitirului”, perioadă în care meritele nu erau luate în seamă, în schimb contau tot felul de pile la promovare, la angajare, la avansare. Avem nevoie de un Cod nou al educației, pentru că doar societățile în care educația reprezintă o valoare și o prioritate dau lumii mari gînditori, veritabili oameni de stat, politicieni profesioniști.

Reprezintă, oare, Codul educației un progres în comparație cu Legea învățămîntului din 1995? Este o altă întrebare la care ar urma să răspundem. Și cred că răspunsul este unul evident. În premieră, în cea mai importantă Lege cu privire la educație sînt puse în conul de lumină relevanța și calitatea de studii, se

acordă statut special cadrelor didactice, se prevede reconstrucția învățământului profesional, se acordă o atenție cuvenită elevilor cu cerințe speciale.

Codul educației, prin prevederile sale, promovează ideea responsabilității sociale, pe care instituțiile de învățământ ar trebui să o aibă față de tineretul studios. Și dacă e să ne referim la spiritul legii, atunci această responsabilitate ar trebui să meargă mai departe de buchea prevederilor. Responsabilitatea socială prevede și procesul de socializare a tinerilor, pentru că anume în instituțiile de învățământ ei încep să-și creeze proiectul vieții. Instituțiile de învățământ au responsabilitatea să-i ajute să identifice perspectivele, să-și creeze harta corectă de devenire ca cetățeni, iar apoi și ca profesioniști. Socializarea înseamnă nu numai transmiterea cunoștințelor, dar și însușirea abilităților. Deci, de calitate procesului educațional va depinde în cea mai mare măsură ce fel de cetățeni vom avea în viitor.

Stimați colegi,

Gîndurile împărtășite mai sus au fost inspirate din lectura textului Codului, din dezbaterile legii în cadrul audierilor parlamentare, din discuțiile din comisia parlamentară.

În final, apare o altă întrebare: de ce opoziția respinge cu atîta înverșunare Codul educației? Poate că reprezentanții opoziției nu au nevoie de un sistem bazat pe calitate, pe standarde înalte, pe evaluare corectă, pe merite, pentru că vor să-și promoveze doar copiii, nepoții și apropiații săi. Este și un alt răspuns: opoziția nu are capacitatea să se ridice deasupra intereselor înguste de partid în momentele de importanță națională, Codul reprezentînd un document politic și juridic anume de această talie.

Se vede că viitorul acestei țări nu îi interesează pe comuniștii din opoziție. În caz contrar, ei ar fi venit nu numai cu recomandări de respingere a proiectului, dar și cu propuneri de a-l îmbunătăți. Codul educației, care pune bazele juridice în domeniu, reprezintă încă o reușită incontestabilă a guvernării. Iar tactica opoziției este de a diminua din succesele guvernării.

Stimați colegi,

Să le aducem felicitări și recunoștințe colaboratorilor Ministerului Educației și, în special, doamnei ministru Maia Sandu. Să le mulțumim deputaților care s-au implicat în procesul de elaborare și perfecționare a Codului. Și, pentru a duce la bun sfîrșit truda celor care au elaborat și care au perfecționat Codului educației, vă îndemn, stimați colegi, să-l votăm astăzi în primă lectură.

Vă mulțumesc pentru atenție. (*Aplauze.*)

Doamna Liliana Palihovici:

Vă rog domnul Deliu.

Urmează domnul Mocanu.

Domnul Tudor Deliu:

Stimată doamnă vicepreședinte,

Stimați colegi,

Vreau să constat că din toate acte legislative care s-au discutat în ultimii ani în Parlament, acest act legislativ este, poate, cel mai chinuit, dar și cel mai mediatizat. Zic acest lucru, deoarece au fost organizate dezbateri publice cu toate categoriile de cadre didactice, s-a discutat cu societatea civilă, s-a discutat în comisii și în fracțiuni, au fost analizate sute de amendamente și astăzi, în sfârșit, se dezbate în onoratul plen.

Stimată audiență,

Nu voi insista să vă conving de faptul că noi avem nevoie de un alt sistem de educație, care trebuie să pornească de la un cod nou. Au fost suficiente întrebări și răspunsuri pe care vă las să le analizați și să vă formați opinia.

Altceva vreau să vă spun. Ne-am convins, în ultimii ani, că avem un sistem de educație ruinat sau mai degrabă - lipsa acestuia. Dacă pînă acum aveam careva dubii vizavi de calitatea studiilor și nivelul de pregătire a elevilor sau studenților, atunci acum ne-am convins de faptul că ceva e putred, iar argumentele nu sînt la suprafață. Lucrurile nu mai sînt în culori roze, așa cum erau acum cinci ani, cînd nota 10 pe linie la bacalaureat se echivala cu gradul de atenție acordat profesorului. Astăzi avem o situație dezastruoasă, dar aceasta e realitatea și trebuie nu doar s-o acceptăm, ci să facem tot posibilul pentru a corecta lucrurile.

Am vrut să zic că mă miră poziția celor din ... colegilor din opoziție, însă nu mă miră, deoarece ei încearcă prin orișice metode să ne convingă că sistemul sovietic de educație a fost cel mai performant. Cînd, indiferent la ce facultate învățai, fie matematică, filologie, ziaristică, nu primeai diploma dacă nu susțineai examenul la comunismul științific. Dar vorba lui Eminescu „Critică acei care nu au scris sau nu au făcut nimic”.

Deoarece ne-am convins, pe parcursul anilor, că s-a mers după principiul: copilul să treacă prin școală, dar nu-i neapărat să acumuleze cunoștințe. Se vede că pentru ei, care au șters putina iarăși din sală, e în vogă lozinca leninistă: „Кто был никем, тот станет всем”.

Stimați colegi,

Actuala Lege a învățămîntului, în ultimii 19 ani, a fost ciopîrțită, practic, la fiecare capitol în încercarea de a o aduce la o condiție, însă cu toate acestea oricum rămîne departe de a fi un document complex care să stea la bazele sistemului educațional.

Noul Cod al educației propune o nouă abordare a sistemului de învățămînt, modernizarea acestuia în contextul proceselor de integrare europeană, implementarea unor mecanisme moderne și flexibile de finanțare a educației care să stimuleze performanța. Mai mult ca atît, el a fost elaborat pornind de la analiza situației actuale din domeniul învățămîntului național și a compatibilității acestuia cu sistemul european.

Sînt sigur că întrebări cu referire la capacitatea elevilor de a însuși materia pusă în față, promovarea bacalaureatului, viitorul școlilor de vocație profesională, autonomia universitară și cercetare vor mai fi. Dar dacă vom atrage atenția, toate aceste subiecte sînt discutate de cercurile care încă într-un fel sau altul și-au format deja propriul sistem și nu vor să accepte nici într-un fel intervenție din exterior.

Acum vreau să mă adresez părinților și să-i asigur că fiecare membru al societății noastre are dreptul garantat de a primi educație sau de a beneficia de pe urma serviciilor sistemului de învățământ, iar noul Cod al educației va ridica prestigiul acestuia și va adăuga valoare substanțială fiecărui beneficiar, indiferent de nivelul studiilor pentru care optează.

Și încă una.

Stimați cetățeni.

În noul Cod al educației, în structura sistemului de învățământ, există nivelul zero, intitulat „Educație timpurie”, care este compusă din două cicluri, unul dintre care este educația antepreșcolară. Iar aceasta, din câte știm, este crucială pentru formarea deprinderilor de viață și pregătire pentru noul sistem educațional.

În calitatea mea, în primul rînd, de cetățean, profesor și abia de deputat, voi vota pentru acest Cod al educației și vă invit, stimați colegi, să procedați la fel...
...(s-a întrerupt) deștept. Iar deșteptăciunea începe într-un sistem modern de educație, începînd de la nivelul zero și pînă la ultimul.

Așa că, stimați colegi, votați pentru viitorul țării.

Vă mulțumesc. (*Aplauze.*)

Doamna Liliana Palihovici:

Vă rog, domnul George Mocanu.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Stimați colegi,

Cu siguranță, capitalul uman este una din puținele resurse care poate să ofere Republicii Moldova un avantaj comparativ. Poate, dar nu oferă. Forța de muncă neadaptată domeniilor solicitate de investitori transformă capitalul uman actual într-o resursă nevalorificată.

În domeniul educației trăiam cu mituri. Mituri pe care, din păcate, realitatea tristă le destramă. Iar dovadă sînt rezultatele röntgenului cu numele de „bacalaureat”.

Sîntem conștienți că astăzi instituția școlii nu oferă și nu valorifică întregul potențial al generației tinere. O generație care oscilează între o somnolență contagioasă, uneori pierderea timpului și deci a vieții și o nevoie obsesivă de a evada într-un spațiu virtual, mult mai atrăgător decît realitatea plictisitoare și cenușie a orelor.

Supraîncărcarea curriculumului cu materii care nu contribuie la dezvoltarea personală și profesională a elevului sau a studentului, transformă tinerii, din păcate, într-o generație cu tot mai multe persoane revoltate și chiar uneori frustrate din cauza efortului zadarnic. Poți să înveți mult, dar ce înveți, de ce înveți, dacă studiile sînt irelevante pentru carieră? Sociologul Gustave Le Bon ne amintește că cel mai sigur mijloc de formare a unei astfel de generații este să o alimentezi cu informație inutilizabilă. Or, aceasta face actualul sistem educațional.

Conștientizînd starea, de fapt, ne-am propus, prin programul de guvernare, dar și prin Strategia „Moldova 2020”, drept prioritate numărul unu – educația. Iată

de ce recordul, domnule Muntean, de 8 la sută, aproape 7,5 din produsul intern brut a fost dat domeniului educațional. Chiar un record care depășește media europeană de 5,5. Și, totuși, este evident insuficient pentru a produce un impact economic și social semnificativ.

Votarea Codului educației nu este doar o nevoie stringentă, ea este o nevoie vitală. Codul propune o nouă abordare a educației și a misiunii sistemului de învățământ, modernizarea sistemului, asigurarea calității, dezvoltarea de competențe, de standarde educaționale corelate cu cele europene.

În mod special, aș vrea să menționez că, pentru prima dată, avem trecut într-o lege care este finalitatea educației și ce competențe-cheie ne asumăm să dezvoltăm, pentru că sistemul de învățământ actual nu face apel în realitate decât la inteligența de tip verbal și matematic.

Astfel, din păcate, adesea, ca și criteriile de performanță, măsurăm doar IQ, coeficientul de inteligență, și uităm de coeficientul de inteligență emoțională sau inteligența interpersonală, cea intrapersonală sau inteligența auditivă, cea chinestezică.

Iată de ce salut prezența în Cod a competențelor-cheie, care vor contribui la dezvoltare: competența de a învăța să înveți, spiritul de inițiativă și antreprenorial, competențele lingvistice, cele digitale.

Totodată, contribuția fiecăruia este importantă. De aceea, am lucrat la o serie de amendamente pe care le voi prezenta comisiei. Ele vin să completeze Codul, susținând în totalitate fundamentul pe care este construit și care oferă, în sfârșit, o viziune.

Amendamentele se referă la metodologia de admitere. Consider că este important ca și liceenii, dar și studenții să cunoască cu cel puțin doi ani înainte care va fi metodologia și criteriile de selectare. Se referă la drepturile elevilor și studenților care doresc să adere la organizații neguvernamentale, la centrele de ghidare și consiliere în carieră. Și se referă și la învățământul la domiciliu. Eu sînt ferm convins că noi putem să dezvoltăm acest domeniu, pentru ca să nu fie valabil doar pentru acei care au probleme de sănătate.

Cea mai... perioada de aur, care a generat cele mai luminate minți, perioada interbelică, a avut oameni care au învățat la domiciliu, fie cu profesori, fie că au fost autodidacți, fie că vorbim de Eliade, de Cioran, de Kafka, de Maro, de Hesse, de Țvaig sau de Titulescu, sau de Iorga ș.a.m.d. Aceasta este perioada de aur.

Speranța mea este că, odată cu implementarea acestui Cod, să realizăm cele trei direcții importante.

Prima se referă la aceea ce Dostoievski spunea: „dezvoltarea omului din om”, adică la valori și la atitudini.

A doua, aceea care se referă la orientarea vocațională timpurie. Și este bine că în Cod a fost trecută această posibilitate ca elevii să aibă mai multe discipline opționale, în mediul liceal – pînă la 25 la sută.

Și trei, bineînțeles, se referă la concordanța cu necesitățile forței de muncă.

Și, spre final, nu pot să nu amintesc vorba poetului: „Școala va fi școală cînd omul va fi om și statul va fi stat.”

Ori statul sîntem și noi, stimați colegi deputați din plenul Parlamentului. Responsabilitatea ne aparține, dacă vrem să mergem înainte, să ducem țara spre dezvoltare sau ne pierdem într-un trecut corupt, defect, negru, sovietic și, bineînțeles, comunist.

Vă îndemn să vedem... să votăm pentru Codul educației, să-l îmbunătățim și să mergem înainte.

Mulțumesc. (*Aplauze în sală.*)

Doamna Liliana Palihovici:

Îl invit la tribuna centrală pe domnul deputat Oleg Țulea.

Domnul Oleg Țulea:

Stimați colegi,

Îmi face plăcere că, atît timp cît opoziția comunistă face diferență între abordările lor și abordările liberalilor, noi, acei care sîntem din majoritatea guvernamentală, putem să ne concentrăm, pentru a produce reforme în sistemul educației, reforme care sînt așteptate de către întreaga societate.

Stimați colegi,

În lumea modernă, competiția este cîștigată de statele care au un sistem educațional bine pus la punct. Dacă dorim să obținem performanțe ca stat, este absolut necesar să creștem calitatea sistemului educațional din țara noastră. În Republica Moldova acest sistem a degradat continuu, inclusiv datorită organizării proaste a educației, inclusiv datorită calității programelor școlare, inclusiv datorită salariilor mici ale cadrelor didactice. De aceea, noi, Partidul Democrat, sperăm foarte mult că adoptarea Codului educației, asupra căruia am lansat astăzi dezbateri, să nu însemne doar o finalitate, să însemne mai degrabă un start al unui proces serios de reformă profundă și modernizare continuă a sistemului educațional.

Mai mult decît atît, noi ne-am dori sincer ca adoptarea acestui Cod să însemne și un pact între toate partidele politice, un pact în societate, așa cum și-a dorit opoziția, ca să fim siguri că acest proces de reformă care a început să continue pînă la atingerea obiectivului final. Și acest obiectiv să însemne un sistem educațional competitiv, modern, deschis, care să asigure economia țării cu specialiști de înaltă calificare, care să reprezinte un avantaj real al țării în atragerea investițiilor străine, o bază pentru creșterea economică și asigurarea unui trai decent pentru cetățenii Republicii Moldova.

Este o rușine, stimați colegi, că sistemul educațional în Republica Moldova în secolul al XXI-lea să fie guvernat de o lege care a fost adoptată în secolul al XX-lea.

De aceea, avem nevoie de o lege nouă care să revizuiască doctrina educațională și misiunea sistemului de învățămînt, să modernizeze sistemul de învățămînt în contextul politicii naționale de integrare europeană în conformitate cu tradițiile școlii naționale și cu necesitățile educaționale interne, să asigure calitatea în învățămînt ca o prioritate permanentă pentru întregul sistem

educațional, să modernizeze sistemul de formare continuă a personalului didactic și de conducere din învățământ în contextul învățării pe tot parcursul vieții.

Stimați colegi,

Schimbarea modului de finanțare în sistemul educațional, sînt sigur, va contribui la creșterea calității învățământului. Chiar dacă noi, de-a lungul anilor, ne-am lăudat că am menținut o cotă record din PIB, pe care am acordat-o domeniului educației, o cotă mult mai mare decît media europeană, trebuie să recunoaștem că lucrurile s-au schimbat spre bine prea încet. De aceea, considerăm că finanțarea adecvată a învățământului și a domeniului cercetării constituie unul dintre pilonii de bază care vor asigura modernizarea sistemului educațional. Dar, din păcate, salariile acelor care activează în învățământul preuniversitar, superior, mediu, de specialitate rămîn extrem de mici. Profesorii, în special acei de la sate, sînt nevoiți să activeze în condiții destul de precare.

Pentru ca educația să poată deveni principalul motor de dezvoltare a Republicii Moldova, este obligatoriu să restabilim încrederea în valoarea și utilitatea socială a educației, atît de discreditate din lipsa de reforme pe parcursul a zeci de ani.

Salarizarea cadrelor didactice și a specialiștilor din sistemul de cercetare, dezvoltare trebuie să fie pe măsura utilității sociale ridicate a acestora.

Noi considerăm că profesia de cadru didactic trebuie transformată urgent într-o alegere de carieră mai atrăgătoare. Acest lucru poate fi realizat prin stimulente financiare acordate de către Guvern instituțiilor de învățământ de toate nivelurile care adoptă politici profesionale de recrutare și management de personal.

În ultimii ani, s-a conturat o tendință nesănătoasă prin care toți părinții vor să-și vadă copiii cu studii superioare. Nu contează nici măcar faptul că la finalul anilor de studii universitare acel copil nu-și mai găsește un loc de muncă în domeniul respectiv sau că nu are nici o plăcere să profeseze ceea ce a învățat și este nevoit, posibil, să plece în afara țării la munci necalificate. Important să aibă o diplomă. De aici a pornit și goana după diplome și note mari. De aici a apărut și problema fabricilor de diplome.

Pe de altă parte, mediul privat atestă lipsa din ce în ce mai acută a specialiștilor și a resurselor umane calificate care să-și găsească cu ușurință acces pe piața muncii. Noi propunem să încurajăm tineretul să-și orienteze cunoștințele spre meseriile cerute pe piața muncii și internațională. Nu ne mai putem permite să scoatem din universități studenți care nu au ce face apoi cu diplomele lor. A obișnui tinerii să fie asistați social este una dintre cele mai grave greșeli pe care am putea s-o comitem noi, inclusiv aici, în Parlament. Noi avem nevoie de un învățământ tehnic și profesional mai bun, care să pregătească tinerii pentru o meserie solicitată pe piață.

De aceea, sigur că susținem și apreciem introducerea practicii învățământului dual în Codul educației și vom susține parteneriatele permanente dintre școlile profesionale și diverse companii, firme, ateliere particulare pentru pregătirea practică a elevilor încă de pe băncile școlii.

Măsurile întreprinse de Ministerul Educației împotriva copiatului la examenele de bacalaureat au fost deranjante pentru societate, pentru părinții elevilor, asta trebuie s-o recunoaștem.

Uneori s-au dovedit nu prea eficiente atît timp cît soluțiile pentru subiectele examenelor de bacalaureat apăreau îndată pe internet. De aceea noi credem că este necesar să revizuiem esențial conținutul programelor școlare prin simplificarea acestora și poate am veni cu idei suplimentare, inclusiv introducerea bacalaureatului vocațional care să permită tînărului să obțină o meserie și să intre mult mai lejer pe piața forței de muncă.

Apreciind consultările largi cu toți actorii interesați, mediul academic, pedagogii, părinții, elevii, studenții pe marginea proiectului Codului, trebuie totuși să ne amintim că acest proiect a generat și mai multe temeri în societate, temeri ce vizează limba de predare, garanțiile sociale pentru pedagogi, un sistem de management diferit în gimnazii, licee, universități, dar noi salutăm deschiderea Ministerului Educației de a găsi împreună cu noi soluții de compromis în cazul acestor subiecte sensibile și sper mult că aceste subiecte sensibile să fie... soluții și să le adoptăm la dezbateră acestui proiect în lectura a doua.

Mulțumesc. (*Aplauze.*)

Domnul Igor Corman:

Următorul vorbitor – domnul Mihai Godea.

Domnul Mihai Godea:

(*Rumoare în sală.*) Șezi, Valera, liniștit, da, n-ai grijă de mine, te rog.

Bună ziua, stimați colegi.

Dacă o să-mi permiteți să nu vorbesc azi în calitate de politician, nici de deputat, dar în calitate de cetățean și de produs al unui sistem educațional. Mai degrabă fiind un produs atipic decît unul tipic.

Opt ani de zile, demnitarii, Guvernul, Parlamentul, instituțiile educaționale, societatea civilă, toți cei interesați, neinteresăți au dezbătut proiectul Codului educației și eu nu știu de ce credeam că și Parlamentul trebuia să aibă dreptul măcar la 3 – 4 ore de dezbateri asupra acestui demers. (*Rumoare în sală.*) La întrebări și răspunsuri... și nu comentați în spate. Pentru că după ratificarea Acordului de Asociere la Uniunea Europeană dezbateră și adoptarea Codului educației mi se pare cel mai important demers politic. Și vreau să vă îndemn să vă pătrundeți de importanța acestui moment.

Codul educației nu este al unui partid sau să zic altfel: sistemul educațional nu poate fi al unui partid, nu poate fi al unui Guvern, nu poate fi chiar și al unei clase politice.

Sistemul educațional trebuie să fie al statului și al poporului, al cetățenilor, pentru că de sistemul educațional depinde totul în țara asta ce va fi azi, ce va fi mâine, ce va fi poimîne.

Eu vreau să mulțumesc echipei Ministerului Educației și doamnei ministru Sandu pentru insistența și pentru curajul de a promova niște lucruri care au durut și dor în continuare.

Dumneavoastră ați făcut necropsia sistemului educațional, doamnă ministru, și sigur că sînteți obligată să veniți cu soluții de asanare a situației în condițiile dacă această situație mai poate fi asanată. Eu sper, din tot sufletul, că proiectul pe care l-ați propus spre dezbatere Parlamentului vine cu soluții durabile.

Uneori sînt întreat de oameni de rînd: unde mi-am făcut studiile și dacă nu cumva am studiat peste hotare? Există o părere eronată că mi-am făcut studiile în România. Nu, eu sînt produsul sistemului educațional de aici, din Republica Moldova, și nu o spun nici cu un regret, nu știu, probabil cu un sentiment de mîndrie, că am reușit, în condițiile astea absolut vitrege de la independență încoace, totuși să fac carte.

Vin dintr-o familie cu o istorie zbuciumată, așa cum sînt multe familii din Republica Moldova. Bunicul și frații lui, care au făcut studii de calitate în Regatul României și de la care am învățat limba română literară, din copilărie știam să fac diferența dintre „bere” și „pivă”, dintre „chibrituri” și „sîrniși” și alte lucruri.

Ca să răspund celor care mă întreată de unde cunosc limba română.

Mama, care a fost șefă de promoție a școlii secundare de șapte clase și care, fiind orfană, nu a avut posibilitatea să meargă mai departe și perioada '91 – '96 cea mai proastă din istoria statului Republica Moldova, cînd făceam cozi la Biblioteca Națională sau la biblioteca universitară pentru a putea citi sau lucra cu anumite ediții și în carte rară, și în biblioteca Academiei, și falsificam permisuri, ca să putem accede în fondul de carte care era destinat cercetătorilor, și nu studenților de la facultăți, dar am reușit.

Nu am nici un regret pentru prăbușirea Uniunii Sovietice, absolut nici unul, dar am un sentiment de admirație pentru literatura rusă, pentru că am avut o profesoară extraordinară.

Și vreau să vă spun, stimați colegi, cei care detestă dreptul statului ca cetățenii să-i vorbească limba oficială, ca atunci cînd am absolvit școala medie de cultură generală vorbeam limba rusă la perfecție. Și, ca să înțelegeți exact de ce cetățenii trebuie să cunoască limba statului, citiți-l pe Soloviov și pe Berdiaev și, poate, o să înțelegeți mai multe din lucrările acestor mari filozofi ai secolului al XX-lea și mari, colosali reprezentanți ai culturii ruse.

Pentru că pe mine mă deranjează un pic articolul 10 din proiectul pus în discuție, deoarece el nu răspunde la întrebarea sacramentală: cum reușim integrarea minorităților naționale prin sistemul educațional și cum rupem minoritățile naționale odată și pentru totdeauna de procesul de rusificare...

De ce ucrainenii, care sînt cei mai numeroși, au cele mai puține instituții cu predare în limba maternă?

De ce bulgarii au foarte puține instituții cu predare în limba maternă?

Și de ce Universitatea de la Taraclia aproape în exclusivitate limba de predare este cea rusă?

Iată la aceste lucruri trebuie să răspundem. Și de ce nu cheltuim mai mulți bani, chiar dacă nu avem, pentru ca reprezentanții etniilor conlocuitoare să vorbească limba oficială?

Am vrut o viziune strategică cu prezentarea lanțului educațional și se pare că ați reușit.

Rămîne o problemă cu învățămîntul profesional. Și eu cred că, în lectura a doua, poate, toate detaliile o să încercăm să le analizăm și să găsim soluții, pentru că acolo sînt niște compromisuri care s-ar părea că nu își găsesc locul.

Avînd doar cinci secunde, eu cred că trebuie să depășim toate diferențele și să votăm acest proiect, pentru că el este unul acceptabil.

Vă mulțumesc. (*Aplauze.*)

Domnul Igor Corman:

Și ultimul vorbitor – domnul Țap.

Domnul Iurie Țap:

Stimați colegi,

Proiectul Codului educației necesitate sau mofft? Care, de fapt, este situația în acest domeniu? Pentru că acesta a fost live motivul întrebărilor, obiecțiilor în expunere.

Eu aș vrea doar să punctez. Este vorba despre calitatea joasă a cunoștințelor elevilor, despre baza materială precară, cadrele didactice nemotivate, managementul defectuos, de fapt sistem educațional neperforant. De aici a venit necesitatea Codului educației. Și o spun aceasta, de fapt, nu ca observator dintr-o parte, dar ca fost director, ca fost vicepreședinte care nouă ani am dus domeniul și șef al Direcției educației, și zece ani am administrat acest domeniu.

Ce trebuie să facem? Vorba poetului Dumitru Matcovschi: „Să stăm strîmb și să judecăm drept”. Deci este simplu să analizăm minuțios situația și să propunem căi adecvate care ar aduce îmbunătățirea stării de lucru în acest domeniu foarte important, dar să nu politizăm acest subiect. Pentru că domeniul a degradat pe parcursul, de fapt, a 30 – 40 de ani. Aș spune chiar și ultimii 10 – 15 ani din fosta Uniune Sovietică, cînd eram în acest sistem, atunci, cînd în anii '80, au apărut noi modele, cum ar fi Șatalov, Sincovan, Moldova – Boris Dînga, de învățare. Aceasta era o recunoaștere a situației precare în domeniu.

Deci problema e veche. Și noi recunoaștem această stare de lucruri și propunerile care vin prin acest proiect de lege este de a veni cu un mecanism care să schimbe situația.

Putem fi de acord, proiectul nu este unul ideal, loc pentru mai bine este, dar din alt punct de vedere este o viziune clară, o propunere concretă privind organizarea sistemului de educație care va schimba în bine acest domeniu.

Pentru lectura a doua vom veni cu amendamente concrete privind articolele ce vizează administrarea învățămîntului și, în special, ceea ce ține de responsabilitățile autorităților publice locale de nivelurile II și I, au fost, astăzi, foarte multe obiecții la aceste probleme.

În contextul criticilor. Rezultatul de astăzi nu este rodul muncii guvernării de 4 – 5 ani de zile sau a doamnei ministru cu echipa de doi ani de zile, simplu spus ciclul este 12 ani. Deci dacă ar fi să raportăm 2002 – 2014 de aici vin roadele zilei de astăzi pe care le avem. Dacă secerișul arată roadă proastă e pentru că acei care o semănat-o au făcut-o prost.

Am putea exemplifica. În anul 2004 – 2005, știți foarte bine, peste noapte, școlile de cultură generală au fost transformate în liceu. De unde, peste zece ani de zile, în acest context, noi de dorim să avem calitate?

Și încă un exemplu. În 2006, dacă o să vă uitați la Legea nr.435, „domeniul propriu nivelurilor II și I”, nu se regăsește educația, de fapt, a rămas în aer. A fost un vag, o lacună de reglementare. De aceea și această administrare proastă în acest timp, de aici rezultatele pe care le avem. Deci este vorba de un sistem prost pe care noi trebuie să îl punem la punct.

Și astăzi au sunat multe critici și argumente și, de fapt, pe parcursul a patru ani de zile auzim argumente. Eu doar vreau să vă zic, am aici doar două exemple, în 2009 din bugetul 985 de milioane, stimați colegi, 192 de milioane au fost reduse, 20 la sută din bugetul Ministerului Educației. Pe de altă parte, 586 de milioane, 20 la sută din bugetele locale, care preponderent era acest domeniu. Da, le am aici.

În acest context, vin să zic, să aduc cuvintele lui Lincoln: „Poți induce în eroare toată țara o parte din timp, o parte din țară tot timpul, dar toată țara tot timpul este imposibil”.

De aceea, vom susține acest proiect al Codului care este o abordare de sistem și care, la sigur, va schimba situația în bine.

La sfârșit, vreau doar să zic: felicitări pentru doamna ministru și echipa ei. Este un exemplu de demnitate, verticalitate, care și-au asumat o reformă profundă, de sistem. Și, la sigur, veți avea suportul nostru pentru a face bine țării, pentru că, de fapt, este viitorul Republicii Moldova.

Vă mulțumesc. (*Aplauze.*)

Domnul Igor Corman:

Stimați colegi,

A fost ultima luare de cuvânt. Și acum voi supune votului aprobarea în primă lectură a proiectului cu nr.260. Cine este pentru rog să voteze.

Majoritatea voturilor deputaților prezenți în sală. Proiectul cu nr.260 este aprobat în primă lectură.

Și acum, domnilor deputați, vom trece la examinarea pachetului social. Primul proiect este cu nr.253, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Codul cu privire la știință și inovare, Legea cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, Legea privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici și altele.)

Doamnă ministru Buliga,

Vă rog.

Doamna Valentina Buliga – *ministrul muncii, protecției sociale și familiei:*

Stimate domnule Președinte al Parlamentului,

Stimați deputați,

Proiectul de Lege privind modificarea și completarea unor acte legislative este elaborat cu scopul de a realiza unele măsuri de politică salarială, prevăzute în cadrul bugetar pe termen mediu pentru anii 2014 – 2016, și Legea bugetului de stat pentru anul 2014, la fel aducerea în concordanță a unor prevederi din Legea nr.48 cu Hotărîrea Curții Constituționale nr.24 din 10 septembrie 2013 și aducerea în concordanță a legislației în domeniul salarizării cu Legea nr.328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor.

În scopul realizării majorării preconizate, de la 1 octombrie 2014, a salariilor angajaților bugetari, salarizați în baza rețelei tarifare unice, se propune expunerea rețelei tarifare unice într-o nouă redacție. Astfel, se propune ca salariul tarifar pentru categoria I de salarizare să fie stabilită în quantum de 1000 de lei, în creștere cu 100 de lei, și, respectiv, se majorează quantumul salariilor de bază pentru toate categoriile de salarizare din rețeaua tarifară unică.

În acest caz, de o majorare a salariilor cu cel puțin 15 la sută vor beneficia circa 107 mii de angajați, salarizați în baza rețelei tarifare unice din toate ramurile bugetare: ocrotirea sănătății, cultură, artă, sport, asistență socială și învățămînt, alți angajați decît cadrele didactice și știință, precum și militarii, colaboratorii cu statut special din organele apărării naționale, securității statului și ordinii publice, salarizați în baza aceleiași rețele.

De asemenea, începînd cu 1 septembrie 2014, se propune o majorare cu 20 la sută a salariilor de funcție a cadrelor didactice din gimnazii, licee, alte instituții de învățămînt preuniversitar și cel universitar, finanțat de la bugetul de stat.

La fel, pentru educatorii din instituțiile de învățămînt preșcolar salariile de funcție se vor majora pînă la nivelul prevăzut pentru profesori și învățători, respectiv majorarea salariilor va fi de circa 38 de procente.

Odată cu instituirea și punerea în aplicare a Legii nr.328 a unui sistem de salarizare a judecătorilor se propune excluderea compartimentelor prin care se reglementează modul și condițiile de salarizare a judecătorilor din toate instanțele.

Alte modificări ale Legii nr.355 țin de menținerea corelației nivelului de salarizare a metodiștilor din cabinetele și centrele metodice cu nivelul de salarizare al cadrelor didactice, majorarea sporului pentru grad științific, concretizarea modului de acordare pentru persoanele cu funcție de demnitate publică și pentru funcționarii publici din autoritățile publice locale a premiului anual din contul veniturilor obținute suplimentar, concretizarea modului de stabilire a mărimilor concrete ale sporului pentru munca prestată în condiții nefavorabile, se propune ca mărimea concretă a acestui spor pentru condiții nocive să fie negociate de către partenerii sociali și stabilite în convenția colectivă la nivel național.

La fel, pentru funcțiile specifice apărării naționale, securității statului și ordinii publice pentru care salarizarea se efectuează în baza rețelei, în quantumul

salariului de funcție a fost înglobată și partea salariului ce revenea indicelui de prioritate intersectorială.

Aducerea unor grile de salarii din anexa nr.7 în concordanță cu prevederile rețelei tarifare unice.

La fel, completarea anexei nr.10 cu funcții noi care au fost instituite în domeniul social. Este vorba despre: „asistent personal”, „asistent familial” și „mediator comunitar”.

La fel, pentru înlăturarea unor neclarități ce țin de acordarea ajutorului material, se propune de a completa articolele respective cu o normă prin care se stabilește că, în cazul desfacerii contractului individual de muncă prin demisie sau eliberare din funcție înainte de expirarea anului de gestiune cu excepția când angajatul pleacă în condiții de maternitate sau încorporare în serviciul militar sau alte cazuri ce nu depind de voința părților, ajutorul se recalculează proporțional pe perioade de activitate în instituție.

La fel, se propune excluderea articolului 25, ce ține de implementarea salariului de merit, pentru că pe parcursul perioadei actualitatea căruia deja este depășită.

Se propun modificări de bază la Legea nr.48 privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici, care vine să înlătore anumite consecințe juridice de neconstituționalitate, stabilite de Curtea Constituțională la 10 septembrie 2013.

La fel, în Legea nr.48 se mai propun multe modificări de ordin redacțional, precum și se operează completări ce țin de modul de asigurare financiară a unor norme salariale precum ar fi: limita mijloacelor care urmează să fie alocate anual pentru trecerea funcționarilor publici dintr-o treaptă de salarizare superioară, majorarea mijloacelor alocate pentru acordarea sporului pentru performanță colectivă de la 10 la 15%.

La fel, se precizează modul de acordare a funcționarilor publici a suplimentelor pentru cumularea atribuțiilor funcției sale cu atribuțiile funcției temporar vacante.

La fel, se propune ca salariul mediu prognozat pe economie, ținând cont de faptul că se stabilește de către Guvern precum ar fi utilizat în prognozarea veniturilor în sistemul de asigurări sociale, să fie reexaminat acest indicator și cel mai frecvent în partea diminuării acestuia, cel prognozat fiind realizat.

Se propune ca indexarea salariilor judecătorilor, care nu corespunde indicilor reali, se propune utilizarea pentru stabilirea salariilor judecătorilor a indicatorului „salariului mediu lunar pe economie realizat în anul precedent anului gestionar.”

Necesarul de mijloace bugetare pentru implementarea prevederilor legii constituie circa 135 de milioane de lei în calcul lunar.

Înainte de a solicita susținerea proiectului, stimați deputați, vreau să vă aduc la cunoștință câteva exemple care vorbesc, de fapt, despre cum va fi... care va fi salariul câtorva categorii de profesioniști din domeniul bugetar.

Spre exemplu, dacă vorbim despre un bibliotecar cu studii superioare, majorarea salariului va fi de circa 28 la sută, adică cu 703 lei. Un bibliotecar cu studii superioare și o vechime în muncă de 10 ani – cu circa 658 de lei sau 31%.

La fel, dacă să vorbim despre un profesor – cu circa 1110 lei. Un învățător cu studii superioare – 1138 de lei.

Și așa pot exemplifica mai multe exemple care se vor întâmpla, începând cu 1 septembrie anul 2014.

Rog, stimați deputați, să susțineți proiectul de lege prezentat atenției domniilor voastre.

Domnul Igor Corman:

Mulțumesc, doamnă ministru.

Și acum, runda întrebări – răspunsuri.

Primul este domnul Vreamea.

Va urma domnul Ghilețchi.

Domnul Igor Vreamea:

Mulțumesc.

Doamnă ministru,

La articolul 4 din proiect... 6, mă scuzați, 6. Deci este vorba despre dispozițiile de punere în aplicare a legii. Deci uitați-vă, alineatul (3) din punctul... adică subalineatul (3) din alineatul (2).

Articolul 2, iată, sună așa, articolul 2 punctul 20: „se pune în aplicare, începând cu 1 septembrie 2014.” Este vorba despre salarizarea profesorilor. Așa? Și mai departe: „pe măsura identificării mijloacelor financiare.”

Conform articolului 131 din Constituție, deci nu poate fi prevăzută nici o cheltuială bugetară fără identificarea sursei.

Deci, din start, eu văd că este o provocare la neconstituționalitatea acestor prevederi, fiindcă trebuie ori le dăm, ori nu le dăm. Dar dacă nu o să fie identificate în genere?

Doamna Valentina Buliga:

Domnule Vreamea,

În Legea nr.355 mai avem astfel de prevederi, de aceea și s-a menținut, de fapt, această normă.

Atunci când în anul 2014 Guvernul Republicii Moldova a identificat surse pentru majorarea salariilor... această normă, în principiu, ea poate fi examinată pentru lectura a doua, ca să nu avem, cu adevărat, nici o colizie juridică, pe care o menționați dumneavoastră.

Domnul Igor Corman:

A doua întrebare.

Domnul Vreamea.

Domnul Igor Vreamea:

Da. Și următorul alineat din același articol. În genere, nu mi-i clar la ce se referă el...

Doamna Valentina Buliga:

Care?

Domnul Igor Vremea:

Fiindcă am încercat să găsesc subpunctele care sînt nominalizate aici sau enunțate aici și nu le găsesc în articolul 3.

Iarăși, este vorba despre punerea în aplicare a acestor prevederi, începînd cu 2015. În genere, nici data... Reiese că poate să fie pe 31 decembrie 2015 și să spunem... Și iarăși, pe măsura identificării mijloacelor.

Dar vă zic: nici nu am putut identifica care sînt prevederile respective, care vor fi puse în aplicare din 2015.

Doamna Valentina Buliga:

Vreau să vă asigur că pentru discuții în lectura a doua, vom vedea și le vom pune cap în cap, articolele, ca să nu avem, cu adevărat, nici o colizie.

Sînt sigură că, începînd cu anul 2015, este vorba despre salariul cadrelor didactice, care în Legea nr.355 prevede o majorare suplimentară de 10 la sută. Această normă există în actuala Lege nr.355. Nu era indicat, cu adevărat... sau nu era specificat.

Domnul Igor Corman:

Domnul Ghilețchi.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc.

Doamnă ministru,

Cred că este o inițiativă, în mare parte binevenită. Orice majorare de salarii, evident, că este salutăată de societate, este salutăată de persoanele la care se referă această lege.

Dar întrebarea mea este următoarea, adică uitați-vă, noi, prin proiectul de lege pe care dumneavoastră l-ați prezentat astăzi, propunem să majorăm salariile la pedagogi, la acei care activează în învățămînt.

Dar dumneavoastră ați propus și majorarea salariilor la anumite categorii de funcționari publici. Nu vi se pare că este un pic, așa, discriminatoriu lucrul acesta?

Ori noi, dacă avem mijloace financiare, majorăm salariile la toți funcționarii publici, ori nu majorăm doar la anumite categorii de funcționari publici, pentru că, repet, am putea crea cel puțin o impresie de lipsă de echitate socială. Toți funcționarii publici sînt în condiții egale.

Sînt și alte categorii pe care dumneavoastră le-ați inclus aici. Și vom avea categorii de bugetari care vor reacționa și vor spune: uitați-vă, dar nouă de ce nu ni s-a majorat salariile, dar anume acestor categorii le-a majorat salariile?

În ce privește pedagogii și personalul care activează în învățămînt, cred că este absolut justificată această majorare.

Și, ținând cont și de acea prevedere care a spus-o... la care s-a referit și domnul Vreamea, legată de disponibilitatea mijloacelor financiare. Nu ar fi mai rațional oare să ne concentrăm pe o categorie pe care o putem asigura, putem asigura implementarea majorării, decât să oferim la unele categorii și pe altele să le lăsăm, așa, un pic lăsate pe alături?

Doamna Valentina Buliga:

Domnule deputat Ghilețchi,

Vă mulțumesc mult pentru întrebare.

Vreau să vă spun că modificările propuse la Legea nr.48, cu adevărat, țin să clarifice anumite norme care nu puteau fi realizate, este vorba aici de ajutorul material, de premiul anual pentru acei care se încadrează în această lege, de clarificarea anumitor norme sau reglementarea în rezultatul deciziei Curții Constituționale și noi sîntem obligați să ajustăm cadrul legislativ, de clarificare cu adevărat care este norma care poate fi alocată, atunci cînd un funcționar public sau o instituție face anumite treceri de la o treaptă de salarizare la alta.

La fel, din experiența deja de cînd Legea nr.48 funcționează, ne-a demonstrat că acele 10% din fond care sînt dedicate pentru performanța colectivă nu este suficient și demotivăm funcționarii publici.

Dacă ați observat, nu este vorba de majorări, este vorba despre anumite clarificări și reglementări, ca legea să poată fi aplicată în strictă conformitate cu prevederile ei.

Sînt acolo cîteva instituții, care și în comisie a fost abordată problema, este, de fapt, legată de aplicabilitatea Legii nr.37.

Dar, în lectura a doua, deputații din Comisia parlamentară protecție socială, sănătate și familie vor veni cu anumite amendamente în discuțiile pe care le-am avut în cadrul comisiei pentru lectura de astăzi.

Domnul Igor Corman:

Domnul Ghilețchi.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc de această precizare.

Într-adevăr, cred că este necesar să facem și anumite amendamente.

În ce privește premiile, cum ați explicat dumneavoastră, totul e clar.

Dar legat de Curtea Constituțională am vrut să vă adresez o întrebare. Eu știu că e o dispută, așa, aproape interminabilă, dar vreau să vă întreb și pe dumneavoastră, deoarece sînteți ministru și trebuie să aplicați legislația: atunci cînd Curtea Constituțională ia o decizie, adică ea se pronunță pe marginea unui act legislativ, este oare datoria Parlamentului să modifice legislația sau legislația este modificată la decizia Curții?

Eu mă refer la responsabilitatea politică, să mă înțelegeți corect.

Dacă Curtea Constituțională își asumă responsabilitatea pentru a declara neconstituțional majorarea sau legat de salariile, pensiile judecătorilor, să o facă ei.

De ce ar trebui să o facă legiuitorul din momentul în care o decizie a lor oricum intră în vigoare din momentul publicării ei?

Aceasta este întrebarea mea legată de această argumentare...

Doamna Valentina Buliga:

Eu aici cred că...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

... pe care dumneavoastră ați adus-o.

Doamna Valentina Buliga:

Da. Vă mulțumesc mult.

Dar aici cred că nu chiar eu, ca ministru, trebuie să mă expun. Este decizia legiuitorului despre aplicabilitatea sau despre modificarea, ajustarea cadrului legislativ la deciziile Curții Constituționale. (*Rumoare în sală.*)

Asta și am spus – legiuitorul.

Domnul Igor Corman:

Domnul Morcov.

Următorul – domnul Bondari. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Ghenadie Morcov:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Evident că acest proiect de lege are o tentă electorală, dar și mai important este ca aceste promisiuni să nu rămână doar pe hârtie.

Doamnă ministru,

Dumneavoastră veniți în acest proiect cu majorări aproape duble pentru unele categorii, să spunem așa, mai puțin numeroase și anume Comisia Națională de Integritate – salariul de la 5000 majorat la 9585. De la 4700 la 8775 etc.

Comisiile... Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității – de la 5000 la 8775.

Cum dumneavoastră argumentați aceasta? Iar pentru acei mai... pentru categoriile de populație mai puțin numeroase, mult mai numeroase, ca pedagogii, angajații educației, asistență socială, majorați salariile de bază sau salariul tarifar cu 100 de lei?

Este oare echitabil și corect acest lucru?

Doamna Valentina Buliga:

Domnule deputat Morcov,

Eu regret că dumneavoastră, membru activ al Comisiei protecție socială, sănătate și familie, veniți astăzi cu astfel de propuneri, dar este dreptul dumneavoastră să faceți, inclusiv, un amendament, pentru lectura a doua, la această lege.

Ce vizează aceste instituții pe care le-ați enunțat, este o ajustare a cadrului legislativ referitor la legea sus-menționată, care am spus, Legea cu privire la majorarea salariilor pentru persoanele de demnitate publică, acea normă pe care Guvernul a fost obligat să o aducă în concordanță.

De aceea, pentru lectura a doua, dacă aveți anumite propuneri, sîntem gata să le examinăm în comisie.

Domnul Igor Corman:

Domnul Morcov.

Domnul Bondari.

Domnul Veaceslav Bondari:

Doamnă ministru,

În Legea privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici articolul 9 alineatul (3), la sfîrșit este interesantă propunerea: funcționarii publici de conducere pot cumula doar funcții de execuție.

Cum socotiți, doamnă ministru, nu poate fi așa ca, peste un an, să fie la noi așa statistica că 90% din funcționari publici de conducere găsesc posibilitatea de a cumula funcțiile?

Doamna Valentina Buliga:

Domnule deputat,

Legea propusă astăzi discuției dumneavoastră vine să concretizeze cum se acordă sau se plătește, mai simplu spus, pentru acei care cumulează atunci cînd este absentă o persoană și în ce măsură, și legat de care grad sau de care funcție și nu cred că ține de conceptul legii.

Legea nr.48 specifică foarte clar cine și ce drepturi are atunci cînd este vorba, inclusiv de cumulare.

Domnul Igor Corman:

Domnul Bondari.

Domnul Veaceslav Bondari:

Doamnă ministru,

Da știți, punctul acesta, așa, lasă posibilitatea conducătorilor de a folosi, știți cum, puterea în folosul propriu. Poate mai bine propuneți să excludem propunerea aceasta de lege.

Doamna Valentina Buliga:

Eu nu pot să exclud. Este poziția Guvernului.

Dumneavoastră veniți cu un amendament care va fi examinat și va fi luată o decizie.

Domnul Igor Corman:

Doamna Stratan.

Urmează doamna Balmoș.

Doamna Valentina Stratan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Doamnă ministru,

Sînt sigură că beneficiarii care se găsesc în prevederile acestui pachet întreg de legi sociale așteaptă adoptarea acestui pachet în două lecturi și promulgarea acestuia, pentru că sîntem siguri că majorarea salariului, cît și a pensiilor este așteptată de popor.

De aceea, salut și eu prezentarea de către dumneavoastră a acestor legi.

Și am o întrebare, care se referă la articolul 1 din legea pe care o dezbatem acum. Ați afirmat că se măresc salariile unor categorii din domeniul științei și inovării, inclusiv al celor care și-au obținut titlul de doctor și doctor habilitat.

Dar eu vreau să vă rog foarte mult să le răspundeți acelor mulți care sînt în domeniul cercetării și inovării. Mă refer la cercetătorii științifici începători: care va fi salariul lor? Căci activitatea lor se bazează în mare măsură încă pe entuziasm, salariul lor este unul foarte mic și, iată, în numele lor, v-am pus dumneavoastră această întrebare.

Doamna Valentina Buliga:

Doamnă deputat,

Aici chiar a venit momentul, cred că am uitat să îi răspund domnului Morcov la o afirmație.

Acest proiect de lege, de fapt, este unul care, după cum am menționat la început, vine să asigure realizarea anumitor norme salariale care erau în Legea nr.355 și vor avea durabilitate și în anul 2015.

Deja în proiectul bugetului pentru 2015 sursele financiare necesare pentru acoperirea acestor norme salariale sînt prezente.

Nemijlocit la întrebarea dumneavoastră, cu adevărat se propun modificări la alineat, la articolul 157 alineatul (5) din Codul cu privire la știință și inovare, anumite propuneri de majorări ce vizează cercetătorii, cum ați menționat dumneavoastră, la această etapă majorarea care va avea loc va fi în medie cu 25,8 la sută. Este o majorare.

Ulterior, dumneavoastră cunoașteți că, pe lîngă salariu, conform categoriei de salarizare și coeficientului de multiplicitate, există și norme suplimentare oferite acestor persoane.

Și sperăm că odată cu punerea în aplicare sau nu sperăm, dar așa va fi, odată cu punerea în aplicare a acestei legi, salariul acestei categorii de cercetători va fi în creștere, după cum am menționat, cu 25,7 la sută în medie.

Domnul Igor Corman:

Doamna Balmoș.

Următorul – domnul Brega.

Doamna Galina Balmoș:

Mulțumesc.

Articolul 34 din Legea cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar se propune a fi abrogat prin acest proiect.

Acest articol prevede actualmente direcționarea mijloacelor speciale ale instituțiilor de învățământ superior în mărime de 50 la sută spre retribuirea muncii.

Spuneți-mi, vă rog, care este motivul acestei excluderi și, dacă a fost aplicată această prevedere, cum a fost aplicată și de ce ați ajuns la această concluzie?

Doamna Valentina Buliga:

Doamnă deputat Balmoș,

Mulțumesc pentru întrebare.

Cunoașteți că ceea ce a menționat doamna ministru Sandu anterior, instituțiile de învățământ au autonomie financiară și ele sînt în drept să decidă care este suportul financiar oferit în rezultatul activității.

Această normă a fost pusă în aplicare în măsura posibilităților, dar, la această etapă, Guvernul consideră că ea nu se regăsește în Legea nr.355, pentru că avem un nou mecanism de finanțare a instituțiilor de învățământ, cu excepția celor finanțate de la stat. Care...

Domnul Igor Corman:

Doamna Balmoș.

Doamna Galina Balmoș:

Să înțeleg că prin această prevedere noi nu îngrădim dreptul instituțiilor de a orienta sumele respective spre retribuirea muncii, pentru că așa cum, pur și simplu, se abrogă articolul, ar putea fi înțeles că se abrogă și dreptul respectiv.

Doamna Valentina Buliga:

Nu. Absolut nu.

Doamna Galina Balmoș:

Și următoarea întrebare. Următoarea întrebare, dumneavoastră ați vorbit despre salariul de merit, care acum, de asemenea, articolul 25 din aceeași lege se abrogă, cu toate că acel salariu de merit în lege era prevăzut pentru angajați, trebuia să intre în vigoare de la 1 ianuarie 2014.

M-ar interesa dacă, în genere, acest articol a fost aplicat de la 1 ianuarie 2014 și de ce considerați că este depășit acest salariu de merit pentru că, de fapt, jumătate de an dacă a fost aplicat.

Doamna Valentina Buliga:

Dumneavoastră cunoașteți foarte bine, atunci când s-a aprobat Legea nr.355, care au fost termenele de implementare a articolului 25 din Legea privind implementarea salariului de merit, care nu a fost pus în aplicare niciodată și termenul a fost de câteva ori transferat.

Pe parcursul acestei perioade avem stabilit un nou mecanism de salarizare a funcționarilor publici, care prevede salarizarea în dependență de rezultatele activității și în dependență de indicatorul de performanță, la fel a fost pus un ... sau sînt introduse noi condiții de salarizare a cadrelor didactice și a altor categorii de angajați. De aceea, la această etapă considerăm că articolul 25 deja este ... actualitatea lui este depășită și propunem excluderea.

Domnul Igor Corman:

Domnul Brega.

Următorul – doamna Palihovici.

Domnul Gheorghe Brega:

Mulțumesc.

Doamnă ministru,

Noi am discutat foarte mult, deci ieri am dezbătut foarte mult în comisie toate... punct cu punct acest proiect de lege. Mai mult ca atît, ați căzut de acord, din partea Guvernului, că o să modificăm ... ați căzut de acord cu amendamentele care au venit din partea comisiei, dar am o întrebare pe care noi nu am discutat-o în comisie.

Articolul 6. Dacă la articolul 2... punctul 15... Articolul 2 punctul 20 și articolul 3 subpunctul 4 este claritate, sînt unele momente... atunci ultima frază, ultimul alineat: totodată, normele salariale urmează să fie aplicate numai după aprobarea de către Guvern a actelor normative respective în limita alocațiilor prevăzute.

Deoarece proiectul de lege vine de la Guvern, dar nu de la Ministerul Muncii numai, atunci Guvernul ... acest alineat trebuie exclus deodată. Mai mult ca atît, el vine în contradicție cu articolul 7, unde este stipulat clar: Guvernul, în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege. Deci trebuie să excludem ultimul alineat și atunci o să fie totul normal.

Doamna Valentina Buliga:

Domnule deputat Brega,

Vă mulțumesc mult.

Dumneavoastră cunoașteți că eu și ieri am menționat că, ulterior adoptării acestei legi, Guvernul este obligat să aducă în concordanță, cu adevărat, cu normele adoptate.

Cu atît mai mult că există un șir de hotărîri de Guvern pe care sîntem obligați să le ajustăm la normele aprobate în această lege. De aceea, vom ține cont

de propunerile dumneavoastră și pentru lectura a doua vom veni cu concretizările de rigoare.

Domnul Igor Corman:

A doua întrebare, domnul Brega.

Domnul Gheorghe Brega:

Nu este întrebare. Eu vreau să îi mulțumesc doamnei ministru, în primul rând, de conlucrare în comisie. Și, iată, fără comisie, în pofida faptului că nu am discutat la comisie, am ajuns la un consens normal.

Mulțumesc.

Domnul Igor Corman:

Doamna Palihovici.

Următorul – doamna Domentii.

Doamna Liliana Palihovici:

Doamnă ministru,

Vreau să vin cu câteva momente de concretizare referitor la modificările pe care le propuneți la anexa nr.2 și aceste concretizări vin în scopul de a exclude toate speculațiile care au început deja să apară în mass-media referitor la modificarea salarizării în Secretariatul Curții Constituționale. Am comparat tabelul pe care l-ați propus în proiectul nr.253 cu tabelul existent acum în Legea nr.48 și am găsit la anumite categorii sporirea gradului de salarizare cu 7 unități, cu 6 unități, cu 4, 3, 2.

Vreau să vă rog mult să explicați acum care a fost necesitatea acestor modificări? Și care este argumentarea diferenței atât de mare de creștere a gradelor de salarizare? Că la alte categorii s-a propus modificarea gradului cu o treaptă, maximum cu două trepte, iar în aceste cazuri, cum ar fi Secretariatul Curții Constituționale, Consiliul Superior al Magistraturii, Curtea Supremă de Justiție, Procuratura Generală sînt schimbări de grade de salarizare cu 6, 3 și, așa cum am menționat, 7, 4, 3 trepte în aceeași modificare.

Doamna Valentina Buliga:

Doamnă vicepreședinte al Parlamentului,

După cum v-am relatat, la baza acestor modificări a stat decizia Curții Constituționale și argumentele invocate de către autorii acestei contestări. Pentru ca funcțiile similare din cadrul Secretariatului Parlamentului, Aparatului Președintelui Republicii Moldova și Cancelariei de Stat să fie ... sau invers spus, angajații din curțile supreme de justiție, Consiliul Superior al Magistraturii, funcție similară din Secretariatul Curții Constituționale să fie asimilate celor pe care le-am menționat din Secretariatul Parlamentului, Aparatul Președintelui și Cancelaria de Stat.

Dar vreau să vă rog, într-un fel, ca să nu intru eu în detaliile acestor trepte, ca, pentru lectura a doua, să le reexaminăm încă o dată și, în cazul în care există aceste temeri, să le discutăm în comisie și să vedem care este decizia.

Domnul Igor Corman:

Doamna Palihovici.

Doamna Liliana Palihovici:

Desigur că trebuie să avem abordarea unică, doamnă ministru, fiindcă eu dau câteva exemple. Spre exemplu, consultantul principal de la Consiliul Superior al Magistraturii, Curtea Supremă de Justiție, Procuratura Generală care i se ridică gradul de salarizare cu 7 trepte nu cred că are mai mult de muncit ca același consultant principal dintr-un minister, care rămîne la treapta veche de 10, gradul 10 de salarizare.

Eu am luat toate aceste trepte în comparație și consider că noi prin această modificare, dacă o promovăm așa cum este acum, mergem pe un dezechilibru total și o nerespectare a concordanței între specialistul principal, consultantul principal din instituțiile menționate mai sus și celelalte instituții ale statului.

Doamna Valentina Buliga:

Eu nu o să mă repet. V-am spus care a fost decizia sau propunerea noastră discutată, inclusiv cu Ministerul Finanțelor, în baza deciziei Curții, legată de o echivalare într-un fel cu angajații din Aparatul Curții Supreme, Curții Constituționale și instituțiile pe care le-am nominalizat.

Nu ne-am propus, pentru că nu am avut surse financiare, să venim cu o majorare, inclusiv cu ceea ce ați menționat dumneavoastră. De aceea, încă o dată vreau să vă invit să discutăm, să vedem care va fi propunerea finală. Pentru că, ieri, în cadrul comisiei, dumneavoastră ați observat că a mai fost prezentată Comisiei protecției sociale, sănătate și familie încă o sesizare a Curții Constituționale care, în genere, anulează, într-un fel, propunerea Guvernului.

Domnul Igor Corman:

Doamna Domenti – următoarea întrebare.

Doamna Oxana Domenti:

Doamnă ministru,

Noi salutăm aceste majorări. Cu atît mai mult că am optat permanent pentru necesitatea creșterii salariului în sectorul bugetar, inclusiv în sectorul educațional, unde salariul real a scăzut în ultimii ani, statistica denotă acest lucru. În mod normal, o politică socială eficientă și durabilă prevede majorări salariale constante pe parcursul anilor.

Cu atît mai mult, majorările salariale care țin de milioane se planifică la început de an bugetar. Eu vreau să vă întreb: de ce ați întîrziat atît de mult cu aceste majorări? De ce doar acum, două luni înainte de alegeri, veniți cu aceste

majorări și pe parcursul ultimilor ani ați adus situația să degradeze în domeniul respectiv?

Doamna Valentina Buliga:

Doamnă deputat,

Nu sînt de acord cu dumneavoastră. Propunerea de majorare a salariului pentru prima grilă de salarizare, după cum observați, pe parcursul anilor 2009 – 2014 a fost mereu în creștere. Prima grilă de salarizare în 2009 era 600, acum, de la 1 octombrie, se propune să fie 1000 de lei. La fel, prevederile pentru majorarea salariului pentru cadrele didactice este norma prevăzută în nr.355 exact cu punerea în aplicare de la 1 septembrie 2014, cu condiția existenței surselor financiare necesare.

În cazul în care în rezultatul executării bugetului pentru 2014, au fost identificate surse financiare pentru a pune în aplicare aceste măsuri, Guvernul și a venit cu propuneri de majorare, cu propuneri suplimentare de ajustare, concretizare a unor norme aprobate anterior prin unele legi, spre exemplu, cum a fost Legea din 11 aprilie 2014, Legea nr.37 cu privire la majorarea salariilor pentru acei de demnitate publică, Legea ... da, Legea ... încă una mai este, nr.64.

De aceea, am și venit cu aceste ... nu considerăm că este o întrîziere, clar că ar fi fost la începutul anului, dar legea și Constituția prevede foarte clar, atunci cînd sînt identificate surse, poți veni inclusiv suplimentar. Noi am venit în strictă conformitate cu prevederile legislației.

Domnul Igor Corman:

Doamna Domentî.

Domnul Oxana Domentî:

Doamnă ministru,

Atunci cînd spuneam că este vorba, în ultimii ani, de diminuări ale salariului real, mă refer la datele statistice care denotă, în anul trecut și în anul precedent, un salariu real negativ în sectorul educațional.

Cea de a doua întrebare pe care vreau să v-o pun ține de conceptul acestei Legi cu privire la salarizare. V-am auzit de nenumărate ori pe dumneavoastră și pe liderul dumneavoastră de partid criticînd această Lege nr.355 de salarizare în sectorul bugetar, acum cîtiva ani în urmă, spunînd că veți veni cu un nou concept de salarizare în sectorul bugetar.

Așteptăm ani în șir o nouă lege, un nou concept și uite că cîrpiți această lege din 2005 de la an la an și nu vedem un concept unic sau nou de salarizare. Cînd sînteți gata să vă finalizați această activitate?

Doamna Valentina Buliga:

Da. Mulțumesc mult, doamnă Domentî.

Vă amintiți și îmi amintesc și eu cu exactitate cînd a fost promovată Legea nr.355 și care, de fapt, a fost conceptul atunci cînd am susținut, ca președinte al

Comisiei sănătate, protecție socială și familie, în acea perioadă 2005 – 2009...
(*Rumoare în sală.*) Poftim? Ce mă dezbateți?

De aceea, am venit cu o nouă lege, spre deosebire de dumneavoastră, privind salarizarea funcționarilor publici, cu noi modificări la alte categorii, cu majorarea salariului minim pe țară de la 600 la 1 mie de lei, cu majorarea salariului minim în sectorul real de la 900 la 1 mie 650 de lei. Sînt politici promovate inclusiv de Partidul Democrat și de exponenții acestuia în Guvern.

Domnul Igor Corman:

Domnul Zagorodnii.

Următorul – domnul Munteanu.

Domnul Anatolie Zagorodnii:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Diacov,

Da ce ați oprit-o pe doamna ministru, căci spunea corect? Din 2005 Legea a fost adoptată și salarizarea... majorarea salariilor s-a pornit de atunci. (*Rumoare în sală.*) Da. Da. Da. Dați-i voie să vorbească, nu... societatea să cunoască.

Doamna ministru,

E bine, poate veniți cu aceste majorări acum cu 20%. Dar mai important este ca aceste 20% să ajungă 20%, ca funcționarii publici sau persoanele vizate în această lege aceste 20% să le primească real, nu pe drumul acestor majorări... noi... dumneavoastră aici spuneți că 20% vor fi majorate, dar pînă la fine va ajunge cu 5%, cu 8%, cu 10%, așa cum știm noi de fiecare dată cum se întîmplă.

Și întrebarea mea constă în următoarele. Deci articolul 29 din Legea cu privire la salarizare în sectorul bugetar este modificat în sensul excluderii condiției obligatorii de a acorda sporuri la salariu pentru munca în condiții nocive. Prin acest proiect, puneți această misiune pe capacitatea de negocieri în competența... în convenția colectivă.

Nu considerați că statul se eschivează de la protecția minimă a acestei categorii de salariu? În lege trebuie să rămîină, în viziunea noastră, cuantumul minim ale sporurilor de la care trebuie să pornească negocierile.

Deci, actualmente, în lege, este prevăzut că acest cuantum era exact 30% – 50%. Acum, dumneavoastră deplasați aceste accente pentru ca ele să fie adoptate prin această convenție colectivă.

Vă rog frumos să ne răspundeți.

Doamna Valentina Buliga:

Domnule deputat Zagorodnii,

Ceea ce ține de ajungerea la persoane, vreau să vă asigur că în bugetul de stat sînt deja prevăzuți banii, inclusiv pentru premiul anual pentru luna august pentru cadrele didactice, care vor primi acest premiu anual în valoarea unui salariu de funcție.

La fel, majorarea... am menționat la început care va fi valoarea reală a majorării pentru unele categorii. Mai am concret, pot să vi le prezint suplimentar, ca să le vedeți.

Ce ține de norma pe care dumneavoastră ați menționat-o. Cu adevărat, există în Republica Moldova Legea cu privire la negocieri. Responsabilitatea pe care o poartă atât statul, cât și patronatele, și sindicatele în garantarea securității și protecției sigure a angajaților din diferite domenii.

Noi nicidecum nu ne eschivăm de la aceasta, dimpotrivă, vrem să le oferim să nu se limiteze doar la norma prevăzută în lege, dar, în dependență de capacități, să asigure cu adevărat...

Dar norma pe care am menționat-o că salariul minim deja este majorat – 100 de lei. Hotărîrea de Guvern aprobată oferă o mai bună protecție pentru condiții nocive acelor care muncesc în aceste condiții cu risc pentru viață și sănătate.

Domnul Igor Corman:

Domnul Munteanu.

Domnul Valeriu Munteanu:

Doamnă ministru,

O singură și unică întrebare. Operați modificări în două legi: Legea salarizării în sectorul bugetar și Legea salarizării funcționarilor publici.

În Legea salarizării funcționarilor publici, pe bună dreptate, la articolul 5 din... la punctul 5 din articolul 9 spuneți în felul următor: „că autoritățile publice locale pot stabili funcționarilor publici premii anuale.”

Vreau să vă spun, sînt sigur că cunoașteți acest lucru, în primăriile din Republica Moldova există doi, trei funcționari publici și alți doi, trei care nu sînt funcționari publici.

Și această normă ar fi ușor discriminatorie în situația în care consiliul va avea posibilitate... secretarului, contabilului-șef și receptorului să dea aceste sporuri salariale, apropo, foarte consistente și există posibilitate. Și, totodată, nu va da posibilitate colegului său de birou, care a muncit în egală măsură, să facă acest lucru.

De aceea, dacă putem aici, și nu știu dacă este posibilitate să punem funcționarilor publici și angajaților, pentru că este o lege specială, dacă nu, atunci în Legea privind salarizarea în sectorul bugetar.

Și vă spun de ce acest lucru. Exact cu aceiași bani pe care o să-i aibă, vorbim de niște bani, o să aibă 10 mii de lei primăria, atunci va ști foarte exact că noi le împărțim proporțional, că au muncit toți la propășirea localității. Dacă o să aibă 100 de mii, au să o împartă tuturor.

Dar dacă nu facem acest lucru, atunci primăria, consiliul va avea posibilitate, conform acestei legi, să sporească salariile doar funcționarilor publici, care vă spuneam, sînt 3 persoane în fiecare primărie.

Mulțumesc.

Sînt absolut sigur că ați înțeles mesajul nostru.

Doamna Valentina Buliga:

Eu am înțeles. De aceea se propune ca premiul să se acorde în baza unui regulament sau a anumitor criterii, ca să nu existe cazuri pe care le menționați dumneavoastră, pentru că aveți dreptate. Și eu sînt de aceeași părere: acei care au muncit trebuie să fie răsplătiți, inclusiv prin premii.

Domnul Igor Corman:

Și a doua întrebare.

Domnul Munteanu.

Domnul Valeriu Munteanu:

Nu era a doua întrebare. Aveți perfectă dreptate, dar dacă noi nu scriem în mod expres că funcționarilor publici și angajaților...

De aceea, este solicitare, fie punem aici cuvîntul „angajați”, fie îl mutăm în Legea cealaltă cu privire la... Eu înțeleg foarte exact că este Legea doar cu privire la funcționarii publici.

Atunci, această sintagmă trebuie să se conțină în Legea cu privire la salarizarea în sectorul bugetar, ca să permitem, să copiem acest lucru exact acolo, ca acei care o să aplice, secretarul consiliului, cînd o să întocmească hotărîrea, decizia de consiliu, să nu i-o întoarcă înapoi de la controlul administrativ și să spună: de ce i-ai dat lui aceasta... inginerului cadastral, acestuia... altcuiva, arhitectului, pentru că aceștia nu sînt funcționari publici și nu ai dreptul să le dai acest spor salarial, aceste premii.

Sînt absolut sigur ca mesajul a fost înțeles. Văd și doamnele de la minister. De aceea, împreună cu comisia, trebuie găsită o soluție.

Mulțumesc.

Doamna Valentina Buliga:

Cu adevărat, în 48, această normă propusă de dumneavoastră nu se regăsește. Trebuie prezentată sub formă de amendament, pentru a-i găsi locul potrivit în Legea nr.355.

Domnul Igor Corman:

Și vă atrag atenție, stimați colegi,

Dumneavoastră, conform Regulamentului, aveți dreptul la întrebări. Dacă nu sînt întrebări, luări de cuvînt, atunci vă înscrieți cu luări de cuvînt.

Doamnă ministru,

Acestea au fost întrebările.

Vă mulțumesc.

Domnule Hotineanu,

Vă rog să prezentați și raportul comisiei.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Stimate domnule Președinte,

Doamnelor și domnilor deputați,

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat proiectul de Lege nr.253 privind modificarea Legii nr.355 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar și Legii nr.48 privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici.

Scopul prezentului proiect de lege este de a aduce legislația în domeniul salarizării în concordanță cu Legea privind salarizarea judecătorilor nr.328, cu Hotărârea Curții Constituționale din 2013, precum și în scopul realizării unor măsuri de politică salarială prevăzute în cadrul bugetar pe termen mediu 2014 – 2016 și Legea bugetului de stat pentru anul 2014.

Majorările salariale propuse se vor extinde asupra tuturor bugetarilor, cu excepția persoanelor cu funcții de demnitate publică și a funcționarilor publici.

Urmare a votării, cu 6 voturi „pentru” ale membrilor săi, Comisia protecție socială, sănătate și familie propune examinarea și aprobarea proiectului de Lege nr.253 în ședința de plen a Parlamentului în lectura întâi.

Domnul Igor Corman:

O întrebare pentru comisie.

Domnul Brega.

Domnul Gheorghe Brega:

Mulțumesc.

Domnule președinte,

Ceea ce se referă la sursele extrabugetare. Eu mă refer strict la spitalul... o pildă.

Dacă noi ... interzicem ca ele să fie 50 la sută redistribuite anume angajaților, o să fie o gafă mare, pentru că în așa caz sursele o să plece la buget la CNAM, CNAM-ul o să interzică mai departe de a da salarii lucrătorilor.

Mai mult ca atât, ei nici nu au să se străduie să fie surse extrabugetare, pentru că nu le este convenabil

Care este sensul să ai surse extrabugetare și să le distribui în altă parte? Noi trebuie să lăsăm aceasta.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Domnule deputat,

Amendamentul și îl analizăm în lectura a doua. Și, apropo, același concept pe care l-a expus doamna deputat Balmoș, la fel, eu cred că în lectura a doua discutăm și vedem privind abrogarea unui articol care prevede bani extrabugetari.

Domnul Igor Corman:

Mulțumesc, domnule președinte Hotineanu.

Stimați colegi,

Acum voi supune votului aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege cu nr.253. Cine este pentru rog să voteze.

Toți deputații prezenți în sală au votat pentru.

Proiectul cu nr.253 este aprobat în primă lectură. (*Rumoare în sală.*)

Următorul proiect pe care îl propun dezbaterilor este proiectul de Lege nr.254 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl; Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne).

Doamna ministru Buliga.

Vă rog.

Doamna Valentina Buliga:

Stimate domnule Președinte al Parlamentului,

Onorată asistentă,

Prezentul proiect de lege a fost elaborat în scopul majorării plafonului pensiei de la 1300 de lei la 1500 ca condiție pentru acordarea suportului financiar de stat în vederea extinderii numărului beneficiarilor.

Actualmente, suportul financiar de stat se acordă unor beneficiari de pensii al căror quantum, după indexarea de la 1 aprilie 2014, nu depășește 1300 de lei în sumă de 90, 60 și 50 de lei.

Totodată, proiectul de lege propune majorarea sumelor fixe ale suportului financiar de la 50 la 100, de la 60 la 120, de la 90 la 180, începând cu 1 iulie 2014.

De asemenea, se propune acordarea suportului financiar de stat următoarelor categorii de beneficiari: beneficiarilor de pensii conform capitolului VI din Legea privind pensiile de asigurări sociale; beneficiarilor de pensii de urmaș; beneficiarilor de alocații sociale de stat, cu excepția alocației pentru îngrijire, însoțire și supraveghere și ajutorului de deces.

Conform modificărilor propuse, se propune, de fapt, stabilirea, inclusiv pe parcursul anului 2014, începând cu 1 iulie 2014, acei care își vor stabili pensia și după 1 iulie, ca acest suport financiar să fie primit și de acei care pînă acum nu s-au încadrat.

Conform estimărilor noastre, circa 82 de mii de pensionari se vor încadra suplimentar în acest proiect de suport financiar din partea statului.

Cheltuielile prevăzute pentru acest suport sînt prevăzute în proiectul Legii bugetului de stat și Legii bugetului asigurărilor sociale modificat.

Rog, stimați deputați, să susțineți acest proiect de lege.

Domnul Igor Corman:

Mulțumesc, doamnă ministru.

O întrebare.

Doamna Domenti,

Vă rog.

Doamna Oxana Domentii:

Doamnă ministru,

Am mai discutat aceste prevederi legislative cu privire la acest suport financiar la începutul lunii aprilie, unde spuneam că e nevoie de majorat acest suport financiar pentru că acele 50, 60 de lei care ne-ați propus să le păstrăm după 1 aprilie pînă în prezent erau minime și cel puțin dacă eram auziți mai devreme cetățenii beneficiau de aceste majorări mai devreme, și nu doar din 1 iulie.

Totuși abordările pe care le-am propus pentru aceste categorii de cetățeni ale noastre sînt un pic diferite de cele cu care veniți dumneavoastră.

Propunerea noastră a fost totuși să excludem orișice prag-limită, da, care există astăzi, exista 1300 de lei, acum propuneți 1500 de lei și să oferim acest supliment financiar tuturor pensionarilor.

Pentru că mi se pare că ceea ce se face și aceste majorări cu care veniți dumneavoastră ele sînt binevenite pentru circa 30 de mii de cetățeni, dar induc o mai mare inequitățe în sistem. Pentru că un pensionar, da, care a beneficiat de o pensie, care a muncit mai mult și a beneficiat, astăzi beneficiază de o pensie de 1501 lei, nu beneficiază de acest suport financiar, iar un cetățean care a muncit pentru o pensie de 1321 de lei, da, va beneficia de un suport de 180 de lei și va avea, practic, aceeași sumă de 1500 lei.

Care va fi motivația cetățenilor să contribuie la bugetul asigurărilor sociale?
(Rumoare în sală.)

Mi se pare că nu mai există nici o motivație să muncești mai mult. Din contra, ești interesat să îți ascunzi o parte din salariul oficial, pentru că, oricum, vei avea această susținere.

Soluția noastră este să excludeți acest prag de 1500 de lei, să oferiți suportul financiar tuturor pensionarilor. Ei nu sînt atît de mulți, care se pensionează în condiții obișnuite de pensionare, circa 40 de mii de pensionari au mai rămas, ceea ce vă costă 40 de milioane de lei.

Nu este o sumă atît de mare. Am să vă demonstrez atunci cînd vom discuta Legea bugetului de stat că există acești bani și nu mai umiliți aceste persoane cu acest suport financiar. Adunați-le la toți sau integrați acest suport financiar la pensii, majorați toate pensiile tuturor cetățenilor pe această sumă, vom avea și echitate, vom avea și majorări și veți obține acel efect despre care spuneți dumneavoastră, cu privire la indexarea regresivă.

Acei care au beneficiat de pensii mai mici vor avea o majorare mai mare, pentru că suma este aceeași, iar acei cu pensii mai mari vor beneficia de majorări mai mici.

Altfel veți induce tot mai multă inequitățe în sistem.

Doamna Valentina Buliga:

Doamnă deputat,

Nu sînt de acord cu dumneavoastră și sînt sigură că viitorii pensionari din Republica Moldova care își vor stabili pensiile nu vor mai fi condamnați la pensii

minime pe care le avem, cu regret, în această perioadă, pentru că, la o anumită etapă, statul le-a oferit salarii mici sau nu s-a plătit.

Acțiunile noastre nu sînt în nici un fel orientate spre a demotiva populația țării să plătească, să contribuie, cu atît mai mult cã, începînd cu 1 ianuarie 2010, am deschis, de fapt, accesul angajaților și angajatorilor, codul personal ca să își poată verifica contribuția, pentru ca să asigure, de fapt, legătura dintre contribuție și pensie.

Dar de datorია noastră este să venim să îi ajutăm pe acei cu pensii mici, care, pe parcursul anilor, de fapt, au fost, într-un fel, condamnați din mai multe motive, nu vreau acum să intru în istoria acestor pensii.

De aceea și nu putem merge pe una și aceeași greșeală, de fapt, de care s-a ținut cont în multe legi din Republica Moldova cînd, aleatoriu, se majorau, se adăugau în dependență de anumite promisiuni.

Ceea ce încercăm noi să facem, e să ne legăm de minimul de existență care există pentru anumite categorii și minimul de existență pentru pensionari a crescut în acest an cu 41 de lei și este, cu adevărat, o necesitate să excludem acest prag de 1300, ceea ce și am făcut. Am venit cu 1500 de lei.

La fel, o altă normă pe care am prevăzut-o în premieră – indemnizațiile pentru copii, care vor fi legate iar de un indicator.

De aceea, cred că este o propunere bună la această etapă cu susținere financiară atît în acest an, cît și pentru anul 2015, iar ulterior, dați să muncim, să avem posibilități să nu mai avem pensionari, de fapt, condamnați la sărăcie.

Aceasta este răspunsul meu la această întrebare.

Mulțumesc mult.

Domnul Igor Corman:

Ați pus două întrebări, doamnă Domentii.

Doamna Valentina Buliga:

Nu.

Domnul Igor Corman:

Nu.

Doamna Valentina Buliga:

Două, două.

Domnul Igor Corman:

Ei, haideți, încă una dar.

Doamna Valentina Buliga:

Două.

Domnul Igor Corman:

Doamna Domentii.

Doamna Oxana Domentii:

Atunci propunerea noastră de concept este: să se excludă pragul, care există astăzi, de 1 300 și cel pe care îl propuneți de 1 500 de lei, să nu existe acest prag și să oferim acest suport financiar absolut tuturor pensionarilor. De altfel, doar majorăm inechitatea în sistem.

Vă mulțumesc.

Doamna Valentina Buliga:

Propuneți sub formă de amendament, comisia îl va examina și decizia va fi luată de către Parlament.

Domnul Igor Corman:

Și ultima întrebare, doamna Stratan.

Doamna Valentina Buliga:

Și să arătați și sursa de unde.

Doamna Valentina Stratan:

Doamnă ministru,

Eu vreau să vă rog să îmi răspundeți la o întrebare și nu v-aș fi adresat această întrebare, de fapt, dacă nu existau aceste comentarii așa, populiste. Deoarece cu persoana care a făcut aceste afirmații am fost la Casa Națională de Asigurări și am făcut și calculele, găsind sursa de finanțare, am văzut pentru ce ne ajung acești bani. Și m-am uitat aici într-o listă, și am văzut că avem pensionari și cu 36 mii de lei, au contribuit, au obținut, și, iată, acest suport financiar ar trebui să dăm și la cel cu 36 mii de lei. Cred că este chiar inutil.

Eu vreau să vă rog foarte mult, deoarece conceptul acestui proiect constă într-aceea că în gradul sporit de protecție socială vin în sistem un număr mult mai mare de beneficiari decât au beneficiat.

Vreau să îmi spuneți, căci am discutat în comisie, dar mai mult o fac pentru acei care ne ascultă și sînt interesați să cunoască, și vreau să îmi spuneți: care este procentul, ponderea procentuală a celor care vor beneficia, de fapt, de protecție în comparație cu numărul total? Căci numărul acestora este foarte mare. Și rămîn foarte puțini doar acei care au o pensie mult mai mare decât 1500 de lei.

Doamna Valentina Buliga:

89,6 de pensionari vor beneficia de acest suport. Cu atît mai mult, vreau să vă spun, ca să cunoașteți, în rezultatul indexării de la 1 aprilie și plus suportul financiar care va fi oferit cu 1 iulie, începînd cu 1 iulie 2014, pensia medie în Republica Moldova a crescut cu 24 la sută. Pensia pentru limită de vîrstă, indexarea, plus suportul, cu 23,54, pentru unele categorii chiar cu 30 la sută. Adică,

să nu se mai speculeze că pe alte vremuri se majora cu 15, cu 14, iar noi doar cu un anumit procent.

De aceea, vreau să fac această clarificare, pot să o prezint și în detalii. Avem pensie de invaliditate, spre exemplu, de gradul I în 2014 majorată cu 40 la sută. Pensia minimă pentru limita de vîrstă – 30,45, adunat. De aceea, sînt puține, dar în creștere.

Mulțumesc.

Domnul Igor Corman:

Doamnă Domentî,

Ați pus două întrebări regulamentară.

Doamna Valentina Buliga:

Procente, da. Nu sînt 564 de mii – 89,6%, da.

Domnul Igor Corman:

Mulțumesc, doamnă ministru.

Acestea au fost întrebările.

Și acum îl invit pe domnul Hotineanu să prezinte raportul comisiei.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Domnule Președinte,

Doamnelor și domnilor deputați,

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat proiectul de Lege cu nr.254 privind modificarea și completarea unor acte legislative, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.491 din 2014 și constată următoarele.

Proiectul de lege elaborat propune majorarea cuantumului pensiei de la 1300 la 1500 ca și condiție pentru acordarea suportului financiar de stat în vederea extinderii numărului beneficiarilor acestora și majorării sumelor fixe ale suportului financiar de stat cu începere de la 1 iulie 2014: de la 50 la 100 lei, de la 60 la 120, de la 90 la 180. Concomitent, se propune acordarea suportului financiar de stat unor categorii noi de beneficiari.

Pentru implementarea proiectului de lege sînt necesare surse financiare suplimentare în sumă de 309 milioane lei anual, care vor fi alocate din contul mijloacelor bugetului de stat.

Urmare a dezbaterilor pe marginea proiectului de lege menționat, Comisia protecție socială, sănătate și familie, cu votul majorității membrilor prezenți (6 deputați au votat „pro”, 2 s-au abținut), propune examinarea și adoptarea lui în cadrul ședinței plenare a Parlamentului în lectura întâi.

Vă mulțumesc mult.

Domnul Igor Corman:

Mulțumesc, domnule președinte.

Stimați colegi,

Supun votului aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege cu nr.254. Cine este pentru rog să voteze.

Toți deputații prezenți în sală au votat pentru. Proiectul de Lege cu nr.254 este aprobat în primă lectură.

Următorul proiect, cu nr.255, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.1591-XV din 26 decembrie 2002 privind protecția socială suplimentară a unor beneficiari de pensii, stabilite în sistemul public de asigurări sociale.

Doamnă ministru Buliga,

Vă rog.

Doamna Valentina Buliga:

Stimate domnule Președinte al Parlamentului,

Stimați deputați,

Acest proiect de lege a fost elaborat cu scopul realizării unui șir de acțiuni, aprobate în anul 2014, pentru a asigura o mai bună protecție a cetățenilor care locuiesc în localitățile din stînga Nistrului, inclusiv din raioanele Dubăsari, Căușeni și Anenii Noi, amplasate în zona de securitate.

Prezentul proiect de lege prevede majorarea cuantumului alocației lunare de stat, acordată beneficiarilor de pensii, stabilite în sistemul public de asigurări sociale de la 200 la 900 de lei, de la 140 la 630, de la 100 la 450, începînd cu 1 iulie 2014.

Totodată, se propune stabilirea, începînd cu 1 iulie 2014, a unei alocații lunare de stat femeilor cuprinse cu vîrsta între 55 și 57 de ani și bărbaților cu vîrsta cuprinsă între 60 și 62 de ani, care, la data de 1 ianuarie 2014, au domiciliu în comunele Cocieri, Corjova, Coșnița, Molovata Nouă, Fîrlădeni și satele Copanca, Doroțcaia, Pîrîta, Varnița, Hagimus și nu beneficiază de pensii stabilite de structurile de la Tiraspol în sumă de 900 de lei, precum și a unei alocații lunare de stat beneficiarilor de alocații sociale de stat cu excepția, iarăși, a alocației pentru îngrijire, însoțire și supraveghere, și ajutorului de deces.

Surse pentru realizarea acestei norme sînt prevăzute în proiectul Legii bugetului de stat pentru modificarea bugetului de stat pentru anul 2014.

Rog, stimați deputați, să susțineți propunerile adresate domniilor voastre.

Domnul Igor Corman:

Cîteva întrebări, doamnă ministru. Primul este domnul Bondari, va urma doamna Balmoș

Domnul Veaceslav Bondari:

Doamnă ministru,

La noi, în raionul Anenii Noi, fix așa situație și în alte sate ca Gura Bîcului, Calfa, Hîrbovăț, unde de la 30 pînă la 50% oamenii vin la lucru în orașul Bender – Transnistria. Și e clar, foarte bine făcut pentru Varnița, nici nu se discută, dar,

spun, după aceasta o să fie adresări și de la trei sate pe care le avem lângă orașul Bender.

Doamna Valentina Buliga:

Domnule deputat,

Nu comparăm condițiile în care trăiesc locuitorii acestor sate cu riscuri, cu încărcătura psihoemoțională, cu oportunitățile care se oferă de alte autorități, de aceea și am venit cu aceste propuneri de suport suplimentar pentru locuitorii care locuiesc în aceste localități enunțate mai sus.

Domnul Igor Corman:

Domnul Bondari.

Domnul Veaceslav Bondari:

Doamnă ministru,

Noi știm foarte bine că nu aceasta-i pricina, dar pricina e că în Transnistria pensia e mai mare și nivelul de trai e mai ... în comparație cu noi. Aceasta-i unica pricină de ce noi majorăm pensiile. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Igor Corman:

Doamna Balmoș.

Doamna Galina Balmoș:

Articolul 5 din acest proiect prevede ca Guvernul să prezinte modificări în Legea bugetului de stat și în Legea bugetului asigurărilor sociale de stat în termen de o lună. Spuneți-mi, vă rog, dar în modificările care sînt propuse acum în bugetul asigurărilor sociale și în bugetul de stat se regăsește cel puțin acest proiect? Mai este necesar articolul 5 sau ba?

Doamna Valentina Buliga:

Doamnă deputat,

În proiectul Legii bugetului, de modificare a Legii bugetului asigurărilor sociale și bugetul de stat s-a ținut cont de costurile acestui proiect de lege. Pe acest an, 34, mi se pare, milioane de lei.

Domnul Igor Corman:

Doamna Balmoș, a doua întrebare.

Doamna Galina Balmoș:

Să înțeleg ... O precizare. Articolul 5 nu mai este necesar, îl propuneți pentru omitere sau îl lăsați? Că aici dați o perioadă de o lună pentru Guvern să vină cu modificări. Adică, de fapt, ar trebui abrogat acest articol, pare-mi-se.

Doamna Valentina Buliga:

Doamnă deputat ...

Doamna Galina Balmoș:

Dumneavoastră spuneți că deja este ...

Doamna Valentina Buliga:

... noi nu am adoptat Legea bugetului de stat și modificări, de aceea noi am propus pentru siguranță. În proiectele propuse Parlamentului sînt sumele necesare pentru această normă incluse. Ulterior, din punct de vedere al tehnicii legislative, urmează să vedem care este varianta finală a articolului.

Domnul Igor Corman:

Doamna Domentî.

Va urma domnul Șova. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Oxana Domentî:

Doamnă ministru,

Eu salut această intenție a dumneavoastră de a veni cu aceste majorări și de a pune astăzi în discuție acest subiect asupra căruia sensibilizam opinia publică acum, de cîteva luni.

Am și înregistrat un proiect de Lege nr.173 din mai 2014, pe care l-am trimis la avizare și care a prevăzut, practic, aceeași protecție socială suplimentară pentru locuitorii din această zonă de securitate sau localitățile limitrofe cu Transnistria.

Spuneți-mi, vă rog frumos, de ce timp de două luni de zile, nu am văzut nici avizul Ministerului dumneavoastră? Cît trebuie să... de fapt, legislația prevede o lună de zile. Știm că timp de două luni de zile nu ați dat nici un aviz la acest proiect de lege, iar acum veniți dumneavoastră cu inițiativa proprie la acest proiect de lege.

Apropo, 4 ani de zile nu v-ați gîndit să majorați aceste alocații și doar după două luni de zile, după ce am înregistrat acest proiect, ați venit și dumneavoastră.

Nu credeți că și corect, și etic ar fi fost ca cel puțin să se comaseze aceste inițiative? Nu ținem neapărat să fie luată ea ca bază, dar corect este să recunoașteți că mai există o inițiativă legislativă, pe care am putea să le unificăm și să avem un consens la acest subiect.

Mulțumesc.

Doamna Valentina Buliga:

Doamnă deputat,

Vreau să vă spun că activitatea Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei asupra acestui proiect de lege nu este de două luni. Practic, un an și ceva de zile, ministerul împreună cu primarii din autorități, cu structurile abilitate am evaluat, de fapt, situația, pentru că am avut nevoie cu exactitate să cunoaștem numărul de persoane care vor beneficia de această lege, în fiecare sat: care este

numărul de femei incluse în această vîrstă, care este numărul de bărbați, care sînt beneficiarii de alocații. Și în aceste 11 localități, practic, au fost desfășurate un șir de acțiuni de concretizare.

Ce ține de propunerea dumneavoastră. Cu adevărat, este un proiect de lege venit la Minister pentru avizare, pe care noi, ca și convocator, am trimis altor instituții. Și pînă la această etapă nu avem încă toate avizele.

Domnul Igor Corman:

A doua întrebare.

Doamna Domentî.

Domnul Oxana Domentî:

Doamnă ministru,

Nu trebuie să aveți avizele altor ministere, pentru că...

Doamna Valentina Buliga:

Avem.

Doamna Oxana Domentî:

... de fapt, proiectul este același, nu conține nimic altceva decît ceea cu ce ați venit astăzi.

Dumneavoastră, da, extindeți...

Doamna Valentina Buliga:

Avem cîteva categorii suplimentare, doamnă deputat.

Doamna Oxana Domentî:

Aveți cîteva categorii suplimentare. Cu atît mai mult, proiectul nostru se înscrie în acest concept.

Și, nu vă supărați, dar nu v-aș da o notă foarte înaltă activității Ministerului dumneavoastră, dacă v-a durat un an și jumătate să elaborați acest proiect de lege.

Mie mi-au trebuit 3 ore ca să elaborez acest proiect de lege împreună cu datele statistice pe care le-am adunat din satele respective.

Doamna Valentina Buliga:

Opt ani ați avut și nu ați făcut. Dar în 3 ore mă bucur că ați reușit. (*Aplauze în sală.*)

Doamna Oxana Domentî:

Doamnă deputat...

Doamna Valentina Buliga:

Da. (*Rumoare în sală.*) Nu. Dar lăsați învinuirile de fiecare dată.

Domnul Igor Corman:

Două întrebări, doamnă Domentî. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Valentina Buliga:

Dar nu se poate de fiecare dată a învinui.

Domnul Igor Corman:

Următoarea întrebare.

Domnul Şova.

Domnul Vasili Şova:

Спасибо.

Уважаемая госпожа министр,

Ну, во-первых, я хотел бы попросить вас и коллег по альянсу быть достаточно корректными. Сегодня мы обсуждаем вопрос социальной защиты жителей этих населенных пунктов, и хочу прямо сказать, что они нас слушают, и они очень четко определяют, где вранье, а где правда, поэтому полтора года никто на них не обращал внимания и не только полтора года, это сказано, кстати, в вашей записке.

10 апреля была встреча, на которой было определено, чтобы в этом плане найти определенные механизмы социальной защиты данной категории населения.

Поэтому у меня к вам такой вопрос: вы предлагаете, чтобы этот закон вступил в силу с 1 июля. Есть предложение, чтобы этот закон вступил в силу с 1 апреля, учитывая, что именно динамика развития ситуации в этих населенных пунктах привела к тому, что 10 апреля власть обещала оказать социальную поддержку этой категории населения. Ваше предложение о том, чтобы закон вступил в силу с 1 апреля. И затем второй вопрос.

Doamna Valentina Buliga:

Domnule deputat,

Sînt obligată să vă informez, că pe parcursul acestor ani, cu adevărat, mai multe măsuri de susținere a localităților și a cetățenilor amplasate în acest teritoriu, inclusiv compensarea cheltuielilor pentru acei care nu își pot prelucra terenurile agricole, ajutor social, asistent personal, un număr mai mare decît în alte raioane, ajutor de șomaj pentru persoanele care nu se încadrează, dar primesc cu excepție de la prevederile legii... Această lege vine... un supliment... sau suplimentar pentru a asigura o protecție garantată.

Guvernul a venit cu propunerea anume la 1 iulie, atunci cînd toate aceste măsuri și-au găsit acoperirea financiară. Și să intre în vigoare la 1 iulie, cu condiția că chiar pînă la promulgare, va fi luna august, sper să fie mai repede, ca recalcularea să se facă inclusiv pentru luna iulie.

Domnul Igor Corman:

A doua întrebare.

Domnul Şova.

Domnul Vasili Şova:

Спасибо.

И все же я предлагаю ко второму чтению поправку к этому закону: поставить на голосование его вступление в силу с 1 апреля 2014 года.

И второй вопрос. Вы сами затронули эту тему. Уже несколько месяцев не только 173-й закон находится на проекте, на который не было заключения Правительства, но и закон № 102, который говорит о возможности определенной поддержки экономических агентов данного региона, для того чтобы они имели определенные ресурсы для развития этого региона. На сегодняшний день нет заключения Правительства.

И, уважаемый господин Председатель Парламента,

К вам есть письменное обращение по этому закону. Мне очень жаль, что до сегодняшнего дня нет никакого ответа.

Спасибо вам за внимание.

Domnul Igor Corman:

Încă o întrebare.

Domnule Munteanu,

Vă rog.

Domnul Valeriu Munteanu:

Domnule ministru,

Am două întrebări, una de fond și alta de formă, de fapt, ambele sînt de fond. Prima este legată de articolul 1³ care se încheie în felul următor „și nu beneficiază de pensii stabilite de structurile de la Tiraspol”, foarte frumos i-ați dezmiertat „structurile de la Tiraspol”.

Noi am discutat astăzi o dată la această temă.

Doamna Valentina Buliga:

Da.

Domnul Valeriu Munteanu:

Dumneavoastră ați fost prezentă. Și sînt absolut sigur că o să împărtășiți viziunea noastră. Este un document unilateral, dacă vreți, nu trebuie acceptul acelor de la Tiraspol. De aceea, formula corectă ar fi: „nerecunoscuta Republică nistreană” și nicidecum Tiraspol. Ce înseamnă Tiraspol? Este foarte și foarte...

Doamna Valentina Buliga:

Domnule Streleț,

Astăzi v-am pus informația...

Domnul Valeriu Munteanu:

De aceea, vă rog frumos, este în calitate de amendament. Noi nu putem într-un document, dacă noi de atâtea ori o să gafăm și o să îi dezmierdăm astfel, ei, la un moment dat, o să facă trimiteri la documentele pe care le adoptăm noi. Și atunci, o să ne fie foarte și foarte complicat să alegem ce este grâu și ce este neghină. Prima întrebare/amendament, doamnă ministru.

Doamna Valentina Buliga:

Domnule deputat,

Cu adevărat, astăzi am auzit discuții... Înainte de a veni cu acest proiect, care a fost văzut inclusiv de către Biroul pentru reintegrarea țării, este o formulă utilizată mai des în alte documente.

Noi avem schimb de informații cu structurile de la Tiraspol, cum le-ați spus dumneavoastră, referitor la beneficiarii de pensie într-o... pe un mal sau altul, dacă așa să mă exprim. Avem această comunicare și vom cunoaște cu exactitate cine și-a stabilit pensia și cine nu.

Sîntem gata să mai examinăm, să găsim formula care nu contravine legislației utilizate deja.

Domnul Igor Corman:

Și a doua întrebare, domnule Munteanu, de fond sau de formă.

Domnul Valeriu Munteanu:

A doua întrebare mult mai lejeră. Cu toții conștientizăm că aceasta este... vorbesc de perioada de acțiune a legii, toți conștientizăm că este o măsură temporară pînă la rezolvarea definitivă a conflictului.

Și pentru a conferi un aspect constituțional acestei legi, în această lege trebuie să găsim o formulă pînă cînd este valabilă această lege, pentru că altfel, noi rezolvăm problema transnistreană, noi o să controlăm și celălalt mal al Nistrului, noi o să dăm pensii tuturor, o să dispară toate temerile, iar această lege va intra în vigoare.

Eu înțeleg că este dificil, dar pentru constituționalitate, pentru ca legea să corespundă Constituției, trebuie să spunem foarte exact că aceasta e excepție, pentru că, în mod pasiv, suferă ceilalți. Da? Trebuie să spunem foarte clar și să scriem că aceasta este o acțiune temporară pînă la rezolvarea...

Nu știu, formula trebuie să găsim formula.

Mulțumesc.

Doamna Valentina Buliga:

Atît timp cît va fi nevoie, Guvernul a venit cu propunerea să susțineți acest suport acestor locuitori din aceste sate.

Ce ține de propunerea dumneavoastră, ea poate fi analizată sub formă de amendament, va fi discutată în comisie și, la fel, decizia aparține Parlamentului.

Domnul Igor Corman:

Da. Și cu referire la întrebarea dumneavoastră, domnule Munteanu.

Ion Creangă ar fi pus o întrebare mai ușoară. Dacă tot insistați, lejeră e corect. Iată, doamna Guțu cred că are să îmi dea dreptate. Nu G, dar J.

Mulțumesc, doamnă ministru.

Acestea au fost întrebările. Și am să îl rog și pe domnul Hotineanu să prezinte raportul comisiei. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Vladimir Hotineanu:

Domnule Președinte,

Doamnelor și domnilor deputați,

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat proiectul de Lege cu nr.255 pentru modificarea și completarea Legii nr.1591 din 2002 privind protecția socială suplimentară a unor beneficiari de pensii stabilite în sistemul public de asigurări sociale.

Proiectul de lege a fost elaborat în scopul intensificării protecției sociale a persoanelor domiciliat în localitățile din zona de securitate.

Conform proiectului, se propune acordarea unei susțineri financiare persoanelor care domiciliază în comunele Cocieri, Corjova, Coșnița, Molovata Nouă, Fîrlădeni și satele Copanca, Doroțcaia, Pîrîta, Varnița, Hagimus.

Astfel, proiectul de lege prevede majorarea cuantumului alocațiilor lunare de stat de la 200 lei la 900, de la 140 lei la 630 și de la 100 la 450.

De asemenea, se propune stabilirea, cu începere de la 1 iulie 2014, a unei alocații lunare de stat în cuantum 900 de lei femeilor cu vârsta cuprinsă între 55 și 57 de ani și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 60 și 62 de ani, care, la data de 1 ianuarie 2014, au domiciliat în localitățile amplasate în zona de securitate și nu beneficiază de pensii stabilite de autoritățile de la Tiraspol, precum și a unei alocații lunare de stat beneficiarilor de alocații sociale de stat.

Avînd în vedere faptul că o inițiativă similară a fost înaintată de doamna Oxana Domentî, proiectul de Lege nr.173, comisia a decis să propună plenului Parlamentului comasarea acestor proiecte doar în condițiile în care este avizul Guvernului.

Dar accentuez că proiectul de lege al doamnei Oxana Domentî a fost înregistrat la 12 mai 2014.

În urma dezbaterilor purtate pe marginea proiectului de lege nominalizat, Comisia protecție socială, sănătate și familie, cu votul unanim al membrilor prezenți în ședință, 8 deputați au votat „pro”, propune examinarea și adoptarea lui în cadrul ședințelor plenare ale Parlamentului.

Vă mulțumesc pentru atenție.

Domnul Igor Corman:

Vă mulțumesc și eu domnule președinte.

Stimați colegi,

Supun votului aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege cu nr.255.
Cine este pentru rog să voteze.

Toți deputații din sală au votat pentru. Proiectul cu nr.255 este aprobat în primă lectură.

Următorul proiect, din același pachet, cu nr.259, proiectul de Lege pentru modificarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2014 nr.329 din 23 decembrie 2013.

Doamnă ministru Buliga,

Vă rog, poftiți iarăși la tribună.

Doamna Valentina Buliga:

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Onorată asistență,

Scopul prezentului proiect de lege este precizarea veniturilor și cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat în legătură cu revizuirea prognozei indicatorilor macroeconomici pentru anii 2014 – 2016 de către Ministerul Economiei la situația din 19 mai 2014 și ținând cont de modificările operate în legislația din domeniu pe parcursul anului 2014.

Astfel, compartimentul „Venituri” se propune a fi majorat cu 169 milioane de lei 964, pînă la 12 miliarde 205 milioane 801 mii lei.

Contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii se precizează pînă la 8 miliarde 361 milioane sau prin micșorare cu 208 milioane de lei.

Transferurile de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale se propun a fi majorate cu 376 milioane 826 mii de lei, dintre care transferuri de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale pentru prestații sociale se propun a fi micșorate cu 118 milioane 644 mii de lei.

Suștinerea financiară suplimentară a unor beneficiari de pensii și de alocații sociale se propune să fie majorată cu 354 de milioane 262 mii de lei.

Compensarea diferenței de tarife de asigurări sociale de stat obligatorii în sectorul agrar se majorează cu 1 milion 104 mii de lei.

Compensarea sumelor anulate ale contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii se majorează cu 49 de milioane de lei.

Transferuri de la bugetul de stat pentru acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale se propune a fi majorat cu circa, cu 140 de milioane de lei, iar sublineatul „dintre care pentru compensarea sumelor scutite ale contribuțiilor de asigurări sociale și ale contribuțiilor individuale de asigurări sociale” cu suma de 6 milioane de lei se exclude, în legătură cu Hotărîrea Curții Constituționale nr.6, prin care a fost declarată neconstituțională Legea privind scutirea de plată a unor impozite, contribuții, prime și defalcări, precum și privind anularea majorărilor de întârziere și amenzilor aferente acestora.

La fel, compartimentul „Cheltuieli” se propune a fi precizat la 12 miliarde două sute optzeci și patru 685 milioane de lei sau prin majorare cu 128 de milioane 809 mii de lei.

La estimarea cheltuielilor de asigurări sociale de stat s-au aplicat următoarele măsuri.

Indexarea pensiilor la 01.04.2014. Executarea Curții Constituționale numărul... deciziei Curții Constituționale nr.27.

Creșterea mărimii medii a indemnizației lunare pentru creșterea copilului pînă la vîrsta de 3 ani persoanelor asigurate, care la situația de 1 aprilie 2014, a constituit 1045 de lei, care a crescut cu 16,2 la sută față de mărimea medie la situația din 1 aprilie 2013.

La fel, conform analizei efectuate de către Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, factorii care au condiționat modificarea cheltuielilor pentru aceste măsuri au fost precizați și concretizați.

La cheltuielile pentru prestațiile de asistență socială au condiționat următorii factori... La fel, procentul indexării pensiilor începînd cu 1 aprilie 2014 față de cel prognozat, modificarea numărului beneficiarilor la unele prestații de asistență socială finanțate de la bugetul de stat.

Micșorarea cheltuielilor pentru plata ajutorului social și a cheltuielilor pentru plata ajutorului pentru perioada rece a anului și modificările operate în legislație privind recalcularea pensiilor unor categorii.

Majorarea cuantumurilor indemnizațiilor viagere sportivilor de performanță.

Susținerea financiară suplimentară a unor beneficiari de pensii și de alocații sociale prin majorarea, începînd cu 1 iulie 2014, propunerea discutată, anticipînd acest proiect de lege.

Modificarea și completarea Legii privind protecția socială suplimentară a unor beneficiari de pensii stabilite în sistemul public de asigurări sociale, tot discutat astăzi în primă lectură.

Adică am ținut cont de propunerile care... de cheltuielile necesare pentru aceste politici.

Astfel, bugetul asigurărilor sociale de stat pentru anul 2014, ținînd cont de modificările propuse, se prognozează cu o depășire a cheltuielilor asupra veniturilor în sumă de 78 milioane 844 mii de lei.

În contextul celor expuse, rog, stimați deputați, susținerea proiectului nominalizat.

Domnul Igor Corman:

O întrebare.

Domnul Popa.

Domnul Gheorghe Popa:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Doamnă ministru,

Transferuri de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale de stat constituie o sumă impunătoare – 376 milioane. Da? Eu am vrut să vă întreb: acestea sînt restanțele care nu sînt imposibil de acumulat de la agenții economici contribuții sau imposibilitatea de a îndeplini partea de venituri așa cum ați planificat-o? Sau nu a fost corect planificată partea de venituri a bugetului?

Doamna Valentina Buliga:

Domnule deputat,

Transferurile de la bugetul de stat sînt rezultatul politicilor promovate și susținute de dumneavoastră astăzi în primă lectură.

La fel, acoperirea deficitului bugetului asigurări sociale. Anumite dificultăți, de fapt, parvenite în procesul de acumulare a contribuțiilor sau în rezultatul precizării indicatorilor care au stat la temelia elaborării bugetului asigurărilor sociale.

De aceea și, adunînd toate sau estimînd toate, s-a venit cu această propunere, care a fost susținută... și legală, de fapt, conform Legii nr.489, pentru a oferi bugetului asigurărilor sociale sustenabilitate financiară pentru realizarea acestor politici.

Domnul Igor Corman:

Domnul Popa.

Domnul Gheorghe Popa:

Da. Eu, totuși, insist să numiți cifra. Care sînt restanțele agenților economici față de acumularea contribuțiilor?

Doamna Valentina Buliga:

La această etapă, mi se pare, ... 600 de milioane de lei...

Domnul Gheorghe Popa:

Da. Este foarte mare suma.

Doamna Valentina Buliga:

...care sînt eșalonate, cu ei împreună stabilite, procedurile și timpul. Este un proces de lucru care a existat și există.

Domnul Gheorghe Popa:

Puteți, doamnă ministru, să ne spuneți ce întreprindeți împreună cu Serviciul Fiscal, ca să ameliorați puțin situația?

Doamna Valentina Buliga:

Absolut corect. Continui activitatea în comun cu Inspectoratul Fiscal de Stat, cu conducerea raioanelor, cu conducerea întreprinderilor, pentru a responsabiliza și

a asigura plata în timp a contribuțiilor de asigurări sociale obligatorii în bugetul social.

Domnul Igor Corman:

Doamna Domentî.

Doamna Oxana Domentî:

Doamnă ministru,

Cum explicați micșorarea la capitolul „Venituri” cu 208 milioane de lei a contribuțiilor de asigurări sociale?

Și aceasta pe fundalul în care chiar astăzi am aprobat majorări de salarii, care, conform spuselor dumneavoastră, costul acestei legi este cîte 135 de milioane lunar. Ceea ce înseamnă că în bugetul asigurărilor sociale ar trebui să se întoarcă circa 40 milioane lunar. Deci și pe acest fundal avem aceste reduceri de 208 milioane de lei la capitolul „Venituri”. Cum se explică acest fapt?

Doamna Valentina Buliga:

Doamnă Domentî,

Dumneavoastră, ca nimeni altul, cunoașteți cum se formează bugetul asigurărilor sociale și care este formula de calcul, și care contribuții se iau în calcul, la fel, și realitățile sau cifrele declarate în darea de seamă privind calcularea, utilizarea și transferarea contribuțiilor de asigurări sociale sau forma 4 BASS pentru anul 2013, prognoza care a fost sau bugetul care a fost elaborat în baza unei prognoze de 108,1. De fapt, ulterior, a fost precizat 107,9 la fondul de salarizare.

De aceea și este acest deficit sau neacumulări, sau micșorare, de fapt, a contribuțiilor cu 208 milioane.

Domnul Igor Corman:

Și a doua întrebare,

Doamnă Domentî.

Doamna Oxana Domentî:

Noile majorări de salariu s-au reflectat aici, la capitolul „Venituri” sau nu?

Doamna Valentina Buliga:

Noile majorări de salarii vor juca festa bugetului asigurărilor sociale pentru anul 2015. Da.

Domnul Igor Corman:

Sperăm că au s-o joace, așa cum zice domnul Munteanu, lejer.

Doamna Balmoș.

Doamna Galina Balmoș:

Mulțumesc.

Cheltuielile pentru prestația de asistență socială, doamnă ministru, citez din nota informativă: „cheltuielile aprobate pentru alineatul pensiei propun a fi, adică propuneți a fi majorate cu 10, mai mult de 10 milioane de lei”. Și argumentați că majorarea acestor cheltuieli este determinată de recalcularea pensiilor judecătorilor, conform modificărilor operate în legislație.”

Să înțeleg că 10 milioane de lei sînt necesare pentru a calcula pensia judecătorilor. Ei au devenit mai mulți? Pensiile au fost mai mari? Suma îmi pare enormă pentru acest capitol.

Vă rog dacă...

Doamna Valentina Buliga:

Este o normă legală, pe care sîntem obligați să o respectăm. Odată cu majorarea salariilor și cu modificările operate în legislație la această etapă, conform estimărilor noastre, această sumă trebuie majorată cu 10 milioane de lei. Care va fi realitatea vom cunoaște la sfîrșitul anului 2014.

Domnul Igor Corman:

Doamna Balmoș.

Doamna Galina Balmoș:

Și a doua întrebare. Este vorba de ajutorul social și diminuarea cheltuielilor pentru ajutorul social și pentru perioada rece a anului. Numai pentru ajutorul social se diminuează cu 117... aproape 118 milioane. Este o sumă enormă.

Ori nu ați calculat corect, ori poate trebuie să mai analizați odată mecanismul de acordare a acestor ajutoare sociale, pentru că, în fiecare an, noi diminuăm sumele respective, și nu cu 5 – 6 milioane, dar cu sute de milioane. Înseamnă că undeva este strecurată o greșeală, o eroare sau nu lucrează mecanismul respectiv.

Doamna Valentina Buliga:

Doamnă deputat Balmoș,

Vă mulțumesc pentru întrebare.

Dumneavoastră cunoașteți care este, de fapt, esența ajutorului social – reducerea sărăciei în Republica Moldova.

Datorită implementării, în anul 2013, a acestui suport financiar și a majorărilor anumitor prestații pentru anumite categorii a diminuat... sau prognoza nu a fost realizată.

Dar vreau să vă comunic că numărul de familii beneficiare de ajutor social, în ultimii ani este în creștere. În anul 2013, circa 78 de mii de familii au beneficiat măcar o singură dată de ajutor social. Iar la 1 aprilie 2014, 200 de mii de familii au beneficiat de ajutor pentru perioada rece a anului.

De aceea, la această etapă, deja, avem o experiență destul de bună pentru a reanaliza încă o dată și a regîndi acest program de ajutor social. Vom veni, în cel mai apropiat timp, cu modificări în Legea nr.133, pentru o mai bună acoperire a familiilor care au venituri mici.

De la 1 noiembrie 2014, la fel, se propune majorarea venitului minim garantat de la 680 de lei la 720 de lei, care va asigura intrarea în acest sistem a circa 10 mii de familii.

Domnul Igor Corman:

Mulțumesc, doamnă ministru.

Acestea au fost întrebările.

Domnule Hotineanu,

Vă rog să prezentați raportul comisiei.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Domnule Președinte,

Doamnelor și domnilor deputați,

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat proiectul de Lege nr.259 privind modificarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat nr.329.

Comisia a examinat acest proiect de lege. Este elaborat, după cum este menționat în nota informativă, cu scopul precizării veniturilor și cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat în rezultatul examinării executării bugetului asigurărilor sociale de stat a anului 2013 și în trimestrul unu al anului curent în legătură cu revizuirea prognozei indicatorilor macroeconomici pentru anii 2014 – 2017 de către Ministerul Economiei la situația din 19.05.2014 și ținînd cont de modificările operate în legislația din domeniu pe parcursul anului 2014.

Compartimentul „Venituri” se propune a fi majorat pînă la 1 miliard 220 milioane de lei, majorarea fiind de 169 milioane de lei.

Compartimentul „Cheltuieli” se propune a fi majorat pînă la 1 miliard 228 milioane de lei, majorarea constituind 128 milioane de lei.

Astfel, luînd în considerație modificările propuse, depășirea cheltuielilor va constitui 78 milioane 844 mii de lei.

Urmare a votării (cu 6 voturi „pentru”) membrilor comisiei, deci se propune examinarea și aprobarea proiectului de Lege nr.259 din 1 iulie 2014 în ședința de plen a Parlamentului în lectura întâi.

Doamna Liliana Palihovici:

Stimați colegi,

Întrebări pe marginea raportului comisiei? Nu sînt.

Vă mulțumesc, domnule președinte.

S-a înscris cu luare de cuvînt pe marginea proiectului nr.259 doamna deputat Domentii.

Vă rog.

Doamna Oxana Domentii:

Stimați colegi din Coaliția de guvernare,

Doamnă ministru,

Vă îndemn să vă debarasați de retorica populistă privind marea grijă pe care o purtați cetățenilor și fericirea fără margini care va pune stăpânire pe poporul moldav după modificarea acestui buget, pentru că adevărata grijă față de oameni ați demonstrat-o constant mai mulți ani la rând.

Folosind metode directe și indirecte, ați tăiat timp de 5 ani la dreapta și la stînga mai din toate garanțiile sociale ale cetățenilor noștri. Voi amintiți doar cîteva din ele, pentru că vă întrebă cetățenii în teritoriu și cred că e bine să vă amintiți.

Pe fundalul majorării de aproape 3 ori a tarifelor și serviciilor comunale, acum cîteva ani, ați anulat compensațiile nominative, care serveau drept suport la plata acestor servicii pentru circa 500 de mii de cetățeni, compensații care erau indexate anual în funcție de creșterea tarifelor.

În timp ce prețurile la medicamente au crescut continuu, iar polița de asigurare medicală s-a scumpit de două ori din 2009 și nu servește mai la nimic, populația fiind nevoită să achite costul tratamentelor, practic, integral din buzunarele proprii, ați tăiat 10% din cuantumul indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă, achitate din asigurări.

Ați transpus de pe umerii statului pe umerii angajatorilor plata pentru cele cinci zile de boală ale salariatului, fără să diminueați cît de puțin povara fiscală a agenților economici.

Ați redus mărimea indemnizațiilor de maternitate și îngrijire a copiilor prin majorarea de la șase la nouă luni a perioadei de cotizare luate în calcul la stabilirea acestor prestații. Incapacitatea guvernării de a administra 50 de cazuri de abuz în sistem s-a răsfrîns negativ asupra zeci de mii de femei gravide și de familii cu noi-născuți.

Pentru aceeași valoare a pensiei, ca și în 2009, bărbații, dar și unele categorii cum ar fi polițiștii, funcționarii publici trebuie să confirme un stagiul de cotizare cu cinci ani mai mare, fapt ce vine să reducă din cuantumul potențial al pensiilor în medie cu 10%. Femeile au scăpat de aceeași soartă doar prin decizia Curții Constituționale, ca urmare a contestării de către PCRM a Legii antisociale, aprobate de dumneavoastră.

Între timp, ați avut grijă să eliberați din sistemul de învățămînt profesorii de vîrstă pensionară și să votați la Guvern Legea ce interzice pensionarilor încadrați în câmpul muncii să beneficieze concomitent și de pensia bine meritată. Doar faptul că sîntem într-un an electoral v-a oprit din această cale.

În pofida declarațiilor electorale de a promova justiția socială, inechitățile în sistemul de pensionare s-au făcut mai pronunțate, în timp ce pensionarii judecători și procurori au avut parte de creșteri substanțiale de pensii, circa 600 mii de pensionari au fost umiliți cu indexări rușinoase anuale de 0%, 4% și tocmai 6,45% în acest an.

Existența pragului limită de 1300 lei și mai nou 1500, care oferă dreptul pensionarilor cu pensii mai mici decît acest cuantum de a beneficia de ajutor

financiar suplimentar la pensie, discriminează toți pensionarii care se situează cu pensiile lor peste acest prag. Ca regulă, aceste persoane sînt pensionari care au cotizat mai mult la bugetul asigurărilor sociale, sau au o vîrstă mai înaintată. Acest fapt distorsionează sistemul de protecție socială, în special cel al asigurărilor și, evident, reduce motivația de a achita contribuții la buget.

La ce bun să achiți contribuții mai mari pentru a avea o pensie de 1501 lei, fără de suportul suplimentar din partea statului, dacă poți munci mai puțin pentru o pensie de doar 1321 lei cu un supliment de 180 de lei?

Noi am propus în repetate rînduri și prin proiecte de lege înregistrate anularea pragului respectiv și extinderea dreptului de a beneficia de suport suplimentar pentru toți pensionarii de rînd. Și cel mai important lucru, pe care voi nu l-ați acceptat, e să integrăm acest supliment în mărime de bază a pensiei.

Indemnizația de șomaj, la fel, a fost redusă și ea constant, de la an la an, ca și numărul de beneficiari ai acesteia. Doar în primele cinci luni ale acestui an de ajutor de șomaj au beneficiat cu circa 900 de persoane mai puțin.

Șirul măsurilor sociale, promovate de voi, poate fi continuat, dar să revenim la textul proiectului de lege. Capitolul „Venituri” al bugetului asigurărilor sociale reflectă situația degradantă din economie. Dovadă că lucrurile stau prost cu locurile de muncă și cu salariile este propunerea de micșorare cu 208 milioane lei a veniturilor provenite din contribuții de asigurări sociale. Și aceasta, atenție, pe fundalul majorărilor salariale din sectorul bugetar, care nu au fost luate în calcul în bugetul inițial al asigurărilor sociale și care, în mod normal, ar fi trebuit să determine o creștere a acestui buget suplimentară cu cel puțin 200 – 250 milioane lei.

Ca urmare a reducerii veniturilor bugetare, deficitul propriu al bugetelor asigurărilor sociale de stat se va majora și va atinge deja suma de 1,2 miliarde de lei, în creștere cu 13% față de parametrii inițiali bugetari, aprobați la începutul acestui an.

Cîteva cuvinte despre cheltuieli. Să ne fie iertată îndrăzneala, dar nu ați făcut în acest proiect decît să includeți trunchiat și mult prea întîrziat cîteva dintre propunerile noastre, asupra cărora insistăm de mult timp, fără să aveți curajul să recunoașteți, cel puțin, acest lucru. E vorba de protecția socială suplimentară pentru unele categorii de cetățeni cu reședința în localitățile limitrofe cu Transnistria, dar și de majorarea derizorie a suportului financiar de stat pentru pensionari.

Singura inițiativă care vă aparține în totalitate a fost majorarea de trei ori a cheltuielilor pentru recalcularea pensiilor judecătorilor. E regretabil, domnilor guvernanți, că nu ați găsit de cuviință, cel puțin, să planificați surse financiare adiționale în acest scop. Soluția ce vă caracterizează este să luați de la aceiași oameni printr-o lege și să întoarceți beneficiile echivalente ca valoare prin altă lege. Acest lucru ați făcut în acest proiect de buget. Între timp, făcînd mult „tararam” privind creșterea bunăstării.

Așadar, modificările operate menționate au la bază redistribuirea financiară în cadrul aceluiași buget de la alte capitle după cum urmează: 30 milioane de lei

s-au luat din contul indemnizațiilor de maternitate, 10 milioane lei – din contul ajutorului de șomaj, 118 milioane lei – de la ajutorul social, 55 milioane lei – de la ajutorul pentru perioada rece a anului și, cel mai interesant, atenție, circa 100 milioane lei au fost luate din contul economiilor realizate pe seama micșorării coeficientului de indexare planificat. În bugetul inițial au fost planificați bani pentru indexarea pensiilor cu 7,05%, real Guvernul a indexat toate pensiile cu 6,45% ... adică cu 0,5% mai puțin.

La modul practic, s-a tăiat, din 1 aprilie, de la fiecare pensionar câte 70 – 80 de lei din pensia de bază pentru ca să întoarceți, practic, aceleași sume cu trei luni mai târziu, dar sub forma unui supliment temporar la pensie. Cam aceasta e toată aritmetica acestui buget.

În concluzie, chiar dacă ne-am dat votul anterior pentru unele inițiative care s-au regăsit în acest buget, noi nu vom susține această rectificare bugetară, nu vom susține intenția de a minți cetățenii republicii noastre, nu vom susține tonomatul guvernării specializat în lansări de lozinci și slogane electorale.

Vă mulțumesc pentru atenție. *(Aplauze.)*

Doamna Liliana Palihovici:

Stimați colegi,

Conform propunerii comisiei de specialitate, supun votului aprobarea proiectului de lege nr.259 în primă lectură. Cine este pentru rog să voteze.

Cu majoritatea voturilor, proiectul nr.259 a fost aprobat în primă lectură.

Următorul proiect în ordinea de zi, pe care îl vom supune dezbaterii, este proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr.489 din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, înregistrat în Parlamentul Republicii Moldova cu nr.261.

Vă rog, doamnă Buliga, prezentați proiectul.

Doamna Valentina Buliga:

Noi nu avem dreptul să dăm replici, dar așa avea multe de spus. Așa ni se spune, că noi, miniștrii, nu avem dreptul la replică, domnule deputat Diacov.

Mulțumesc mult.

Stimați deputați,

Proiectul de Lege pentru modificarea Legii privind sistemul public de asigurări sociale propune ca, începând cu 1 ianuarie 2015, să fie implementată prezentarea lunară a declarațiilor privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, declarația de formă 4 BASS și a declarațiilor privind evidența nominală a asiguraților REV 5, care, la momentul actual, se prezintă trimestrial.

Prezentarea lunară a declarațiilor menționate va conduce la eficientizarea conlucrării cu organele fiscale, cărora Casa Națională de Asigurări Sociale le va furniza mai operativ informația necesară, pentru a urmări mai activ restanțierii față de bugetul asigurărilor sociale de stat.

Totodată, prezentul proiect de lege propune excluderea statului de persoană juridică pentru casele teritoriale de asigurări sociale. Acest statut de persoană juridică pentru Casa Teritorială de Asigurări Sociale creează impedimente în prezentarea și apărarea intereselor Casei în instanțele de judecată, precum și presupune instituirea personalului suplimentar: jurist, contabil, secretar, secția resurse umane și alte cadre, inclusiv mijloace suplimentare pentru remunerarea și dotarea cu cele necesare ale acesteia.

În contextul celor menționate, rog, stimați deputați, aprobarea proiectului nominalizat.

Domnul Igor Corman:

Vă rog întrebări pentru doamna ministru.

Domnul Bondari.

Domnul Veaceslav Bondari:

Doamnă ministru,

La articolul 5, alineatul (1), litera b) e scris despre persoanele fizice: întreprinzători individuali, avocați, notari publici, executori juridici și mediatori, care au obținut dreptul de a desfășura activitate în modul stabilit de lege, independent de forma juridică, organizare și care nu au persoane angajate.

Bine. Dar dacă este vorba despre SRL? Știți foarte bine că acum poate fi numai unicul fondator și unicul lucrător. Am în vedere că el poate fi și fondator, și lucrător. SRL aceasta e forma juridică ...

Doamna Valentina Buliga:

Eu știu, forma juridică de organizare... societatea ...

Domnul Veaceslav Bondari:

În acest caz, el prezintă în fiecare lună 4 BASS?

Doamna Valentina Buliga:

Domnule deputat,

Este foarte clar specificat cine sînt aceste persoane conform literei b) din articolul 5, iar societatea cu răspundere limitată este o altă formă juridică de angajare care are altă reglementare în lege, în anexa ... nu îmi amintesc cît, la Legea bugetului. Anexa nr.3 la Lege.

Domnul Igor Corman:

Domnul Bondari.

Domnul Veaceslav Bondari:

Litera c), doamnă ministru, declarațiile de corectare pentru perioada anului de gestiune pînă la 25 martie a anului următor. Aceasta cu calcularea penalităților și amenzilor ori numai penalități?

Doamna Valentina Buliga:

Domnule deputat,

Acest alineat concretizează data cînd agenții economici sau plătitorii contribuțiilor, cum este mai clar scris, prezintă declarațiile de corectare.

Cu adevărat, pot fi incluse și aceste amenzi. (*Rumoare în sală.*)

Domnule Președinte,

Să intervină acolo tehnic, cum e colega.

Doamna Liliana Palihovici (*nu vorbește la microfon*):

Dați cuvîntul la loja Guvernului.

Domnul Igor Corman:

Vă rog să conectați microfonul la Guvern.

Doamna Laura Grecu – *șeful Direcției politici de asigurări sociale:*

Cînd angajatorul, în declarațiile forma 4 BASS sau REV 5, prezintă anumite greșeli. Și, atunci, el corectează greșelile respective. Are dreptul de corectare a acestor greșeli pînă la data de 25 martie a anului următor anului de gestiune.

Doamna Valentina Buliga:

Dar întrebarea a fost cu amenzile.

Domnul Igor Corman:

Următoarea întrebare.

Domnul Bondari.

Domnul Veaceslav Bondari:

Întrebarea: cu amenzi și penalități ori numai cu penalități? El prezintă declarația corectată, e clar.

Doamna Valentina Buliga:

Declarația corectată, domnule deputat, inclusiv...

Domnul Veaceslav Bondari:

Eu înțeleg declarația corectată, dar cînd acolo la calcul, oricum, el plătește amenda pentru aceasta că a prezentat suma mai mică ori nu? Și penalități.

Doamna Valentina Buliga:

Concretizați.

Doamna Laura Grecu:

Într-adevăr, angajatorul plătește anumite amenzi dacă nu a prezentat la timp și declarațiile...

Doamna Valentina Buliga:

Corect.

Doamna Laura Grecu:

... și dacă nu a transferat la timp contribuțiile de asigurări sociale...

Doamna Valentina Buliga:

A mai spus odată.

Doamna Laura Grecu:

.... și penalitățile, de asemenea.

Domnul Veaceslav Bondari:

Este vorba despre corectare. El a prezentat declarația, dar a prezentat cu greșeală, am în vedere când...

Doamna Laura Grecu:

Declarația respectivă de corectare, domnule deputat, într-adevăr, se regăsesc și acele greșeli tehnice pe care le-a comis în formele pe care le-am menționat, în forma 4 BASS și REF 5. Și, de asemenea, dacă el, ulterior, a plătit anumite amenzi, atunci ele se regăsesc în această declarație de corectare.

Domnul Igor Corman:

Domnul Brega.

Domnul Gheorghe Brega:

Mulțumesc.

Doamna ministru,

Noi ieri am discutat, desigur, la comisie ceea ce se referă la articolul 5 alineatul (1), plătitorii contribuțiilor la bugetul asigurărilor ș.a.m.d. conform textului. Parcă m-ați convins. Ați spus că este undeva rupt din context, este acolo.

Dar discutând cu niște juriști, spun că ar fi bine și insist ca să fie totuși scris „angajatorul”. Nu știu... să ne gândim pentru lectura a doua.

Deci juriștii spun că ar fi mai corect să fie... că atunci iese că, dacă eu, ca plătitor, nu vă prezint darea de seamă timp de o lună, atunci sînt probleme.

Doamna Valentina Buliga:

În partea constatatoare a Legii nr.489 este foarte clar specificat cine este plătitorul de contribuții. Angajatorul. Aveți perfectă dreptate.

Dar persoana, cum ați propus dumneavoastră, nu poate fi acceptat, pentru că persoana angajată nu este plătitor la contribuții. Dar pentru lectura a doua poftim, faceți amendament și mai discutăm odată cu argumentele de rigoare.

Domnul Igor Corman:

Și ultima întrebare.

Domnul Munteanu.

Domnul Valeriu Munteanu:

Doamnă ministru,

La alineatul (4) din articolul 44 unde spuneți: „casele teritoriale vor deveni subdiviziuni ale Casei Naționale și nu vom mai avea în continuare calitate de persoane juridice”.

Și tot dumneavoastră, în argumentare, ne-ați spus că vor dispărea funcțiile de contabil, jurist, șef serviciu personal.

Spuneți-ne, vă rog frumos, dacă puteți veni cu un calcul care sînt economiile de personal făcute în acest sens, pentru că legea intră în vigoare pe acest punct, din cîte citesc eu de la dispoziții finale, imediat.

Și care sînt economiile de bani pe care... vor fi făcute? Și ce o să facă Casa Națională cu acești bani?

Mulțumesc.

Doamna Valentina Buliga:

Domnule deputat,

Proiectul de lege nu urmărește nici o economie, proiectul de lege urmărește concretizarea cu adevărat a statutului caselor teritoriale de asigurări sociale, care, la această etapă, de facto, nu au statut de persoană juridică. Dar anume, în anumite procese de judecată, apar diferite impedimente, din tratarea diferită, cineva... domnul Brega spunea juriști.

De aceea, ca să clarificăm, am venit cu această clarificare în această lege, să nu mai avem interpretări și să nu avem diferite colizii, care se întîlnesc încă în instanțele noastre de judecată atunci cînd casa teritorială sau o casă teritorială este invitată cu statut de persoană juridică, care ea nu este, de fapt.

Casele teritoriale sînt structuri ale Casei Naționale de Asigurări Sociale și nu au persoană juridică.

Domnul Igor Corman:

Și a doua întrebare.

Domnul Munteanu.

Domnul Valeriu Munteanu:

Era precizare la aceeași întrebare. Înseamnă că ele nici pînă acum nu au avut...

Doamna Valentina Buliga:

Nu.

Domnul Valeriu Munteanu:

... personalitate juridică, doar erau anumite confuzii. Deci nu au fost ordonatori de credite conducătorii...

Doamna Valentina Buliga:

Absolut.

Domnul Valeriu Munteanu:

... nu au avut și totul era raportat la centru.

Mulțumesc.

Domnul Igor Corman:

Acestea au fost întrebările.

Vă mulțumim, doamnă ministru.

Domnule Hotineanu,

Vă rog să prezentați raportul comisiei.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Domnule Președinte,

Doamnelor și domnilor deputați,

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr.489 din anul 1999 privind sistemul public de asigurări sociale.

Conform proiectului, se propune ca, începând cu 1 ianuarie 2015, să fie implementată prezentarea lunară a declarațiilor privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și a declarațiilor privind evidența nominală a asiguraților.

De asemenea, se propune modificarea articolului 5 din Legea privind sistemul public de asigurări sociale, potrivit căruia declarațiile sus-menționate se vor prezenta conform termenelor stabilite anual în Legea bugetului asigurărilor sociale de stat.

Concomitent, conform prevederilor proiectului, se exclude modul de prezentare în formă electronică și pe suport de hârtie a acestor declarații, din considerentul că acest lucru va fi reglementat prin Legea bugetului asigurărilor sociale de stat anuală, luând în considerare cerințele impuse de Legea cu privire la documentul electronic și semnătură digitală.

Modificarea articolului 44 este condiționată de problemele apărute ca urmare a deținerii statutului de persoană juridică de către casele teritoriale de asigurări sociale.

Urmare a dezbaterilor pe marginea proiectului de lege, Comisia protecție socială, sănătate și familie, cu votul majorității membrilor (6 – „pro”, 2 – „abținut”), propune examinarea și aprobarea lui în cadrul ședințelor plenare ale Parlamentului în primă lectură.

Și, deoarece este un proiect tehnic, se propune și în a doua lectură.

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnul Igor Corman:

O întrebare, domnule președinte.

Domnule președinte Hotineanu,

O întrebare este pentru comisie.

Domnul Popa.

Domnul Gheorghe Popa:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Eu, îmi cer scuze, totuși, nu am înțeles de la doamna ministru. La articolul 44, alineatul (4) va avea următorul cuprins: „casele teritoriale sînt subdiviziuni teritoriale ale Casei Naționale și nu au calitate de persoane juridice.”

Ce înseamnă... deci se lichidează... o să fie anunțat alt concurs pentru șefi, o să fie deci schimbată activitatea lor ș.a.m.d. Eu vreau să aflu.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Domnule deputat,

Deci nu se vor elibera acești conducători ai caselor teritoriale. Este vorba de faptul că nici nu au avut statutul juridic.

Doamnă ministru,

Dacă vreți să completați?

Ei nici nu au avut acest statut juridic. Și acum... dar este structura Casei Naționale și acum, pur și simplu, se legitimează, să fie clar pentru toți cetățenii și toți angajații că aceasta este structura Casei Naționale.

Domnul Igor Corman:

Da. Ne-am clarificat.

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Acum voi supune votului aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege cu nr.261. Cine este pentru rog să voteze. Majoritatea deputaților prezenți în sală au votat „pentru”. Proiectul de Lege nr.261 este aprobat în primă lectură.

Și acum voi propune dezbaterilor proiectul de Lege cu nr.118 pentru modificarea articolului 10 din Legea nr.499-XIV din 14 iulie 1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni.

Un grup de deputați au înregistrat această inițiativă. Prezintă proiectul doamna Liliana Palihovici.

Doamna Liliana Palihovici:

Stimați colegi,

În numele grupului de autori, vreau să prezint proiectul nr.118, înregistrat în data de 21 martie 2014.

Istoria acestui proiect o cunoașteți cu toții. Atunci când discutăm modificările altui proiect referitor la alocațiile sociale, am făcut un amendament ce ținea de mărirea alocației cu un alt procent decât cel care a fost propus atunci în proiectul de lege venit de la Guvern.

El a fost dezbătut, a fost susținut de către comisie, însă un argument pe care l-am acceptat este că acea propunere nu avusese un aviz al Guvernului și ținea de cheltuieli suplimentare de la bugetul de stat.

Am avut o înțelegere comună aici, în ședința Parlamentului, să îmi retrag amendamentul și să înregistrăm un proiect care ar avea avizul Guvernului.

Astăzi, deci vă prezint proiectul de Lege pentru modificarea articolului 10 din Legea nr.499 din 14 iulie 1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni. Și, în cazul de față, este vorba de mărirea alocațiilor pentru copiii care și-au pierdut întreținătorii.

Propunerea pe care au făcut-o grupul de autori ține de alocația pentru copiii care și-au pierdut întreținătorii să fie raportată la pensia minimă indexată pentru limita de vârstă și să fie... să constituie 30% din cuantumul acesteia, ceea ce ar constitui astăzi 208 lei, comparativ cu 112 lei cât a fost pînă acum.

Dacă este să vorbim despre numărul total de beneficiari, este vorba de 4 mii 40 de copiii care și-au pierdut întreținătorul.

Și, stimați colegi, eu cred că Republica Moldova își poate permite această majorare. Și, poate într-un viitor apropiat, ar trebui să venim și cu o altă majorare, fiindcă suma de 208 lei, totuna, nu reprezintă o sumă suficientă pentru această categorie de beneficiari.

Eu sper că Parlamentul va susține această inițiativă și vă îndemn să o votați.

Domnul Igor Corman:

Întrebări?

Domnul Popa.

Domnul Gheorghe Popa:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Eu am vrut, totuși, doamnă vicepreședinte al Parlamentului, să vă întreb dacă aceasta inițiativă legislativă a primit avizul Guvernului...

Doamna Liliana Palihovici:

Da, domnule deputat, are avizul pozitiv al Guvernului.

Domnul Gheorghe Popa:

... și dacă au fost identificate sursele financiare?

Doamna Liliana Palihovici:

Da.

Domnul Gheorghe Popa:

Și de ce dumneavoastră credeți că cu 30%, și nu cu 50%? Sau poate trebuie dublat? Este o argumentare asupra acestei inițiative?

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule deputat,

Vă mulțumesc pentru comentariu și întrebare.

Desigur că nu a fost pus pe rol acest proiect, pînă nu a venit avizul Guvernului. Avizul Guvernului este unul pozitiv, cu specificarea că această plată va fi aplicată în noile condiții, începînd cu 1 ianuarie 2015.

Și de ce... argumentul de ce trebuie să o mărim sau...?

Domnul Gheorghe Popa:

Nu. Nu. De ce anume cu 30%...

Doamna Liliana Palihovici:

De ce anume cu 30%? Din punctul meu de vedere...

Domnul Gheorghe Popa:

... nu cu 50%, dar poate trebuie de dublat?

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Popa,

Din punctul meu de vedere eu aș fi de acord să mărim cu 300%, dar trebuie să analizăm care este disponibilitatea financiară a statului.

Guvernul Republicii Moldova a dat un aviz, spunînd că este disponibil și va avea sursele necesare pentru 30%, începînd cu 1 ianuarie 2015.

În 2015 vom monitoriza veniturile, acumulările la bugetul de stat și nu ne încurcă nimeni să venim cu altă inițiativă să mărim acest procent la anul viitor.

Domnul Igor Corman:

Acestea au fost întrebările.

Sau mai este o întrebare?

Doamna Domentî.

Domnul Oxana Domentî:

Doamnă Palihovici,

Propunerea noastră este, totuși, să intre în vigoare mai devreme, nu din 1 ianuarie 2015, dar din 1 iulie 2014.

Doamna Liliana Palihovici:

Doamnă deputat...

Doamna Oxana Domentî:

Și am să vă zic că o să discutăm mâine proiectul bugetului de stat și o să identificăm 200 milioane de lei.

S-a constatat că în veniturile bugetului de asigurări sociale nu au fost luate în considerare 200 de milioane de lei de la majorările salariale, respectiv se va diminua deficitul bugetar al bugetului asigurărilor sociale și banii aceștia se vor elibera la bugetul de stat. Și vom putea efectua această majorare din 1 iulie.

De aceea, vă recomand, în lectura a doua, să examinăm după ce examinăm mâine bugetul de stat, pentru ca să...

Doamna Liliana Palihovici:

Doamnă Domentî,

În calitatea mea de deputat, și eu am considerat că această majorare trebuia să fie aplicată încă din martie, atunci când am făcut amendamentul la acel proiect de lege al Guvernului.

Și acum nu vreau să mergem pe această cale. Aceasta ar însemna, procedural, încălcarea procesului de aprobare a acestei legi și ar pune în pericol punerea în aplicare a acestei legi.

Deci noi putem să o votăm strict în avizul prezentat de către Guvernul Republicii Moldova, fiindcă ține de cheltuieli.

Domnul Igor Corman:

Doamna Domentî.

Doamna Oxana Domentî:

Noi putem solicita avizul de urgență al Guvernului. Și am să vă demonstrez mâine că există bani suficienți pentru acest lucru. Da.

Domnul Igor Corman:

Bine. Discutați la ședința comisiei mâine.

Domnule Hotineanu,

De pe loc, poate, dacă doriți, dacă raportul nu e lung. *(Rumoare în sală.)*

Domnul Vladimir Hotineanu:

Domnule Președinte,

Doamnelor și domnilor deputați,

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat acest proiect de lege. Și, cu majoritatea voturilor deputaților, se propune aprobarea prin vot în lectura întâi a acestui proiect de lege.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Corman:

Da. Mulțumesc.

Domnilor deputați,
Supun votului aprobarea în primă lectură proiectul de Lege cu nr.118. Cine este pentru rog să voteze.

Toți deputații prezenți în sală au votat pentru proiectul cu nr.118. Acesta este aprobat în primă lectură.

Și ultimul proiect din ordinea de zi este proiectul de Lege nr.268 privind importul unor dispozitive medicale.

Înregistrat de doamna Palihovici. Vă rog.

Doamna Liliana Palihovici:

Stimați colegi,

Acest proiect a fost înregistrat la începutul acestei luni, în urma unui demers din partea Centrului Mamei și Copilului, care a solicitat susținerea Parlamentului în scutirea de taxe vamale la importul unui echipament foarte necesar instituției, pentru a oferi serviciu de calitate mamelor care nasc în această instituție și, în special, în cazul nașterilor premature.

Dacă aș vorbi despre statistică, în jur de una mie 700 de copii prematuri se nasc în această instituție.

Cheltuielile pentru procurarea acestui echipament în valoare de aproximativ 75 de mii de dolari sînt acoperite de către Fundația „Orange Moldova”, iar importatorul în țară al echipamentului este Centrul Mamei și Copilului.

Stimați colegi,

Vă îndemn să susținem acest proiect.

Echipamentul... în lege să fie scris „fără drept de înstrăinare și cu strictă aplicare și utilizare în Centrul Mamei și Copilului”. Acest echipament va îmbunătăți baza materială a acestei instituții și va contribui la sporirea calității serviciului medical.

Domnul Igor Corman:

Întrebări?

Domnul Munteanu.

Domnul Valeriu Munteanu:

Doamnă Palihovici,

Susținem plenar acest proiect de lege. Doar o singură observație la punctul numărul 5 din anexă, aveți... sau avem „pat electric cu matras” scrie aici. Cred că e „cu saltea”. Nu știu cine a scris chestia aceasta.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule deputat,

Nu am schimbat absolut nimic în textul pe care mi l-a dat instituția și factura.

Domnul Valeriu Munteanu:

Da. Dar noi am avut obligația să facem corectări. Instituția putea să scrie și...

Doamna Liliana Palihovici:

Exact. Dar dacă...

Domnul Valeriu Munteanu:

... Uniunea Sovietică acolo, dar corect...

Doamna Liliana Palihovici:

... în factură... Nu, nu, nu...

Domnul Valeriu Munteanu:

... că „matrasul” a murit odată cu Uniunea Sovietică. De la revoluție încoace, avem saltea.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Eu mă oblig să verific ce este aici. Dar a fost copia din invoice-ul prezentat de către Centrul Mamei și Copilului. Și...

Domnul Igor Corman:

Domnule Munteanu,

Din limba germană vine cuvântul, nu vă deranjați. (*Rîsete în sală.*) Din Uniunea Europeană.

Doamna Liliana Palihovici:

Eu cred că această observație nu va împiedica procesul de adoptare a proiectului. Și dacă doriți, puteți să faceți amendament, domnule Munteanu. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Igor Corman:

Domnul Vreamea.

Domnul Igor Vreamea:

Mulțumesc.

Fracțiunea noastră, de asemenea, susține acest proiect, dar vrem unele clarități. Iată...

Doamna Liliana Palihovici:

Da. Vă rog.

Domnul Igor Vreamea:

Iată, dreptul de înstrăinare, ne interesează ce cuprinde el, acest termen.

Doamna Liliana Palihovici:

Poftim?

Domnul Igor Vreamea:

Termenul „fără drept de înstrăinare” sau sintagma aceasta. Care o să fie limitele ei?

Doamna Liliana Palihovici:

Este o sintagmă care se pune la toate proiectele care sînt scutite... prevăd importul de echipamente sau automobile, sau alte produse. Și este pusă în mod obligatoriu sintagma „fără drept de înstrăinare”, adică Centrul Mamei și Copilului nu are dreptul să vîndă sau să transmită altcuiva acest echipament.

Domnul Igor Vreamea:

Și o să încheie un acord de parteneriat public-privat și o să îl utilizeze altcineva. Da?

Doamna Liliana Palihovici:

Cum?

Domnul Igor Vreamea:

Aici...

Doamna Liliana Palihovici:

Eu nu am înțeles obiecția.

Domnule Vreamea,

Vă rog, dacă puteți, mai multe detalii.

Domnul Igor Vreamea:

Și va încheia un acord de parteneriat public-privat și îl utilizează altcineva, echipamentul. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Liliana Palihovici:

Nu. Fără drept de înstrăinare și utilizare în alte scopuri.

Domnul Igor Vreamea:

Dar el nu o să îl înstrăineze.

Doamna Liliana Palihovici:

Și cum propuneți?

Domnul Igor Vreamea:

Păi, iată, eu de aceasta și spun că ar trebui unele... și utilizat în alte scopuri. Iată, aici trebuie exact...

Doamna Liliana Palihovici:

Păi, este scris: „și fără drept de utilizare în alte scopuri”. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Igor Corman:

Bine. Deci eu înțeleg că au să fie două amendamente la comisie. Da? Al domnului Vrenea și al domnului Munteanu cu „matrasele”.

Doamna Liliana Palihovici:

Eu nu cred că este vorba de...

Domnul Igor Corman:

Alte întrebări nu sînt.

Doamna Liliana Palihovici:

... este vorba despre un pat și conectat la anumite aparate care să fie făcut parteneriat public-privat. Nu, nu, nu.

Domnul Igor Corman:

Mulțumesc, doamnă Palihovici.

Acestea au fost întrebările.

Domnule Hotineanu,

Dați, vă rog, și verdictul ... A, domnul Ioniță, da. Vă rog, comisia.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Stimați colegi,

Comisia a susținut unanim acest proiect de lege și propune plenului votarea lui în primă lectură. Și dacă nu sînt întrebări și obiecții – în a doua lectură.

Domnul Igor Corman:

Supun votului aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege cu nr.268. Cine este pentru rog să voteze. Toți deputații prezenți în sală au votat „pentru”.

Și dacă este așa un consens general în sală, să ne dea Domnul și în ședințele următoare un astfel de consens, atunci este propunerea să îl votăm și în a doua lectură. De acord toți? Domnul Munteanu zice că chiar cu „matras” se poate de votat în a doua lectură, da, și pe urmă se vor face modificările.

Deci supun votului adoptarea în a doua lectură a proiectului de Lege cu nr.268. Cine este pentru rog să voteze.

Numărătorii,

Vă rog să anunțați rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 14.

Sectorul nr.2 – 25.

Sectorul nr.3 – 20.

Domnul Igor Corman:

Cu 59 de voturi, proiectul de Lege cu nr.268 este adoptat și în a doua lectură. Și acum, domnilor deputați, mai avem și Ora întrebărilor, în cazul în care sînt întrebări. Nu sînt întrebări astăzi.

Eu vă mulțumesc.

Vă doresc o seară bună și ne revedem mîine la ora 10.00.

Ședința s-a încheiat la ora 18.44.

*Stenograma a fost pregătită spre publicare
în Direcția generală documentare parlamentară
a Secretariatului Parlamentului.*